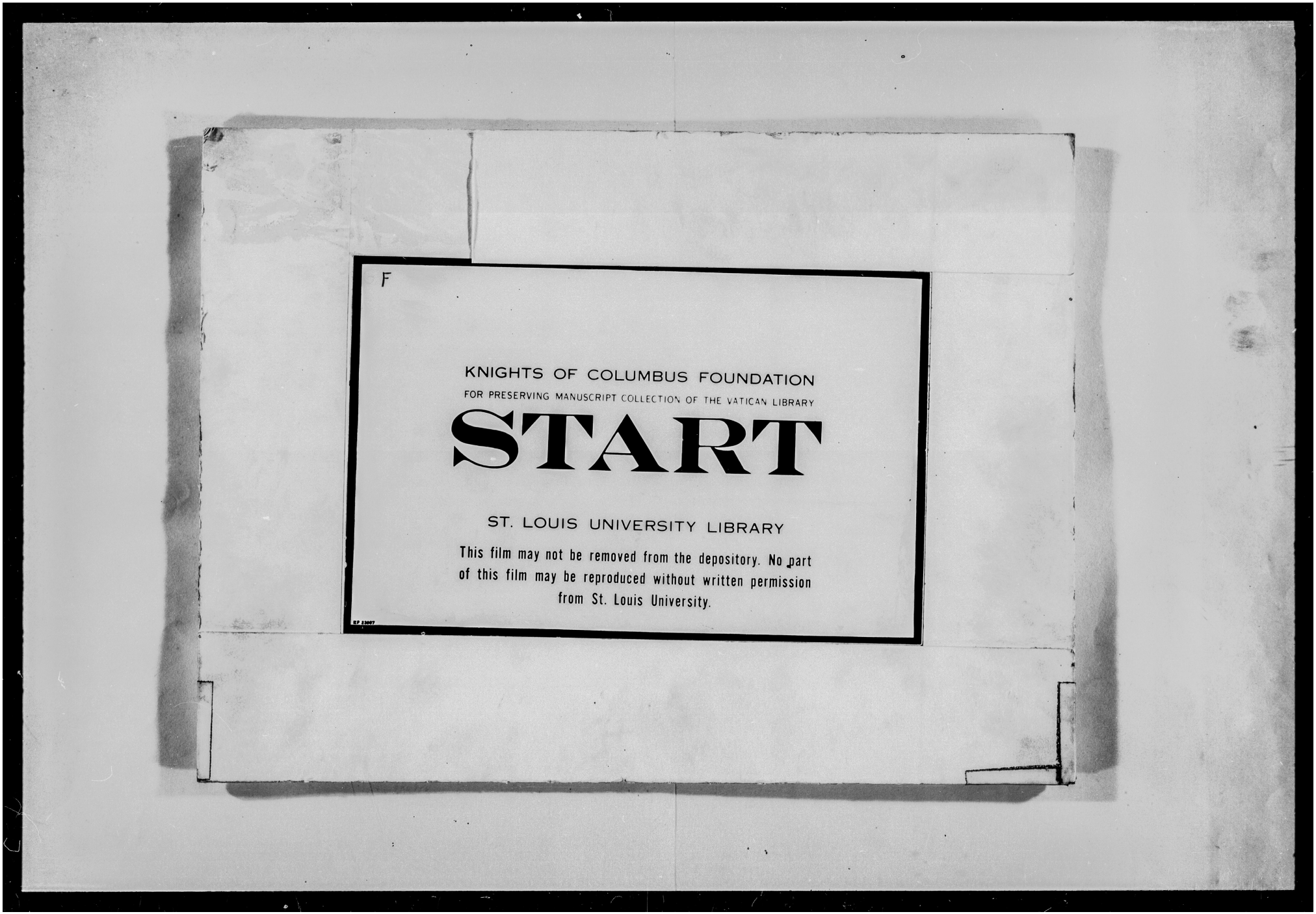

VTL_01408_01_0001.jpg

VTL_01408_01_0002.jpg

Vat. Lat

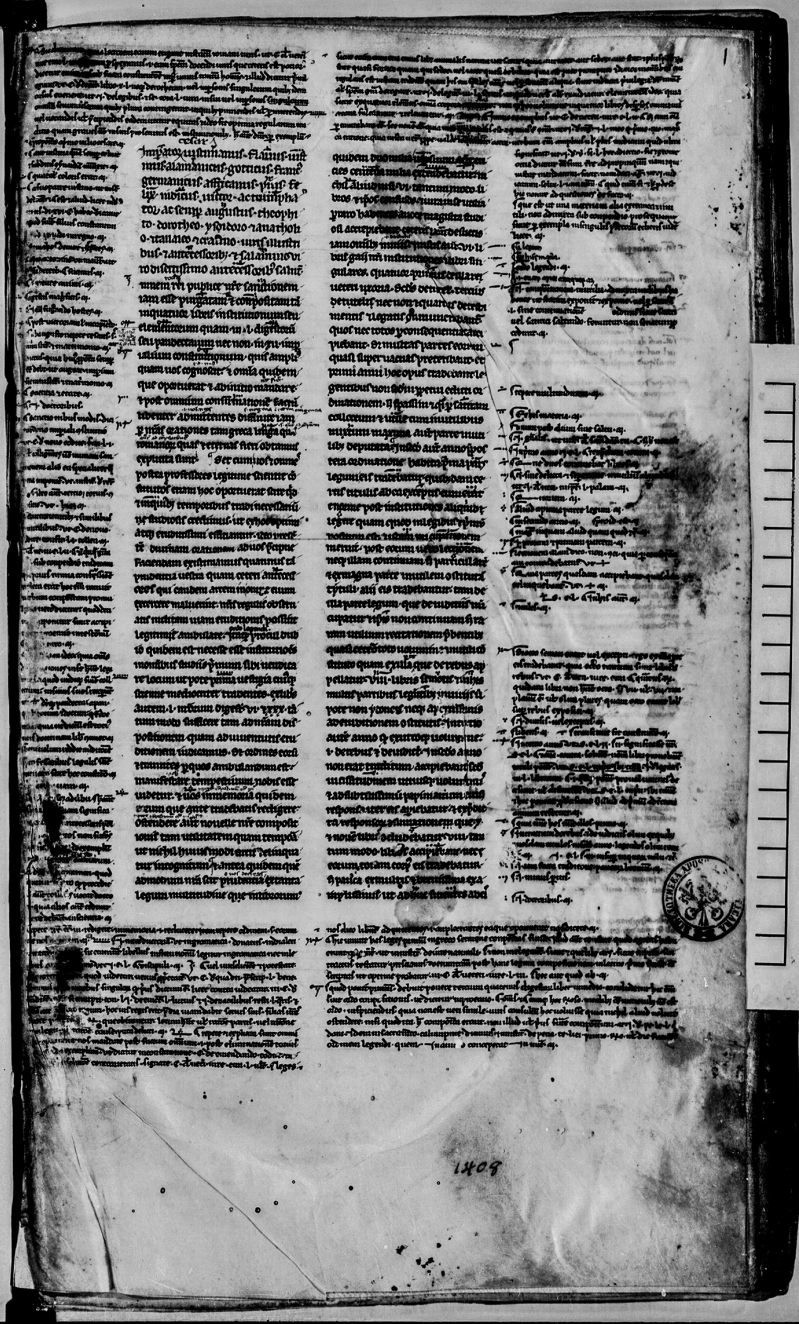

1408

VTL_01408_01_0003.jpg

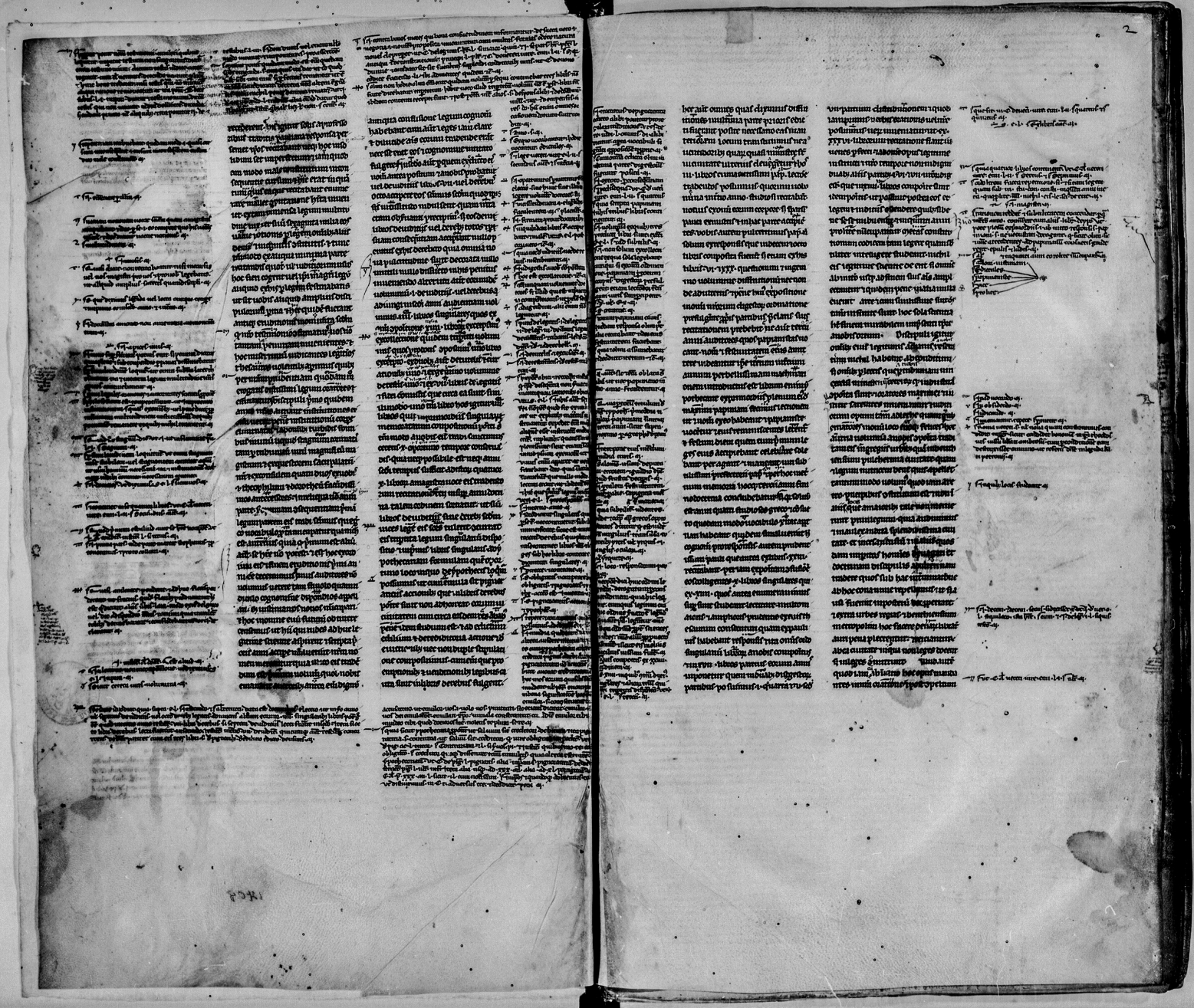

VTL_01408_01_0005.jpg

VTL_01408_01_0006.jpg

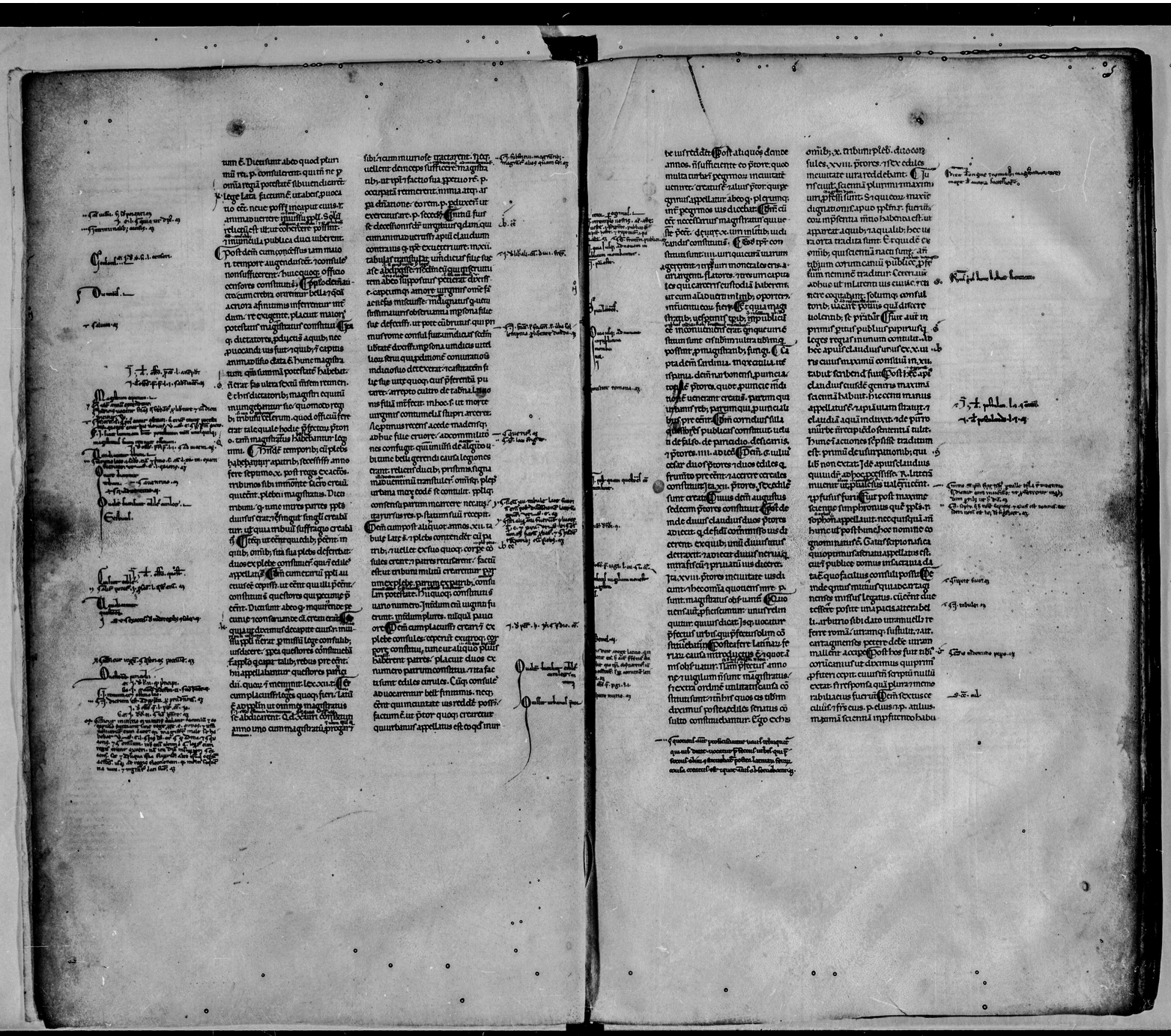

VTL_01408_01_0007.jpg

erunt. duo eius consules fuere. Brutus autem appellatus est. Secundus eius, cum ei nihil laudandum esset, quia illius quoque scriptura vitiata, quibus uelut ea nabula uitis communi. Vitiata autem dicit quod lege. xii. t. apposita. Cum quis. Mox paulo. deinde sup ceteris actio. Eundem decemviros alii libros referuntur. quos in quibus negatur cum decessisse. Hos secutus aliquis Cato Demarcus Cato princeps forme familie. quibus libri exstant. Plurimi filii eius exequias fecerunt. Post hoc fuerunt publius mutius. Brutus. Mamilius. qui fecerunt ius ciuile. Exhis publius mutius. xc. libellos reliquit. Brutus. vii. Manilius. xi. Exstat volumina scripta manilii monumenta.

Illi duo consulares fuere. Brutus Scipio publius autem mutius pontifex maximus. Abhis primus publius rutilius rufus. qui rome consul iste. pconsul fuit. Paulus ungi nius. qui ad bellum thracium pmissus est. Exhis publius rutilius rufus. quem rome consulatus pmisit. Cinna publius. Cellius. Exhis. xxviii. libros conscripsit. quos omnes qui fecit legerunt. abauctoribus habuit alpheni uarus. Gaius. Aulus. Ofidius. Tatius. Celius. Asper dius. Tucca. Auf idius. Namusa. Flauius. priscus. Attecus. Seuius. Labeo. Antistius. Pacuuius. Cinna publicius. Cellius. Exhis. x

VTL_01408_01_0009.jpg

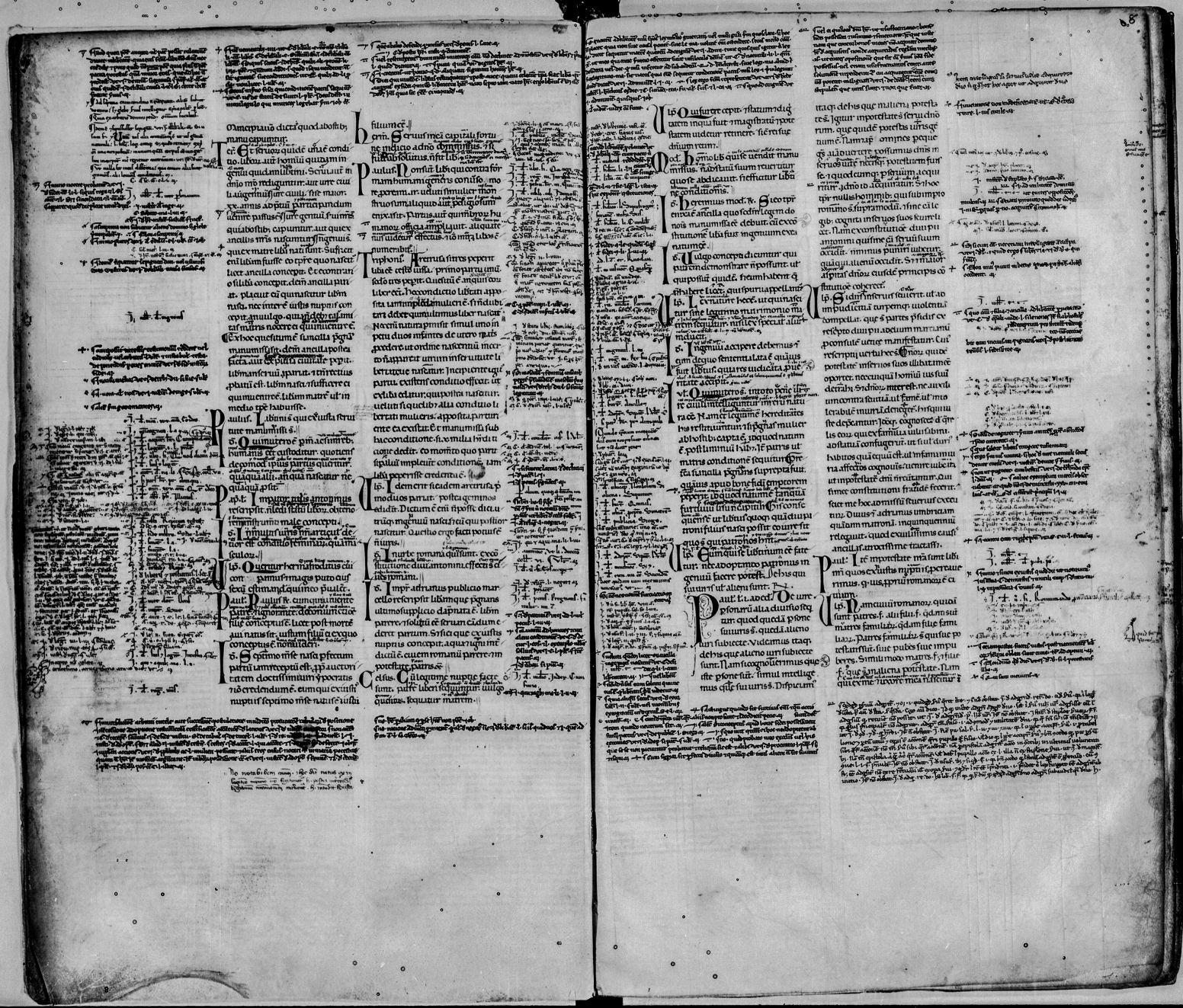

VTL_01408_01_0010.jpg

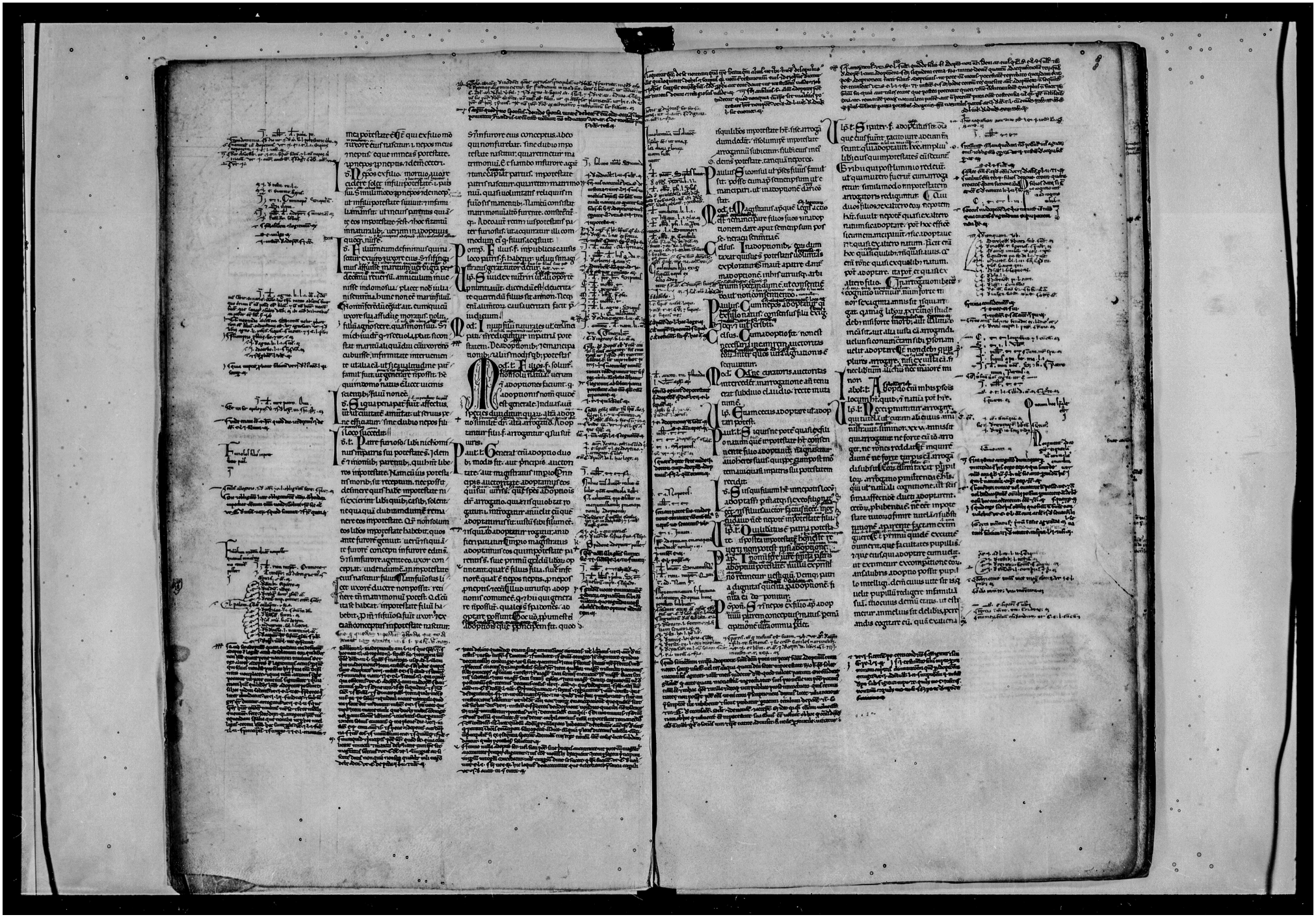

familia quecunq; retinere impone
statem sui sperneret audebunt e
mnon debeat primum cum q ui uni
habebit. ut plures libros adoptare
simul. ne aut illos quos ex uoluntate
pr. pertinere. diminuat
fres quia unusquisq; librorum obsequ
patuit sibi. aut quia adoptatus fuit
minuit porpter qui dignus erit ei
consequi. Item dum de minore pmit
tatur adoptare puerum. fiunt
cus sobrietas declarabit. ut affectio
bonestas ne incognitus. Sanctus datus
mbis est sibi. dari solet. [illegible]

Marcell. l. Negaturi enim uolum
tati eius qui arrogare pupillum uo
let. ficuti eius obsequium. fut
scribendum erit. qui sicuti ex seruo
se restituimus. quae ex bonis eius
consequimus fuit. illi a quos pue
rum ares ex. si arrogatus p manisf
simum fuit.

Ulp. l. his uerbis. si anonis si
ab arrogatore pater deb. a quos
tares puer. ubi tamb. p specie ex
fecit. fabule dare. si minuitte mag
substituto seruato legatario. ne
modum me. quae suis dato nom
issa fuit. intractio in arrogatore
danda.

Marcell. l. Hac causa suis dato loci
habet. si impubes decesserit. Si fide
pupillo loquium. tibi hoc impupi
lla obseruandum.

Gaius. l. Item si nemo certe scrip
to principis arrogari possit.

Ulp. l. Si arrogator desierit in
pubere relicto filio adoptando. Inu
mpubes decedit. ambitus arroga
toris tenemur. Iudicandum est ere
dos quoq; restituere bona arrogato
ri retenta quarta parte. Si an
impubes arrogator substituere po
sit quaerum. Puto tamen substi
tutionem nisi forte adquirat solum.
qua ex bonis eius consequitur. r
iacetus ut cuiq; ab pubertate
subsistit. ar. Cum ista ex bonis com
mittat. ut cincop restituat. non
oportet. ex mutis fidi commissum.
quia hoc fiducia eius ab
cum puerit. si primo pupillo. puta

ta. hoc omnia ducenda sunt fuisse ri
locum filii sui. et modi nepotis. aliq
impuberem arrogauit.

Paul. l. Quum adoptionem datur
bus quib. agnascitur cognatus fit.
quib. uero non agnascitur. nec co
gnatus fit. Adoptio enim filius san
guinis tuus agnationis offert. r
is filius adoptatus. uxor mea
illi loco matris non est. Nec. agnascitur
ei. p quod nec cognatus eius fit.
Si nec mater mea. ante loco illi. E
nam illis qui extra familia meam
sunt non agnascit. Si filie mee ita
adoptauit pater. E. qui in familia
mea. E filia. nuptiae tam eius ex
phibentur.

Ulp. l. Nec abstinet. nec dissenti
ens arrogem pot.

Gaius. l. Post mortem filii sui qui ma
ter familias quasi unus ex nepotib.
ta uxor arrogantis scripti here
dib. decessit. adueritus facium filii.
quasi nomine eam nec pietatis re
fib. eam impedi. pater mouere
controuersiam phibetur. Neq.
adoptare. nec arrogare quis ab is
per filii sui modi sollempnitatem
pugere pot.

Ulp. l. Qui emancipatus mis eam neque
adoptauit. suis nepos non erit.

Gaius. l. Ex adoptato natus. adopti
ui loci nepos tantum.

Callistr. l. Item arbitrii est qui
filium ex eo nepotem imperitare ha
bebat. filii quid de potestate dimit
tere. ne potem id imperitare re
nere. ut exduito filii quid de impo
testate remit. nepotem id mancipio
mittere. ut omis sui iuris efficere.
Eadem de. praepotte dicta ac intelli
gamus.

Callistr. l. Si pater naturae loq
quide. si possit. aliquo modo qui
sermone manifestum facere possit.
uelle se filii mancipio dare. p
inde confirmatur. adoptio. a. si iu
re facta est.

Paul. l. Et quamuis non bene fi
lios adoptare possit.

Marc. l. Non potest filius quae impo
testate patris ullo modo compet

tere cum ne sit. impotestatem fuae
rit. nisi. fuerit adoptatus fit.

Pap. l. Omnibus qui aut impubes q
adoptantur. audiendum est. si pro
testatis. cum magnum uelit. Itaq;
causa cognita prudentes statuendum
est. Nam impubes tunc tantum
respicit. prout qui sui autoris ad
optare. permittendi.

Marcus. Et si pubes factus nonnec
pedire illi imperitare. eius rei liq
phuit. equis. E. cum magnum ei. a
patre adoptatus. atq; ita prius
us recipere.

Paul. l. Si ubi filius mancipatione
huc lege fit datus. ut post trienni
um pura. tunc de michi in adopti
one des. quaesii est. an actio illi
fit. Ait deo nulla pactae de actione
Nec enim mondi. mis conuenit filii
ille habere.

Ulp. l. Per adoptionem diquitas di
minuitur. Sanguinem. Vis dicitur
et plebeio adoptatus. mansue
tudinem. Similiter mutari senatoris fi
lius.

Gaius. l. Emancipari filii quo ceteri
loco post constat. ut exeat patris
de potestate. apud proconsul et em
mancipatus qui sororius fuerit
manumittitur in adoptionem dari
posse placet.

Gaius. l. Adoptare quis nepotis loco
potest filium sibi. Eamque
quis adoptauit. eam non potest
in adoptionem datum. nam non potest
adoptare.

Marc. Adoptio non iure facta. a
principe confirmari pot.

Ulp. l. Nam et diuus Marcus cum
Lucio Verus simul. q. de his. quae
imperitare debent. cum habuit. iudi
ces. ab his. Is qui contradi
cunt. a. qui tuebantur confirma
tione. adoptionis.

Mod. Arrogato patre simul. ubi
qui in eius fuit potestate. nepos
apud arrogatorem efficiuntur. si
multo. eius patre in eius recidit
potestate. q. similiter in adoptio
nem eorum. qui. Nam nepotes ex
eo manu naturae remittuntur po

stitute. Nomen cumq; quis adopta
ter. Sui cum magnae maiores deb.
eoque sibi parentione. ut adopti
one filii sui. nutrici. pleni pubertae
a decem octo annis cum precedere
deb. Spurio magno eo fuisse pa
rentem sibi. agnoscere pot. nec eo
portale unius impetrantio est.

Ulp. l. Super filium eo quo nepos
illi potestate semancipatus. adopti
uus. mortuo eo nepos impubes
mancipatur potestate. nec nepos
impubes mittitur potestate. quamuis
mittitur filio dato adoptio. donec pro
Ulp. l. Cum impetrauerit. adoptatur.
adoptionem dare possumus.

Paul. l. Adoptiones non solum
filios. sed qui nepotes sunt. ut. i
liquit nepotis. nec. ei uidentur. pinde
quasi. ceuo filio ut decesserit natus
sit.

Procul. l. Si is qui neque potens est
liberi. et nepotis loco aliquem ado
optauit. non prius mortuo auo
una cum eo tanquam unus inter nepo
tes filius ex. Si sic adoptauit ut
iure legis nepos suus esset quasi ex
lucio puta filio suo. et unius familiae
cum natus esset. ex. pluto.

Marcell. l. Honesta causa quum adop
tione datur. adoptatus adoptiui
manumittitur.

Ulp. l. Imperitare mea quidem
michi filius non potest ne mancipio
det. nec facio. principis pot. Libertu
ri ei cum mittere. Si dubitatur. De re

Paul. l. Si unum ridiculose
matrimonium dum orbitatem. ludi
brios. fruendi. declaren
Nam ait. Si dum minus. s.
alue bum. inp. Dum minus. s. ue
tum res facere religio se. Sed quo
que res. dum minus potest quo
dammodo dum iuris. s. quae
dum uus. E. consilius nepos
est. Si uero quod humani iuris
est. plerumq; malicuius bonis
est. Potest autem et minus iuris
bonis esse. Nam res hereditari
e ante quam aliquis heres exis
stat. nullius in bonis sunt.

VTL_01408_01_0012.jpg

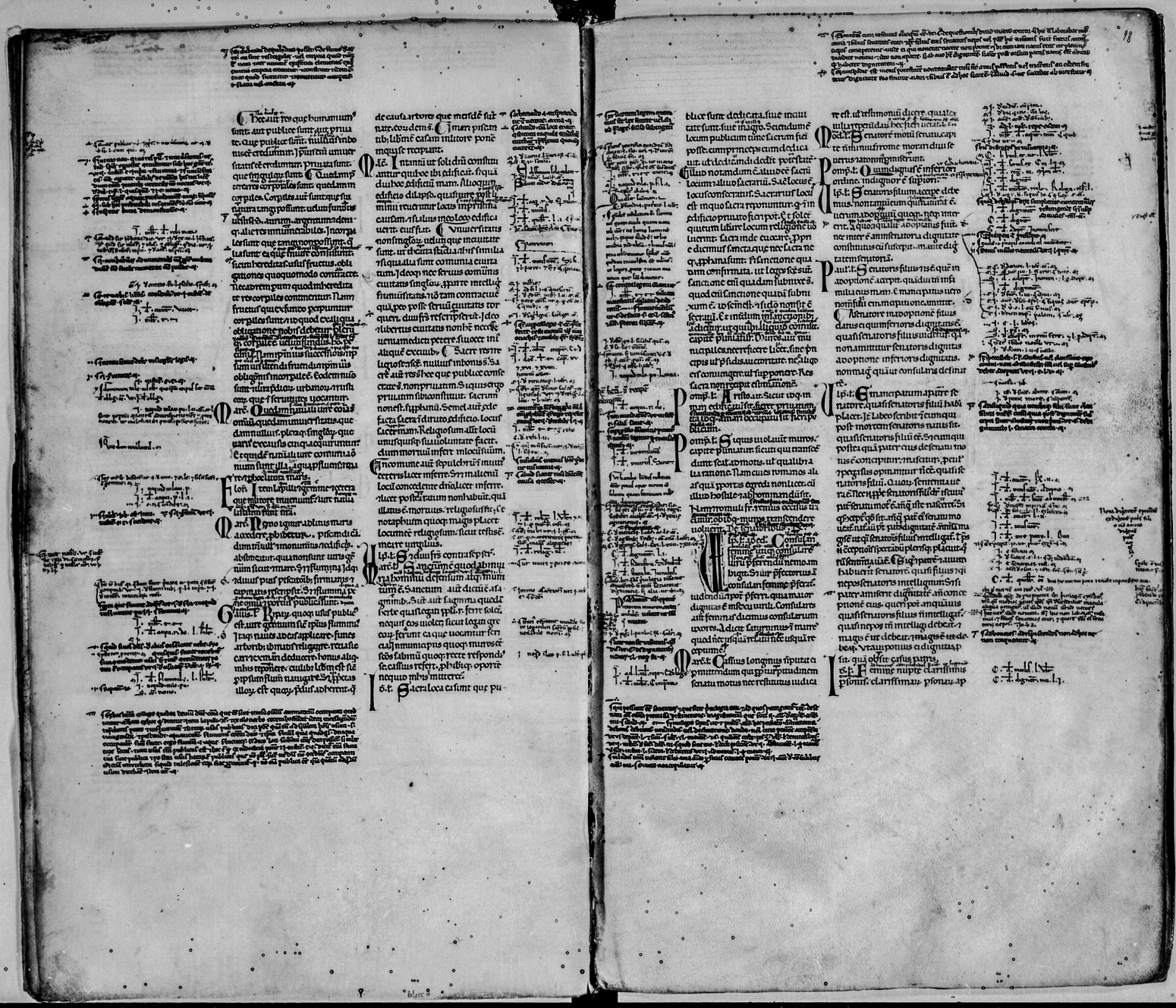

VTL_01408_01_0013.jpg

VTL_01408_01_0014.jpg

VTL_01408_01_0015.jpg

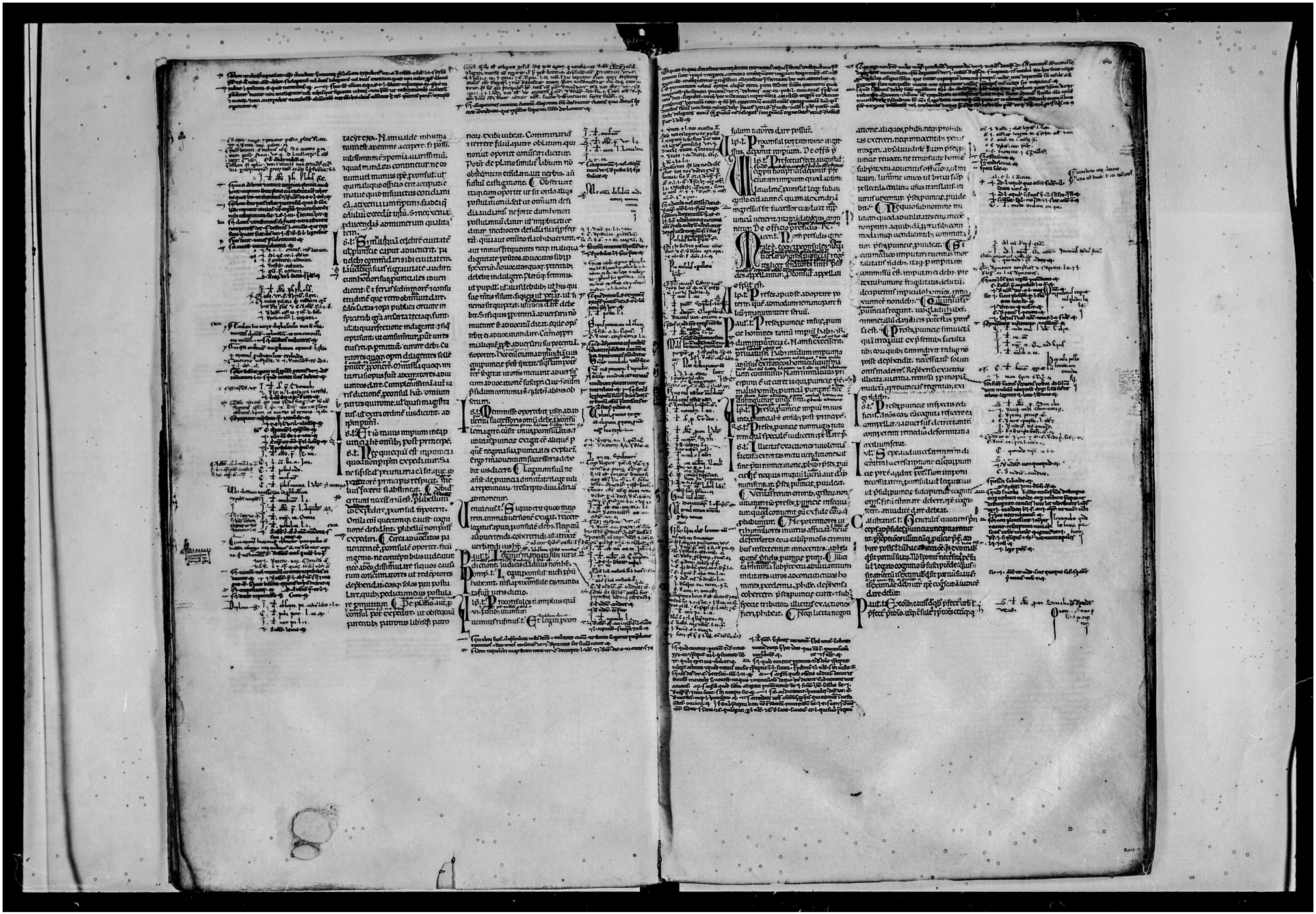

VTL_01408_01_0016.jpg

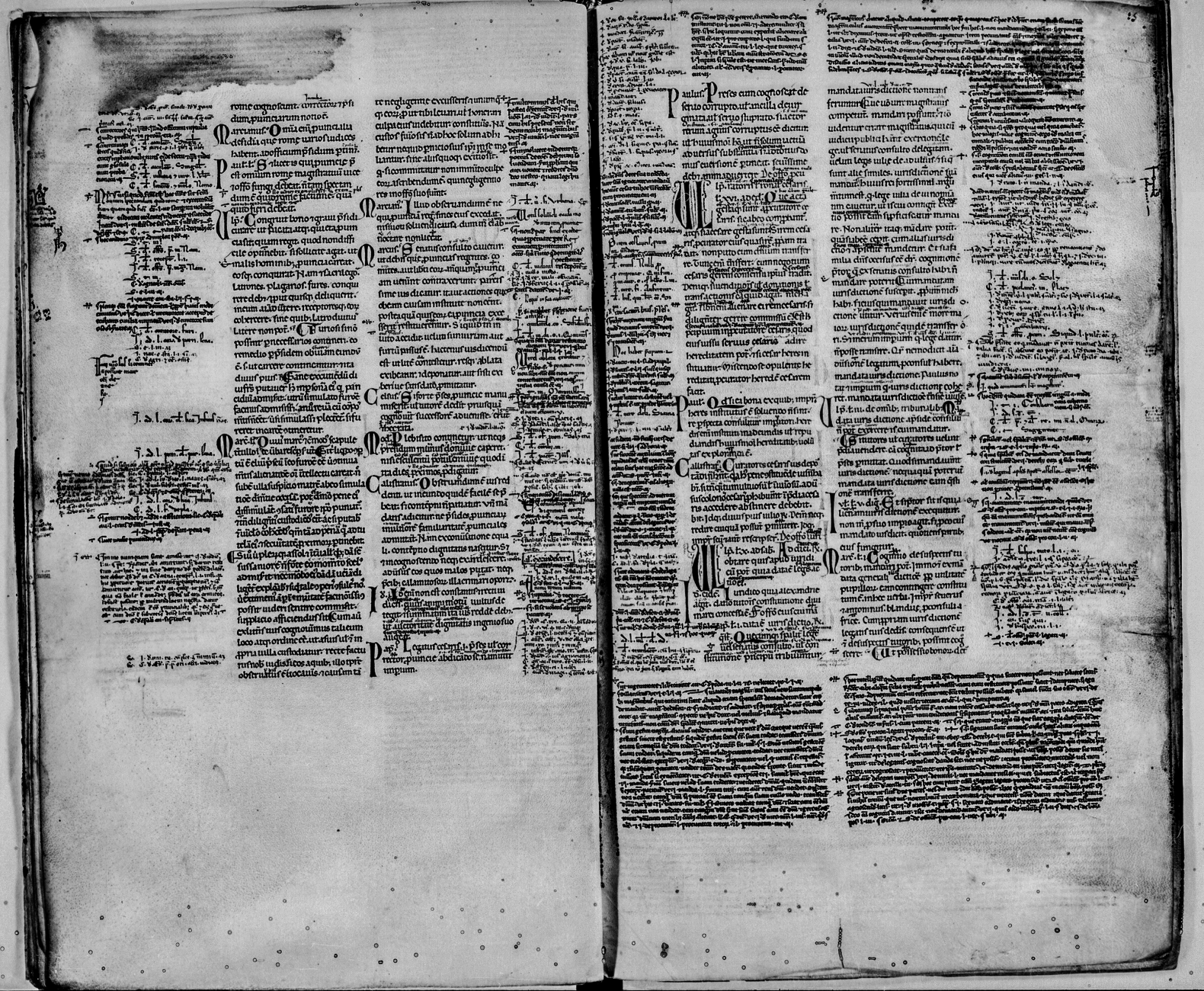

VTL_01408_01_0017.jpg

VTL_01408_01_0018.jpg

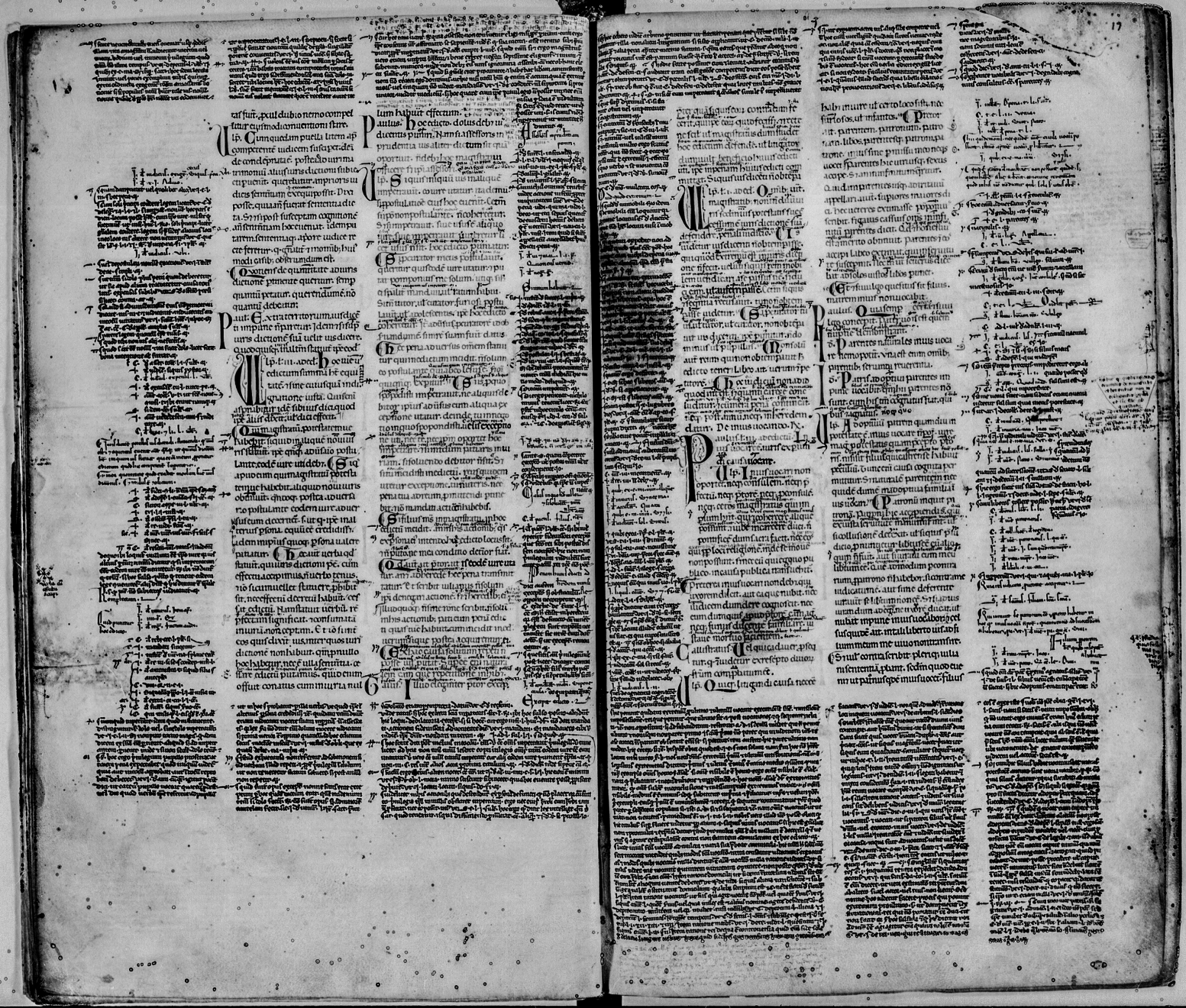

VTL_01408_01_0019.jpg

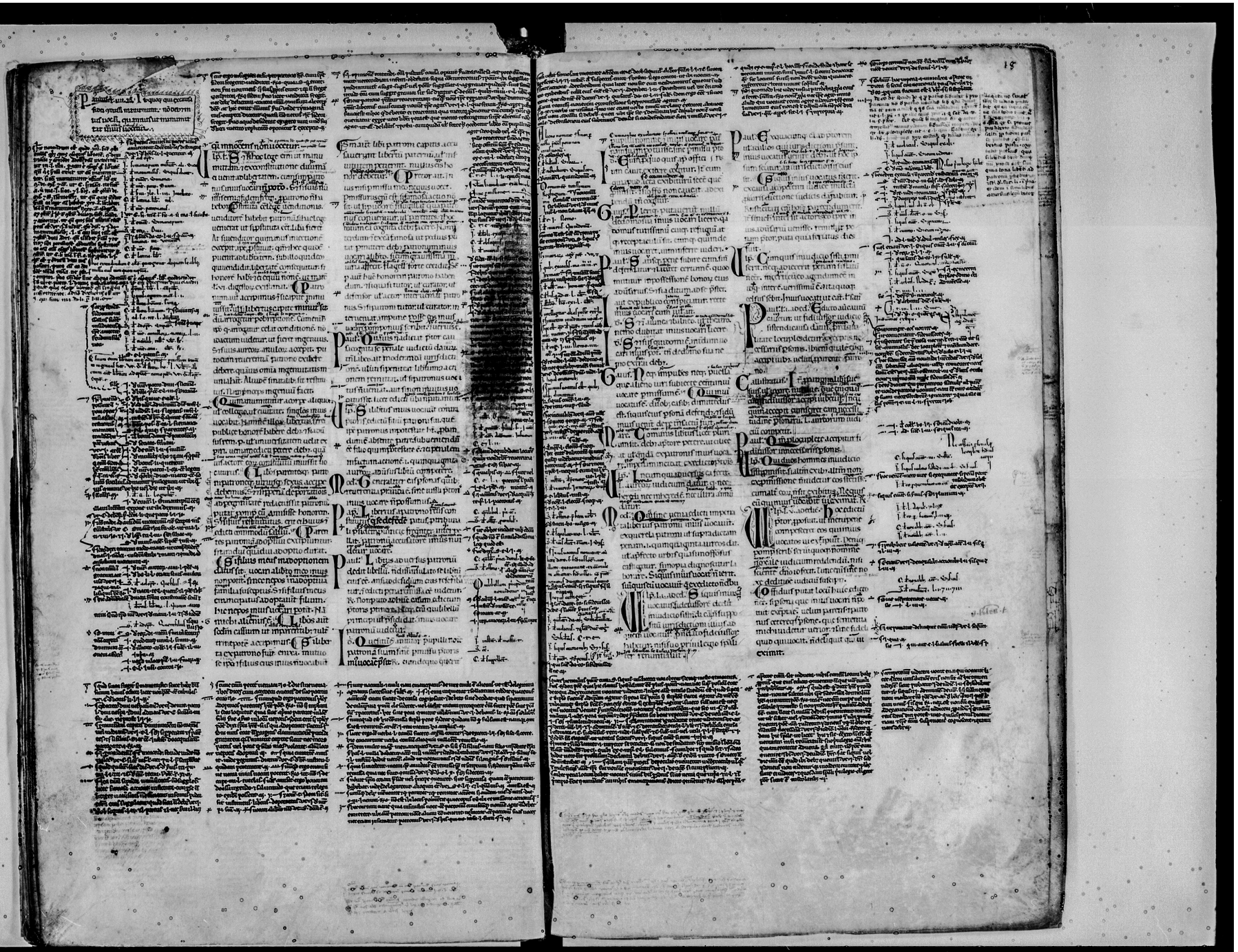

VTL_01408_01_0020.jpg

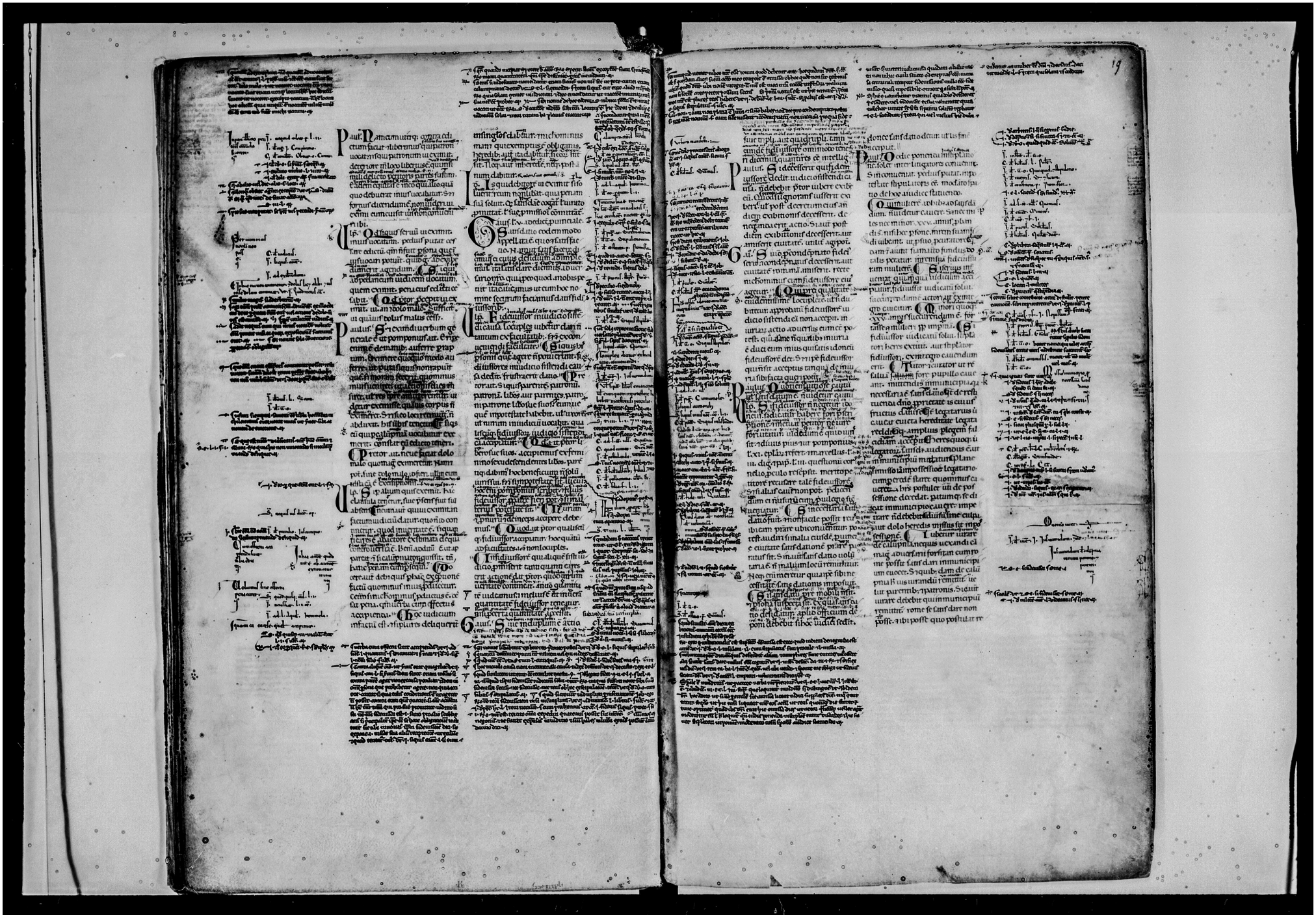

VTL_01408_01_0021.jpg

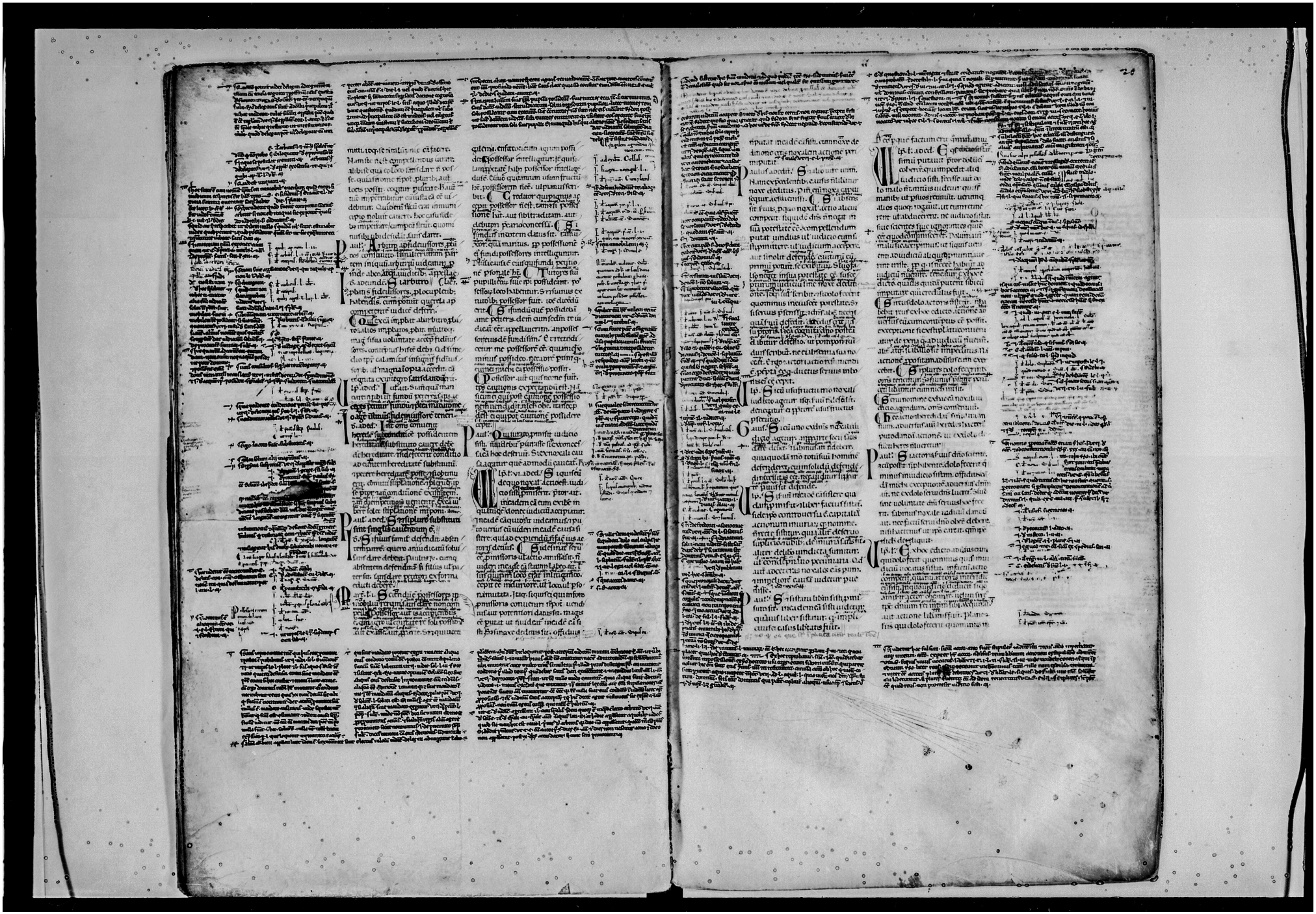

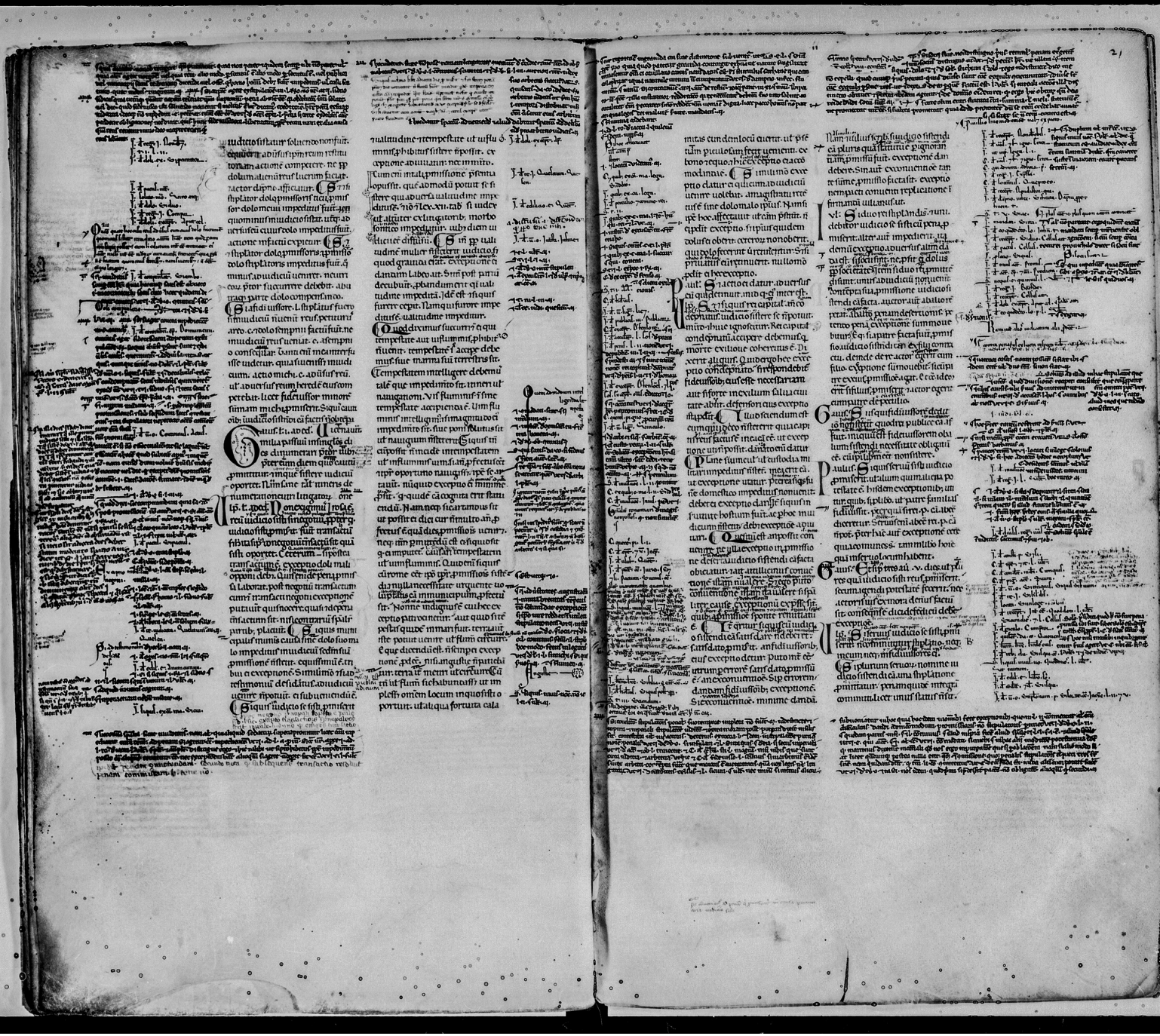

VTL_01408_01_0023.jpg

VTL_01408_01_0024.jpg

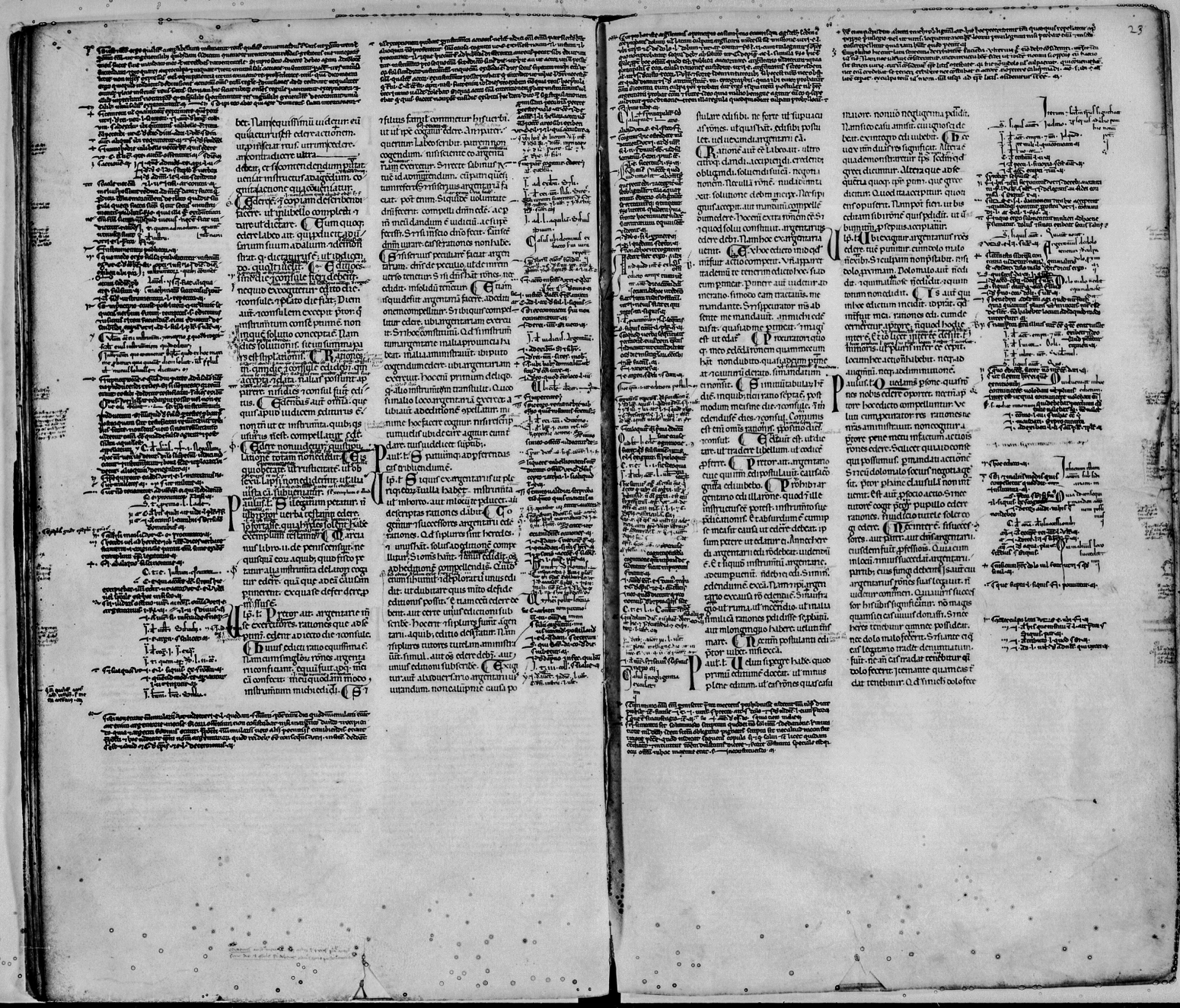

VTL_01408_01_0025.jpg

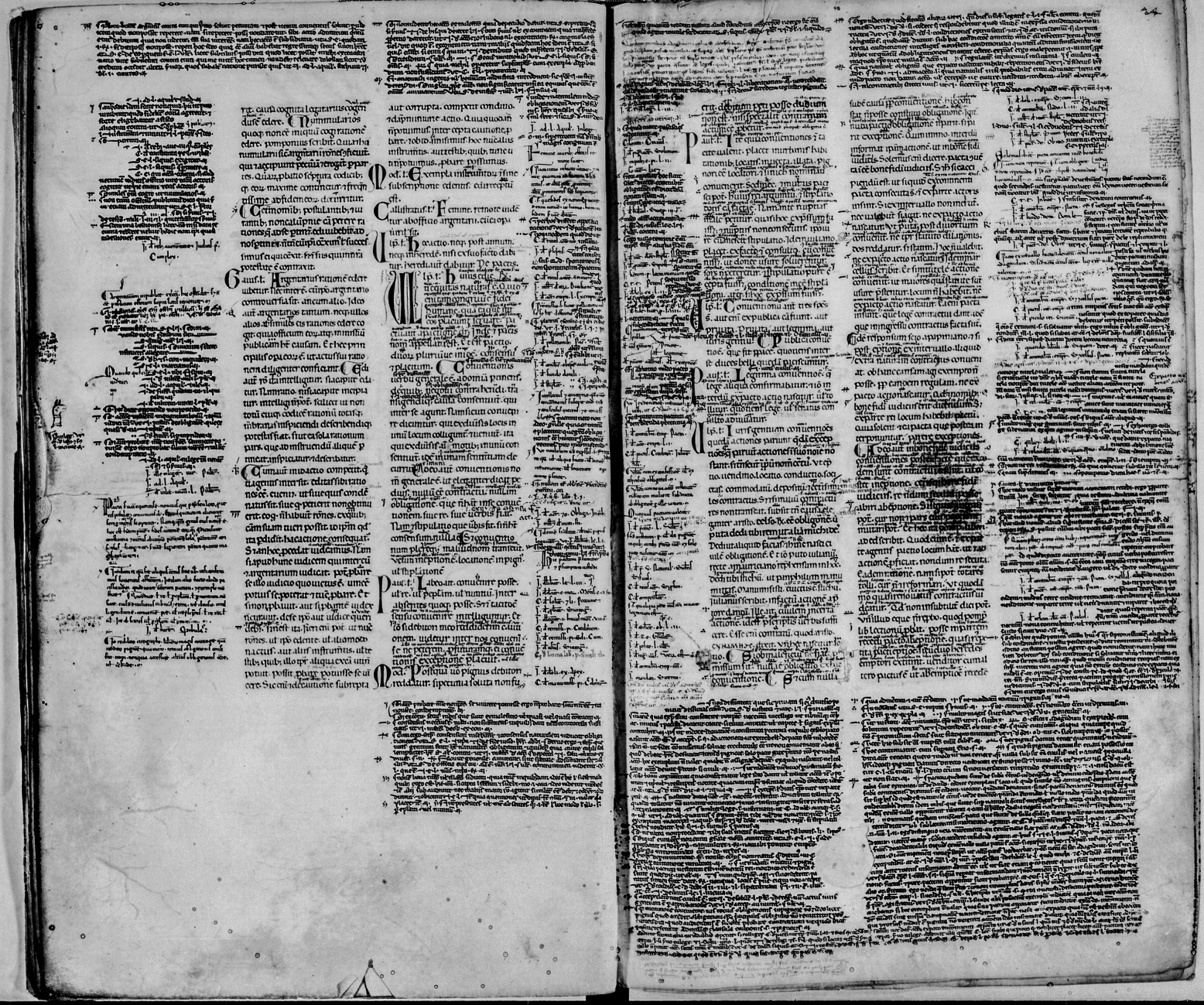

VTL_01408_01_0026.jpg

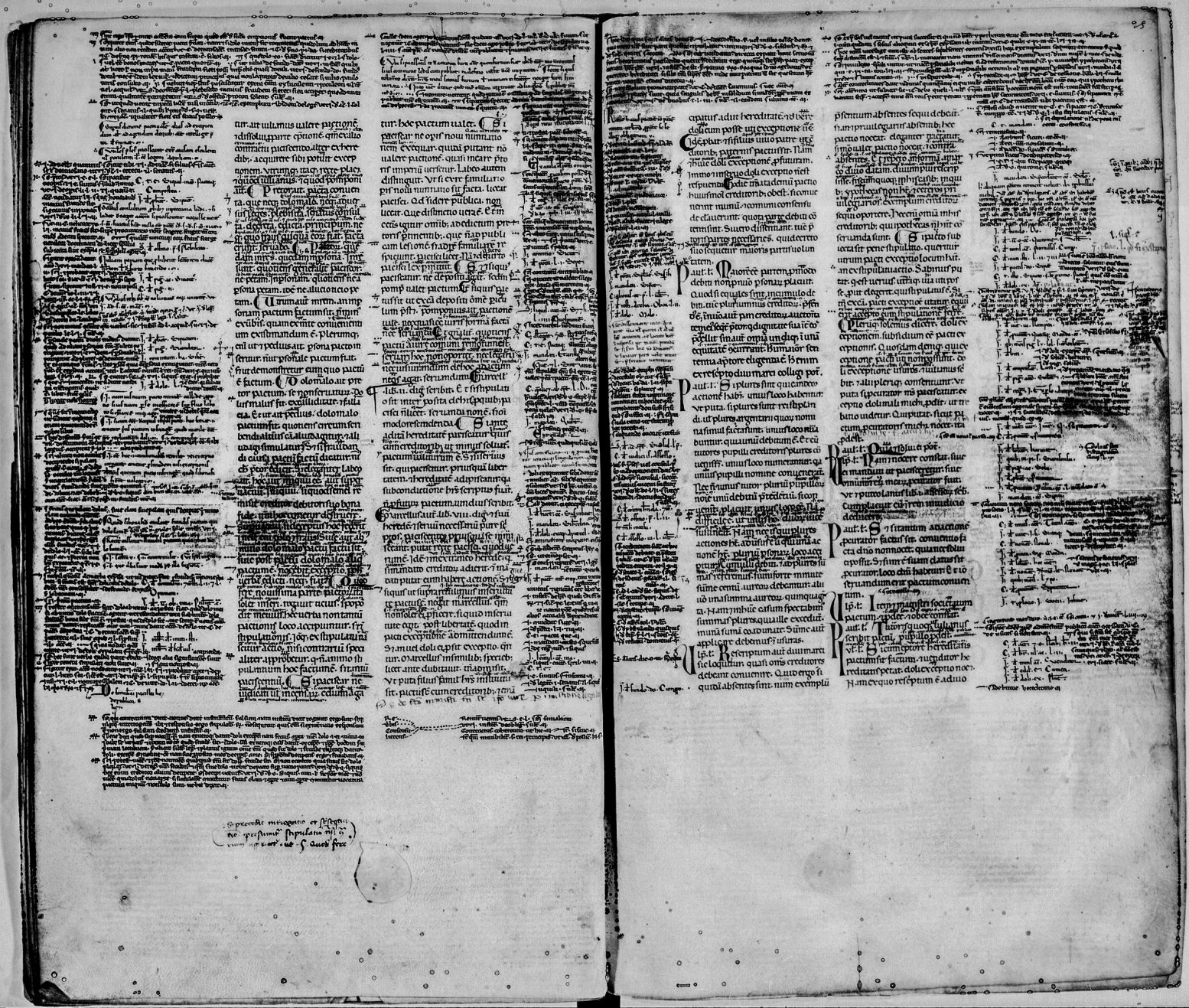

VTL_01408_01_0027.jpg

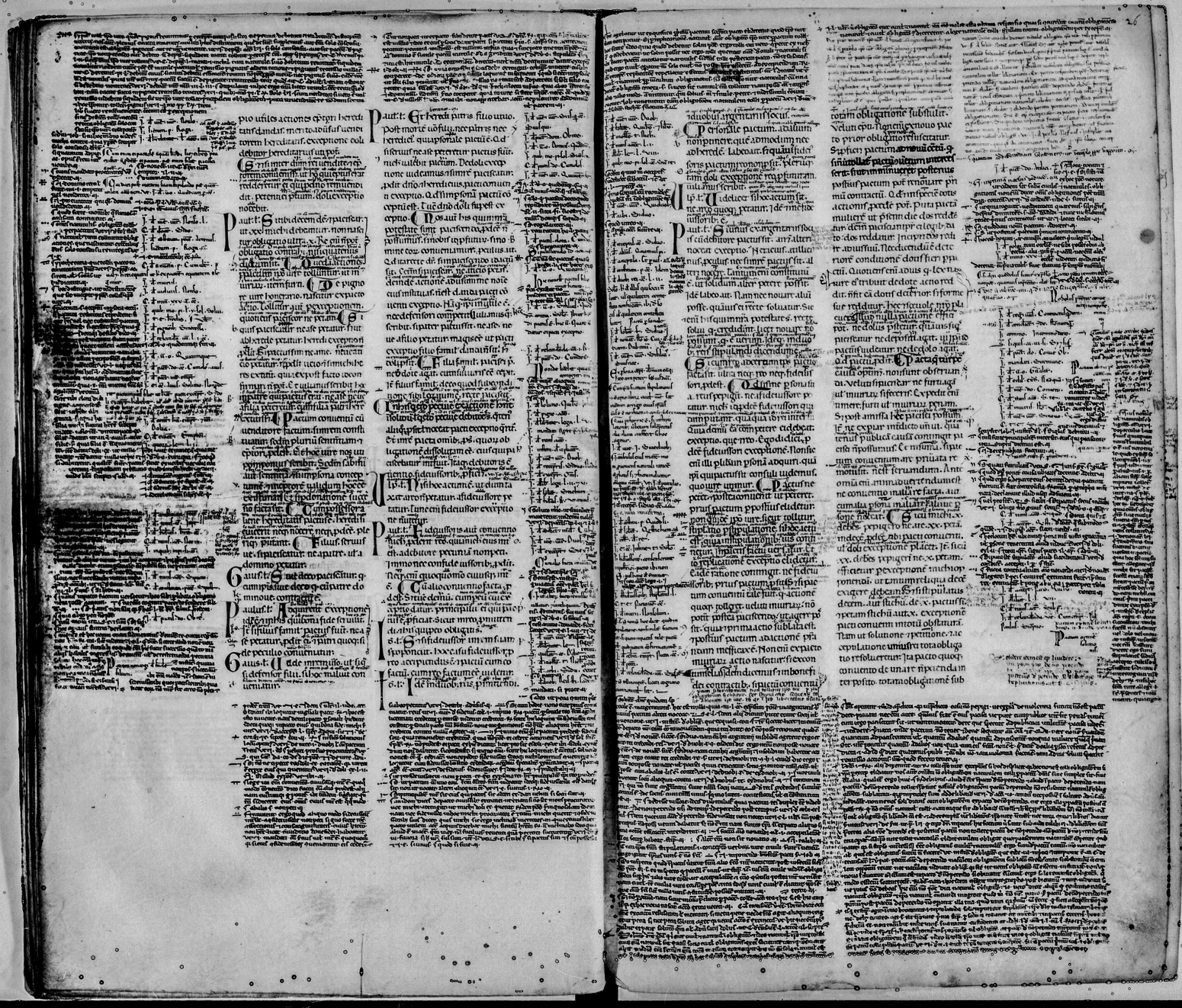

VTL_01408_01_0028.jpg

VTL_01408_01_0029.jpg

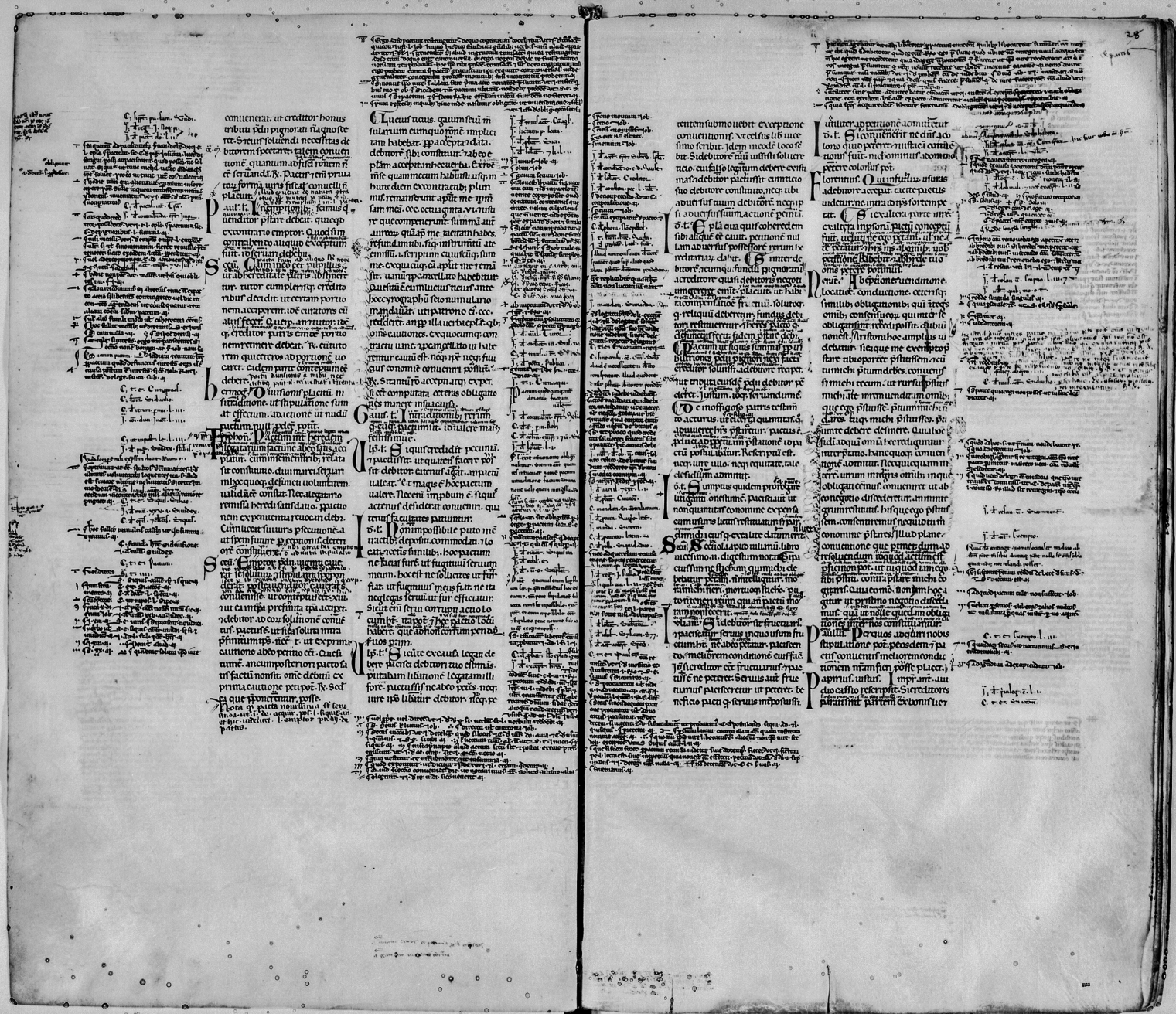

VTL_01408_01_0030.jpg

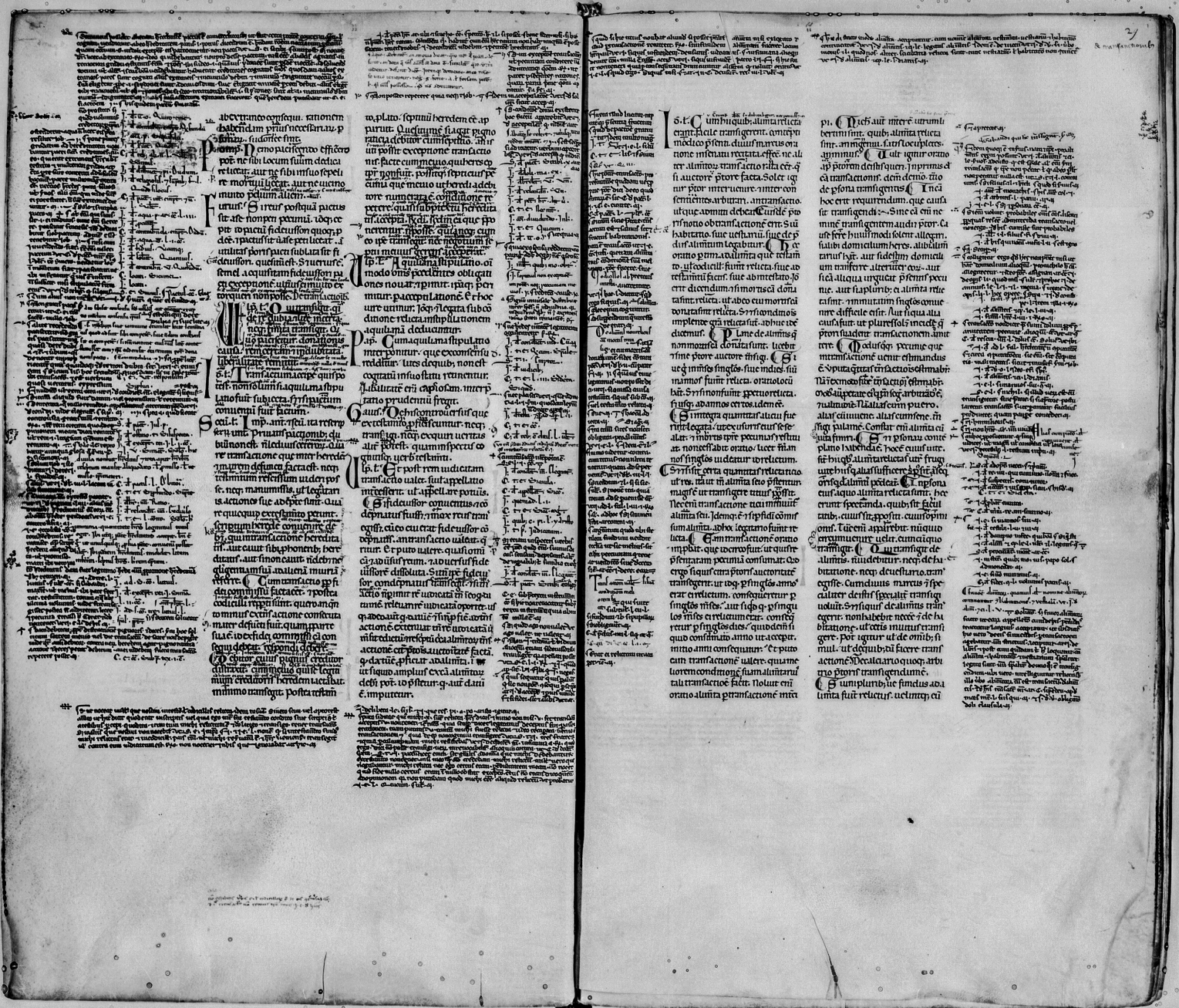

VTL_01408_01_0031.jpg

VTL_01408_01_0032.jpg

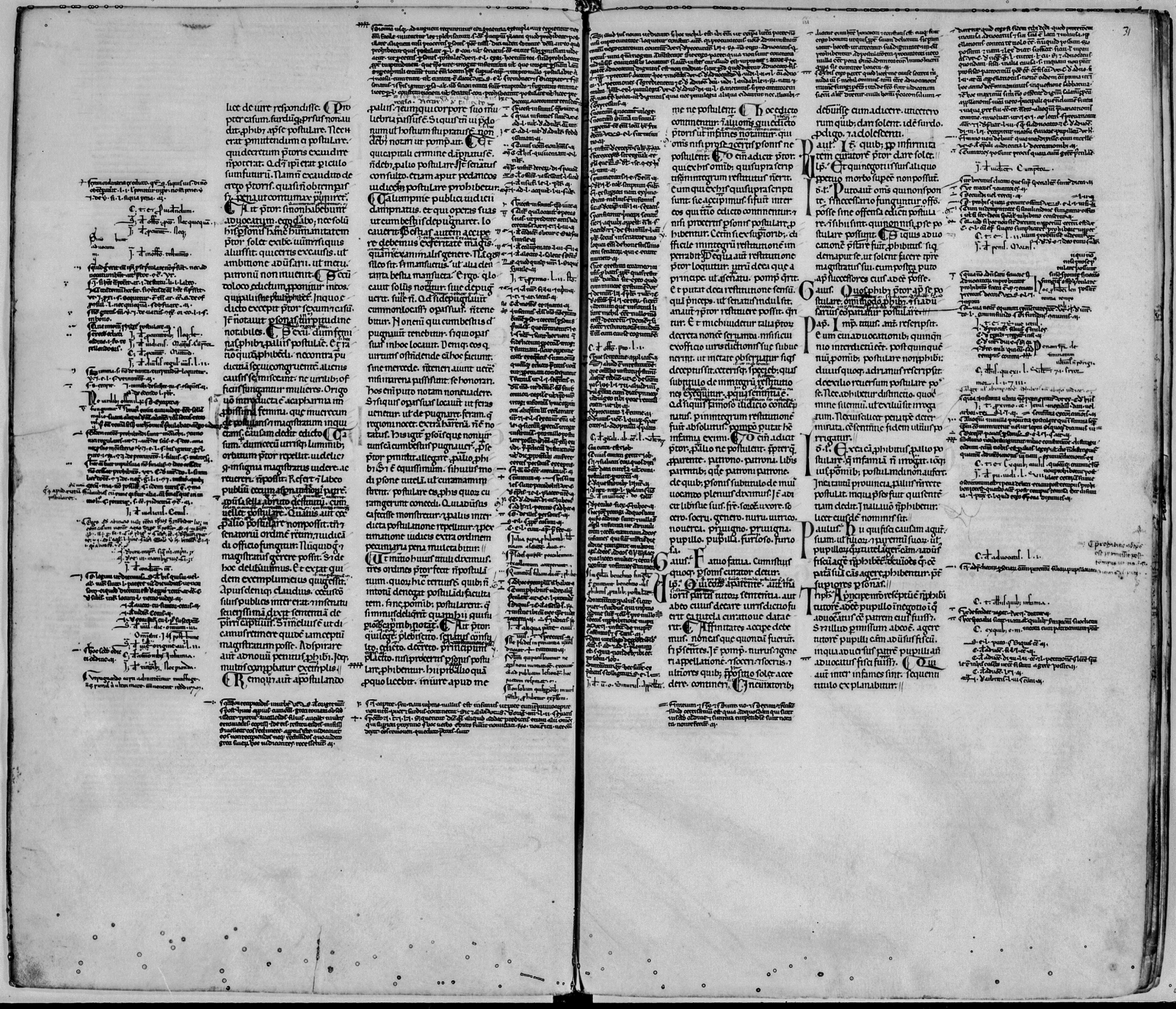

VTL_01408_01_0033.jpg

VTL_01408_01_0034.jpg

VTL_01408_01_0035.jpg

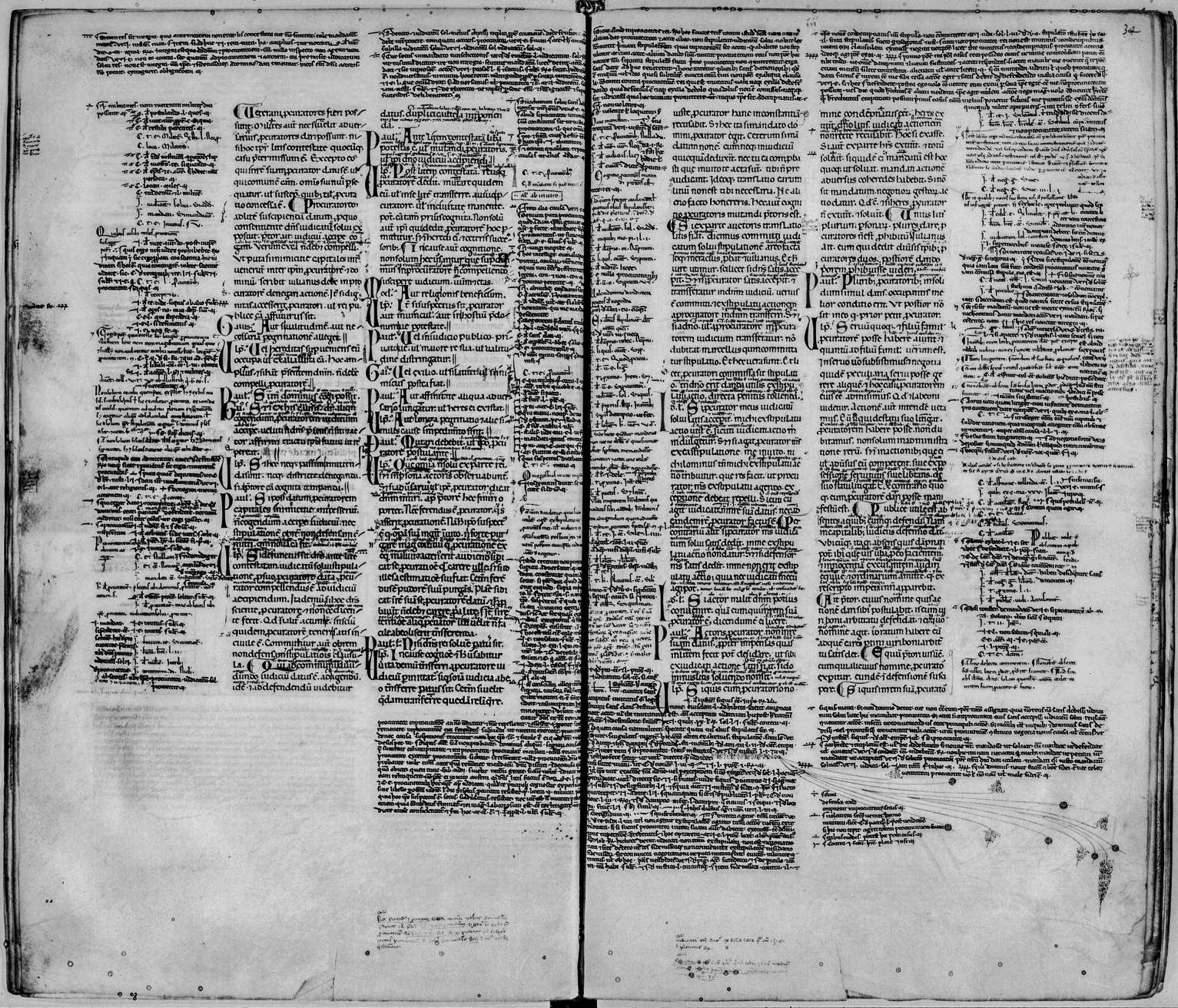

VTL_01408_01_0036.jpg

VTL_01408_01_0037.jpg

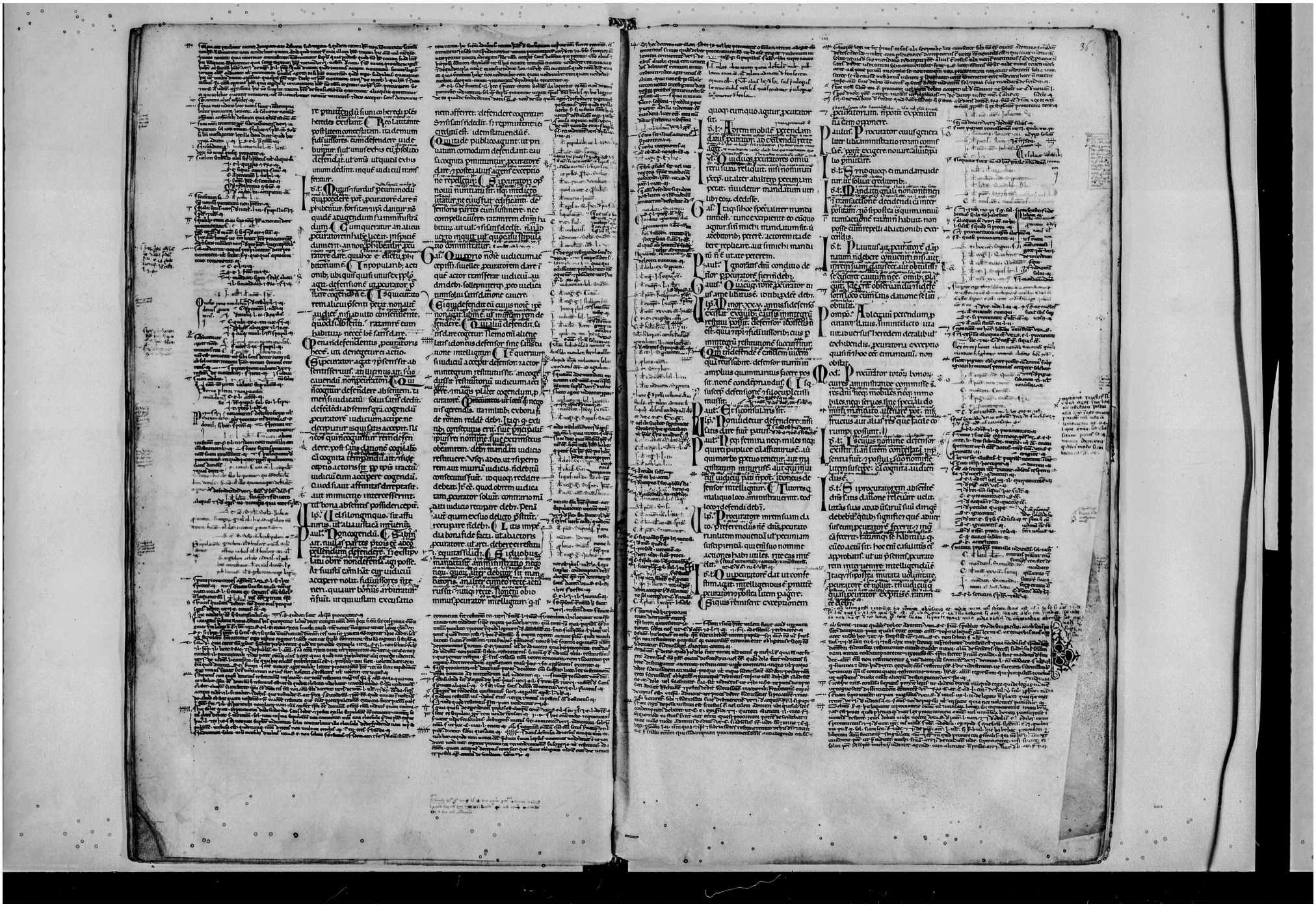

VTL_01408_01_0038.jpg

VTL_01408_01_0039.jpg

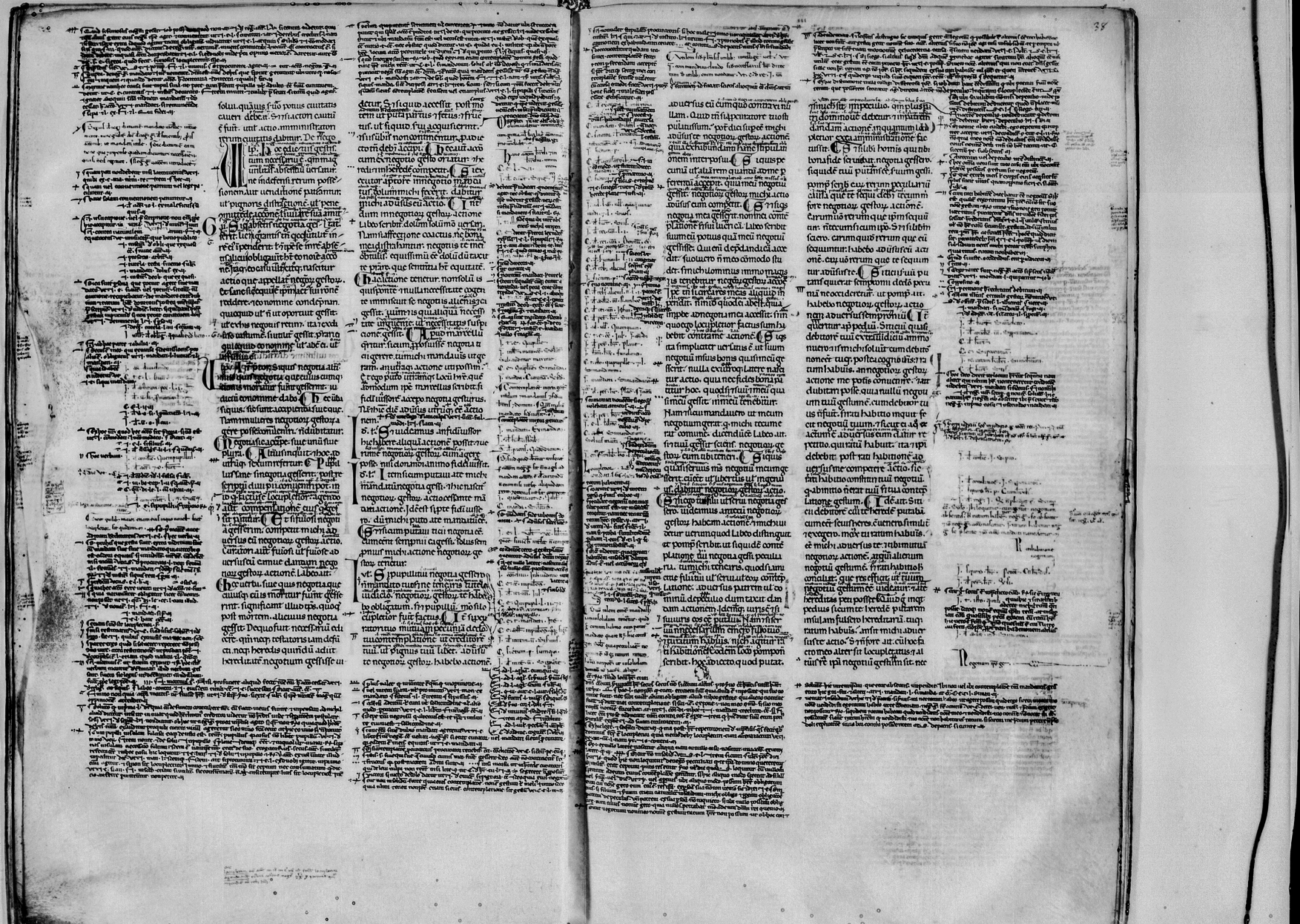

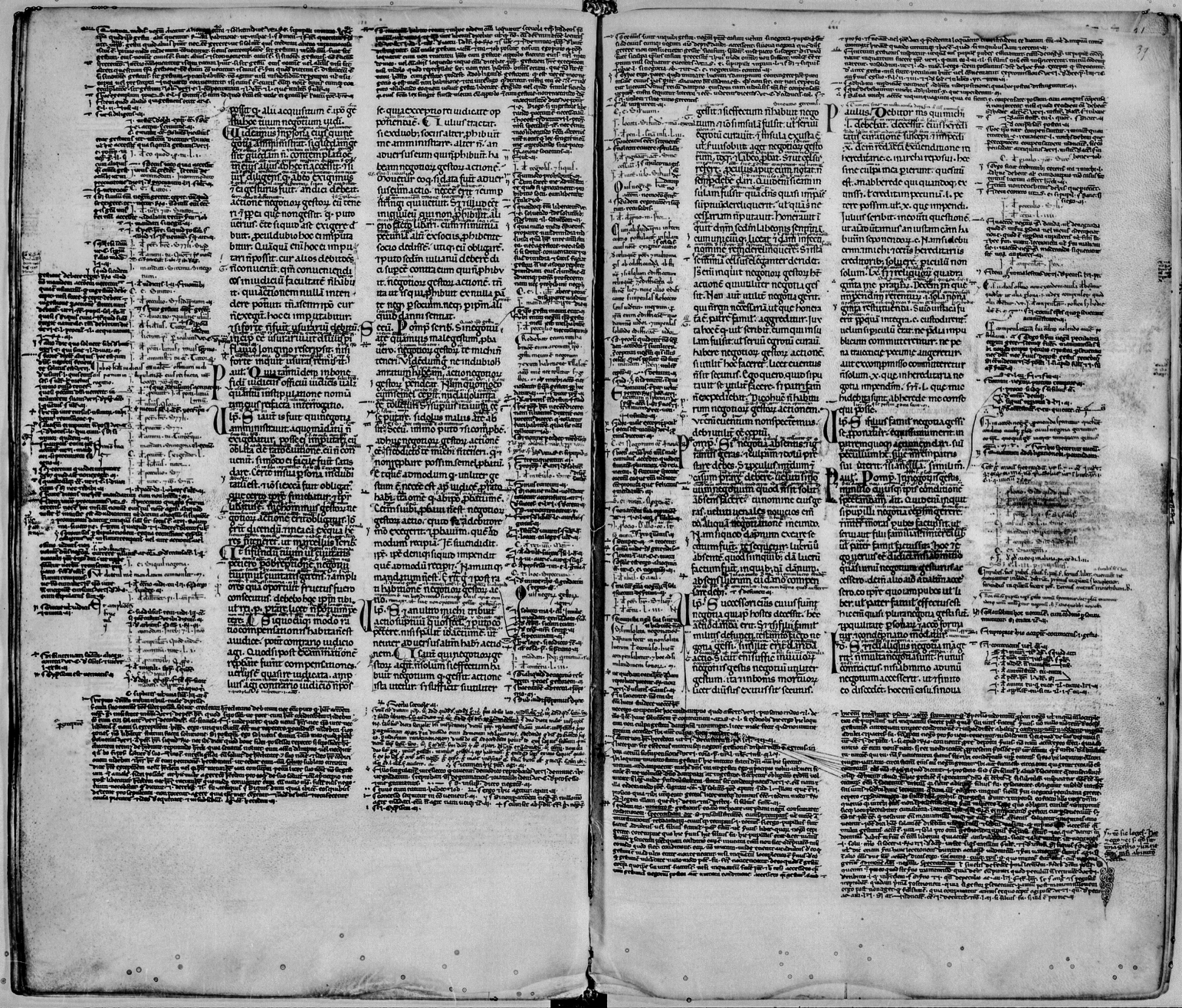

VTL_01408_01_0041.jpg

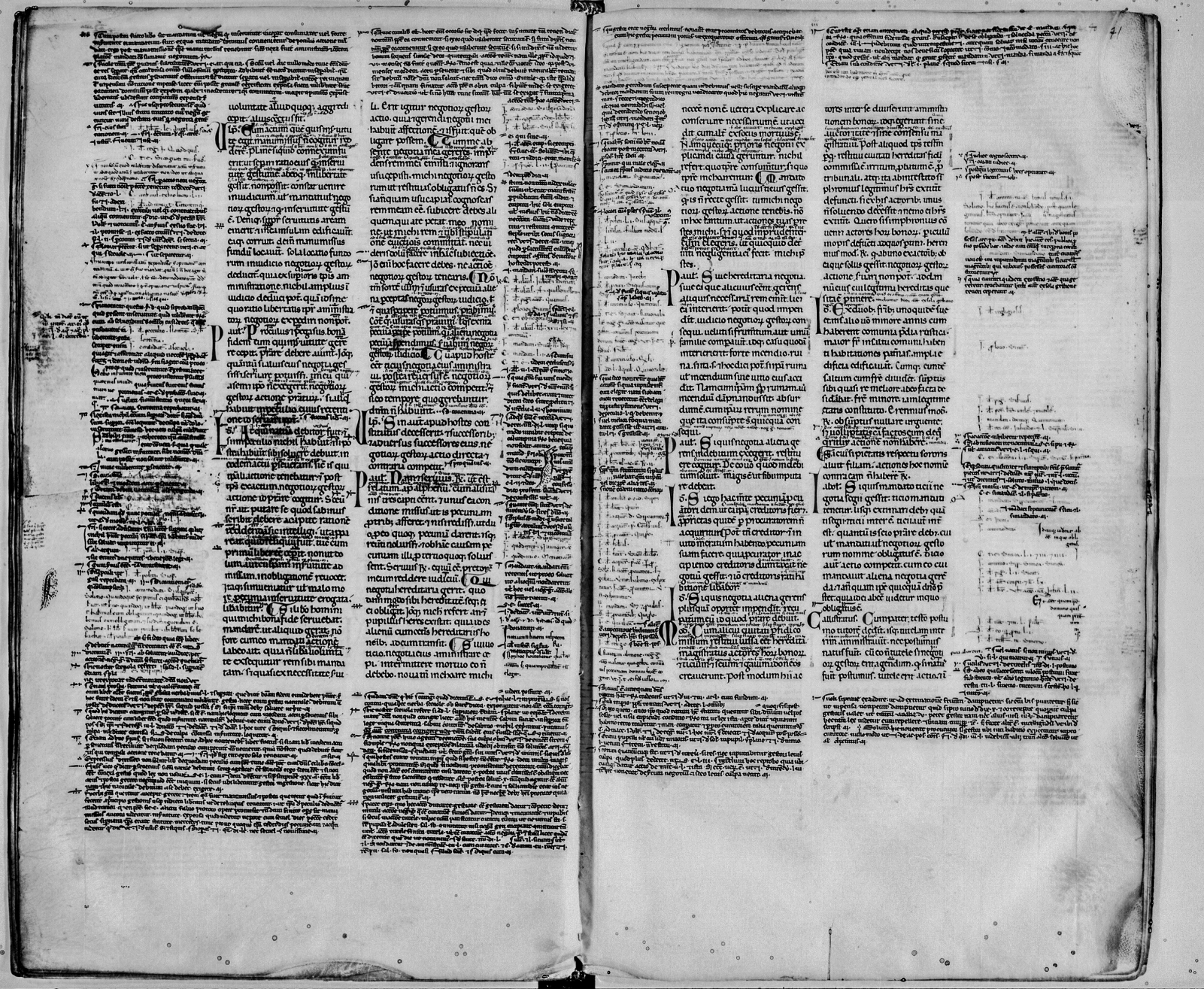

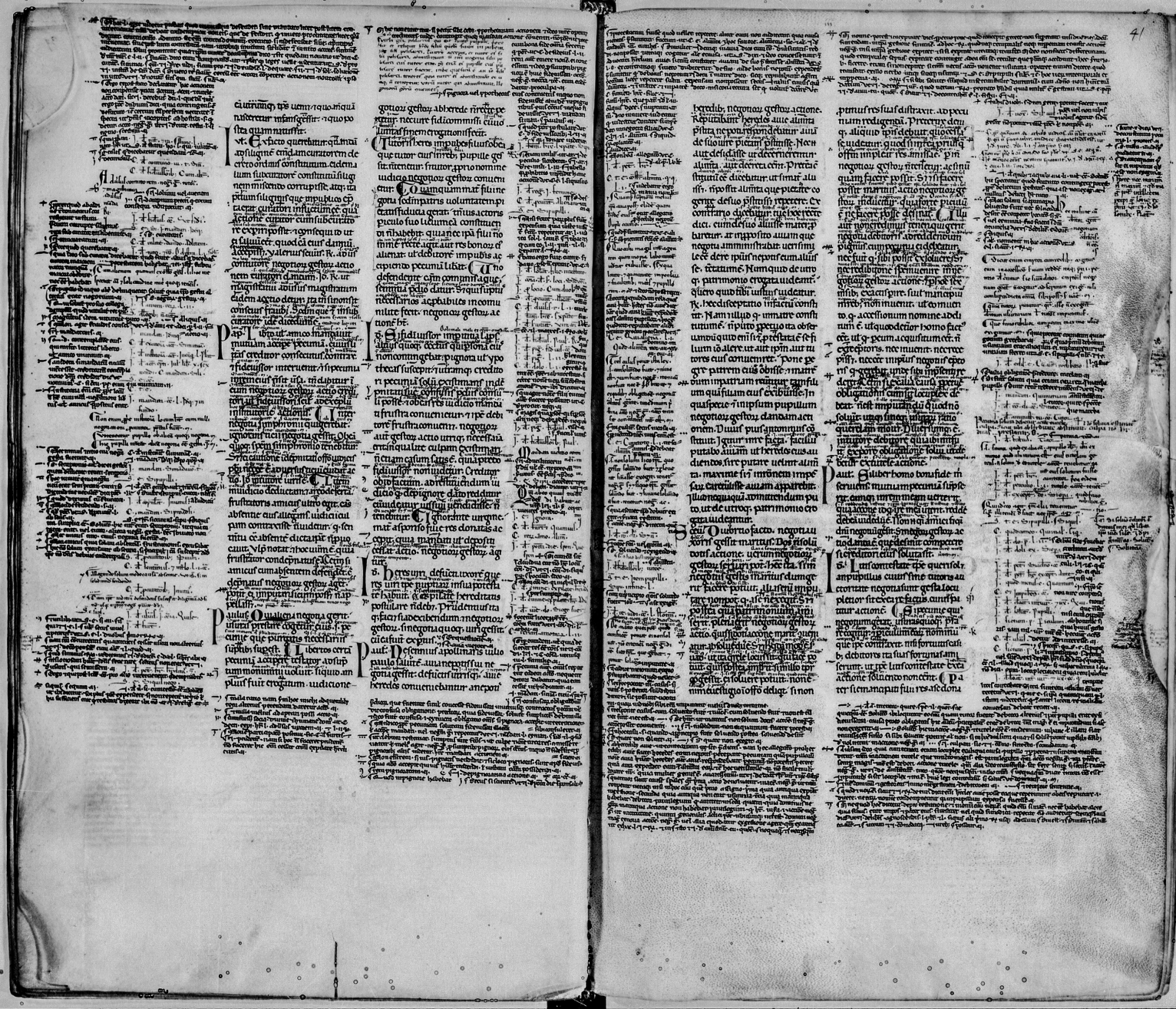

VTL_01408_01_0043.jpg

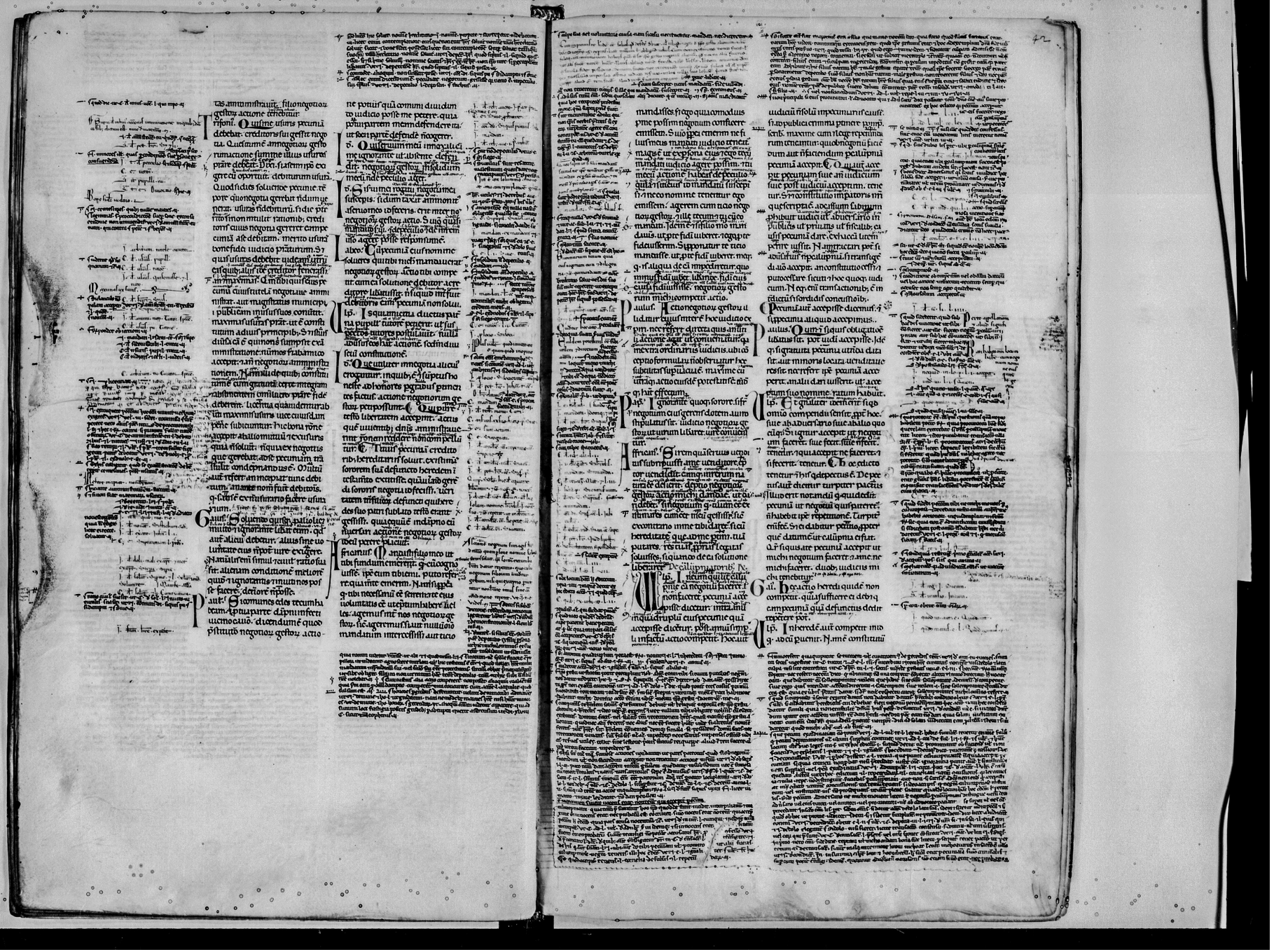

VTL_01408_01_0044.jpg

LIBR

VTL_01408_01_0045.jpg

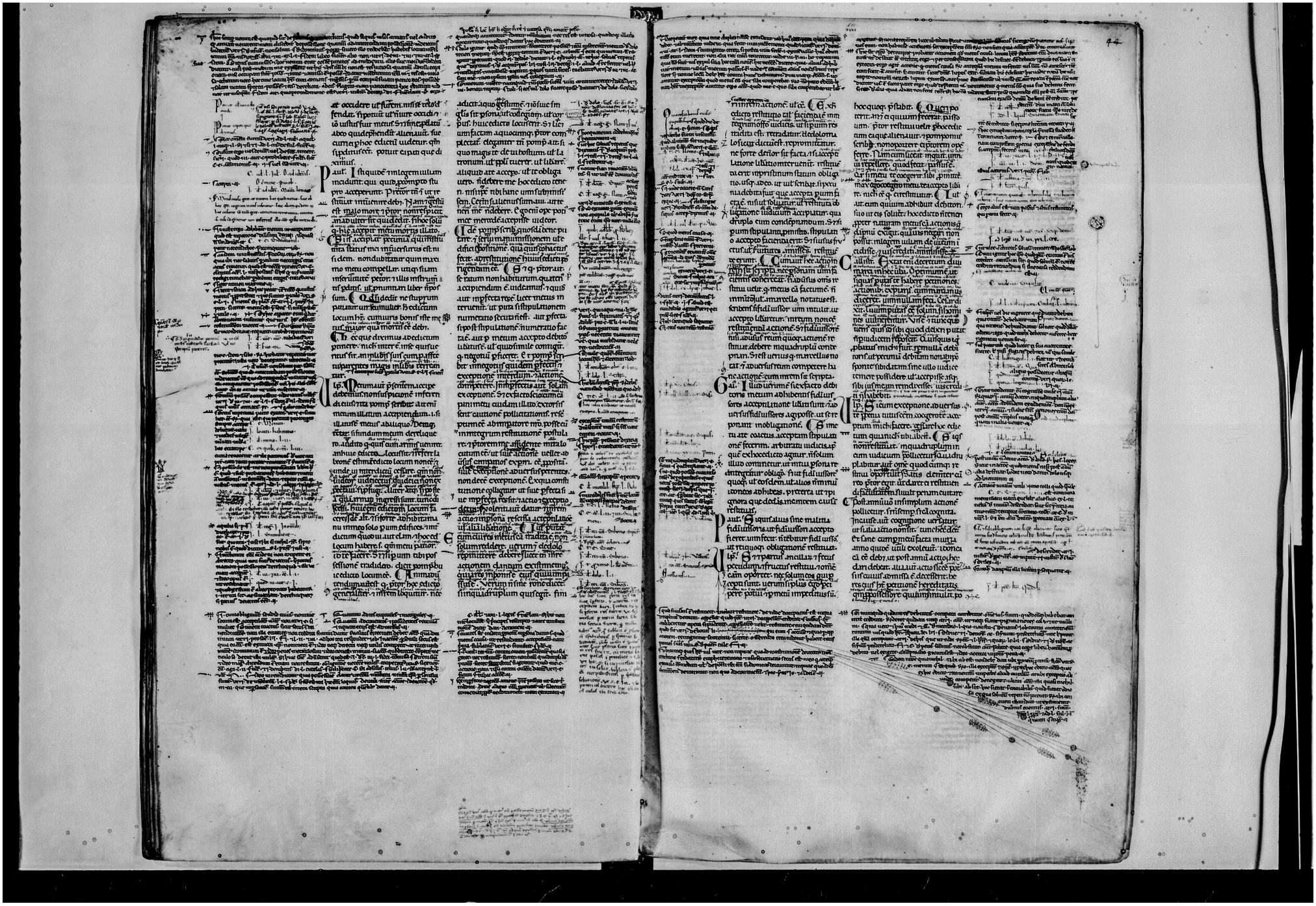

VTL_01408_01_0046.jpg

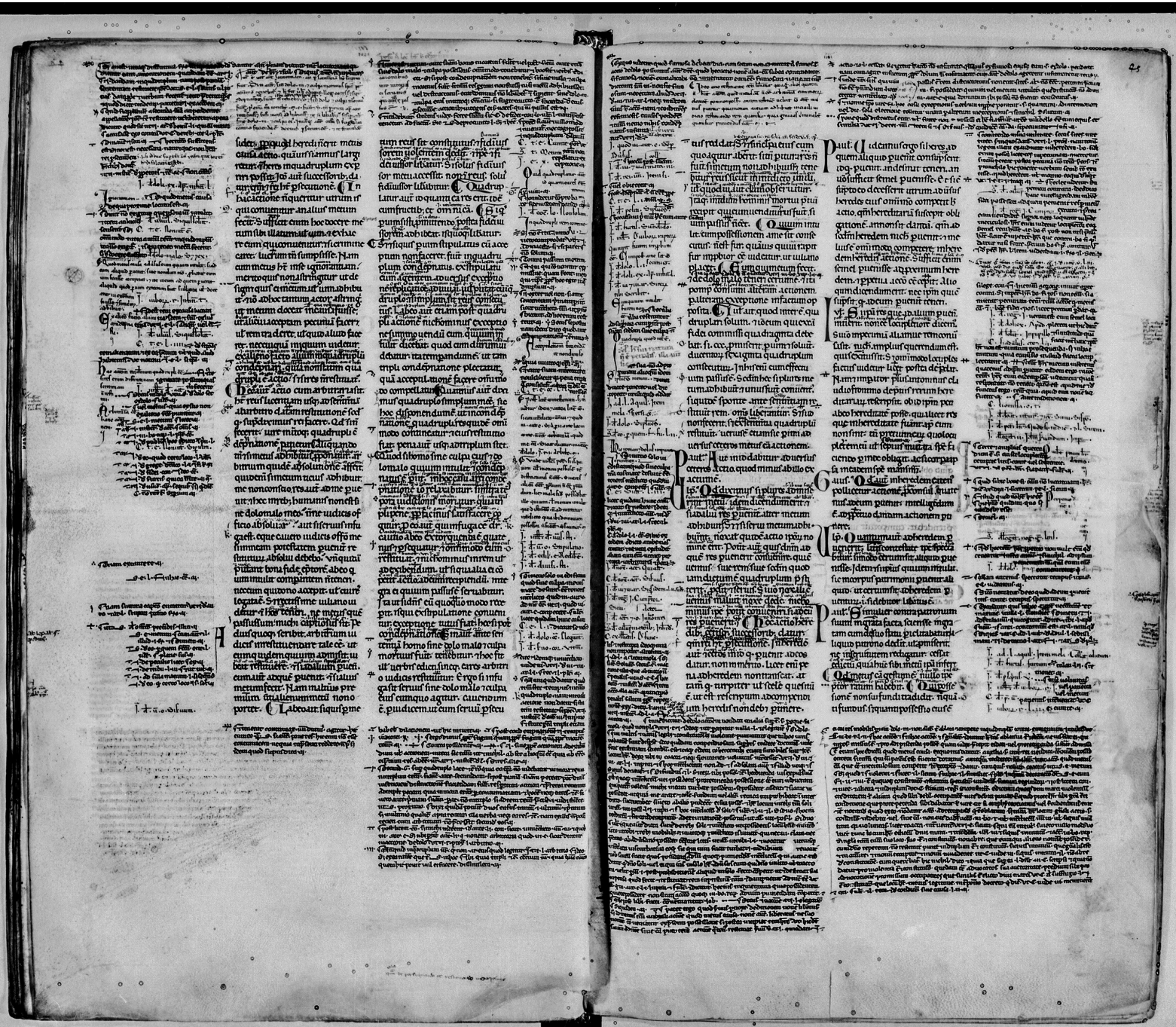

VTL_01408_01_0047.jpg

VTL_01408_01_0048.jpg

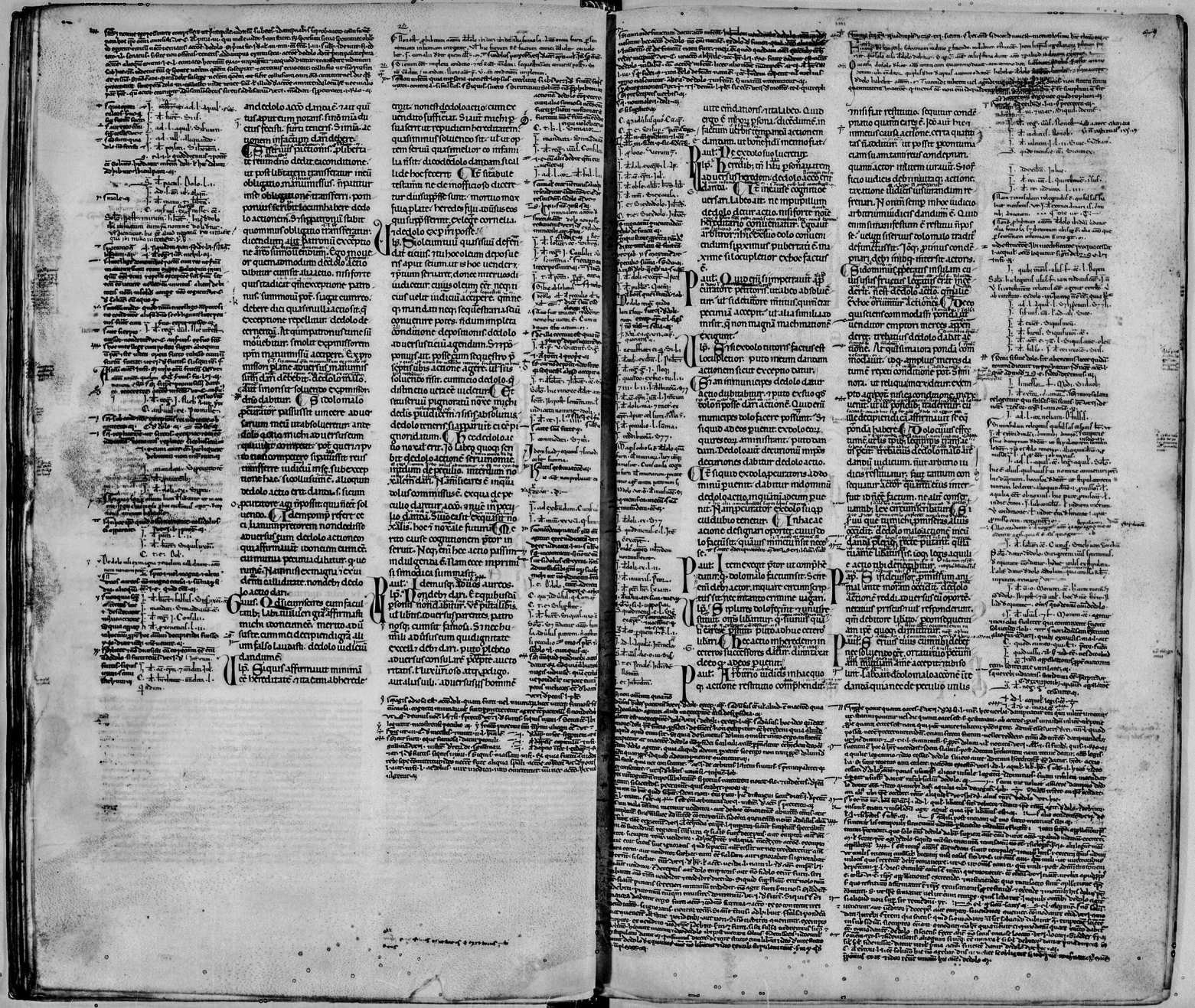

VTL_01408_01_0049.jpg

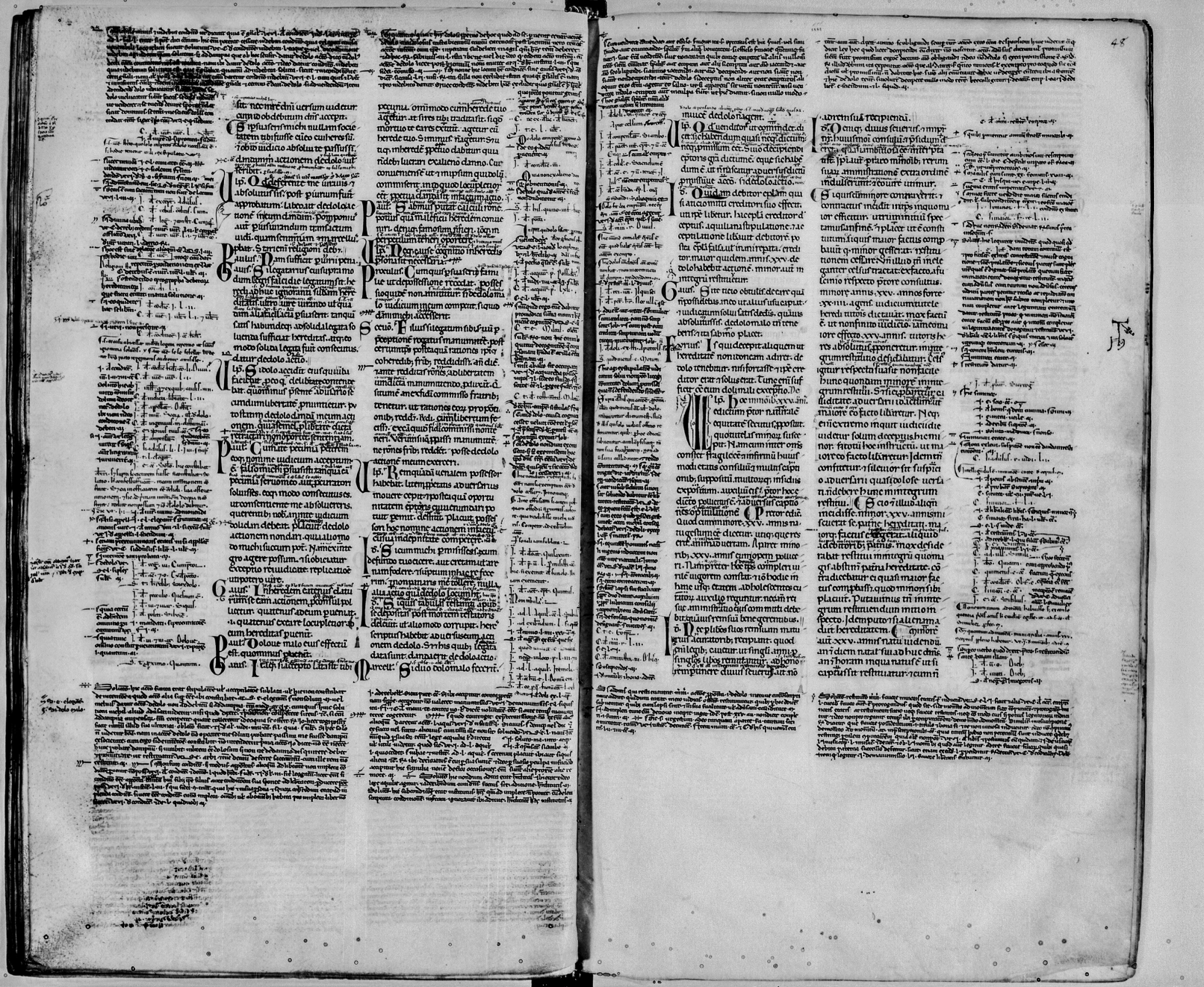

VTL_01408_01_0050.jpg

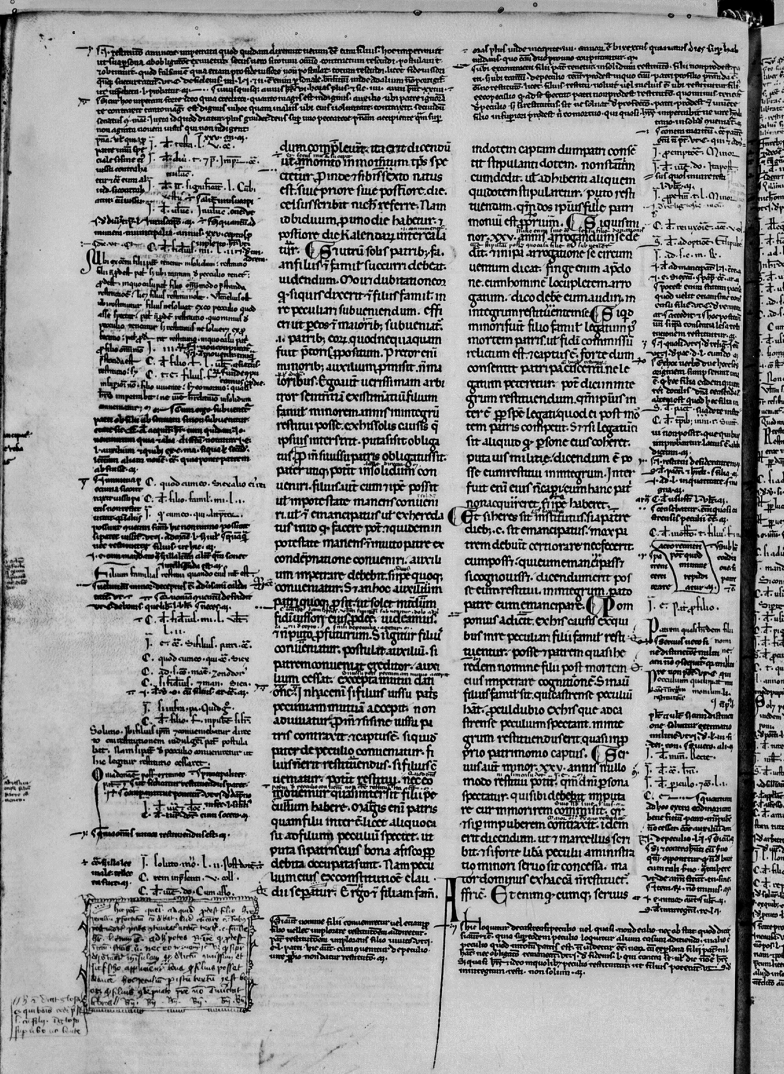

VTL_01408_01_0051.jpg

VTL_01408_01_0052.jpg

VTL_01408_01_0053.jpg

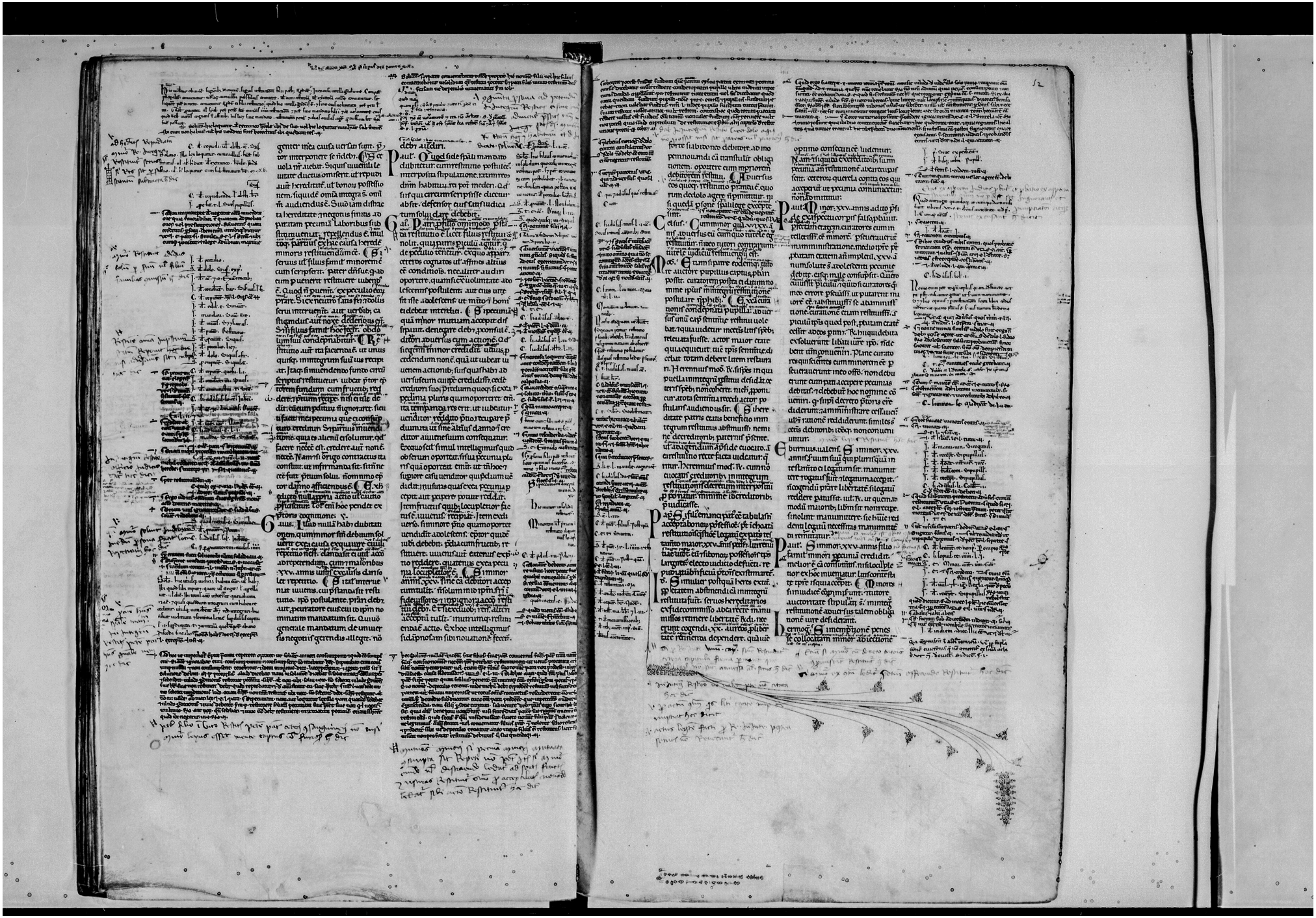

VTL_01408_01_0054.jpg

VTL_01408_01_0055.jpg

VTL_01408_01_0056.jpg

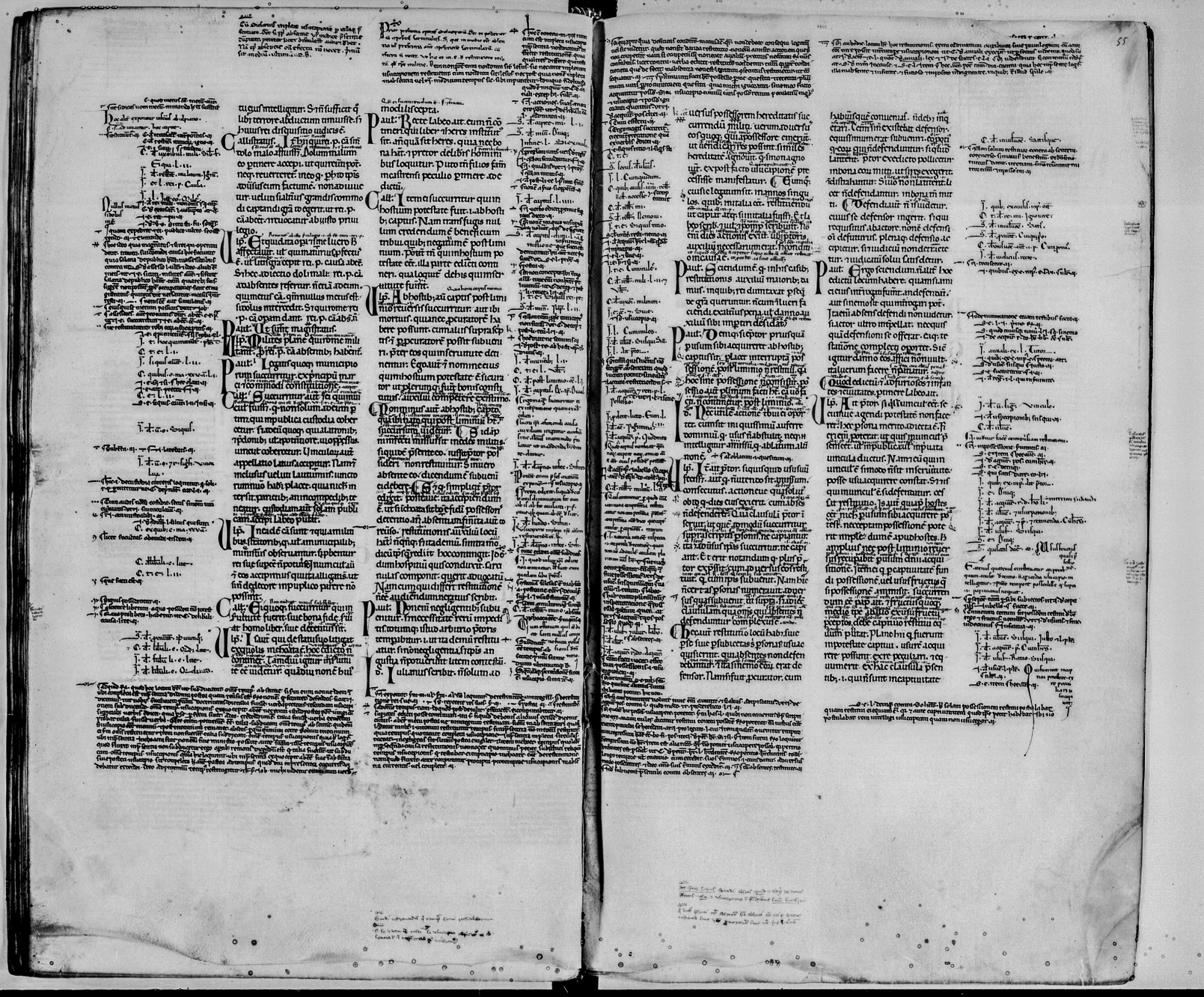

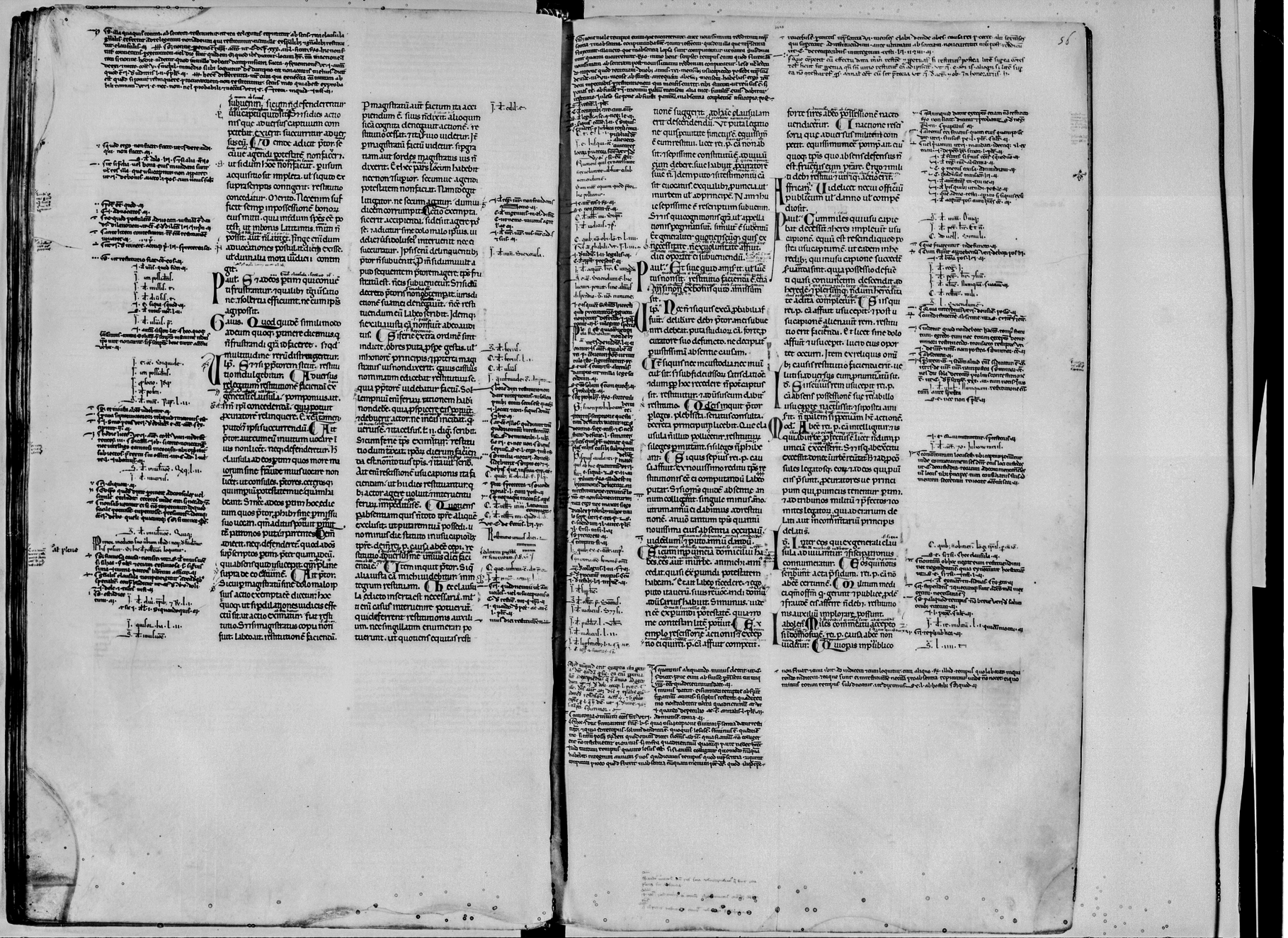

VTL_01408_01_0058.jpg

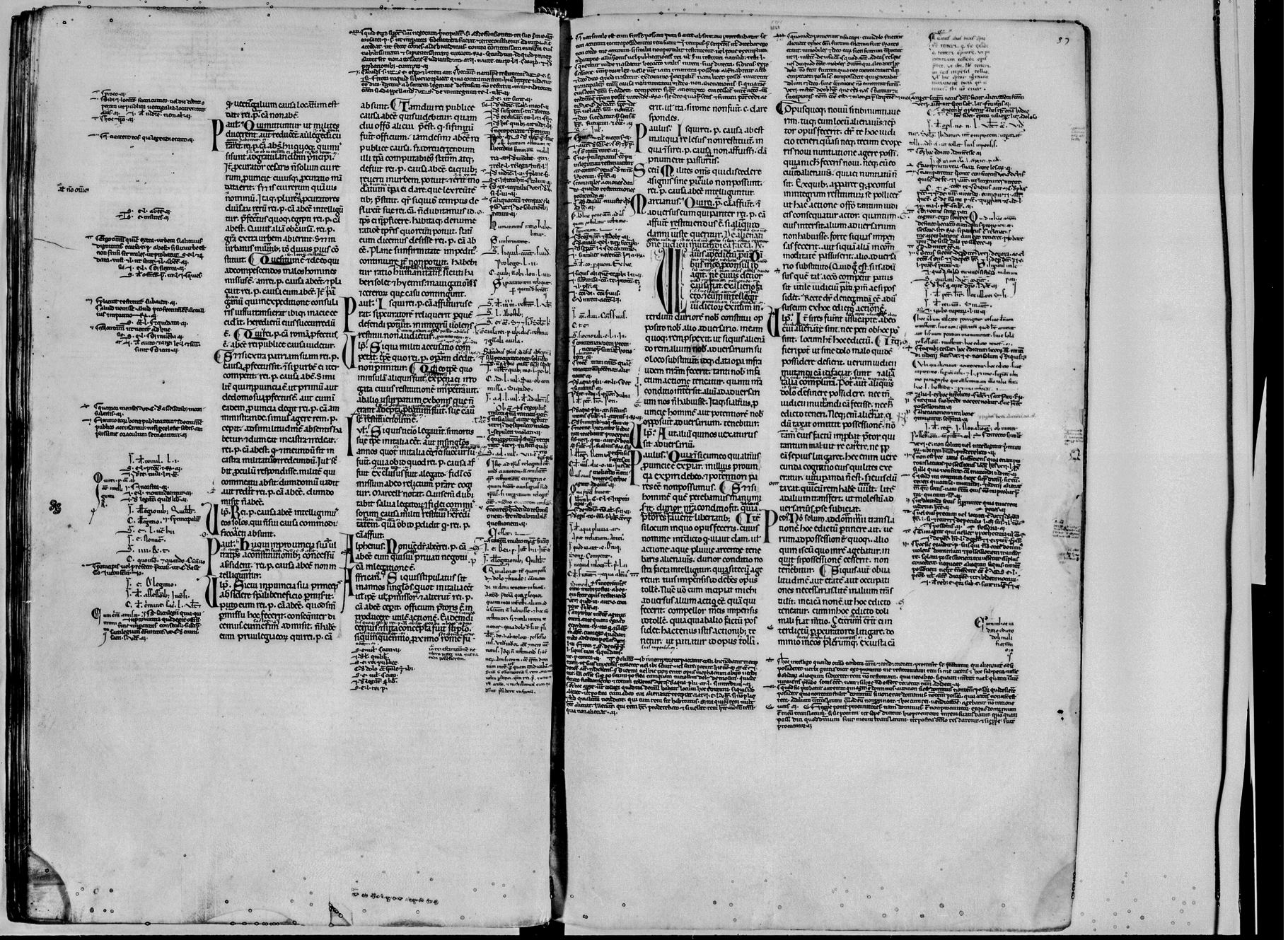

VTL_01408_01_0059.jpg

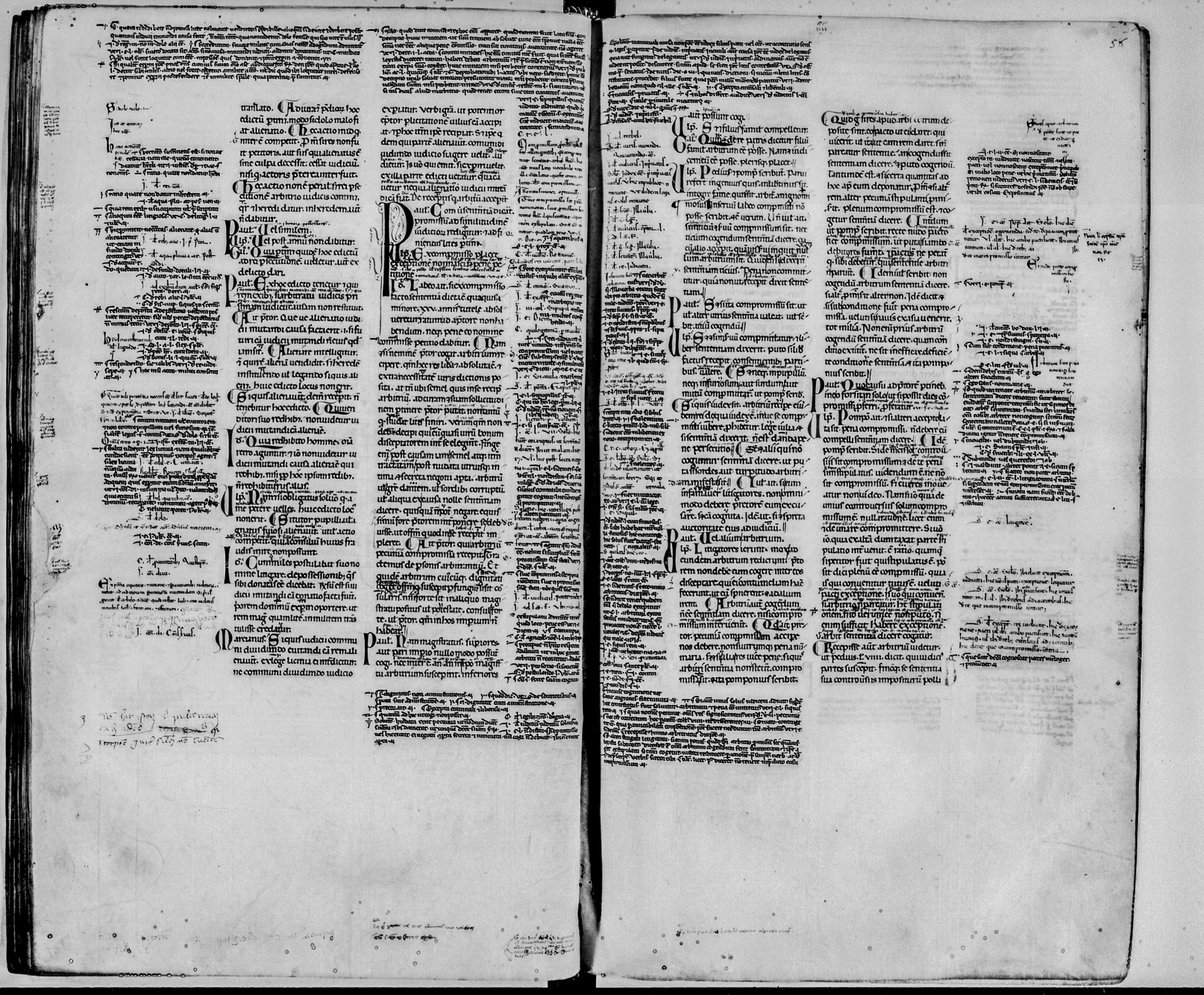

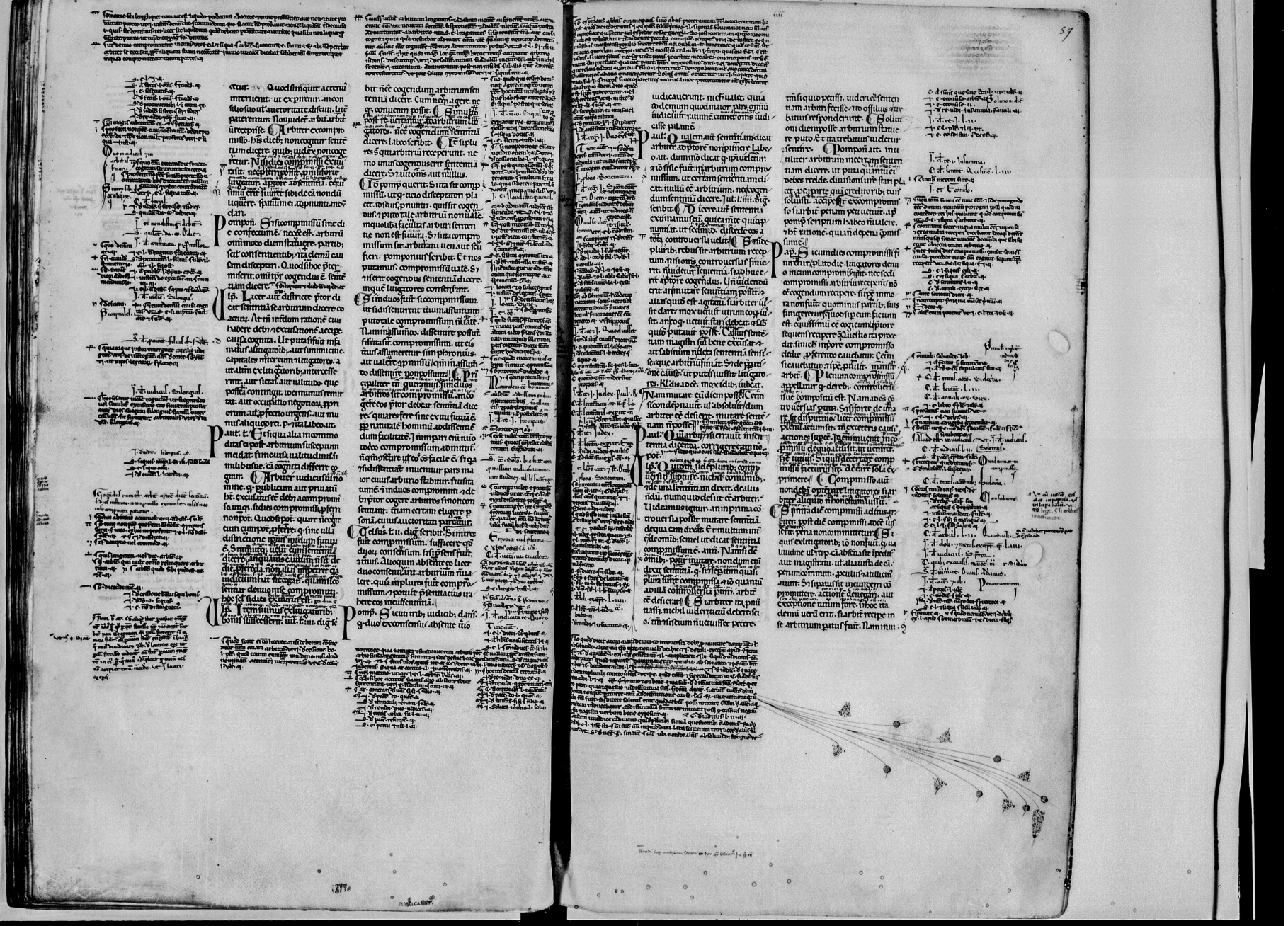

VTL_01408_01_0061.jpg

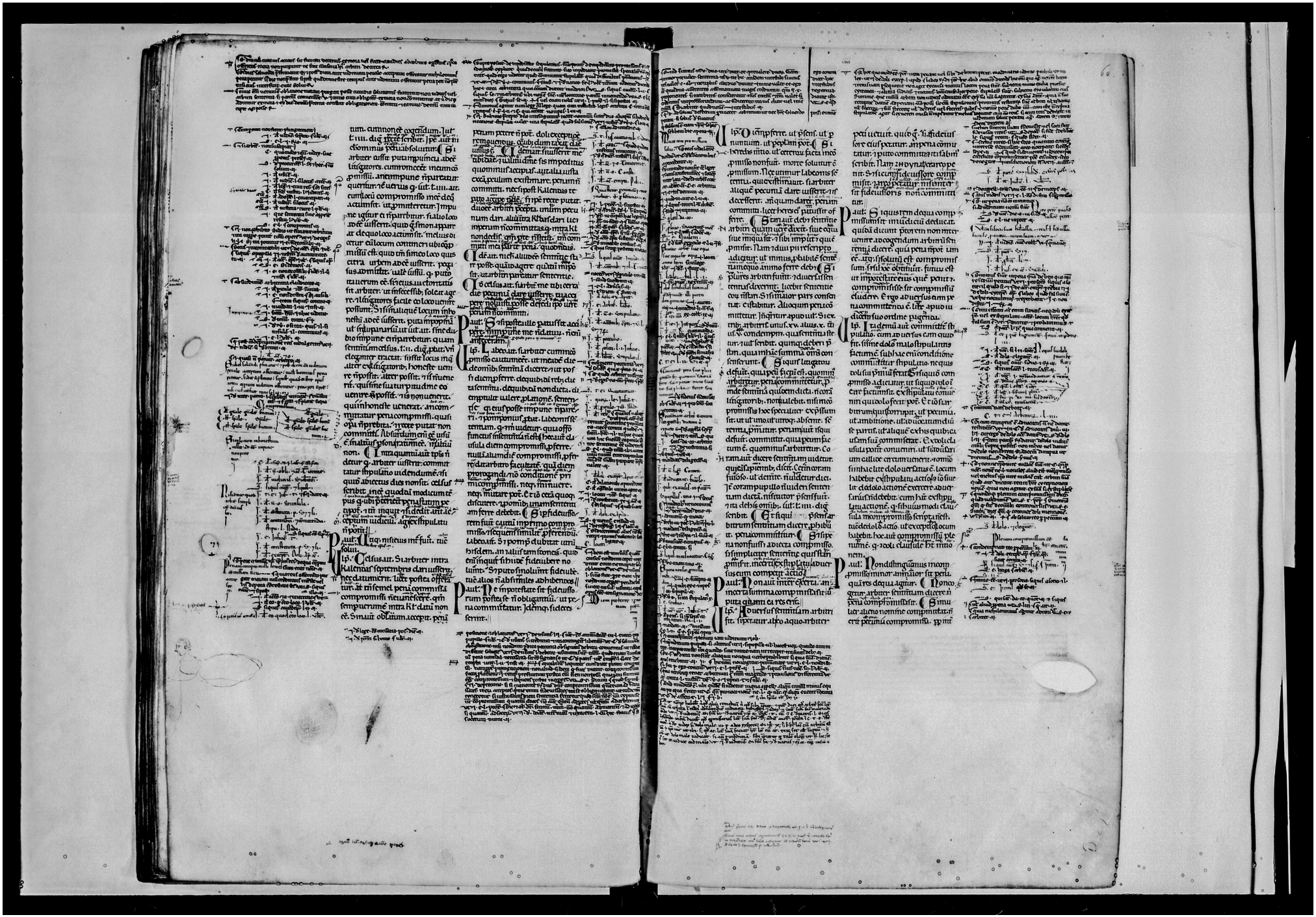

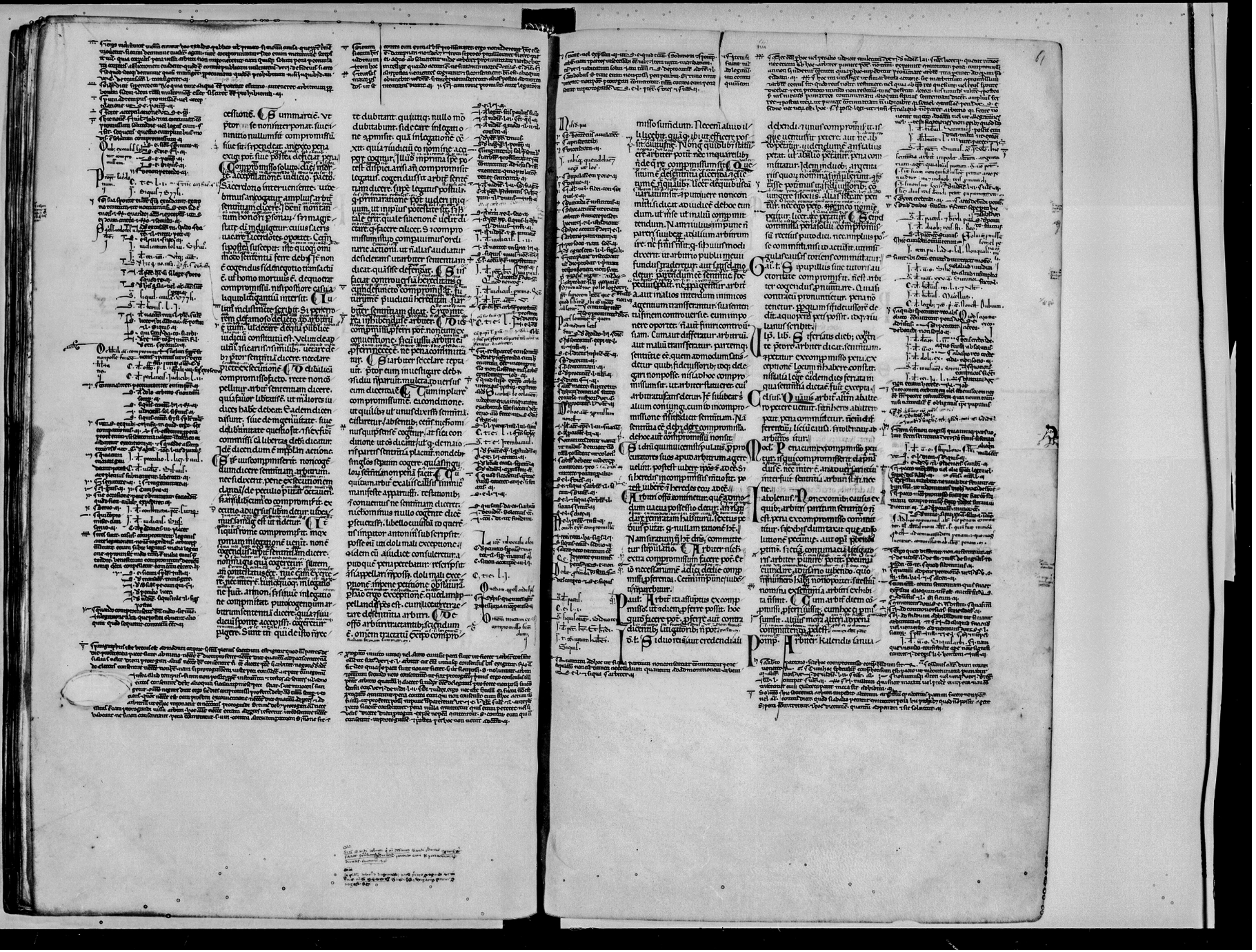

VTL_01408_01_0063.jpg

VTL_01408_01_0064.jpg

VTL_01408_01_0065.jpg

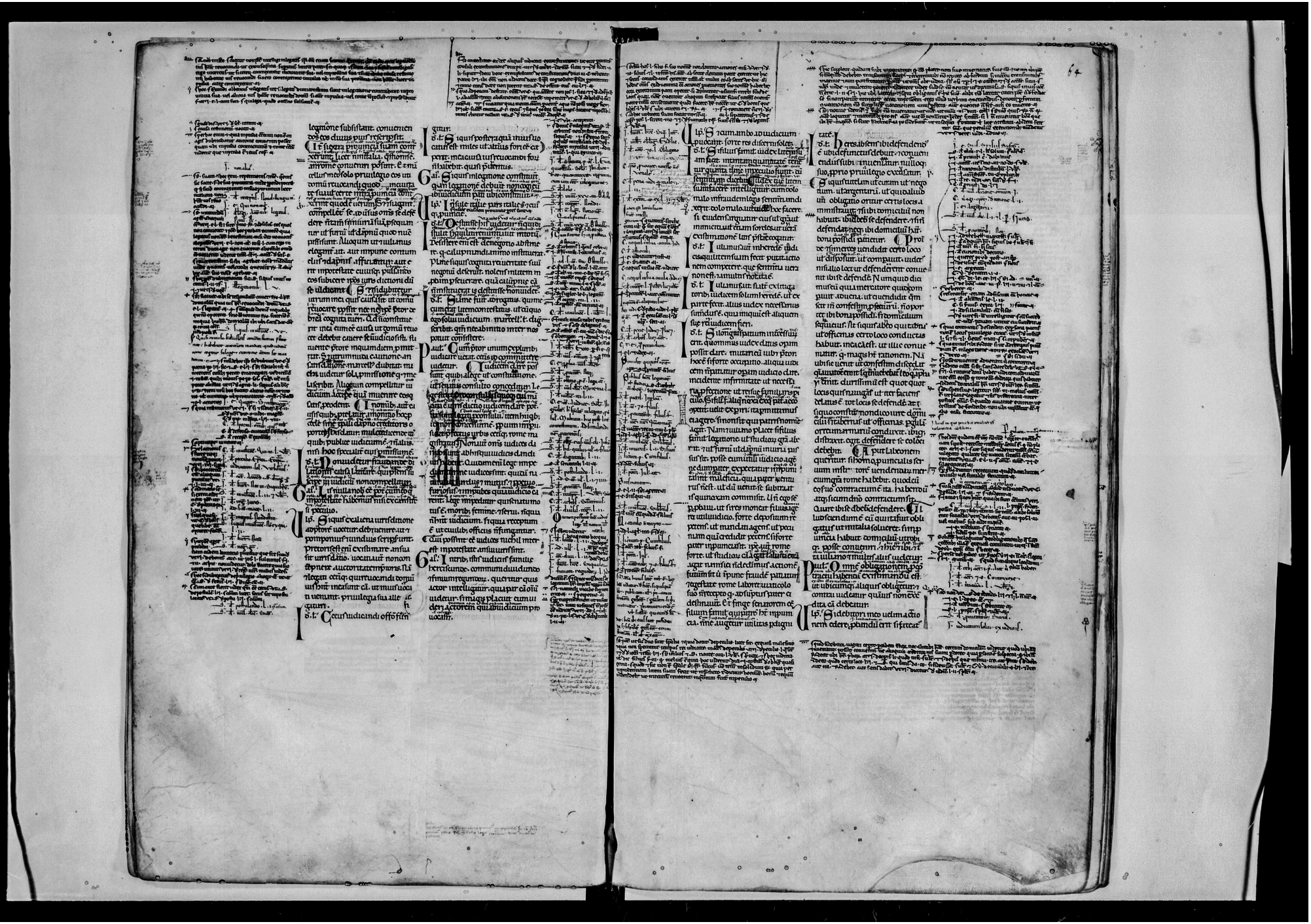

VTL_01408_01_0066.jpg

VTL_01408_01_0067.jpg

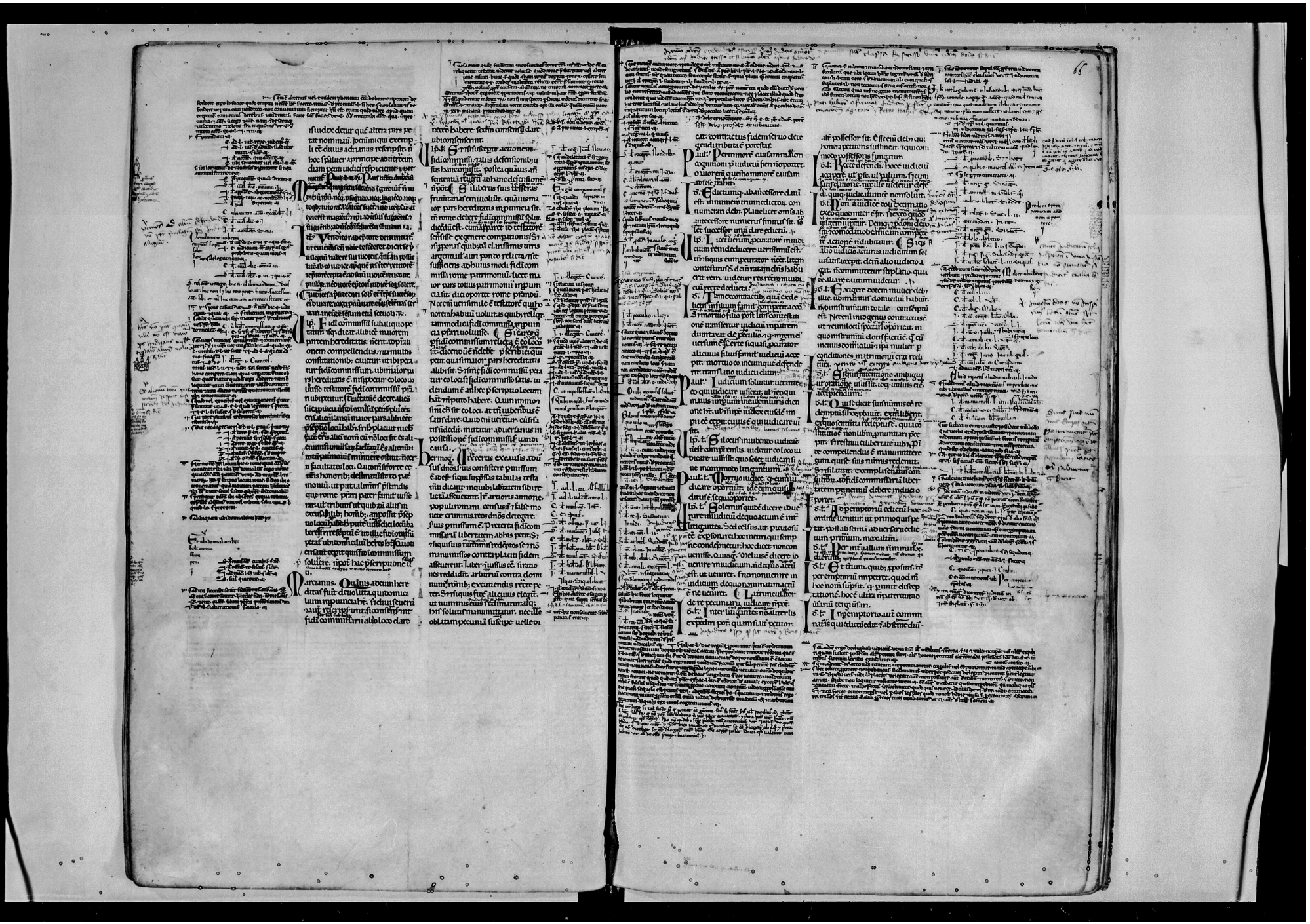

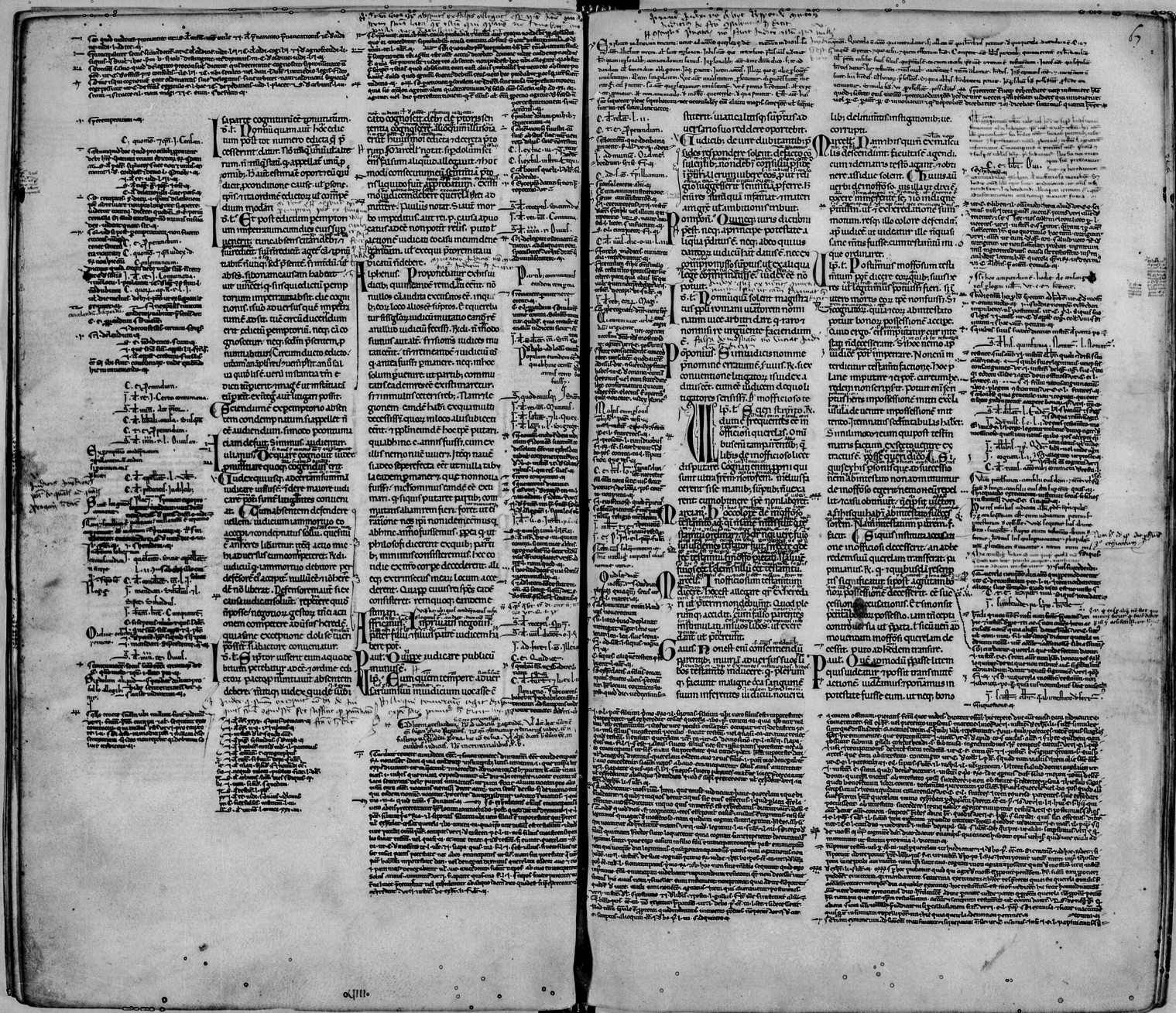

VTL_01408_01_0069.jpg

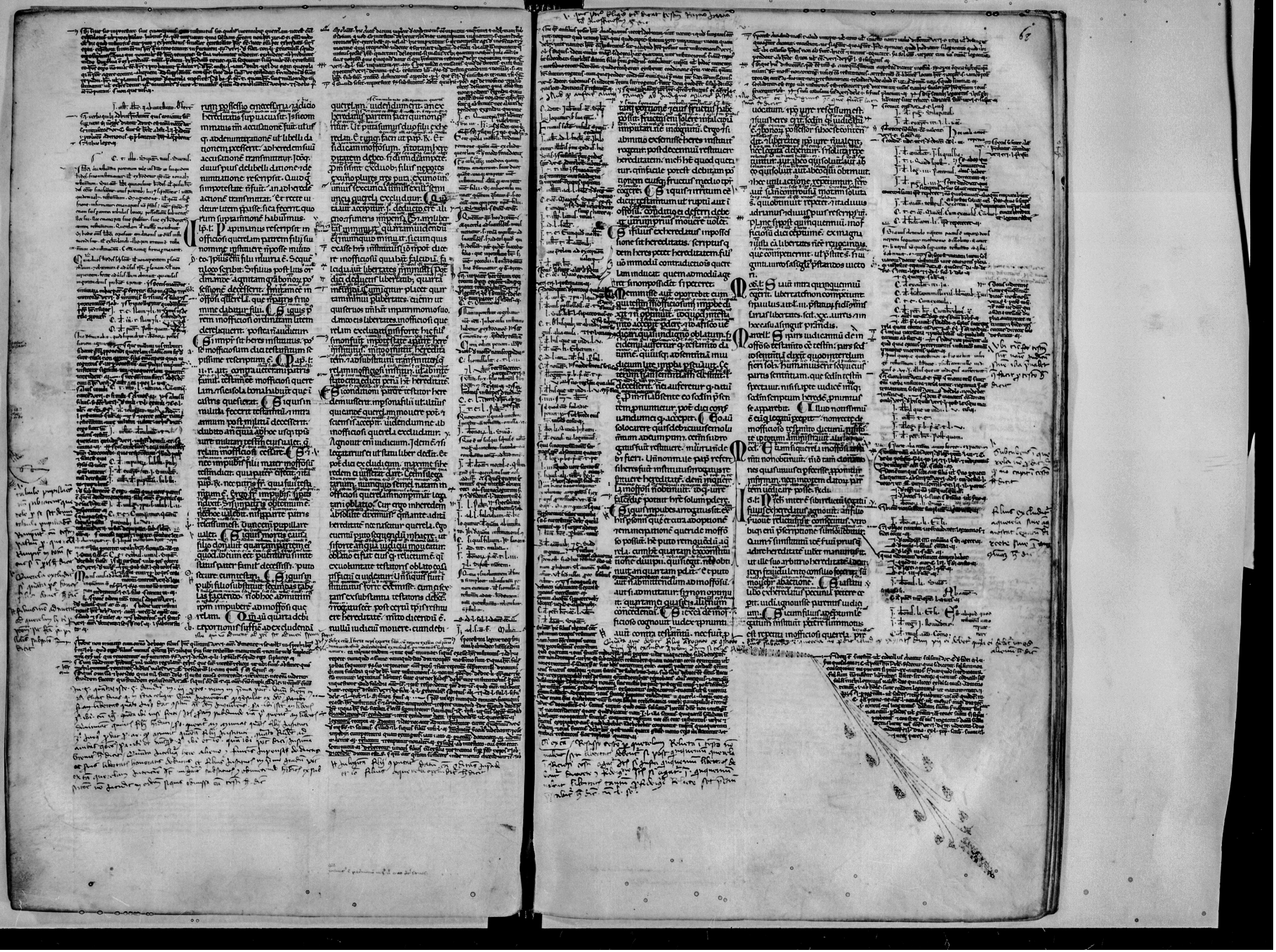

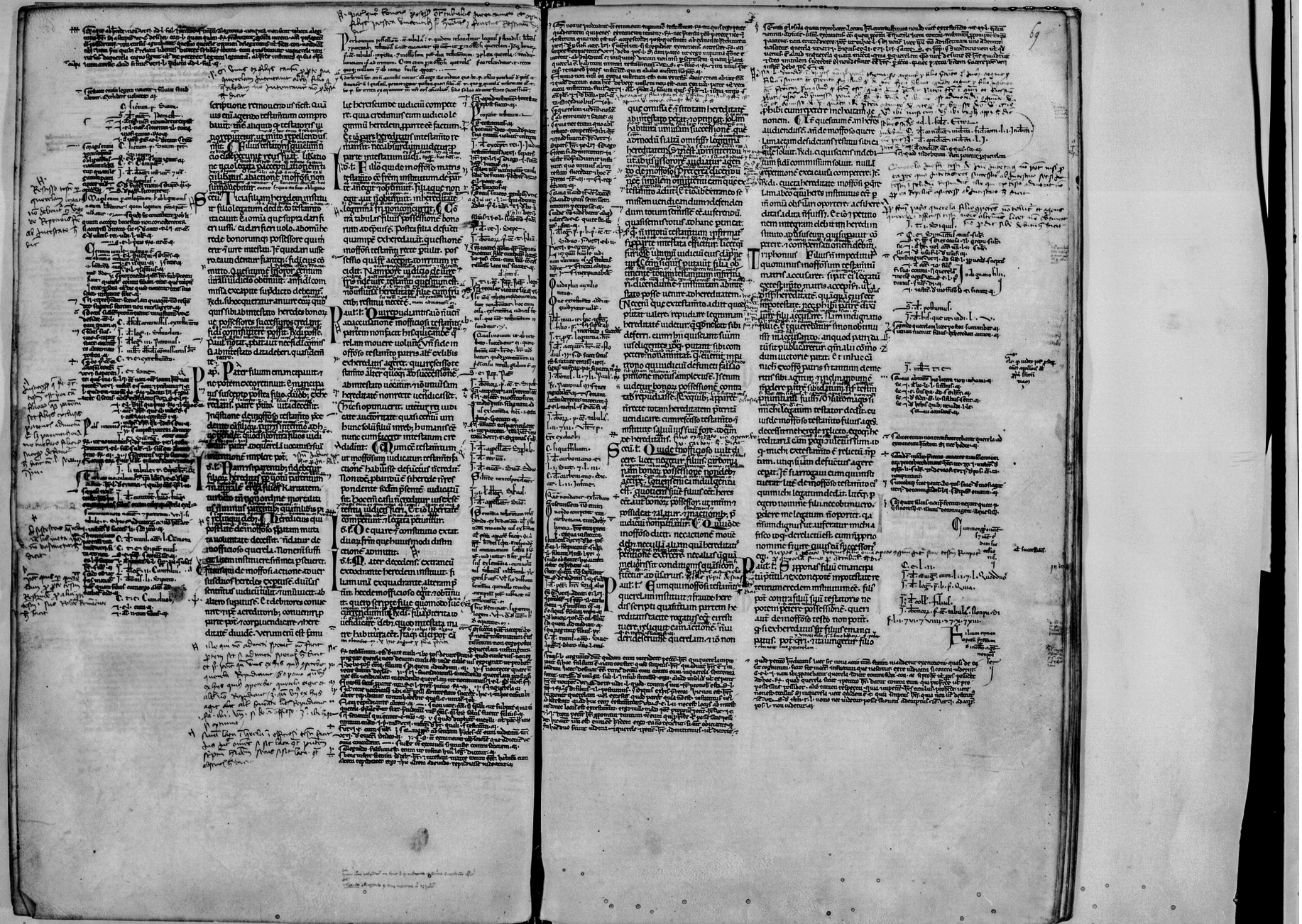

VTL_01408_01_0071.jpg

VTL_01408_01_0072.jpg

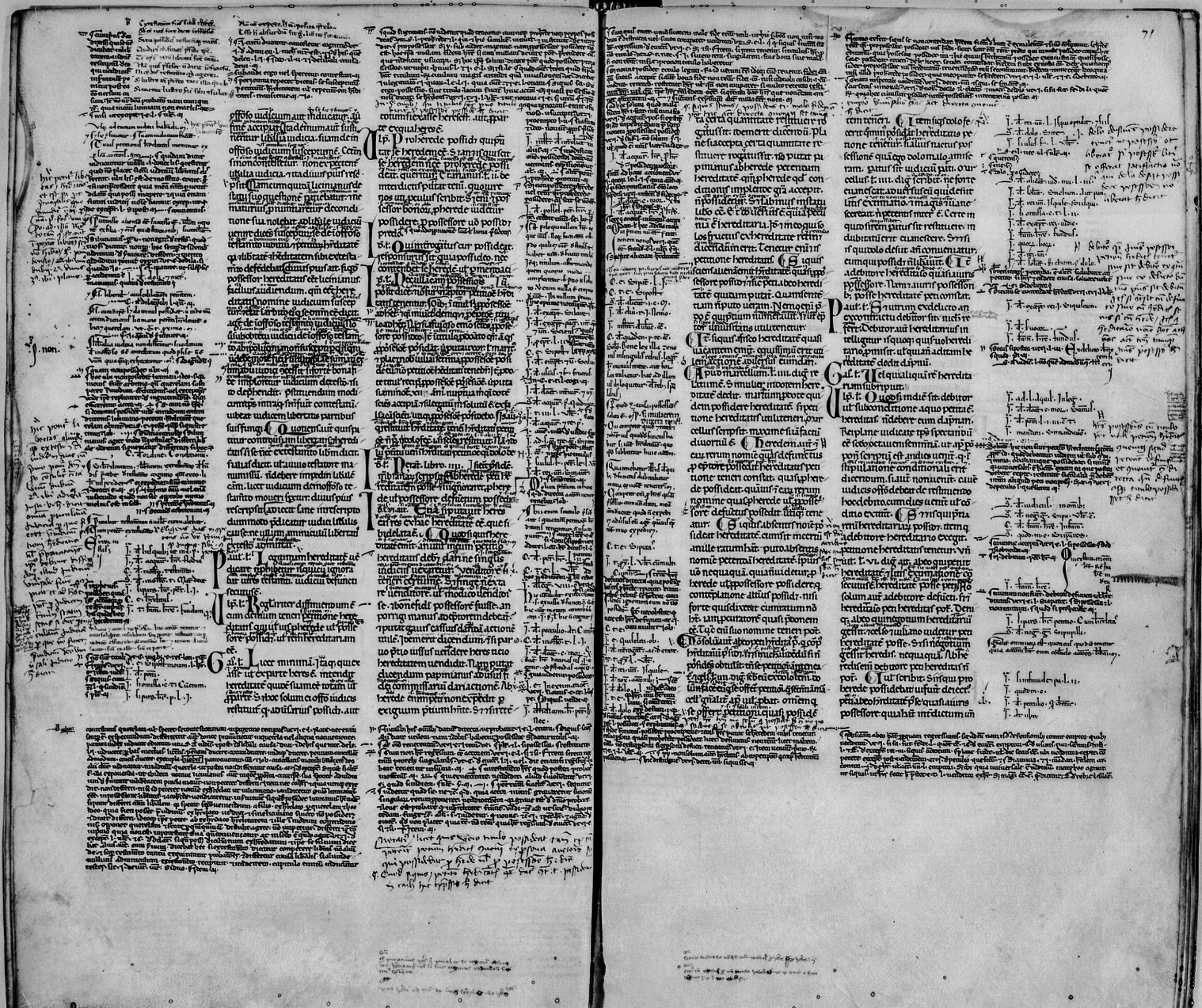

VTL_01408_01_0073.jpg

VTL_01408_01_0074.jpg

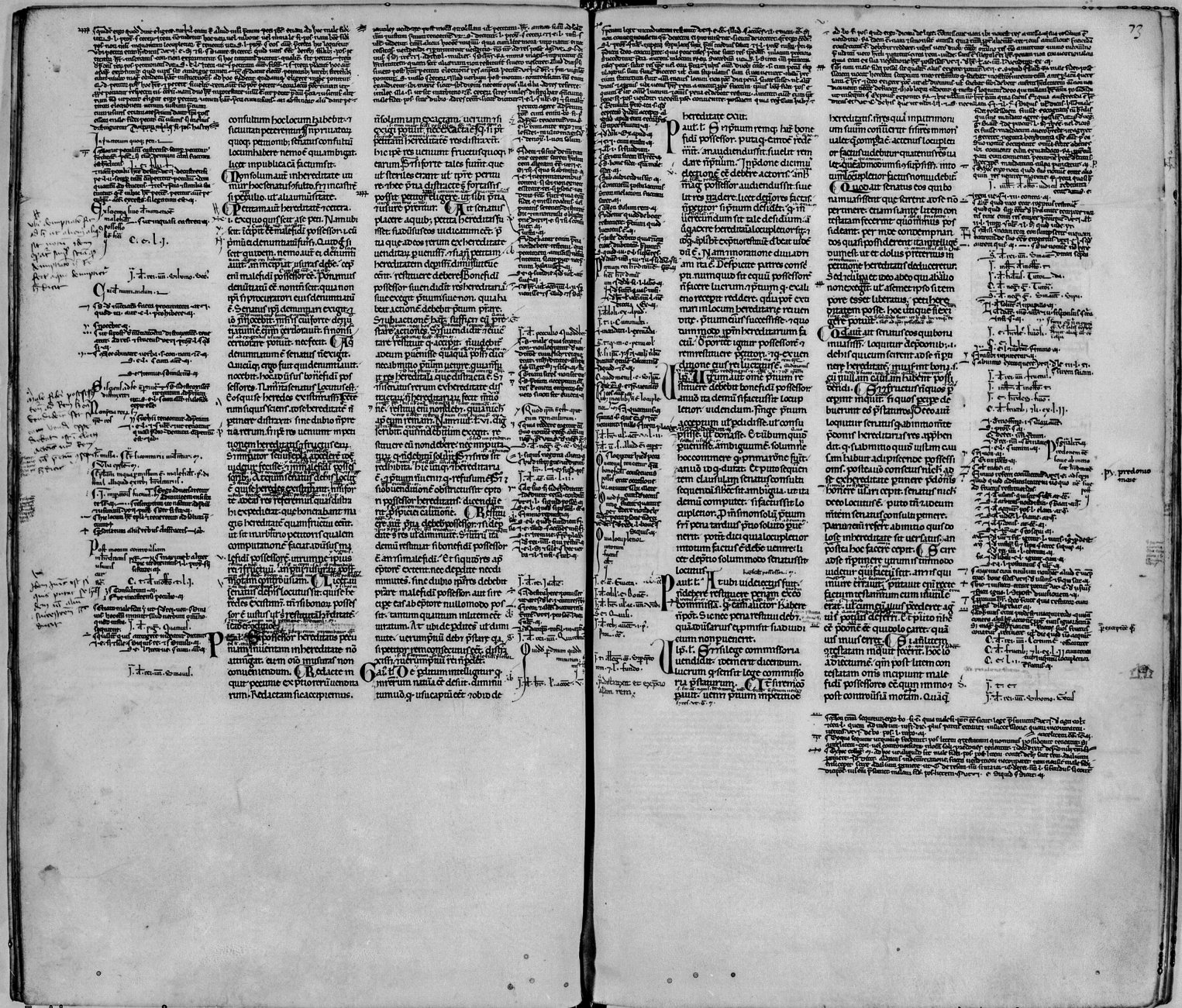

VTL_01408_01_0075.jpg

VTL_01408_01_0076.jpg

VTL_01408_01_0077.jpg

VTL_01408_01_0078.jpg

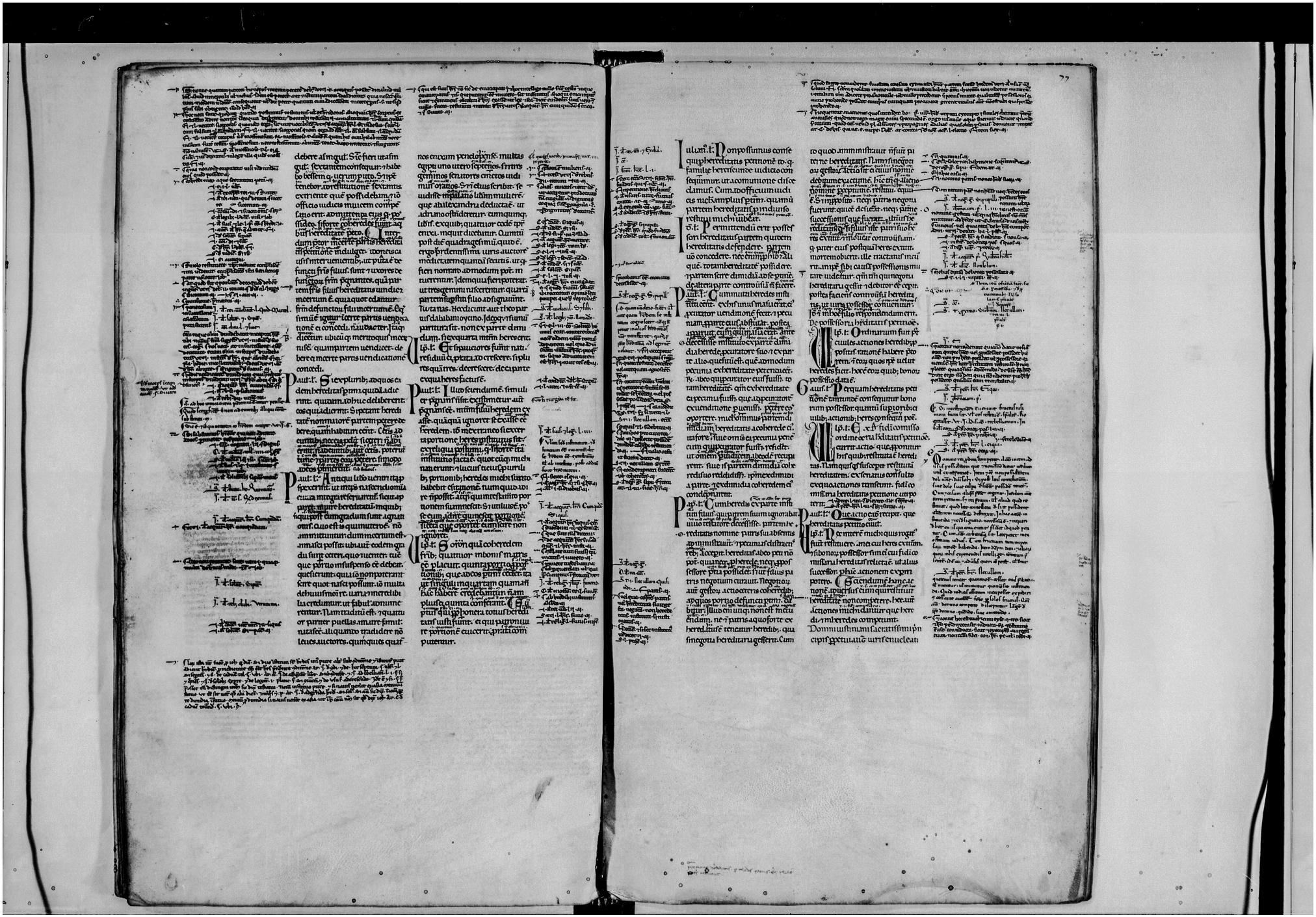

VTL_01408_01_0079.jpg

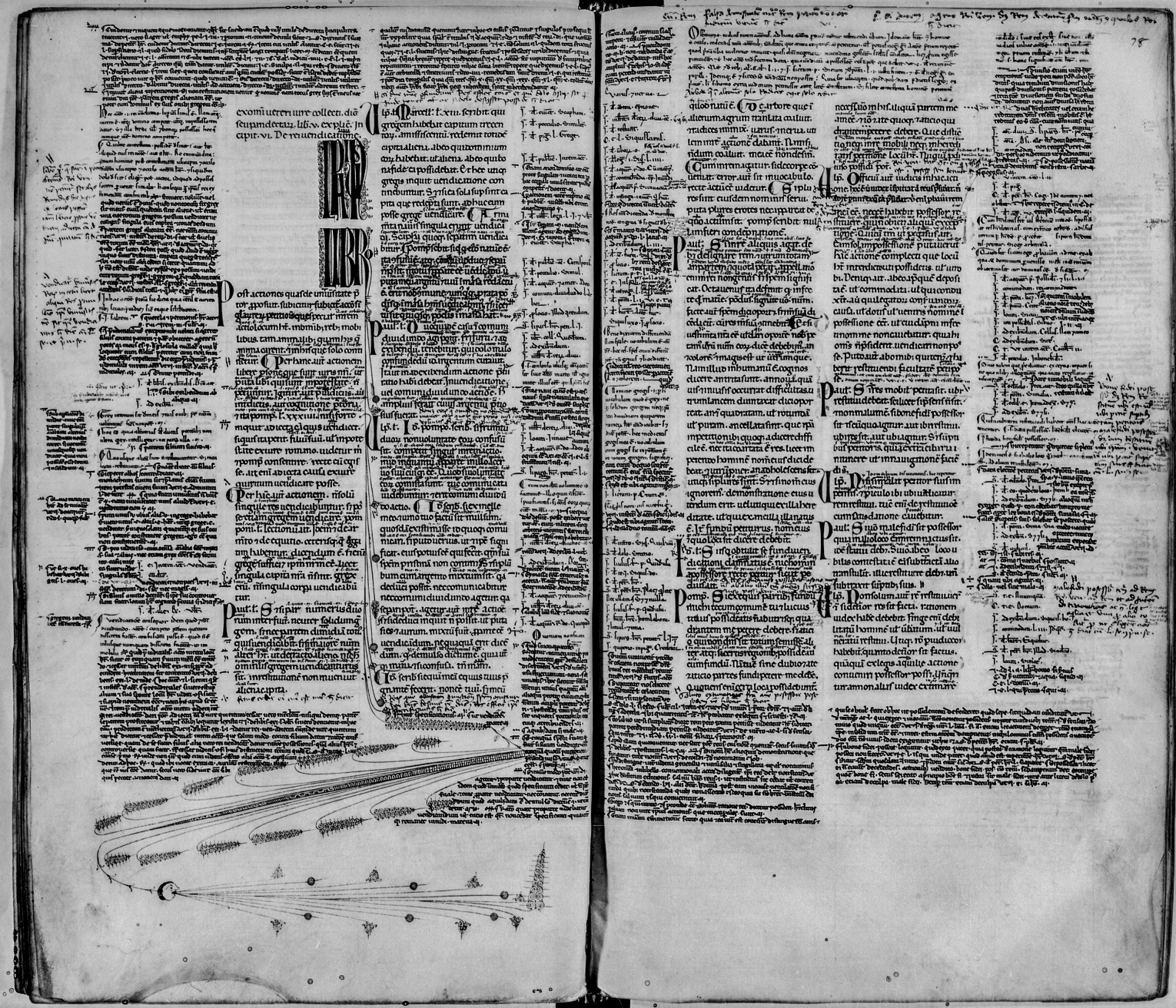

VTL_01408_01_0080.jpg

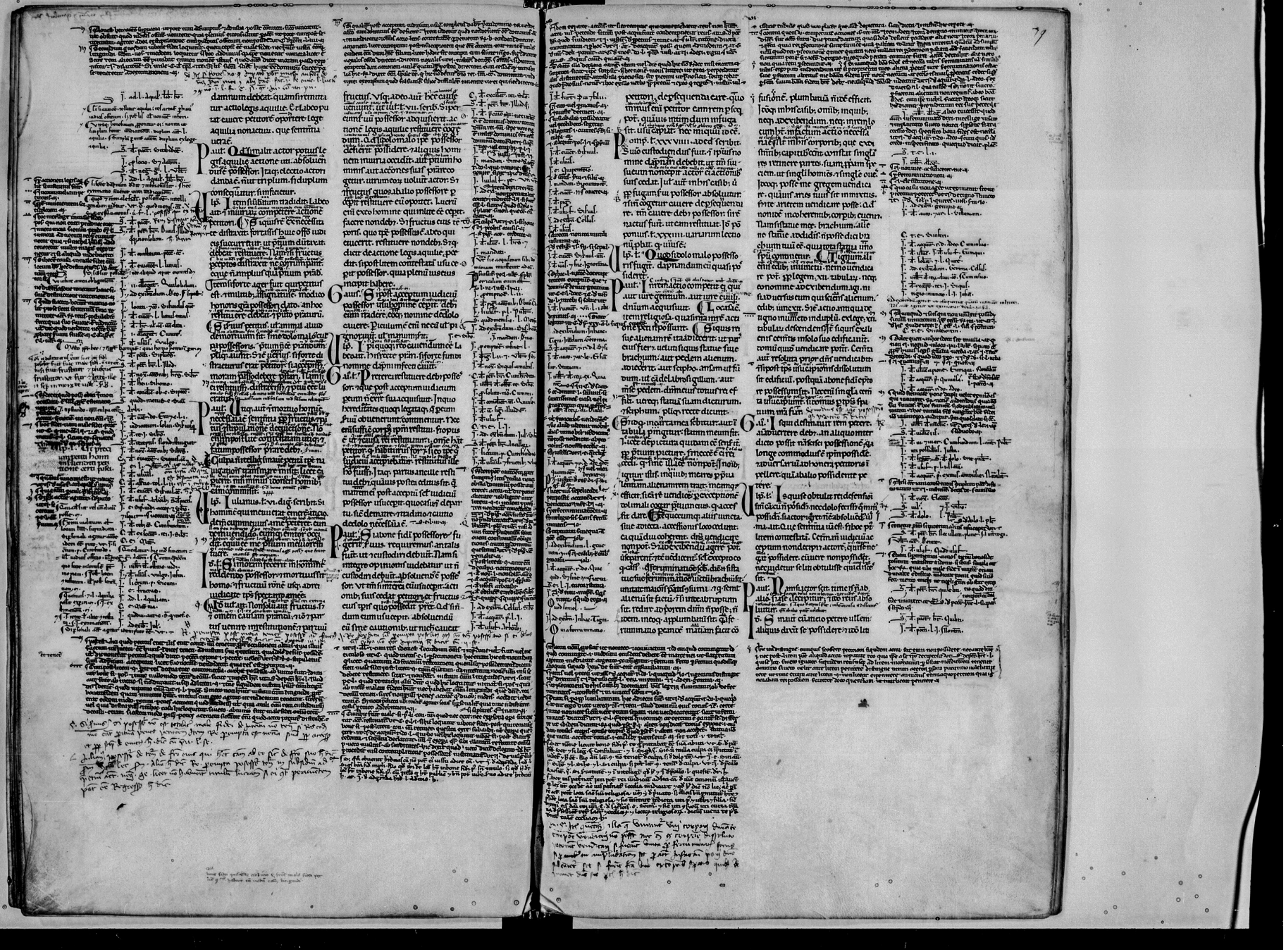

VTL_01408_01_0081.jpg

VTL_01408_01_0082.jpg

VTL_01408_01_0083.jpg

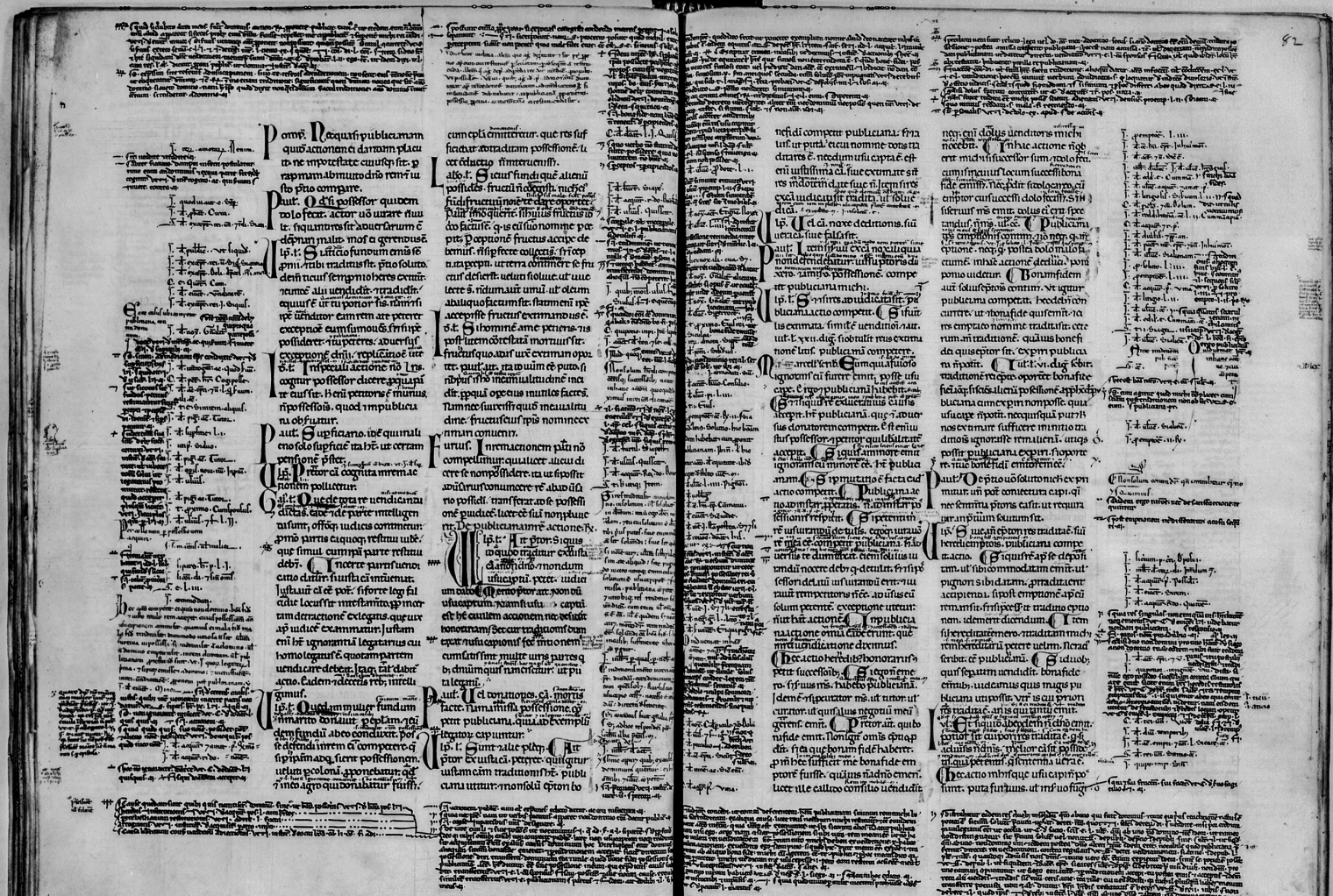

VTL_01408_01_0084.jpg

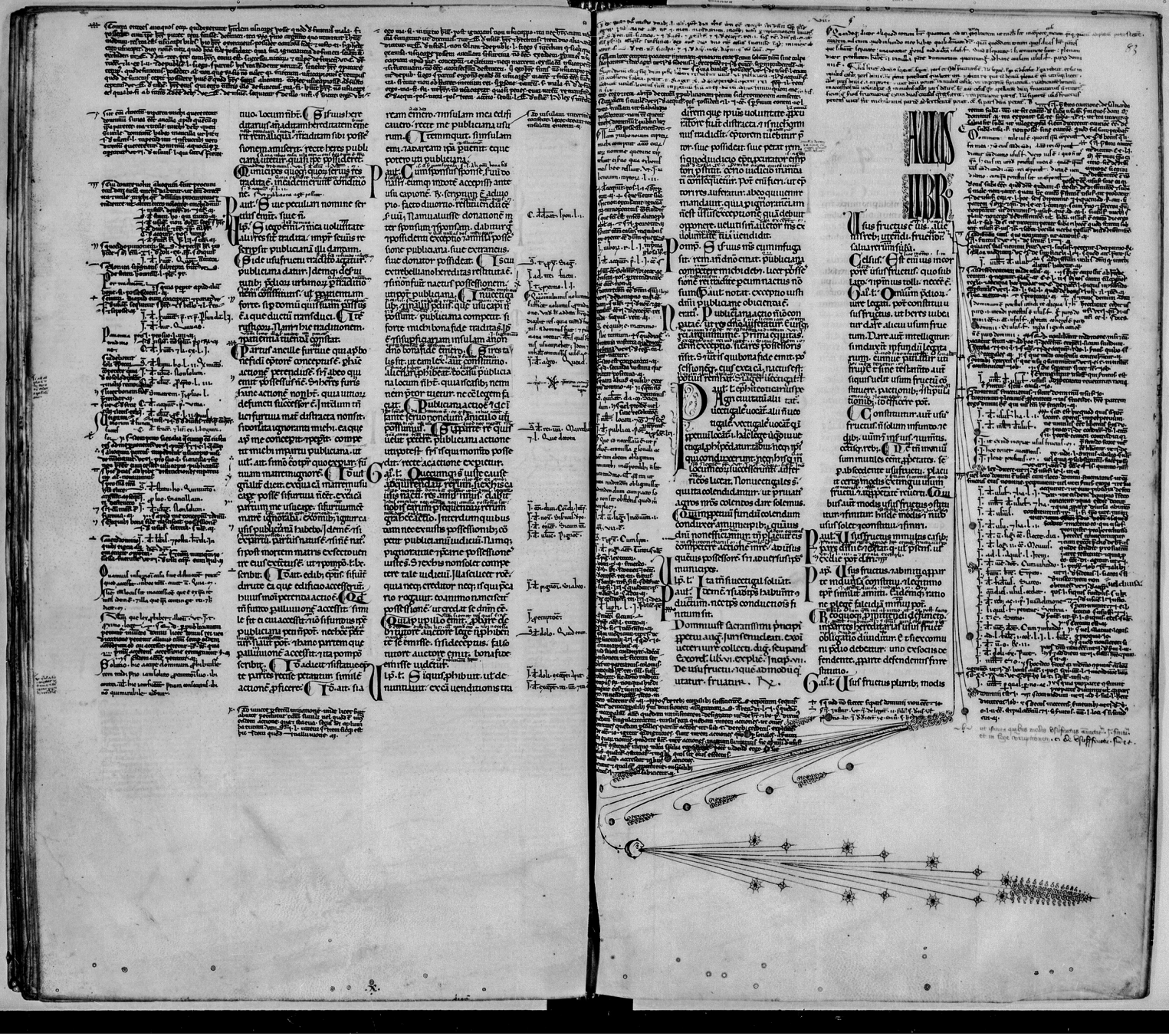

VTL_01408_01_0086.jpg

VTL_01408_01_0087.jpg

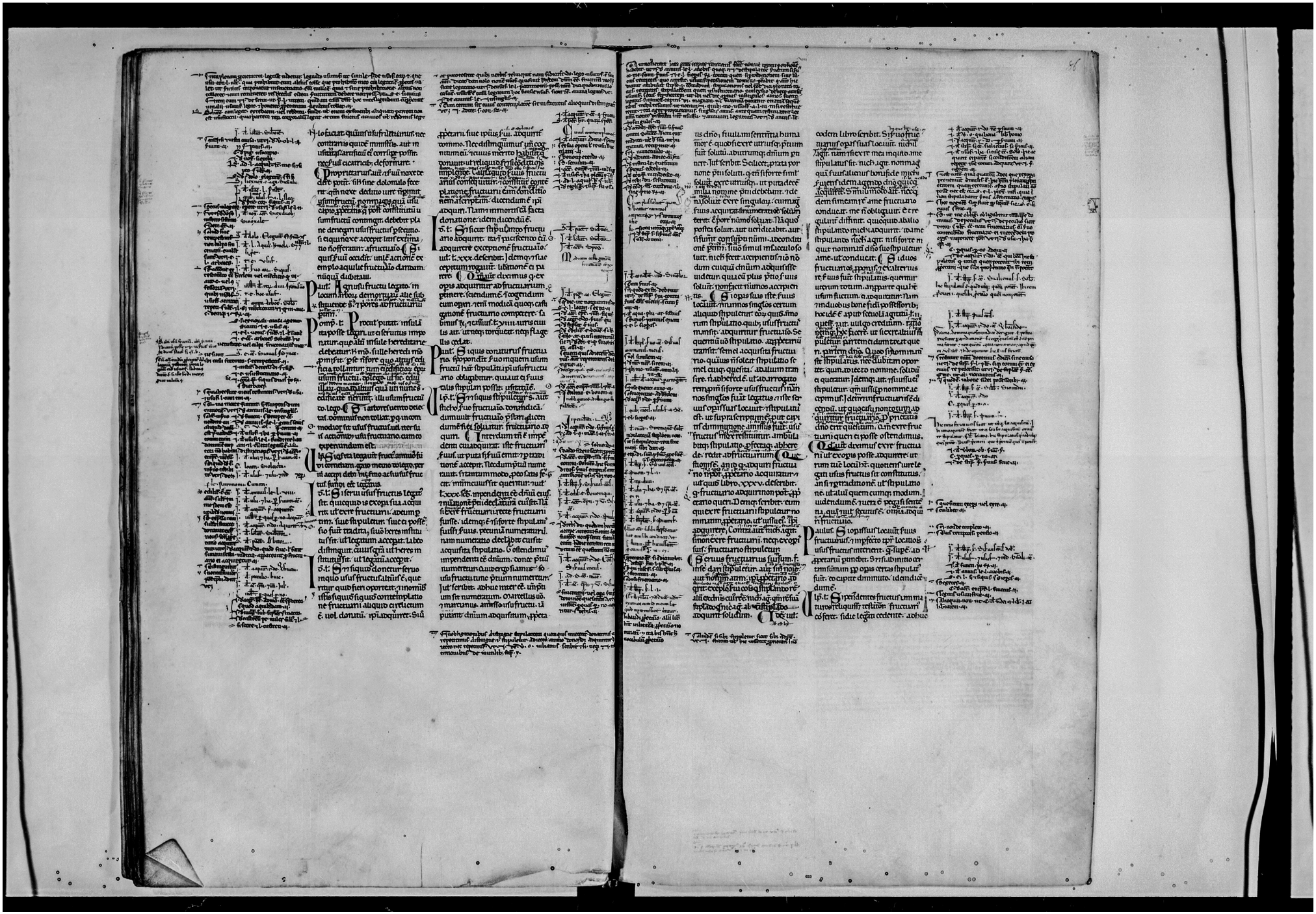

VTL_01408_01_0088.jpg

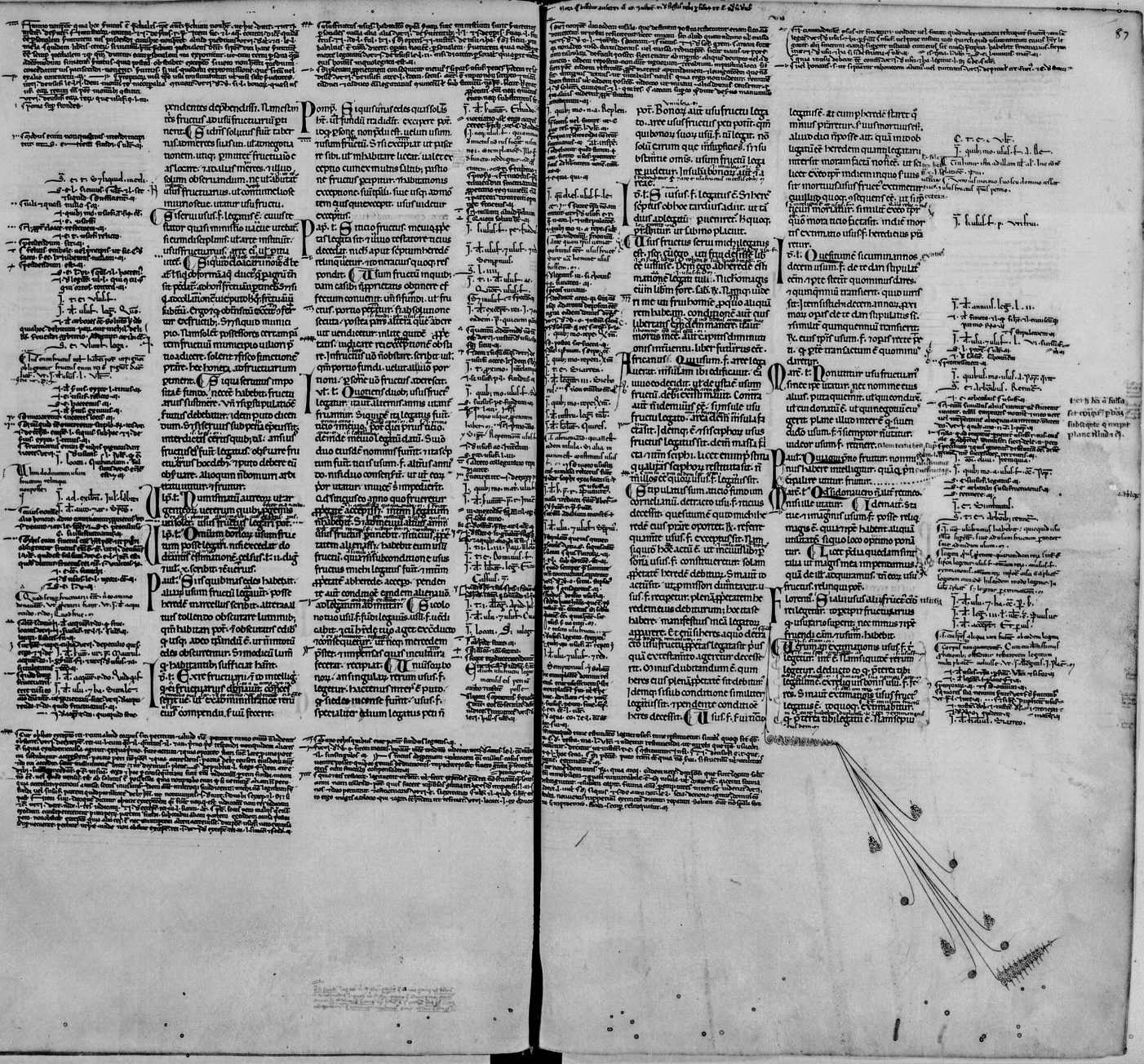

VTL_01408_01_0089.jpg

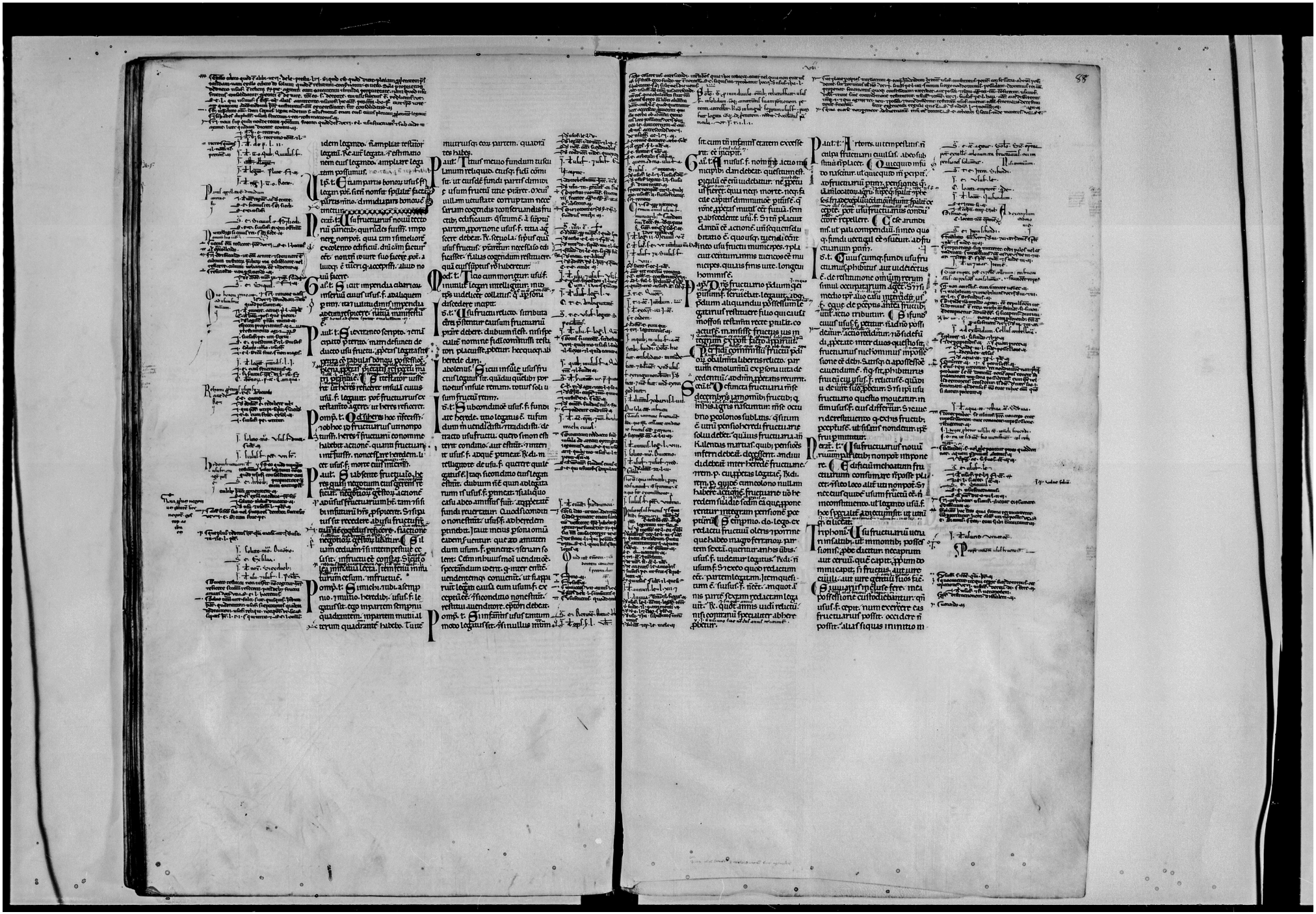

VTL_01408_01_0090.jpg

VTL_01408_01_0091.jpg

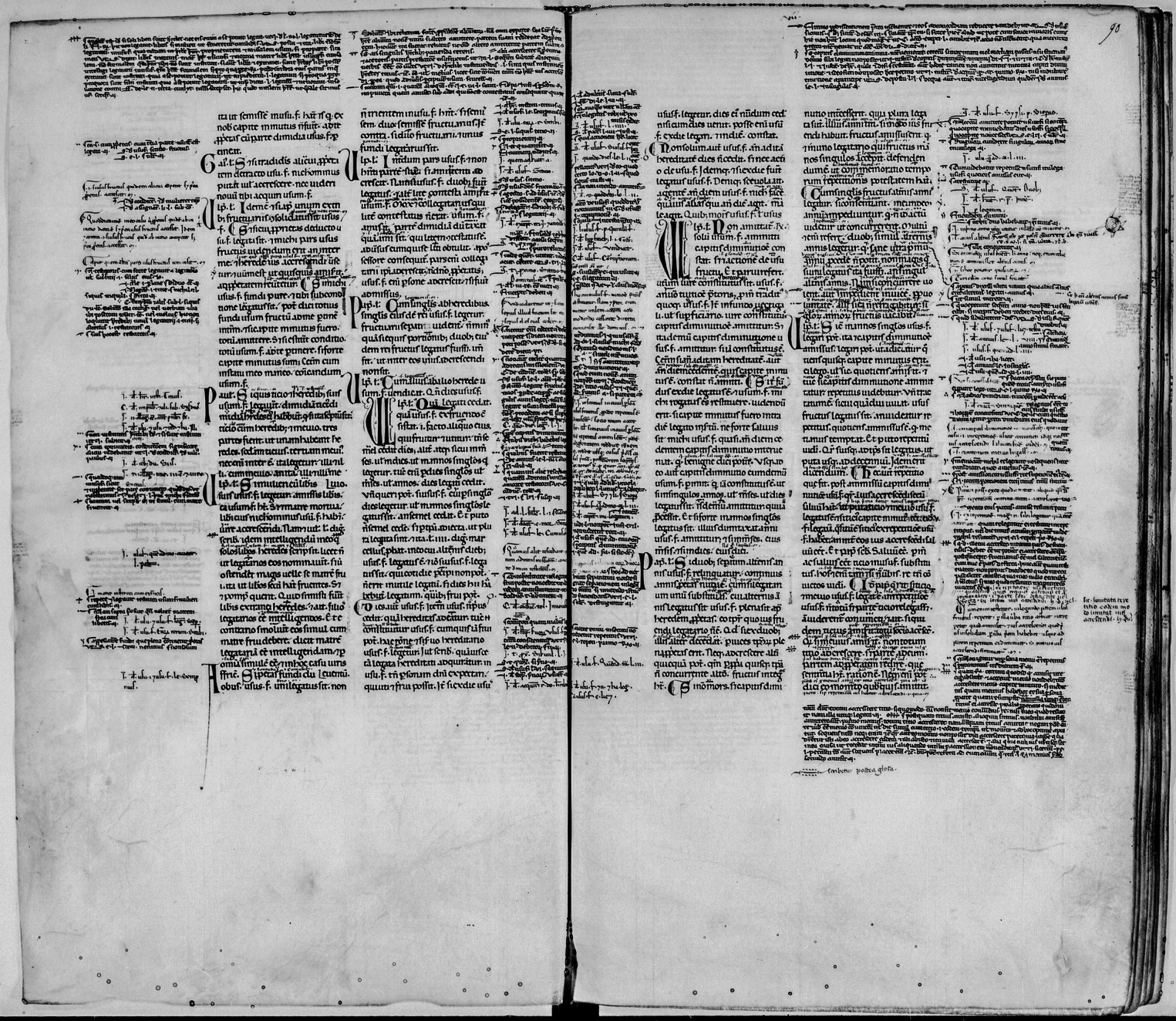

VTL_01408_01_0092.jpg

VTL_01408_01_0093.jpg

VTL_01408_01_0094.jpg

VTL_01408_01_0095.jpg

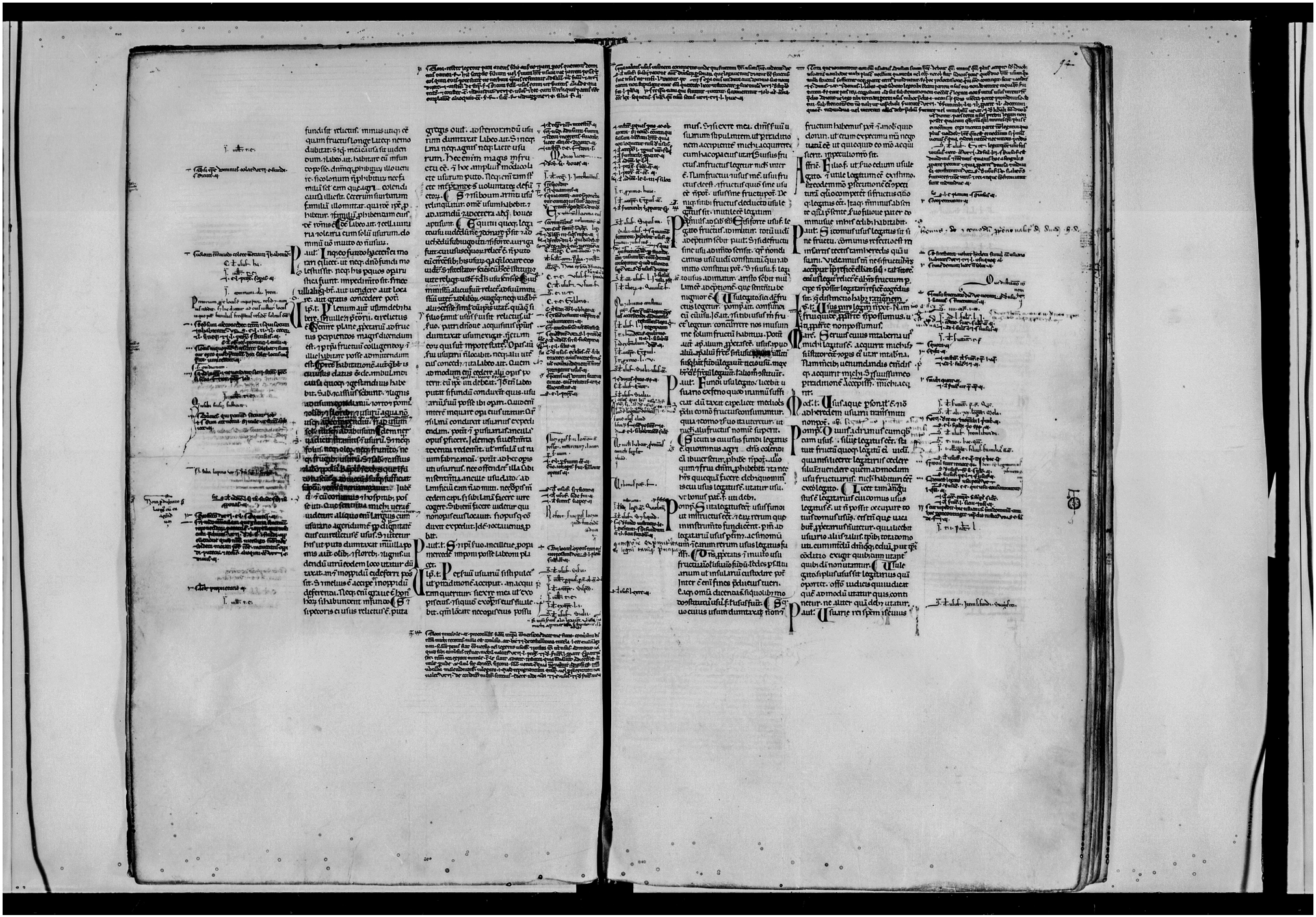

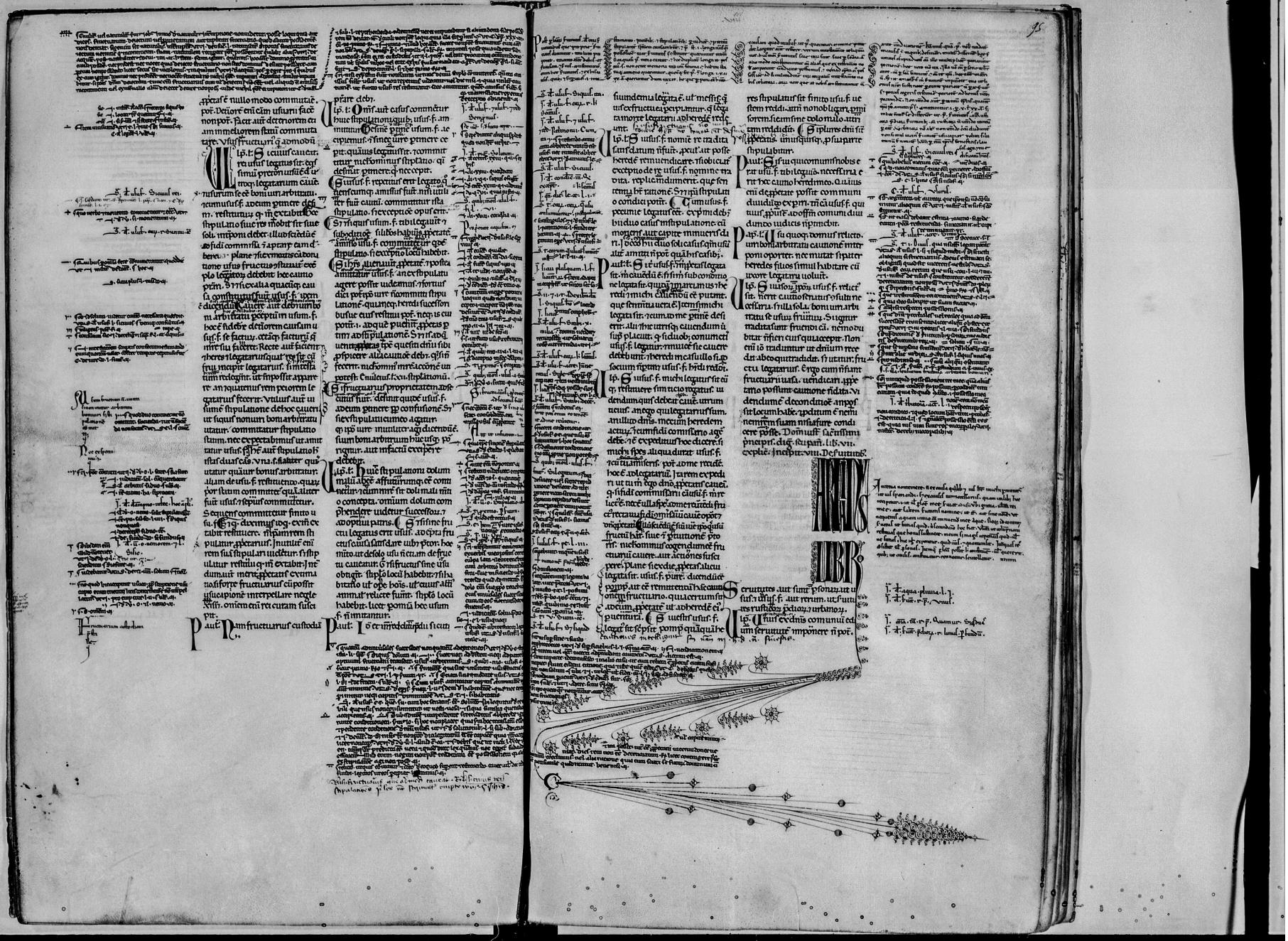

VTL_01408_01_0097.jpg

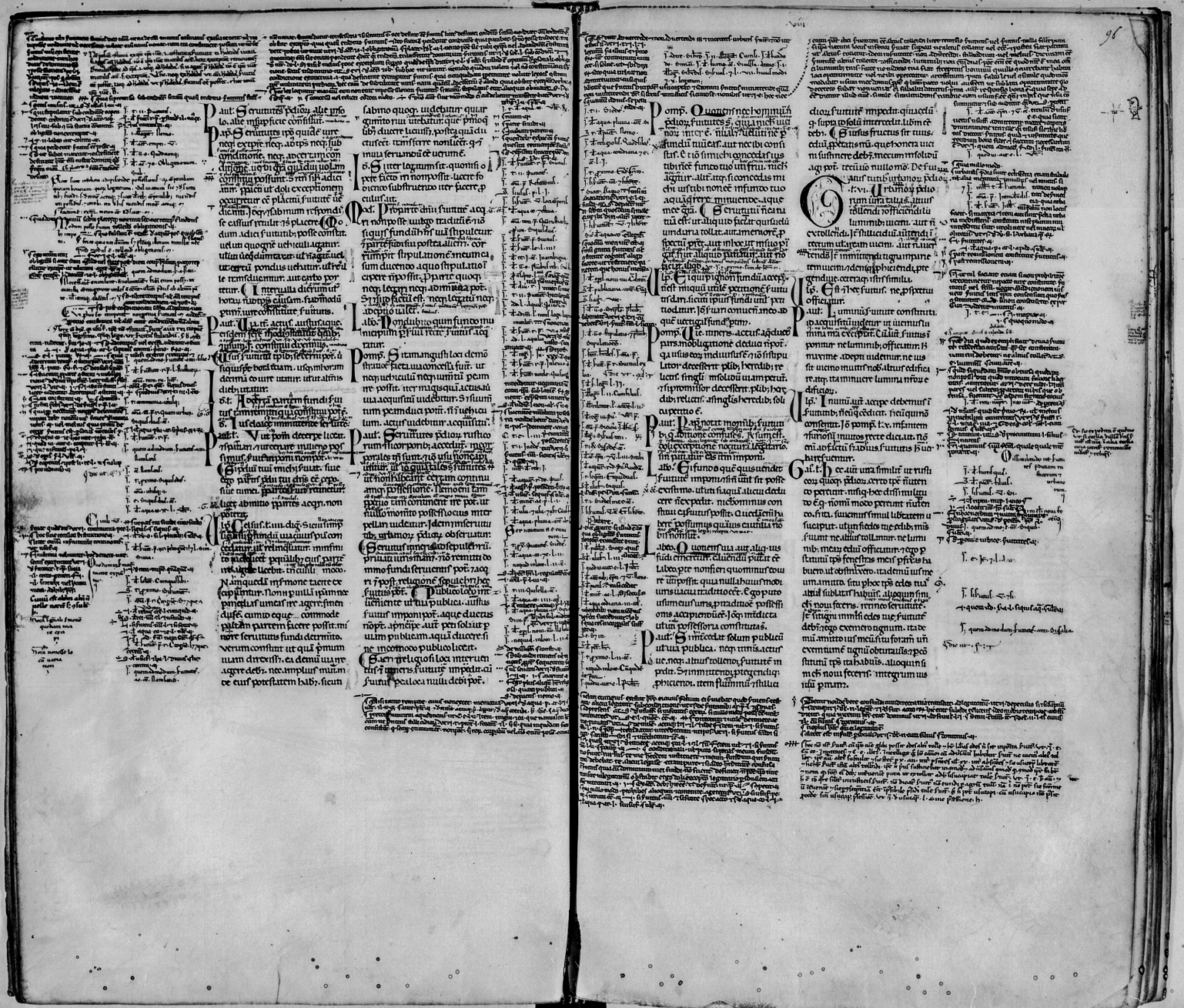

VTL_01408_01_0098.jpg

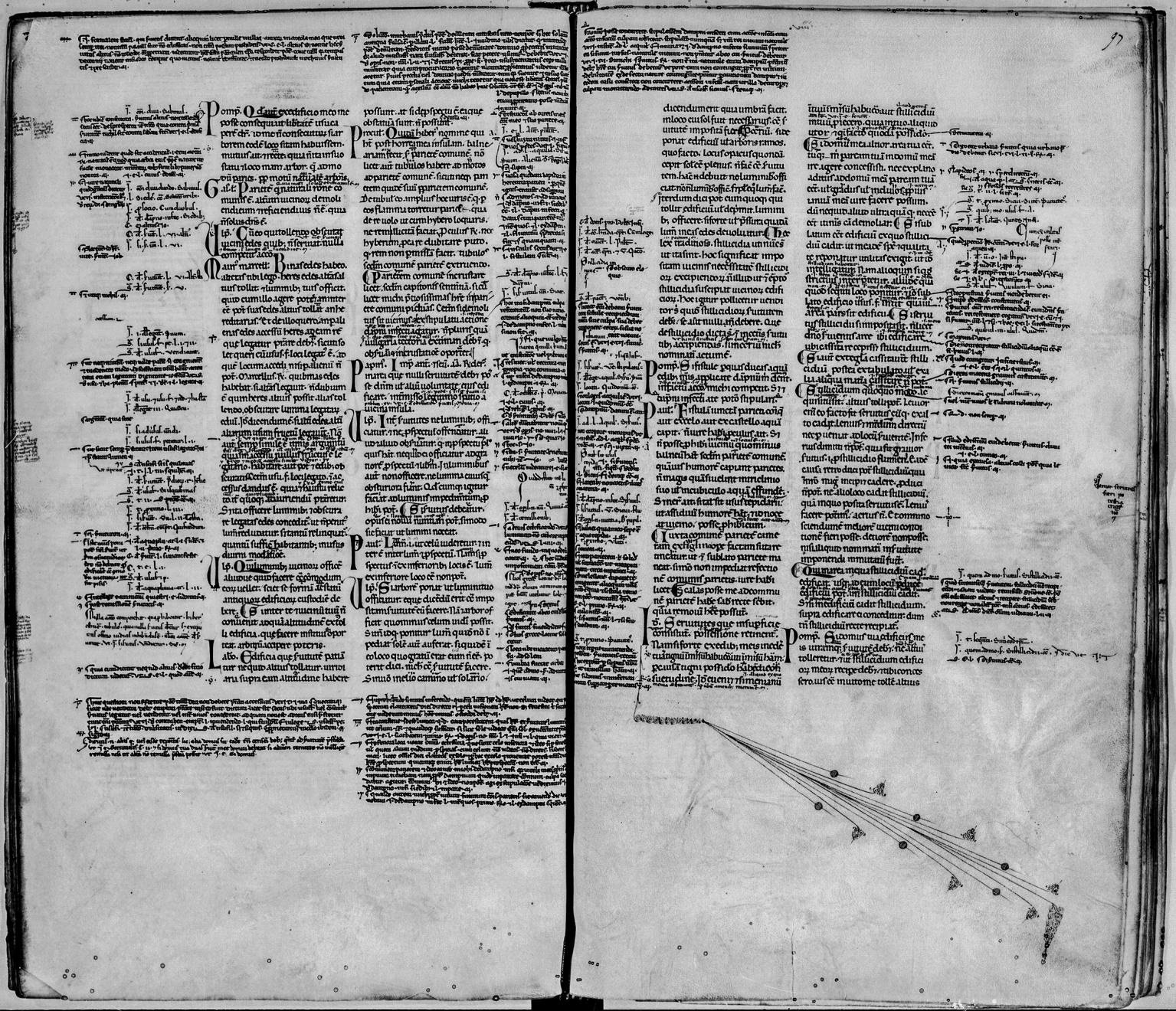

VTL_01408_01_0100.jpg

VTL_01408_01_0101.jpg

VTL_01408_01_0102.jpg

VTL_01408_01_0103.jpg

lapidis interueniat. nec̄ com
moditas rerum uīr̄ chō. ro matur.
ō.t. Iter nich̄ phibēt̄ fc̄o constitu.
ut quis merīdiu dum taxat cū q̄
facere cēa festa urbana ꝛ necessāria
unē.

Paul. Quicquid uero uīr̄ aut
actum aut gestū fuerit. ei p̄hibē p
eundem locū ut iter ut actū cēdere
posse uīr̄ unē. quē admodū siquis
uicinos suos fedes seruū fecerit. nich
ominus alius ab eo ill̄ multis fc̄es
cēs seruū facere pot.

ō. Interdū ꝑ cedē suū quis clā
mare pot. ne alius edes suas tollat
ne luminib. eāum uicinau. officia
ar. uctur patiantur cum negnū impu
nitatem immittere. ut stillicidia ad
uersus eam ire. uctur patiatur ut
eēū p fundā suum ut̄ heredis a
gere. ire. aquā ue cedūcere.

Ulp. Si certo uicini tenuit ibi mansi
onem. dicto quōd certo tēpe hui
usmodi nonpotuī. nec macerā impo
sita dominus seruitus efficia in
telligitur. nec uīr̄ interdicitur
ut sibi cē iniuria te edificatū ha
bere. cum dicitur soli dominus ꝑ
cuti. inuitū facere cē intentione.
Cum sit uīs macerā pcario qui
seruitute ubi debuit duxerit. ne
q; libertas usucapietur. interdicit
to quod precario habet utiliter celo
agitur. quoꝺ si dominus is causa
cognouerit. hoc interdicto agere n
potest. seruitus dominatione tollit.

Paul. Receptum est. ut plures cōi
nomunitate cedentes seruitutes
imponunt. ut aequales. ut ni ceno
ultimo actu. ꝙ supiores confirmē
gantur. sic atq; si cēde tpe omīs cessā
sset. nō sit quisquā primus cessare. ut de
functus sit. ut alio genere. ut alio
modo partem suam alienauit. pot
dein cessare. docuit. nich̄ agatur. eā
q̄ postremus cedat. nominetur ae
quum seruitutis ut deum supinhabe
atur. atq; eum postremus cedat. os
cessisse. Grurius tñ ne actus pendeā
donec omnes socii cedāt. demū
nec̄ sum ex his cedat. deni
plena loci aliquid hoī decidit.

Ergo si reuocātis sic quibusdā cessit. ali
quo tale hoc contigit. ex inter
ōnis cēdere debebunt. Tantum ꝙ
ea res mihi sum. ꝙ quod dare facere
possunt. ut diuisi ꝑpib; possint. Ex
ō non pot̄ unus ut̄ unius cedere. hoc
quidē iuris. ē. sed ter cedat. alter le
ger. fundus. Nam si mihi socii legā
fundus. quarter cor adeatur hē
ditas. pot̄ dici unū cē legatū sidi
uersis ꝑpib; unusq; duos legatarios
dare. Necessitē uidentur tradere
rem actus suspendi. recipitē. Si ser
uus uiuente testatō primo negot.

Ulp. t. Actiones deseruitutib. rusticis siue urba
nis eo usq; competūt. quoad ea sepul
chra. in quibus mortuī sepulti
sunt. nō ad eos ꝑtinent. qui ab
sepulchrum possumus ducere. ea
ō. Hoc utrum. mortuorum actiones pertinē
nos ad eos ꝑtinent earum quoq; ad
usum fructum pertinent. Trebatius
scribit. quoad uiuat. competere ei
qui negotiū. Consectarium est
quod seruitutem sibi competere ē
qui dat. negotiū. Quinquenio
Locauit fundum ita ut conseruaret. si
alii qui dno fundi competit. Ser
uitute ei nemo alius uendicare
re pot̄. quā si quidem usum mihi
do uicino hīt. cui seruitute dicit
debi. Recte neratius scribit. si
medius usus loci fructus legetur.
ē quoq; sequi. ꝙa. s. loca fundi de
bet. ꝙue qui usum fructū con
cessit. constituere quatenus ē
ad fruendum necessarū. Nam q;
fruendi mihi ꝙ fruendi grā
usu fructuario praestur. nec fe
rutute. Neq; enim pot̄ sola fructu
ario fundus debēri. sed usu fructu
ario debetur. nec fructuarius cauetur.

Comprehendit fructuarii mitigato
dominere actiois priuato in pō
se. sibi ex anno usus ē. siubeniam
deiūre. i. mon̄ confessoria actione.
alibi de facto ut inhibe intercito
quertur. quod ut scribit. P
sententia utilitas facit. quod labo
scribit. si testator. usus sit qui
legauit usum. ē. debe tinte mē
dicti fructuario dari. quē admo

dum heredi ut̄ empton compe
tunt. hoc interdicta.
ō.t. Si tibi partem fundi emit qs.
uendi cendū est.

ō. Locī corpus non ē dñi ipius
cui seruitus debetur. sed ius eius
dñi. Quotiens sine actu. ut ae
tum sine tenere hē. de actione
de seruitute uterum Cum ser
sorti actione que de seruitute mo
uetur. fructuarii fuerunt. Stude
amus quidē fructuarios seruitutes pos
sunt. nec uerus videmū fructua
nomine oputandū. siquo sit q;
inter sit agentis seruitutem sibi
beri. Si negatoria actione ut ea
teaur fructuarii computantur. si
nimirū ē pratorii. iuris fimoi sit in
nere. adiūcium. Nec seruitus ei
ponit̄ plus. Si fundus cuius
debeatur plurium sit. unicuiq; in
solidum competit actio. ita pos
scribit. Si ne existimatione loq; mō
est. uerū. s. quod cui inter ē quisq;
pietur. sicq; de iure quod ipō singli
exp̄imitur. uictoria. aliis. pdit.
Eximitio. aut. ad eo q; cui inter ē
reuocabitur. qui aut ꝙ uni. acquā
ri seruitus non possit. Si fideiuss.
sit fundus qui seruit. adiūsus uni
quicq; posse ita acq. ut ap ipō. t.
Eodem scribit. quisquis defendit.
soli debi restituere. quodiusti
one heres tenet. Si quis me
hi mis ut aeuit ut ne controuīs
am faciat. fieri cere. sternere si
patitur. pompō. t. eodē scribit.
ofessoria actione mihi utendum.
Nam si arbore impendente mihi
uicinus que uī ut iter mihi ut
inhabile facit. marcellus quoq;
aputo ait notat. ut per pectoui. ut
uam uendicemal. Si deriectio
ne qui amittendo impossum. qde
agere actuq; reficiendo compet.
Notū si seruitutes quis sternere ue
lit. nisi nō aliter ioquiendo Si
de aufu qua seruitus ē compe
unt. nobis re actiones. Cō
pert. aut̄ deseruitute acto dño
edificari negatiu seruitutem se u
eno debere. Cuius edes non

mutū liberes. sic cuinquo ag
fuerit ne non debī. sibi qđ. habeo
edes quib; s uicinę seruę. semp
mane. semp manis seruitutem inde
beo. ad ūsus dm suas quotidie re
pim. atus me tollere. phiben eo
interuentione expiar. Liceret
seruum edes ędes mee. ei iteum
quo agitur non seruum. hoc igit
intendo. habere me ius altius tol
lendi nunc eo eumq; aqa cui
tumeri. ad eum pim. libi edes
habeo (sicut o mineo. altius tolli
non licet. aduersus eum recte a
quiri. ut ea ne tollā. Hoc ser
uitus ne qui utiores edes hē debi
potit.

Iul. Et ideo si inter meā ꝙ edes
tue interdictum. possim tecū dicere
seruitute imponere ne liceat. utea
tollere. Licet nihil non imponatur
quātumcunq; tuī edes tollis ē utilita
tis futurus.

Ulp. Et si forte ea quā mediusfidius qa
futurā ne fidebat. atus exnulle
edificia sua ut eam ita ūsudem lu
minibus tuis. obstaturus. si edificia
uero. frustra intendes uis mihi
nocē tui. edificetū hyē. mutare te.
Si finitā tps statuti. rursus ea quo
suis edificaui suā uicinus. ꝙ inse
tur ubi uendicare ea ceperit. ne e
tibi nibus seruitutib. possideā. ne
de futuro pretorem. nisi forte nihi
lū edificetū atus inmeo. de
uerbis ut mis possessor ē. Nam cui
nichil sit immolutū. ille possit. ꝙ
edificetur me phiberi pot̄ recte
li actione. interdicto quodui ab
eam. Idem si nihil ibi uicinus impe
dierit. Si ipse uente eo edificatio
ego possessor eius effectus. Cui
de futuro que bonis ferendi cau
sa imposita erit actio nobis compe
tit. ut. ronū ferat. rectificari reficiat.
adeū modum qm̄ tutore imposita
compshensus ē. iqualis putat nō
posse in seruitutem imponi. ut
qui facere alios cogatur. si ne
me facere phibē. Nam in omnib.
seruitutib. referre ita ad eum pti
net qui ibi seruitute assent. nā ad

VTL_01408_01_0104.jpg

VTL_01408_01_0105.jpg

VTL_01408_01_0106.jpg

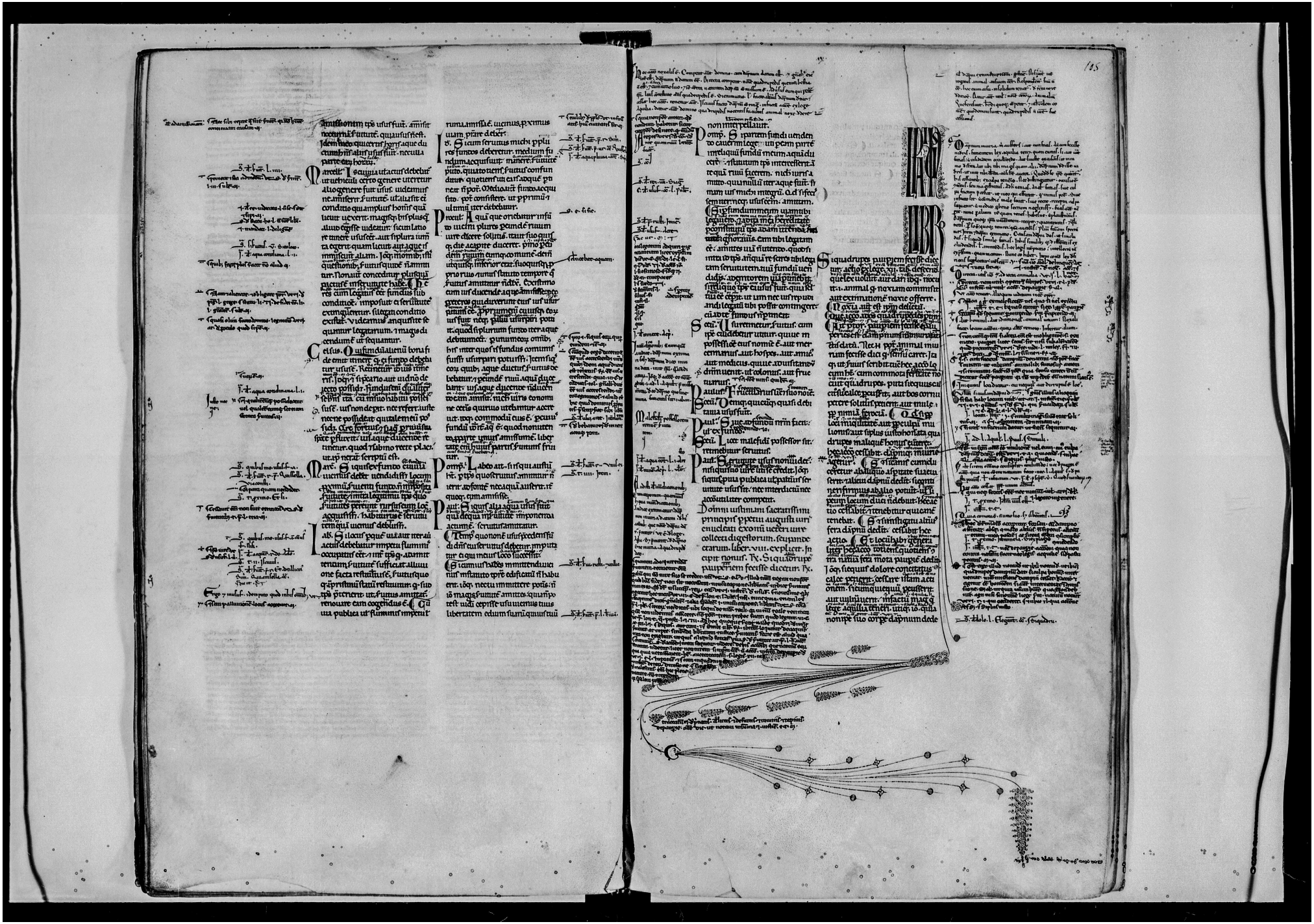

VTL_01408_01_0108.jpg

VTL_01408_01_0109.jpg

VTL_01408_01_0110.jpg

VTL_01408_01_0111.jpg

VTL_01408_01_0112.jpg

VTL_01408_01_0113.jpg

VTL_01408_01_0114.jpg

VTL_01408_01_0115.jpg

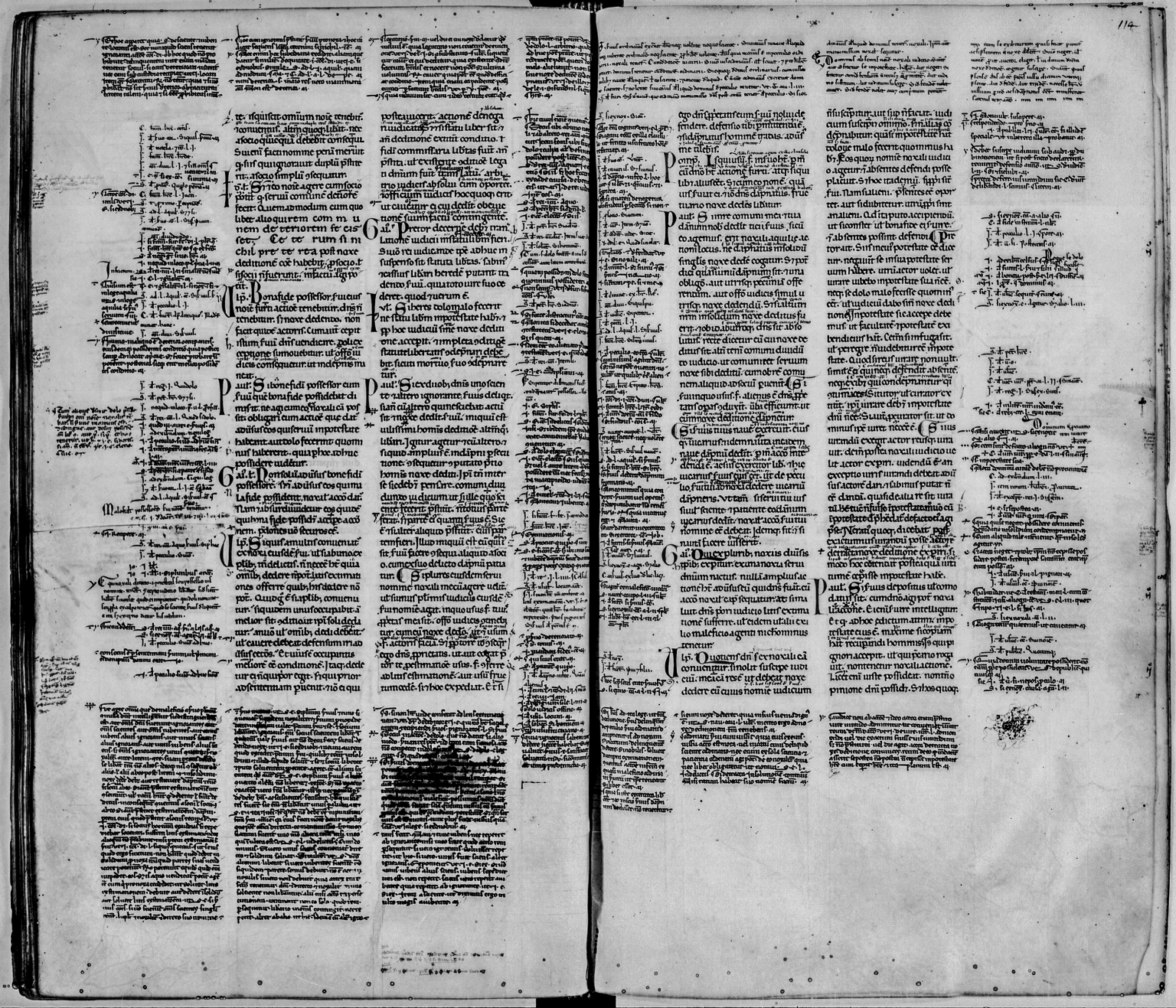

VTL_01408_01_0116.jpg

impotestate dñi intelligi si facultatem reperendi eos dñs habeat.
Quibꝰ habere facultatē reperendi sibi pecuniā ex qua lubitum fuerit. Nam ideo rogi uendere res suas ut solutā pecuniā reperat fuit. Omnium quibꝰ uis iniuria potestate eē ut recuperet. aut eciā cum debeat absentes defendere. quomodo faciat. punitur. Ego ipse stare nomine dedi. Si negauit dñs uis iniuria potestate eē fuit. p mittit. Prior actor arbitrū utri uire utrūo tot declare. an uidi us unde tare fine noxe dedi one uelit. Paucis uices ipse habuit ei impotestate eē. ut dolo cui facti quo mmuter. Quibꝰ ripbuit impotestate uolūtiē suum. rem amittit.

Gaius. Si rogi posita aduersarius impotestate habere cepit. fuit. tenetur ex noua possessiõe denegatae exceptione.

Paut. Quo illo uidendū utrum aduersus eum tamū quo dolo fecit. q mmuni impotestate habet. acōi locabit. ut cessi noxa. tacōi. forte si uis suo fugam mandauit. an si possit. nuc omnibus cū illo agi. q. accidit cum alterius mandatu. missus ei. Quod si ei uis. inguo casu. electio actoris cum quo uelit agere. sit. aut ut. dedoquo mandum ire sit. ipse desertare se mandum sibi. exceptione damni ei quod illi mandatū. hoc tale deo.

Gaius. Idem et si mortuus dñs fuit uel dicui pitum.

Paut. Electio uō altiꝰ utiuus. solueni prior introduxit ne eludere tur actor. sibi. Lucrum facere. Ideo excepta re sequenti. si mmo uebitur. si postea consequente. ut si plures dolo fecerint quomodo in potestate habent. eligere debet actor. quē uelit conuenire. si ex plurib; dñs quidā dolo malo partes suas defierint possidere. electio erit actoris utrum di recto agere uelit. cum eo qui possidet. an prioris cum eo qui desiit possidere.

Si fugi. alienum. aliusi mutuo fuit. respondit. alterius soluere alteri libitum. Si usque desierit dolo possidere desisse. priusquā hac actione quemquā. Labaris. quia hoc agendo mihi dolo desiit possidere. Quisquis duo simul heres extitit. Quibus duobus simul heres fuerit iudicio accipiendo. Ne q. heredi neq. mheredi ego quod de functi mutuo dedi. Ulpianꝰ. nec his plus quā ibꝰ tempore. Nam ibi berum eē debꝰ defendere absentem fuit huius edicti peruenturus. de eo. ut sine noxa dedi mo ei uenturus. Si meq. uerus fuit mutuo dedi. nec his plus quā ibꝰ tempore. Nam tu de aliquo rogasti. ego ideo. ne dum rogatus es. ut labeat. Octauus. excusso. Iure obligata tibi fuerit. de eo quod si ti bi debeat. Si absente heredi ducē fuit. si ei presente mea causa ire immittendum restitui possit. defensio mittitur. cui nomine quidue. Postulandi. ei exhibere eum. ad defendendum. indulgetur. prout debi. Idem concedendum. et fructuario. ut qui pignoris nomine obligatae fuisset. dñs defendere non iure. Si absente heredi ducē fuit. si ei presente mea causa ire immittendum restitui possit. defensio mittitur. cui nomine quidue. Postulandi. ei exhibere eum. ad defendendum. indulgetur. prout debi. Idem concedendum

ACTUS LIBRI

Firmum regundor. actio mixta
sonumē. licet, pcēdicta one
recessi.

Ulp. Decimo primo pcipiū
hinc quāmis edificia inter vicini
ant. Neq; enī mutui inter eos ar
bores quis mox finio inserit
cum ponat. Iudex finiū regū
dor. pmittim. ut ubiq; possit
dimmere fines. adiudicatio
ne communīā dimmat. Referre
mouendæ ueteres sentias q
tua alias regiones fines dimme
re iudex debet. pot hoc facere
pro dilectione. Eodem iu
ore.

Gaius. Quæcūq; opus est ut ex
alterius fundo aliquid iudicem
dum sit. quo nomine recipi iudi
catur. mittēdi pos. g. adiudicatæ
cet. pecuniā odemnādus est.

Paul. Si lōgum murū vētrib⁹ sua impo
sitos non adiudicatis oib⁹ pot. put
cuiusq; eōrum in eo loco iudex ecō
petere. si mūi regundor. ei
cum suis fit. quod inter se. Quod
si quis aliquā untiatē excolo p
cepit. quē iudex ex apparen. im
minēt. damnū nec o nomine fri. Dā
num non adhibēdo solo deductus sit. odē
nato erit faciendi. cui quisq; dux
imparte mercedis post hac aut ex
stata fructus uenient. mixe iudi
cio. Nam multi prudentes scripse
runt: Si arbi iudicii præpti. non omni
modo in hoc iudicium venit. Nam ali
bona fide præpti. iudicari ne oportet
eos omnia sit. aut multifoe. Si
dicis oportere. si quis iudex non
parcat. missa de ea arbore. ut ei
fructus in fine posito dep̄ficiendo par
tem

aue cum condep̄ficabitur. Sicuti
tur terminū detect. ut ex eam.
iudex quidē minime cognoscet.
desinit. cognoscere pot. Si ut
finiorū duorū. uter trumfit. po
test. iudex uni partem adiudicare
locum de quo queritur. licet plu
res dñi habeāt. quia q; fundo q
pfonis adiudicari partes intelligi
tur. Hæc aut omnia adiudicatio
plibꝫ. unius quisq; portiōe hab.
habeat. quā insundo hēt. pinduī
So. Quæ communē fundum ha
bent. inter se dep̄nuntur. Nec i
mittēdos accipi iudicatur iudici
um. Si communē fundū cognos
cens. mīnum requendor. iudicari
accipe possumus. Et scribit. pomp.
posse. quia ego si ocul meis in
fine actione adiuari ne non possu
mus. Finium loci habemus.
S. pomp. Deinde quæ iudicā
undanorum dicit. cum possit q
aprui hit ut communē. aprui fu
dū alienare. sic accipimus solum
aut. nec duos fundos. utrum finē
tes plures ue acapi iudicii finiū
regundor. pot. Vt puta singli plu
rium fundor. confines strium for
te ut. iiii. Si finiū regundor. ac
tio magni ducicatibꝫ. inter eos
quinium. si. hit. ut fructus mutuā
dum. aprecium sucui fundo. inter
eos quinue pignoris possidi. com
petere pot. Hæc iudicii locum
hē. in omnibus pdiis. rusticis. in
urbanis. dicitur. Nec enī si finiū
loco finiū. ulcima dñi. reaedificā
bi. parietibꝫ. plerūq; diminuitur
nō finiū aedificia uincētas. huic
loci actionem nonem. Et mirde or
tos. Latinos uingere pot. ut finiū
um regundor. agi possit. Sed si u
publica interueniat. finiū regundo
liquidem nō finiū regundor. agi n
So. Quamdiu q; inconfinio pot.
mō in publica ut flumīs. quam
ager ueteni.

S. adeo. Si in uus primus i
terueniat. finiū regundor. agi pot.
Vel. Ut. De modo agror. arbit. dā

Ulp. Si in ruptione fluminis fines agri confudit mutatio tori ut fiunt pandi quib; eam loci inquib; ius tribui occatione prior. p̄ sepi ce. alienoes abstinere admo fiui restitui. tempus p̄ finire decla rari ubi. Proculi cui definib; cognoscunt ptm finire mittere. apeo dirimere. ipm finiri questione. ut equi e. Status occupt. occupt q; sunt subiecti. Locus.

Ulp. Iudicium finium regundorum. quibus seu quibusdam ex eorum utilitatem finii.

Ulp. Iudicium communi dividundo finii hereditatis finium regundorum tale e. ut modo single plone duple ut hanc agenti. sciat cuiquo agatur.

Papinian. In finalib; questionib; utere arbitro monita sequenda. modo finon utriusque successionis arbitro possessor. fines accipit ut detractis agris postea mutatis. etiam.

Paul. Sororium quantum ad communicationem prius obstari oportet. finium. quos demonstrauit is qui utrius pecuniis fuit. cum utre rum eorum uenderet. Nonnumq; singlis fundos separant. obstari debent. fide monstrato affinii nouos fines inter fundos statuere.

Gaius. Secundum macione finium regundorum illum obseruandi e. ad exemplu quod ammodo eius legis scripti e. quam athenis solone dicunt tulisse. Namillic ta e. Si quis septem ulnas altius regionem effodit. finium non excedit.

Si uia muru pedem relinquat. Si communis duos pedes. Si aut sepulchrum aut foueam effodit quantum pfodium aut tantumde relinquat.

Sua puteum. parietem. Olim autem si cum noue pedes abeerunt ea regot plantae. alia aut ligna. v. pedes.

Eadem lex. Familie herciscunde. Regula e. hanc actionem pficiscuntur esse agere. vii. tab. Namq; co

heredibus uolentib; accione di secerne. necessarium iudicium quo inter coheredes actio communi dividundo finitur. Quo quidem iudicio coheredes inuicem condemnantur. Nam si quis possidet res hereditarias plures. quarum pars quibusdam ex heredibus non debetur. debet actione familie herciscunde restituere. Si quis autem ex heredibus rem defuncti ignorans pro parte sua possederit. non tenetur familie herciscunde actione. sed pro herede uel pro possessore. Si quis autem rem hereditariam sciens ex ea parte qua heres non erat possederit. tenetur familie herciscunde actione. Si quis autem rem hereditariam sciens ex ea parte qua heres non erat possederit. tenetur familie herciscunde actione. Si quis autem rem hereditariam sciens ex ea parte qua heres non erat possederit. tenetur familie herciscunde actione.

Ulp. Per familie herciscunde. iudicium actione duo dantur heredibus quibus res hereditas finium fuit. sue adiudicato. siue excludi lege defertur hereditas. vt ex testamento. sui heredes. ut ex constitutione. Si generaliter cui. dumtaxat diuidi hereditas potest. quia post hereditatis petitionem. aut quasi post constitutionem diuiditur hereditas. Si quis autem hereditatem petat. quia hic nec heres nec bonorum possessor sit. utile erit familie herciscunde iudicium. quia sit fictus. sed mutui peculii sit. sorti defendi. post hereditatis petitionem. effecta pronuntiatione. non huic iudicio locus erit. Si familia herciscunde iudicium. unusquisq; heredum pro actoris parte sustinet. Quibus dum aut non quam familie herciscunde iudicium inter paucos heredes explicabitur. accipiuntur. Hinc uidetur si quis heredum. si non omnia finium. diuisa sint. Lucius inter posite fuisse. diuisisse existimandus. ut fieri solet. aut ut alteri alteri aliquid per collationem. aut alter alteri aliquid per accionem. permutationem. cum insulam permutauerit. diuisum esse.

Gaius. Plane ad officium iudicis finium regundorum pertinet. ut ea quae inter aliquos communia sunt. diuidat. et unicuique eorum id adsignet. quod ex bonis communibus eius esse oportet. Quod officium eius non solum in agris. sed etiam in aedificiis. et in omnibus rebus quae communes habentur. locum habet. Et quamuis in his rebus. quae pro indiviso communes habentur. unusquisque dominorum pro parte sua dominium habeat. tamen non potest dicere. hoc meum esse. illud tuum esse. quia pro indiviso unusquisque dominorum totius rei dominium habet. Et ideo si communi dividundo iudicium inter aliquos agitetur. et unus dicat. hoc meum esse. illud tuum esse. non potest dicere. hoc meum esse. illud tuum esse. quia pro indiviso unusquisque dominorum totius rei dominium habet. Et ideo si communi dividundo iudicium inter aliquos agitetur. et unus dicat. hoc meum esse. illud tuum esse. non potest dicere. hoc meum esse. illud tuum esse. quia pro indiviso unusquisque dominorum totius rei dominium habet.

mine agatur. siue cum eo agatur. partum suo partum. procuratorio nomine agatur. Namlicet ista potestas manet creditoib; cum fin gut. exp̄imus. tñ hñt ista potestas sub loco substituendi eos inquos honū actionis fuit. iudicis mansuetudinis.

Ulp. Cetere tñ res pter nominatum hinc iudicii. Si aut in unum ex heredib; legatum sit. iudicio fam herciscunde hoc heres soluitur. Mala medicamina ut ne quis ea uenire quasi mundicii. fruticem omib; inter ponere se inbis nideb; Bona tñ immocentium offo cum fungi oportet. Tamundē debebit facere. et imbribus irrpare leuiosis magis et sorte. ut hñ similib;. heredi omia prestare communia.

Si fundi quem petitum ut ex heredib; quisq; ex coheredib; aliquo quesiti erit. ut ut aut latroni aut aggressibus. hoc fundi detrimentis tabulis testamenti debebit aut ab eis quae emuere parte heres habere uenire. aut in sede deponi. Nam labo scribit uendita hereditate tabulis testamenti desiderat deponi oportere. heredem exemplū debere dare. tabulas autem eas apud principem uel in templo deponere.

Gaius. Si quis cautiones hereditarias. cum adiudex cuare debuerit. aput eū mancant. quamuis ex parte heres sit. ceteri desiderium recuperandi facit. cum hoc imposita utilitates exigit. ne exhibeantur. Si autem omnis idem ex partib; heredes sint. nec inter eos controuersia aput quem potius esse debeant. forum eos oportet. aut ex consensu ut sufficiat quos ligendi sit. amicus aput quē deponi debeat. ut mediē fiē deponi debeat.

Ulp. Nam adiudicatione rem dominium certi. ut quicquid ex uinea uicina decerpserit. hoc quoq; res que heredib; traditas. cum defunctus emisit.

Ulp. Item pdia que mihi patrimonius. Si ruetigalia ut fugiticarii. Nec minus hoc quoq; res ita fallendi defuncti bona fide possidi.

Paul. Partum quoq; ceteris post

limino reducit. muliercule comodū debetur cum eo communem. Nam indubitate iudicium. ceteri solidum competit. relatione coheredi damnū dē. aut ceteris damnū esse aut ceteros cum eo he

VTL_01408_01_0120.jpg

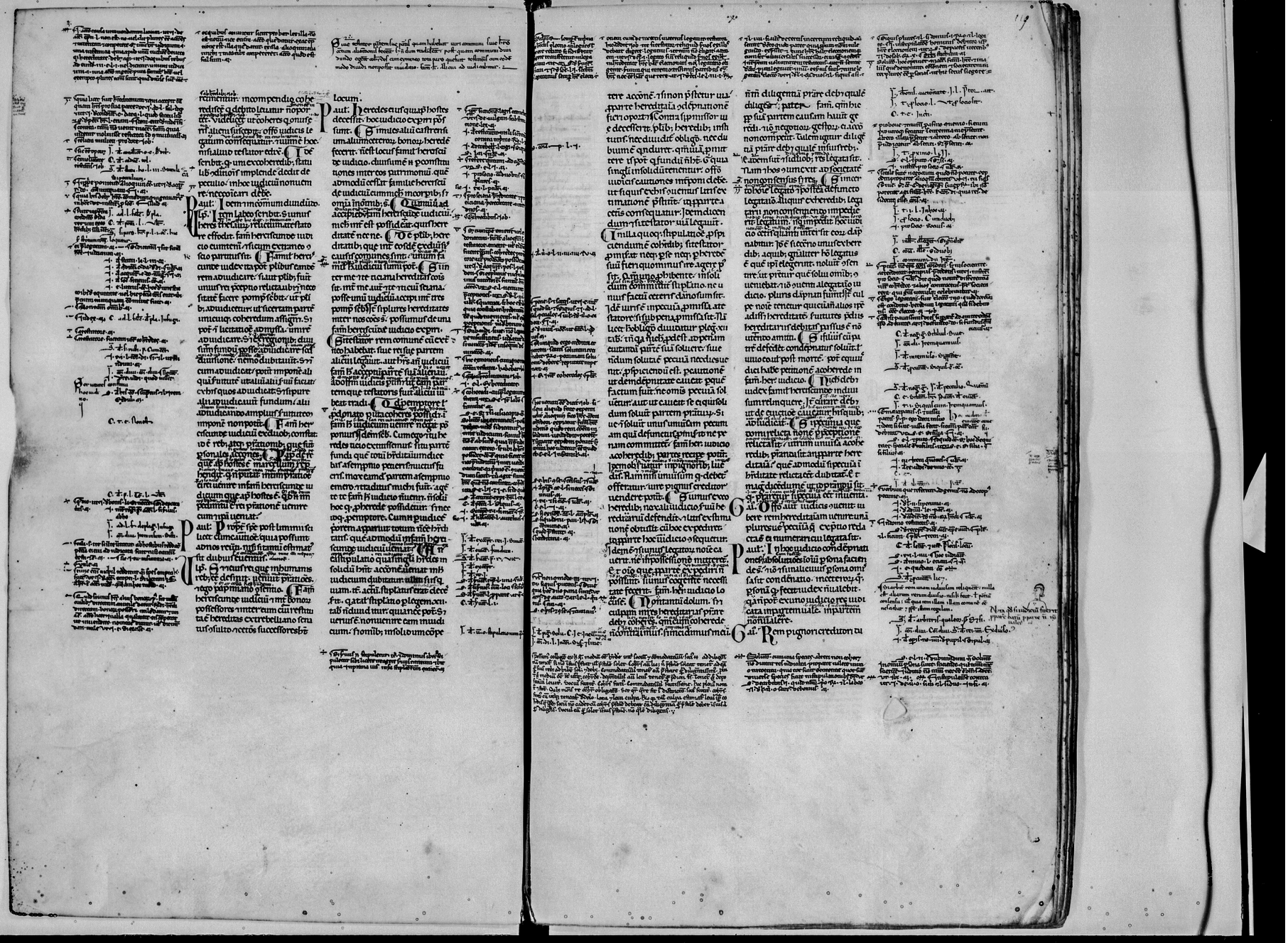

Paul. Si pignon res data defue
ro fit. dicendum e infam. her.
udicii ueniri. Si cui auudi
catur infam. B. udicio. quar
te coheredi erit odiosum dut. nec
ciuere debet coheredi. maxime
cum fore absolui cum quipigno
dicit. qua pcio dedit. acsi ppo
thecam ultra ima accone pete
ret cum nullo alio tempore.
qui obtulit. absolui enim uidi
cuit exceptione utendus sit.
Paul. Si pignori res data sit
creditori ut si ad certum diem
non soluat. liceat ei uendere
pignus. Quero an ante diem
uendere possit. Respondit
secundum ea quae proponun
tur. non posse. Quid ergo si
ante diem offerat. Respondit
non aliter liberari debitorem
quam si ante diem pecuniam
cum usuris quae ex mora
debentur. creditori offerat.
Paul. Si pignori res data sit
creditori. et ante diem pe
cuniae non soluatur. non
committitur stipulatio. Quid
ergo si ante diem offerat.
Respondit non aliter liberari
debitorem quam si ante diem
pecuniam cum usuris quae ex
mora debentur. creditori offe
rat. Paul. Si pignori res data
sit. et ante diem pecuniae non
soluatur. non committitur
stipulatio. Quid ergo si ante
diem offerat. Respondit non
aliter liberari debitorem quam
si ante diem pecuniam cum
usuris quae ex mora debentur.
creditori offerat. Paul. Si
pignori res data sit. et ante
diem pecuniae non soluatur.
non committitur stipulatio.
Quid ergo si ante diem offe
rat. Respondit non aliter
liberari debitorem quam si
ante diem pecuniam cum
usuris quae ex mora debentur.
creditori offerat. Paul. Si
pignori res data sit. et ante
diem pecuniae non soluatur.
non committitur stipulatio.
Quid ergo si ante diem offe
rat. Respondit non aliter
liberari debitorem quam si
ante diem pecuniam cum
usuris quae ex mora debentur.
creditori offerat.

Papi. Si fundus pignori obligat
tus abuno coheredibus. qui
bus postea decessit. offerri arbi
tri dicitur. Sufficere eis qui
cessit quod hodie dantur. siue
non interdum.

Iou. Quae inter filios fundi
sui. post datas actiones quae diui
sionis causa fieri solent. pignori
obligatos. si hereditati po
tione prius. minus facta quae ridi
culum est. quod non fuerit mu
tuo. quod alter ab altero non
sequantur.

Iul. Si quis fundum singulis heredib.
fundos legauit. diuisionis arbitro
iubente. ut singulis heredibus
fundos legatos

VTL_01408_01_0123.jpg

hereditate petere. Nam quecunq; mouent inhereditatem petitionem, que infam̃ her: inducit ꝛ deducit tur: ultim̃ siqd debitor hereditatis fim. iudicio famit. her: ꝛ eon dcj nit. dg. desimeto debuerim. stp hereditatis petitionē dsequetis.

Meuius quinos hereles fecit remcommune habuit cum eo. Si cum eo cō iudicio egissem, nō bi ei, eos ad iudicia cēt: uentu rum ei infam̃ her: iudicij, quibus antē Seruus sibi heres cē uis sus. dg. certonius, qua parte fa mil: gessit, pendes se remet. fa git per. qui alio cō hereditū, sus pitabit sibi tm̃ her: inter me nē suprad: quecūq; michi quecū nibi. a iudicare uel debet, pha re b. alterius adeptum dis cē nō mer tigebat. Questum̃ē an possit compell. me ad utroq; ex deprōtione facti ei soli cuius sū ma excedet. eius diuitem̃ sume ej. ui excedet. dipnare. Et placuit po se eo rum ꝛ facere. Cū tuni hoc cōi diuidūdo agatur. inutile re cetmari debz. nonsing̃la ꝛ rerū partes.

Ulp. Pecunia quā situs em̃ ptus ut credidit ut pars solutē tur mihi de hereditate patris numeran. si pars. dubius situs ē dem quantum̃ nomine. Accō spe rebit.

Cer. Exhereditate lucracti que mi debitib cois erat: fuidi partem mei alienau. dein fam. her. iudi cij inter nos accepti ē, pter ea ꝙ que mea fuit inudica utrq; cum alienata de hereditate excirit. ne q; tua, que si remanet imprimo iure hereditar. q. ē. tñ alienatio ne mee partis eerit de coiē. Vtr aut unus? heres partē sua alienauit amplā. nichil min̄ ē similocō. ut q; ea porro alienata, aduq; ea debeāt. hereditatis cē desint.

Ulp. Si fam̃ her: ut coi diuidundo iudicio agatur. adiudio tam difficile sit. ut pene impossibile cē uideatur. poē iudex minus plena tota o deprationē offerre. nō iudicare os nes.

Paul. Non solum m̃s inuj regundo rū. sed familiam her: iudicio, petit. quoq; ipse fructus accunare.

Pap. Arburo quoq; accepto. sic comune hereditate ostensa diuidē tes. puta si ossa fumq; aut reliquiā non oportet. licet arbitrer sententiam urgito. pōtio ridere. si imperfecte cause acta fuit. Coī di uidundo iudicij cessat. si alterutro mag. adpōnales inuicem prāuos gessum. quia adquisiti rerum diuisione. Denig; cessat communi dividundo iudicio. si res eos non sit.

Gai. Nemo aut̃ me cōpellere potest inuitum̃ in communione hereditatis manere. sicut nemo cogitur aliis cois ser. manere. q. aliis locum̃ communi dividundo iudicio. Cum hereditate res cois ē. utrum inter eos quibus ea cibi res cōmuni dividundo iudicio. Si me socio cois ē. utrum inter eos quibus ea dem res cōmuni dividundo iudicio. Si me socio cois ē. utrum inter eos quibus ea dem res cōmuni dividundo iudicio. Cum̃ heredes sint. plures ꝛ unus

VTL_01408_01_0125.jpg

VTL_01408_01_0126.jpg

VTL_01408_01_0127.jpg

VTL_01408_01_0128.jpg

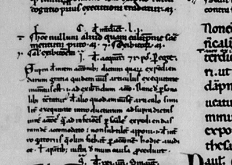

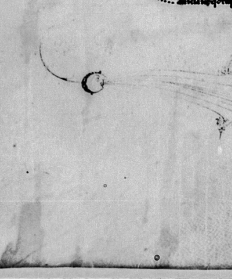

VTL_01408_01_0130.jpg

VTL_01408_01_0131.jpg

Item seruus communis certa
neum corrupit. Iudicandum. utrū
cumduobus tag debeat. an cum
singul exemplo certa. nec cu
ergo singul ē ut unusquisq. insoli
dum teneatur. aliis aut soluente.
aliter vtian. Si usufructo usū
fructū habeo seruū meū corrupt.
eruc michi actio cum dño vsufru
Pignoris dat nomine debitor
ist hāc actōne. Inhare
actione non extitarem. duplum
ē. Sed dicitur quod datum ē dup
latur. hoc consequente. tollat. plu
tur. ut si seruo meo pfuerit. ut
tucio furti faciat. non solum in
teneris. quod deest. sed effec
tus ē. si iuno quod actio pstatur
sum. Item si michi non so
lum dāpnum dedit. consulto u
o. si si fecerit ante. quāq; nos
much teneri. quod eo plage aq
lu obnoxius sum. aut si eo con
ducto tenor alicui. quod ei ser
uum locau. ypre detero nō fe
facerit. tenebis h nomine hoc.
si quis talia fuit. Examina
tio aut habetur in hac actione
qui mu fuit vllor facut sit. q
officio iudicis expediatur.
Tradium in. si nupserit sic ut
nonex pediat talem fuit habere
Quam ergo ipsum cogatur da
re sollicitator. seruum lucri fa
ci dns. unde cogi dns debe re
stituere suum. ipsum seruū ac
cepere. nec ruit est. dnō electione
dare. fuit seruum deinere cu
pit. ndūnum quam deterior
seruus factus est. indupluma e
capere. ut suo restituere. si opū
buisse habeat. p tuitionē sequi.
q. si non habuisset quippe simi
li modo accepere. actio aut solu
cationis peculiō eiusdem domi
nus seu actionib. quod tam
de restitutionib; hominis dr. ut
locum habu. cum de homine u
ro agitur. Quod aut fide manumi
so dicitur. non facile aput iudi
cem audietur. dicendo eū se mu
numisisse. qñ habere noluit. to

Omni. ut ptium habeat. ut libertum.
Quis. Corrumpitur. animus fu
rispiciatur. ea ut dñm contēpn
at.
Hipsum. Omnis fui dispo
sitorē manum mittere posse. rōnem
addo. accepit. rem cum cui satisfacio cō
stare. apud quem an mulierem
comperit. pecunia eum cō
sumsisse. quereretur. possit ne a
gere cum ea muliere. fuit corrup
ti. cum is fuit amli berē. nā. po
se. Si furti deprehensus qui fuit
adem detulit.
Marcianus. Seruus corrupt noīe
constante matrimonio mutuo i
mulierem datur. acq. si uore nu
ptarum ns implum. De fugitiuis.
Ip. Si qui fugitiui eius fur
fuere. Senatus censuit ne fugitiu
am mutuum. instituat. neq. pre
matur. aut liceat. ut pro rebus
possessor. ymuletam statuat.
Statuit quidem. vt. edicto fugitiu
os. ut dñis reuocarent. ut apud ma
gistratus exhibuissent. genui man
te actum dedit. Hi deinceps cōsē
sentus soluto impunitas daturi
qui intra statuta tempora dñi rece
pit. fugitiuos magro suo. dedūt
magistratui. tradidit. Hoc au
tem seruatur si solutum actui decur
rit. mutui ad paganos ad mue sti gan
dum fugitiui impetia senatus. ut
pagnos. Cui lex. Hee fauia. pf
pecuī. seruatur consultum mode
sto consule factum. ut fugitiuos
inquirere. volentib; literē ad mu
gistratū. vicinos mittere. ad re soluto
rum in magistratus statuta. silue
teris accepti inquirentes. nouu
um. Si meum qui quer apud se p
hibuit. eadem pena statuta. e. ge
nerat. cpli duo. ex marce rescriptū
que decla. ppsides magistratuū.
milites stationarios. dnōs aduu
are debe. minquirendis fugitiui.
ut inuentos reddarent. ut bina
quos deliquissent. puniuntur. si
mme qui quinam. Quisq;
q. eos. qui fugitiui apprehendit i
publicū deducere debe. merito

mordent. eos magistratus. eos di
ligenter custodire. ne eu dant.
Fugitiui accepe. si qui sit ero sit
fugitiui. aut appellat ne ex fugi
tiua natum non comitten placi.
Labeo. In publicum deduci inte
ligunt. qui magistratib. muni
pio. tradit sunt. ut publicis immi
nistris. illigentur custodire. sum
ce pmunit. tamdiu. aut custodi
untur. quamdiu aut ap pfectum
urbi. ut ap pfidem deducem
tur. cuiq. nomina. note. reuil
re pe si quis ē dicat. ad magistratus
deferantur. ut fugitiui faciliat. agno
sci possint. quippe. nosse. aut ubi relēa
tiones contineantur. Idem iuris. e. si
in scripti publice ue ledes grauī.
Callistratus. Fugitiui simplicis. do
mini reddendi sunt. Si plubis se
gesserint. quamui coherari solet.
Ipse. Quod pui respexit eum qui
fugitiuum uult requirere. impetu
atteruit. posse adire pfidem. litter
as dari. ut ministros ex agentis appari
tores quoq. ut ei permittatur inqre
di. inquirere. pena eundem pfidē
meum constituere. quim quinno
pmisit. Si ridiculū mare ino
ratione qui teneatur. in sentu. si
cultate dedit. inquirendi tamen
ex lam qui insultu. paganis pfi
dia. uolentib. fugitiuos inquire
re. seruantq; cubilia. atq; ueligi
a occultantium.
Paul. Limina rdē statiōnari.
fugitiuos deprehensos recte mu
stodia detinere. Nam magistratu
mun capulos. ad offīa pfidentium
eq. pconsul. complexos fugitiu
os recte tuissimuit.
Triphoni. Si minorem dedit se
suus. ne sit hoc quos piculo discēdi
ni aut quod sibi tantū inroget fo
testatem dñi cuitare possit. Nam
duuit pui respexit. omnimodo do
mini suis reddere. fuerant pugni
abbessus. siue post pugnam. qm
medium. aut pecuniam inter fa.
aut omisso. aliquo maiore male
ficio. ad fugendum inquisitiones
ut iustitia animadversionis. ma

renam se dare malent. recidiuos
oportet. N. De alterius rebus. Ny
arcianus. Prētor. aut. si
quis si apud quem malet
iusum ce ducetur uerbū
uerit. dāp nu mue ejus
dem. siue quo corpe doleatur. si
bi tractum est. medium iudicium nō
dabo. Item quamqualce. cā. iudente
uiminuisse. unq; queres ent. am
modo certain. Si inapmas fece
rint. inter se contendentes. ut bonorum
raptor. videntes agebatur. actio. Su
scriptorem eni dum tacet. prohibuit
unde iam. rēdi iudicem. quāuis. hoc
mediocriter deminuat. Item nō amō
quod suscriptor. ultimum quidem
dāpnū possum. ubi eius. sanctiss.
nomini dicar. Verum si rum facti
domi. ceo ipse quo alter iudebitur.
Licet tutor sit. quicquid ceo. fece
rit impune sit. Domum. habi
tatione. conmodo nos accipere de
bere certum. Q. Scaut. pro
negat se actione furti datum. utile
amus rum. ad pecuniam solum pu
nent actionē. ansi. ad exhibendum
uelit. aggere. ut uendicare. ut. alia
re. resti relatū. ad pomponiū. solū
modo penalem actionē denegamai.
q. ripūto uerum. prior enim simpli
citer. ait. Si quis dubitat eum ent
iudicii non dabo. Item mouet. q
alter ludente. cā. inutile um. utiq;
que reserat animo uertam. hoc ea
usula prim. adiunxi. ad ipsone eius
qui compulit ludere. ut aut mulc
mitetur. aut pluctemur. ut ui
cula publica ducatur.
Paul. Solent eni quidam. iocare
ad usum ut. abinitio. ut lucri dum
rerum. Si ea mus. si tum uctu
it impecunia ludere. pter qui hic
certe. asta. ut. pilo. lucendo. ut eur
rendo. saliendo. luctando. pugnan
do. quo uentum ei fur.
Mar. t. Quib; reb; ex lege tua. pu
blicia. cornelia. ex tum sponsione
facere licet. Si ea alius ubi pueru
te certā non fit. ridere.
Paul. Oc in con nuuio. uel conui
cā pmitur. meā re familia ludere

VTL_01408_01_0132.jpg

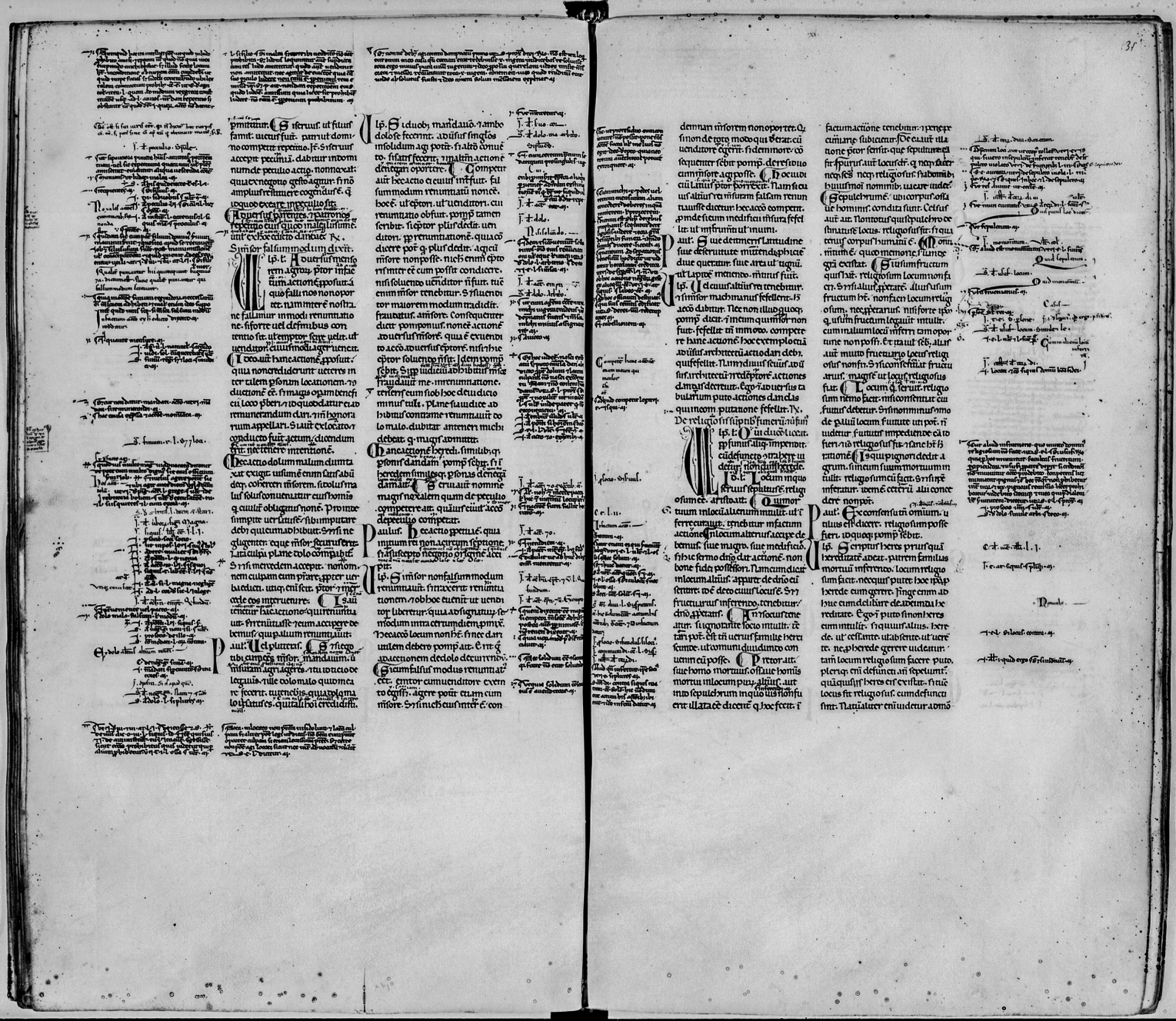

VTL_01408_01_0133.jpg

tuum pertere locus inquē inferri
ri fieret. fimeum locum inferri
tuum inquē ipē deliberauit. Vsq
adeo qr ſi mi legatum locū fit. il
lius abheredē. illa tñe ei reſta
ret. fit religoſus. ſimodo mille
locum tam oportune inferri non
potuit.

Gal. Familiam ſepulchra dicē
tur. que quis ſibi ſuiſq; ſuę con
ſtituit. hereditaria aut. que quis ſ
heredib. q. ſuis. conſtituit.

Ulp. Si quo pater familiæ iure
hereditario acquiritur. ſimuitq;
ideſt heredib. ceteriſq; ſucceſſori
bꝫ. quales cumq; ſunt. licet ſepul
ri. mortuū inferre. ſi ex omnibus
parte heredes exteſtamēto ut. ahi
teſtatore inſto odio ſ̄monuſ eos ne
inferat. bum mutari ꝓ tamen
ſpēm. non alios prę ſuum po
ſſitate inferre liceat. labeo ait ne ſe
pelli. nec alios inferre poſſe. nec
niſi heredes eſſe. ſine pręiudicio. Sꝫ
ut ſaepiſſime ſcripſimꝰ. nō ſepulchrū
ſi ſolū ſuū ſcripſit. ſed ꝑ ſuos. Ne
uerim dicendum ē. Neq; enim ea
rum. dicendum ē. Neq; enim ea
ſepulchra. quę ſunt religioſa. ſed
religioſa. diuiſi ſ̄ reſcripſerunt.

Gal. Si quis mortuū in alie
nam locum. aut tollere vel. inu
lit. hoc aut loci ꝓtium ꝑſtare cogi
tur. ꝑinde atq; actione. quę tan
heredi qui inheredem opere. ꝑpe
tua. ē. Auerſiſſe qui mortuū
meum. Lapidem inquā. rogauerā
uus ſi erat. odauit mortuū ſi inuita
uulem actione in factum. ꝑconſul
dat. qua ſ̄ ꝑde ut inſepulchrum.
ut in locum alium mutaſſe dicaꝫ.

Ulp. Si quę ab alio illata ſunt. ut
corpus. in locum. dnō loci effodere.
ut eruet. ſine decreto pontificū
ſeu iuſſu principis. queſtionē ē. Et
ait Labeo. expectandum ut pontifi
pontificalem. ſeu iuſſionē principa
liquorum mutuā fore actionē. ad
uerſus eum qui eicerē. Si locus
religoſus ſ̄ ꝑpuꝝ uenſſe dicetur.
ꝓtor in factum actione meum dat.
qua quem cires ꝑtum. que actio
ni heredem competit. cumq; ex
emto actione ꝓnea. Si in loco
publico. ſibi. deſtinatum mutilꝫ
quis mortuū. ꝓtor meum iudi
cium dat. ſi dolo fecerit. cetꝫ exē
ordinem placeremus. moticiꝰ ꝫ
hertione. ſi ſine dolo. abſoluēdi
ē. Qui hanc actionē locꝫ ꝑpe
tuum ad edificiū. ꝑtinet ad ē.
Nec ſolum commo hoc ad ꝰ ꝑtit.
ūm ei quoq; qui eundem locū hꝫ
uſum fructū. ut aliquā futurum.
qui uis prohibendi eum uti hꝫ.

Gaiꝰ. Si quis prohibuit ne inferri meum
locum quoniā ſe inferendi cē. in
ſi cum. ac eō opere. Et mercedē. ſi
ſi non ipē prohibuiſſe. ſufficiā
tor cuiꝰ. qui intellectu aliquo ipē
prohibuiſſe videtur.

Gaiꝰ. Libere ei quoq; prohibetur mor
tui. oſſaue mortui inferre. aut ſu
um inducto uti. quaꝫ prohibetur ei
uſſicri. aut alio inferre. ꝓpter eā
facti agere. paꝫ conſequitur actō
quā mihi cui ne fuit. prohibuiſſe
cē. inquā computatione cadit loc
emptum. aut oduen mercedes.
ſe. ſiuitas ꝓtium. quę quis ſi ſi ea
actus facere ut nec religoſum. vi
minor quare ſtare uideatur. neq;
heredi. neq; mheredem. damnum
hāc actionem. Namus. appare pe
cuniarię quam tuus nō meam dedu
ctum. Certe ꝓtio ei inter ꝑſōs cō
pertt.

Ulp. Sui endum ſunt fundi excepti
locum ſepulchri. adhoc. ut ipſe po
ſſidꝫ. cui ſ̄ illo inferentur. ſuum
ꝓhibeat. ut mortui ſui inferꝫ.
agere ꝓt. videtur cui hoc exce
ptum inter eum. ſuendentem.
ut ei ꝓtinui. ſepulture eā relue
runt. Ostium monumēti l. at.
hac lege uenerit ne meum inferꝫ

quo ſibi ius eſſem. facti
quidem. ab hoc ſi ſſicit. ſi ſi poſſi
ſione deciderit oportet.

Ulp. Si quis ſepulchrū habeat. uti
aut. ad ſepulchrum non habeat.
ad uicino ire. prohibetur. impator
antoninus cum ſupere ſcribt. ſer
dos ſepulchrū pen ſcano conceſſi
ſolert. ut quotiens uſo non deterim
impetretur. abeo qui ſimodi ad uſ
tum hꝫ. nomini hoc reſcꝑtum q
impetrandi dat facultatē. ſi actio
nem exiſtem inducit. ſi extra ordi
dinem interpelletur. ꝑſcꝛ. cōpel
lere debꝫ uſtorino uti ei ꝑtum
tatē ut uideretum et oportuni
tate loci ſpiciat. ne uicinis mu
qui patiatur determini. Si eni
tiſſi ſuſto cuicunꝫ. ne uſus ſepul
chroꝝ. pmutationib; polluatur
ide ne ſepulchrum alterius ſi un
omni uſum accipiat. Pretor
ait. q. ſimis cauſa ſuꝑtus facturi
erit. cuiꝰ ſecundum nomine. meū
aque cares ꝑtm. iudicū dabo.
Hoc edicti ufra cecī. ꝓſtumꝫ
ē. ut qui funerauit. ꝓſequatur. q
impendit. ſicenſi ſi ſi oſſa neceſſe
pulta corꝑa ſi cerunt. Neue quis
de alieno funerem. ſimus. aut ei
facere oportet. quem decedēs ele
git. ſi non alle fecer. nullame hꝫ
ri penū. nullaq; ꝓ hoc emo
lumētū ex relictum ē. tuncenī ſi
paruit uoluntati defūcti. abhoc
repellitur. Sinaut de hac re defū
ctus non cauit. nec ulli delegati
ſi mumus. ſepros heredes cires
ſtringit. ſi nemo ſcripturē. legā
mos. ut cognatos quoſq; ſuos ordi
dine quoſ ſuccedunt. Sumꝑ
tus funis arbitrantur. ꝑficiatur
bꝰ. ut dignitate defuncti. Pre
tor. ut magiſtratus municipū.
ad funus ſuꝑum decernere deb
ta quę ſ̄ pertinet ſunt. quou
rerentio honestat hereditatem. ſi
mitus. ſiquid aur. argentiq; ſuꝰ
alibi habuit pignorari uidebitur.

Gaiꝰ. Ad edictū ſi facile exigi

poſſit.

Ulp. Et ſi quis impediat cunq;
emit. quominus cares tradatur
ꝓtorem interuenire oportet. tu
enim. huiuſmoi factum. ſiquid
impediat. quominus eres uendi
te tradatur. Si colonus. ut
inquilinus ſit. is quo mortuus ē nec
ſit ui ſi neretur. ex uectigalibus
cum funerandū pomp ſcribt. Ē
ſiquis ſuꝑfluū remanſit. hoc ꝑ
debita pensio ē tenet. Sꝰ ſi res le
gate ſunt. teſtatore. de eadem ſu
ne agitur. nec ſe ui funeretur. ad
eſſi quoq; manus mittere oporte.
ē quiſſe eū de ſuo teſtatore fu
nerari. quā aliquos legata conſe
qui. ſi ſi adita ſuit poſſeſſi hereditis
res ēptor auferenda non ē. qd
bone fidei poſſeſſor ē. adnium hꝫ.
q. auctore iudice compunt. le
gatarii tamē legato careret non
oportet. ſipot indemnis abhere
de ꝑtim. q. ſimon poſ. meius ē
legatarii non lucrari. qui ēptore
dāno affici. Si cui funeris ſu
cuiam teſtator mā dauit. ille
accepta pecunia funus nondure
rit. de dolo actionem meum dā
nam. ſaſ ſcripſit. Credotñ ex mor
dimem aptore. ꝓpellendum funi
ducere eū. Si mens ei ſuꝑm
factus uideatur iſdemū quia do ſit
ut funus ducatur. ſine quo funꝰ
duci non poſſit. ut puta ſiquis i
penſum ē. melionē mortui. ſi
ſiquis in locum fuit. erogatum
inquē mortuus inferetur funer
ci. iudi impenſū. Libro ſcribt. qa
neceſſario locus ꝑtur. in quo cor
pus condit ur. Impendę pere
gre mortui. que facta ē ut corꝑa
ꝑferantur. funeris ē. licet ſidum
homo ſi mertur. ſi dem. ſi quis
ex corpus cuſtodiendū. ut eum
commiſi amoū factū ſit. ut ſiquid
immutatur. ut ueſſem collocā
tum. Non uti oportet. ornamēta
cum corporib; condu. nec quic
aliud huiuſmoi quos homines
ſimplicioꝛs ſi cuit. Hęc ſi
acco que funeraria dr ex bono.

VTL_01408_01_0134.jpg

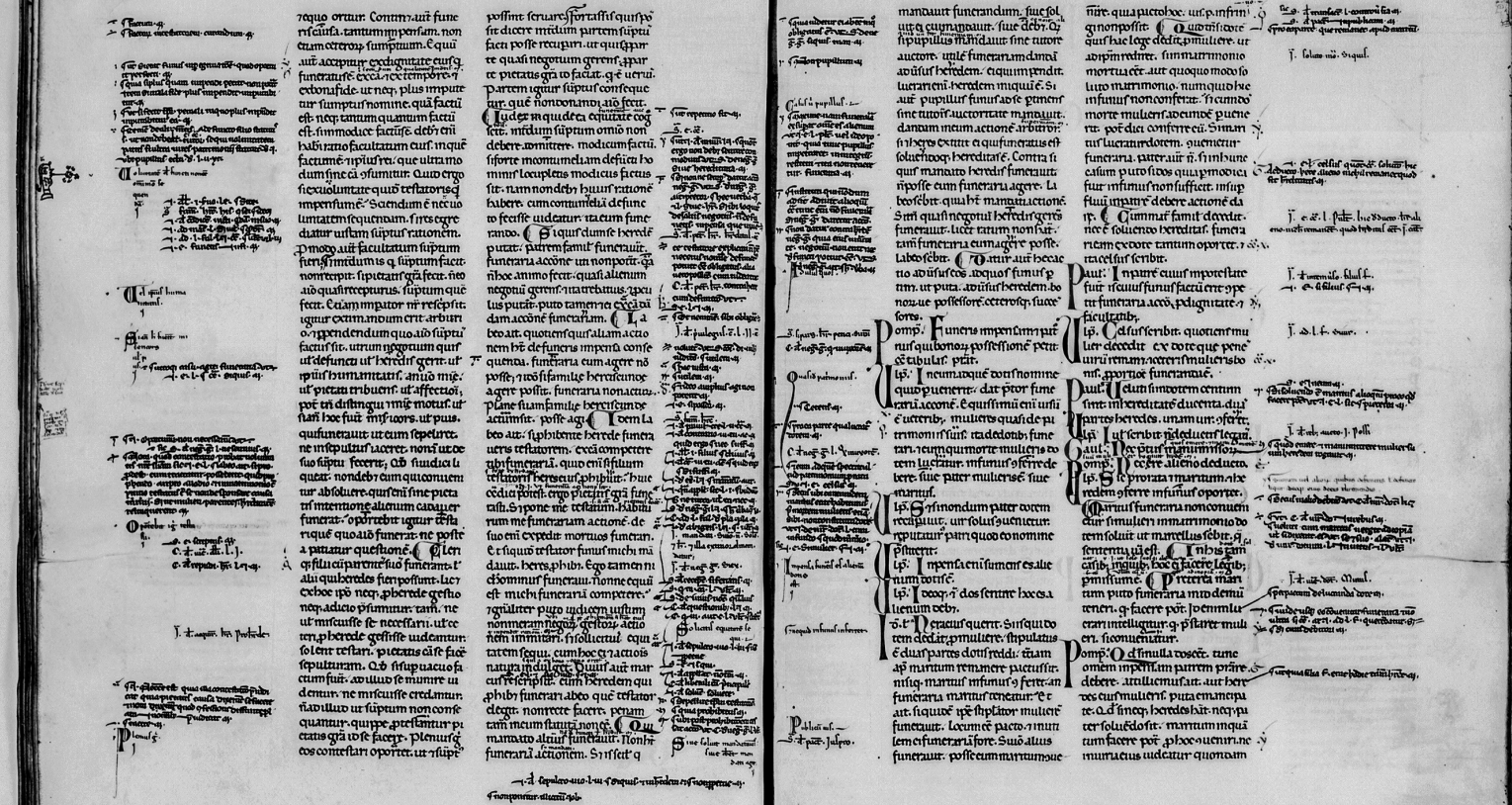

VTL_01408_01_0135.jpg

uxorem qui insepultam relinq. Gaufr.: Si mulier post diuortu alii nupta decesserit. reputat fu lemus aprunc marito licet luc dorem facere. funeris impensa prari. Si qui filii familia funerantur. an quam eos pater red datur. cum marito recte agat. Reddita corr. patrem obligari hr. utiq. aut sicum marito actu fuit. Ideo minus pater mulieris restituus. Pomp. Omnia quoq. quodcu t infumu filie impedit. aut alio a qente secum fuerit ara. restit. ipse actione dotale amanto reci pit. Si cum ancipata immixtio nullo decedat. colaturos heredes. bonoque possessores et patrem apportione dotis. qua lucratus est. Ulp. Si filius fam miles sit. hanc castrense peculiu. putosi succedo rescuus an teneri. succedem apparu uenire. Quotum alienum. ut anellum. sepelium. hr. aput dnm funerari actionem. Hoc actionone annua. stipendia. heredi. cessip. successorib. mutuce sores dat. Paul: Si possessor heredit as su nus fecerit. de mde uctus in restitutione nonde duxit. q. im pendit. utilem is funerarium. Eodem modo tempore. ut tutor decesserit. laborat. si heredem ut. apportione dotis dmat hanc actione. qm. io ipm dotimo mme. uocu pudit. Ulp. Si quis fuit here. dem here ditas ablatas. si quis fundo. Ou quis e ut penes ei una sepulchru remanant. Paul: Si locus subcondi one le gatus fit. mum heres inferendo mo tuum. non facit locum religiosu. Marc. Maiores. minime lugendi cum putauerunt. qui adparu delenam. parentes. nubs inf ficiemos uenere. que sibi ut pa trem. aut pater filii occubiss. si ne sede. primo affuerint dii. omn ostituerunt.

Pomp. Cum loca capta sunt. abho stib. omia definunt religiosa. ut fuerat. sicut homines. ubi inf utu tempe nunt. Ad sabhne calami tate fuit. libata. quasi quodam post luminis rei. sprimo statu restituuntur. Marc. Et. Impensi supuus accipitur. quicquid corpi fca. uctum unguenq; tu. erogatum e. ntium loci in quo defuctus humatus est. si qua uestura sunt. ut sarcophagi. nue cauta. quicquid corpori causa adi quam sepeliantur consumte e. funeri impensam ee existimo. Monumium aut sepulchri re ee. diuus adrianus rescripsit. q. monumenti. uest. ei munici dari. loci facta mest. in quo corp impositum sit. Itaq; si amplum quo edificari testator iussent. ue tum mentum portiationes. eo sumptus funeri causa nonee. Ulp.: Ne corpora. aut ossa mortu orum denerentur. aut uexentur. ne ue prohiberentur quomi nus ua publica transferentur. a ut quominus sepelrentur. presi dis puncte officium e. Marc. Ou mi firs educto amouuer. ne iuste sepulture traditum. ro e terra condtum corpus inquie rtur. videtur. aut terra condtu. si in mrcula condtum hoc animo fit. ut non alibi transferatur. si ar cularum ipsum fores exigat. mlocu cum mediorem licere transferre. non est denegandum. Paul: Si quis enim eo animo corp inmiserit. quod cogitarit inde ali o posita transferre. magis q. repo ri. quam deponere. quamquod ibi sepeliret. mortua quasi eter nus sede dare destinauit. manebit locus propianus. Callist. Si plures sint. dnus eis ubi mortuus inferatur. omnes consentire debent. cum et extanei inferantur. Nam excipis domm quem ibi recte ibi sepeliri con stat. eam sine eterou. consen su. maxime cum alias non sit lo

cus inquo sepeliretur lorum. Monumentum generaliter res memorie causa impositum. p dita. in qua sicorpus ut reliquie inferantur. si sepulchrum. suem nichil hoc. inferatur. erit monu mentum. memorie causa factum. quod greci. Kenotaphium appel lat. Pomp. Sunt plane que quam quam religiosum locum facere ñ possunt. Interdicto tñ de mortu o inferendo utiliter agum. puta dñi proprietatis simmum cui fructus alienus est. mortuum in ferat. aut inferre uelit. nam sim tulit. non facit usum sepulchrum. Si ipse prohibeatur. utiliter m terdicto quo de uire dñi querit. agat. Ademq; sunt in loco qui mfundum communem multo socio mortuum inferre uult. Ul preter publicam utilitatem. ne inseputa cadavera iacerent. sin cumulationem insuper habentiu. que non quam in ambiquis re ligionum questionibus omitti so lee. Nam sunt in ee stationem q pro religione facit. Paul: Cum inducrit in locis sepul cur est. uterq; locus quem reliq orum sui non fit. quia una unius sepu ltura. plura sepulchra efficere nõ potest. Oui dixit. uidetur illum religiosum ee locum ubi quod pri mi capitis est condtum. deinde ca put. cuius mitigo sit. unde cognoscimus. Cum autem impetratur ut reliquie transferantur. desinit locus religiosus esse. Marc. Impensa funeris semper ex hereditate deducitur. que etiam omne creditum solu precedere. cum bona soluendo non sint. Secu. Si plura predia quis hab uerit. omnium usum fructum se purum legauerit. potest. mutu inseri. relegata cui heredis. igra tificationi locus. Si fructuario utilem actionem in heredem man dam. adversus quod propter eam electionem. minus est usus fructus. Si heres mul eris inferat mortuum in hereditá rium fundum. antequam deb im simus conferre. prohibitione lo a consequetur. Si cui testim talegatum. sim funus erroratu fuit. utilem actionem inheredem dan dum. placuit. hoc ee priuilegium funerarium. De sepulchro edificato.

Ulp. Prator. ait. Quicquid ille mor tuum inferre. mutatio. ci ue mortuu inferre. ibi sepeliret. ei ue mortuu inferre. ibi sepeliret. um fieri uetet. qui inferen di mortuum usus est. non prohibet inferre. prohibuit inferre uidet. fine illecti inferre. prohibetur. fu nere arcetur. Hoc interdicto demortuo inferendo communis proprietatis utilitas est. quod enim eo loco puro competit. sem in hoc infundum uti debeatur. inquo fundum inferre uolo. nua prohi beatur. hoc interdicto posse me experiri placuit. quia inferre pro hibeor. quia uti prohibeor. dep cere. probandum. Et si alia seruitus debeatur. hoc interdictum p hibitorum ee palam est. Pretor ait. quo illi ius est. mundo te mortuum inferre. quominus illi meo loco sepulchrum sine dolo malo edificare liceat. cum fieri uetuisse dictum hoc propter appositum est. quia religionis interest. mo numenta extrui. nexorum. Facere sepulchrum. siue monumentum in loco inquo est. ne magistratus prohibetur. Edificare autem prohibere. qui prohibet eam in terram conuehi. que edificio nece saria sit. provisionis necessari os. prohibuit. qui uenire. interdictum locum habet. Et si machi nam alligare quis prohibeat quis ututi debeat. Ceterum si minus solo uelis machinam imponere. nonnetebor interdicto. fuuri te non putat. Edificare aut non solum qui opus nouum uitur. intelligendus est. uerum

VTL_01408_01_0136.jpg

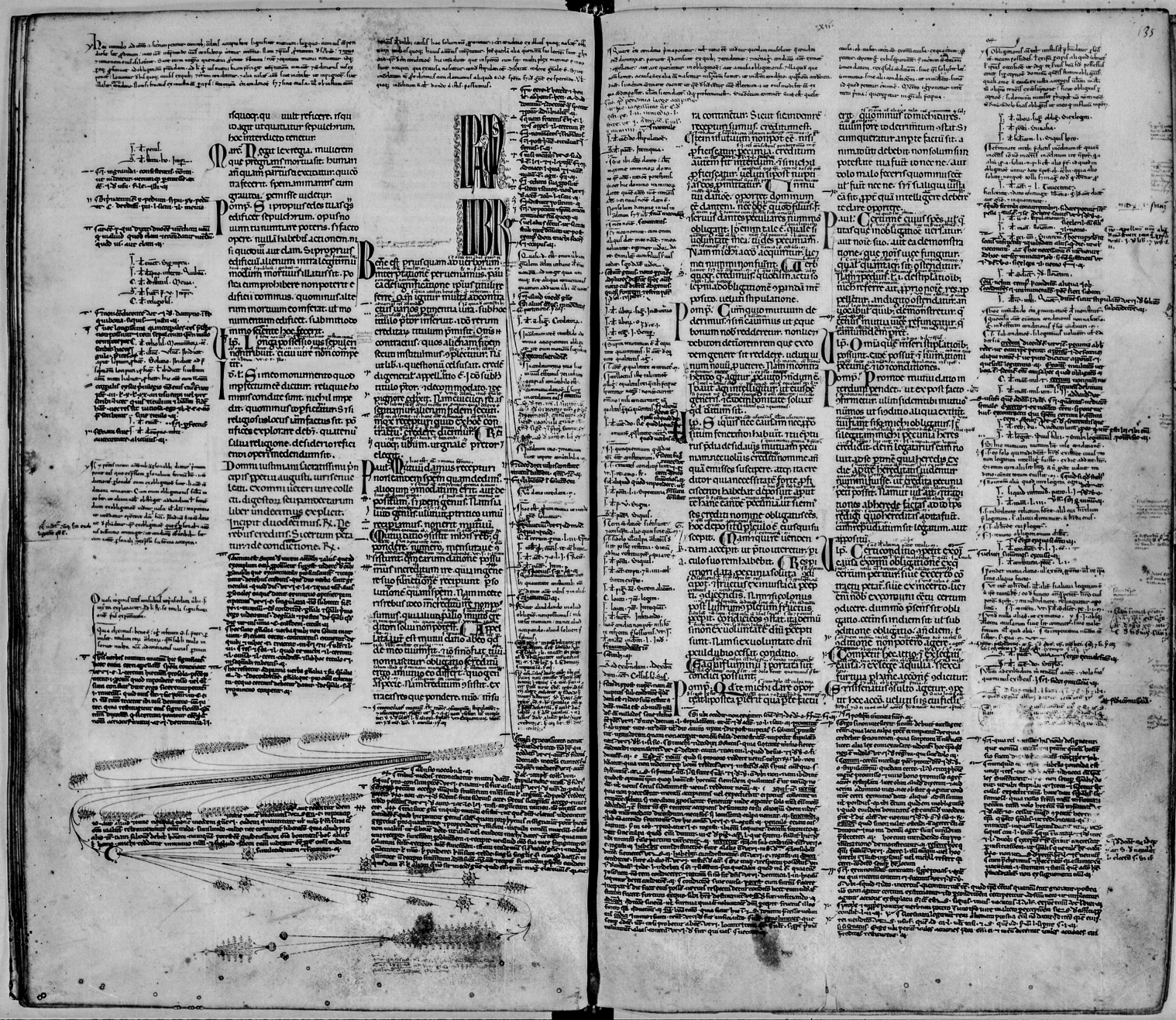

VTL_01408_01_0137.jpg

VTL_01408_01_0138.jpg

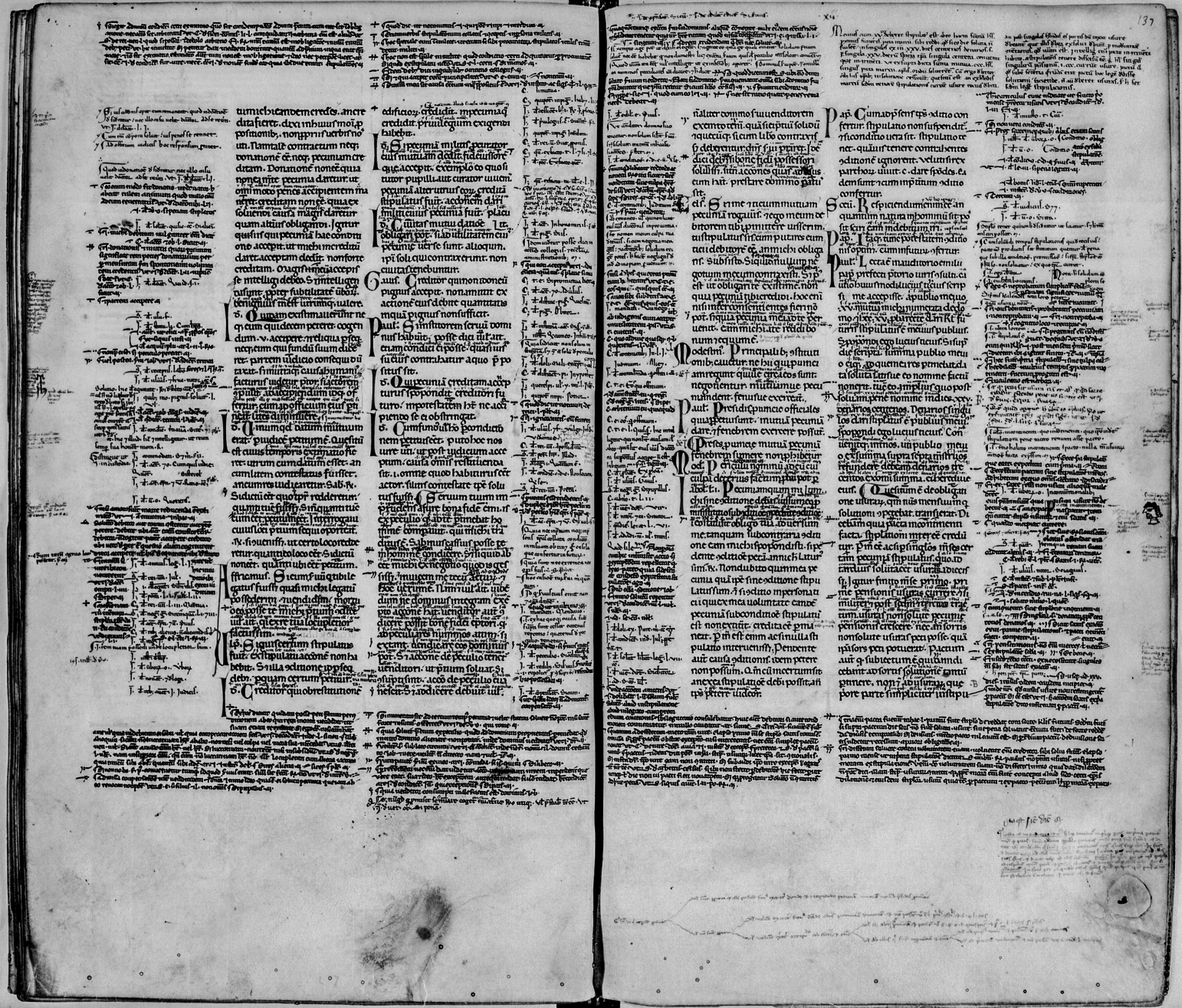

VTL_01408_01_0139.jpg

VTL_01408_01_0140.jpg

VTL_01408_01_0141.jpg

VTL_01408_01_0142.jpg

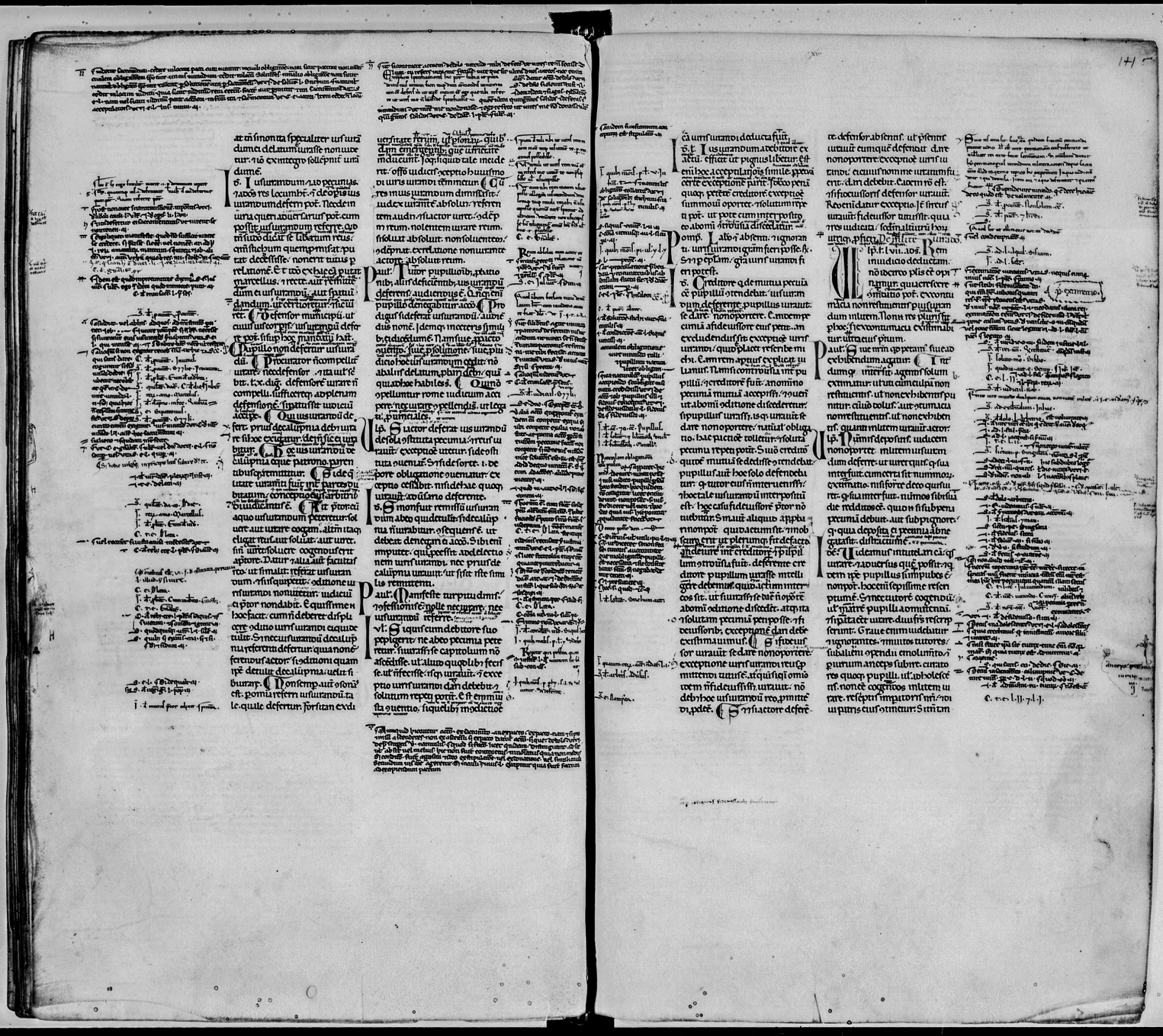

VTL_01408_01_0143.jpg

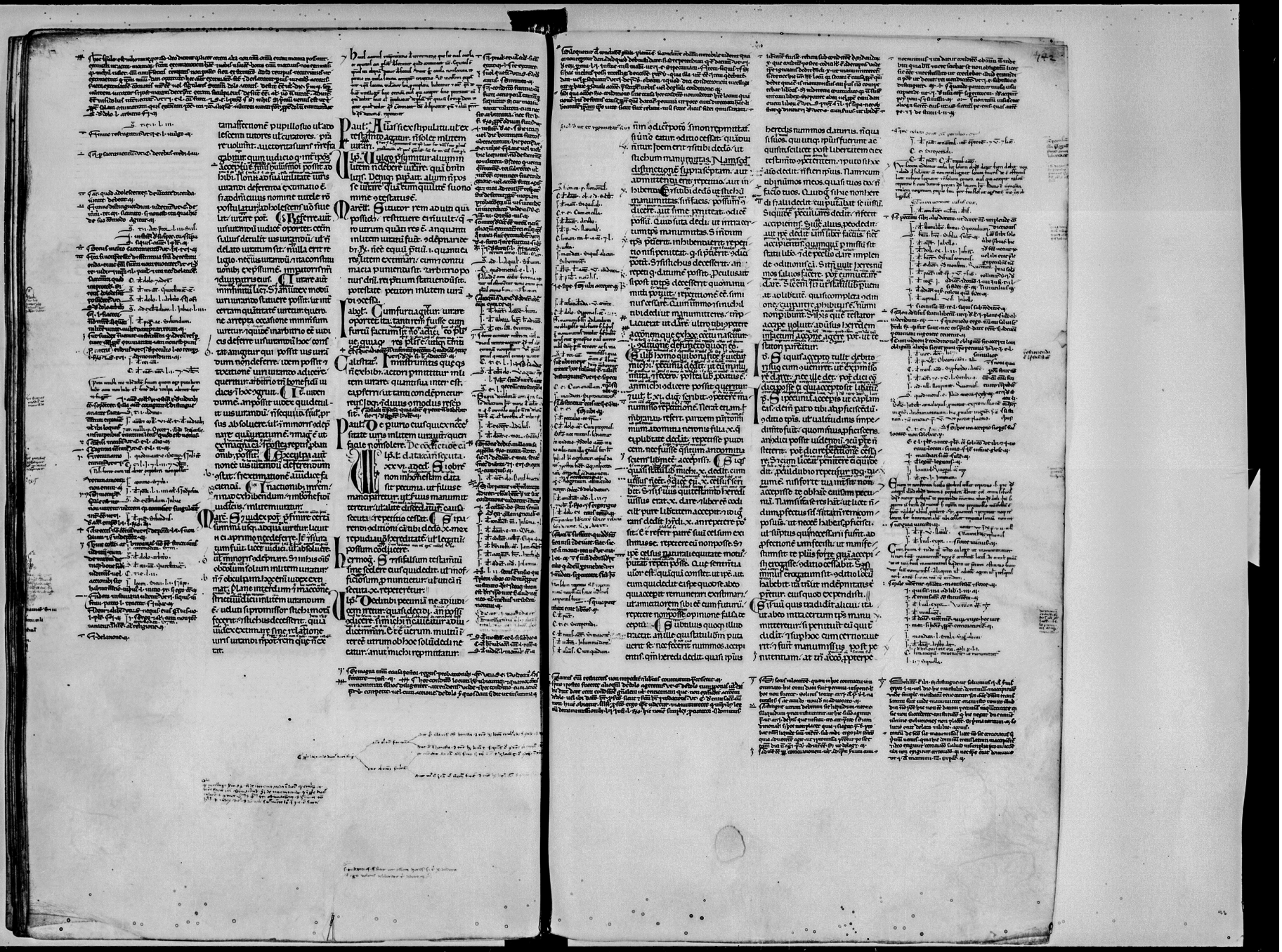

nitium comput et quid debit. Plane si non fuit manumissa. ostendat se fecerit. facto eo cum libris suis dum pecuniam erat eum qui mihi hoc debet. ¶ Si liquet debitorem eo. x. ut fuit emat. et manumittat. de mi pecuniam. siquidem non quinquies pecunia. nisi pecuniam. ¶ Si quis debitor eo. x. ut fuit emat. et manumittat. de mi pecuniam. siquidem non quinquies pecunia. nisi pecuniam. ¶ Si quis debitor eo. x. ut fuit emat. et manumittat. de mi pecuniam. siquidem non quinquies pecunia. nisi pecuniam.

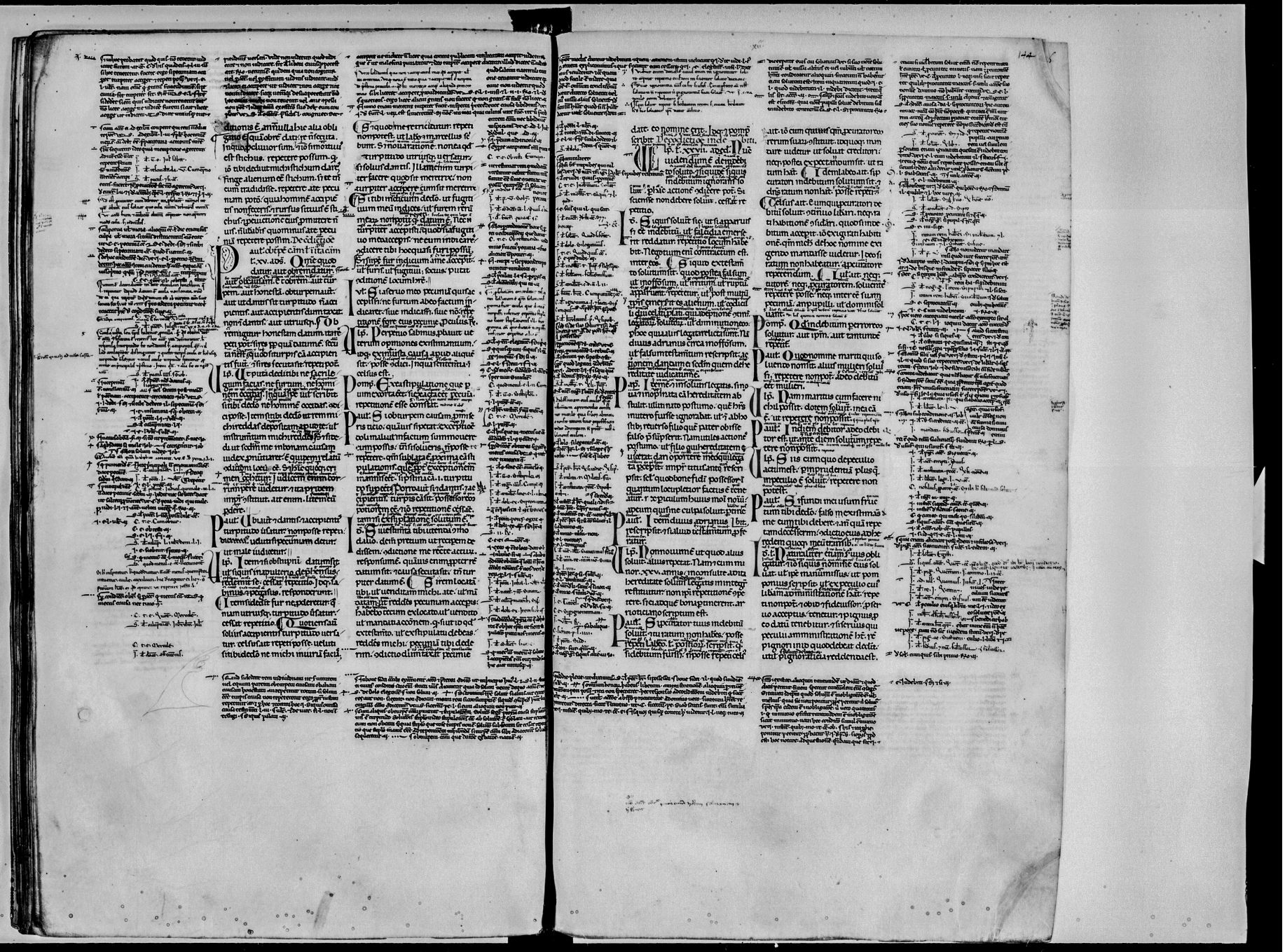

VTL_01408_01_0146.jpg

VTL_01408_01_0147.jpg

VTL_01408_01_0148.jpg

VTL_01408_01_0149.jpg

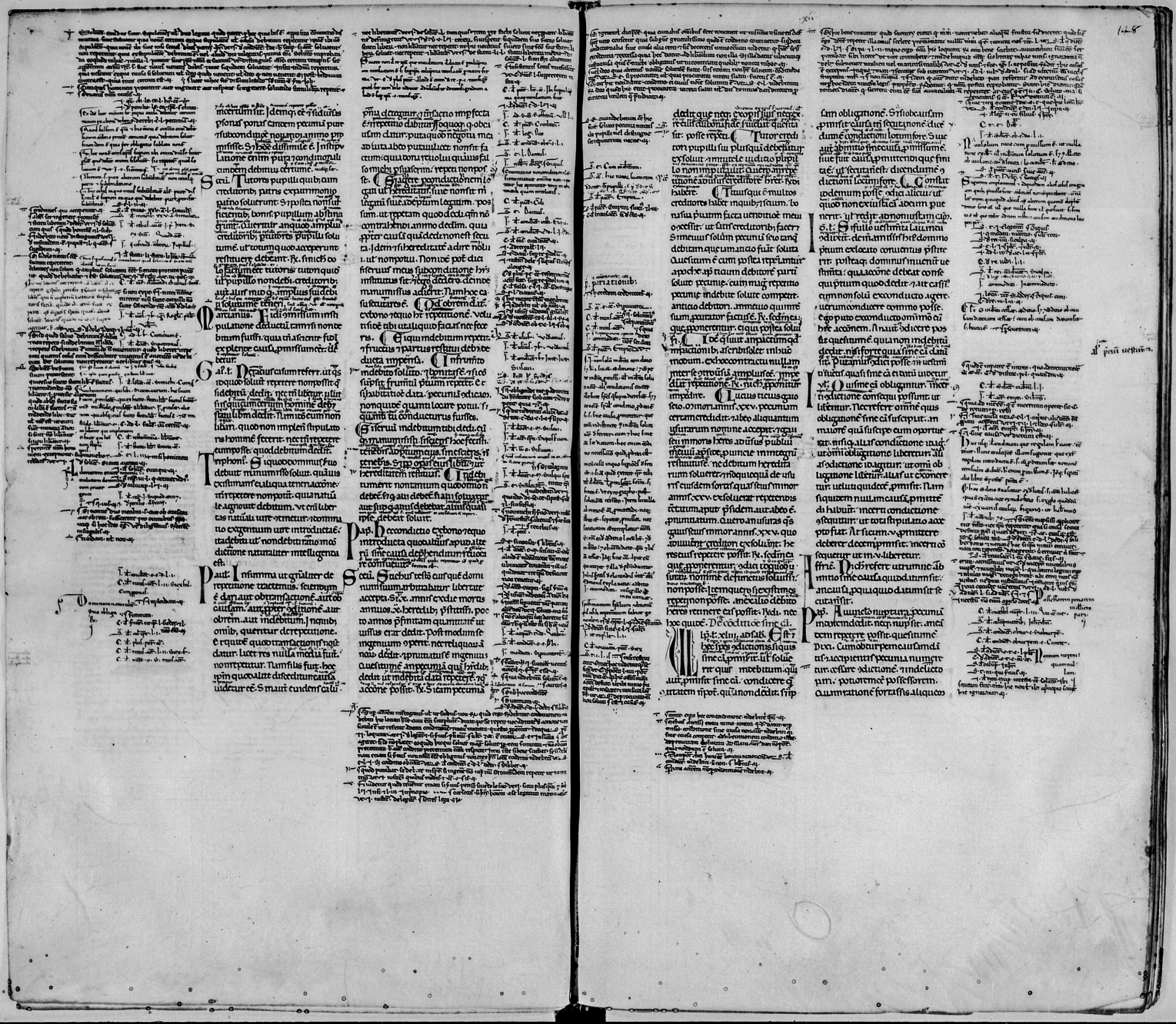

VTL_01408_01_0150.jpg

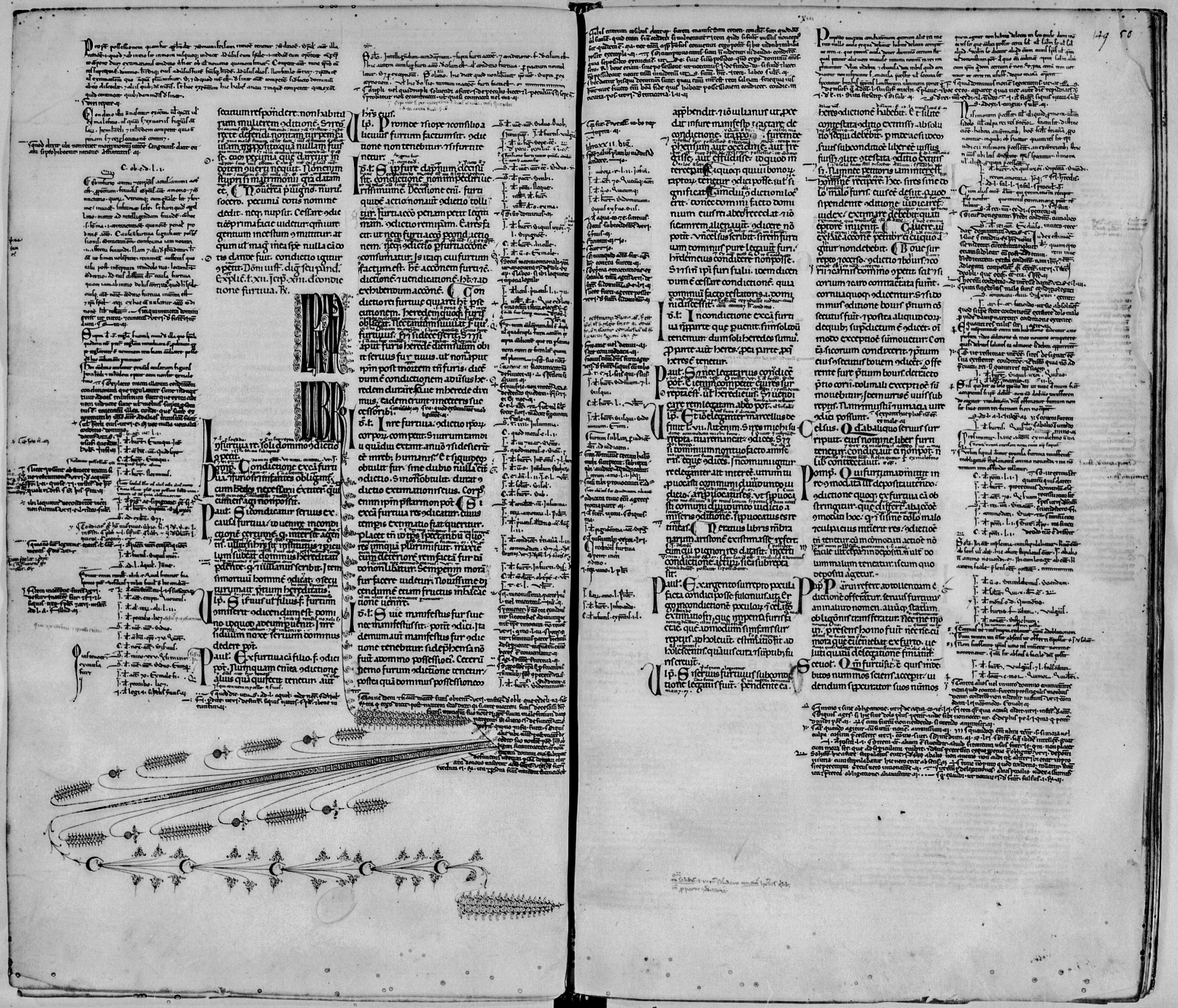

VTL_01408_01_0151.jpg

VTL_01408_01_0152.jpg

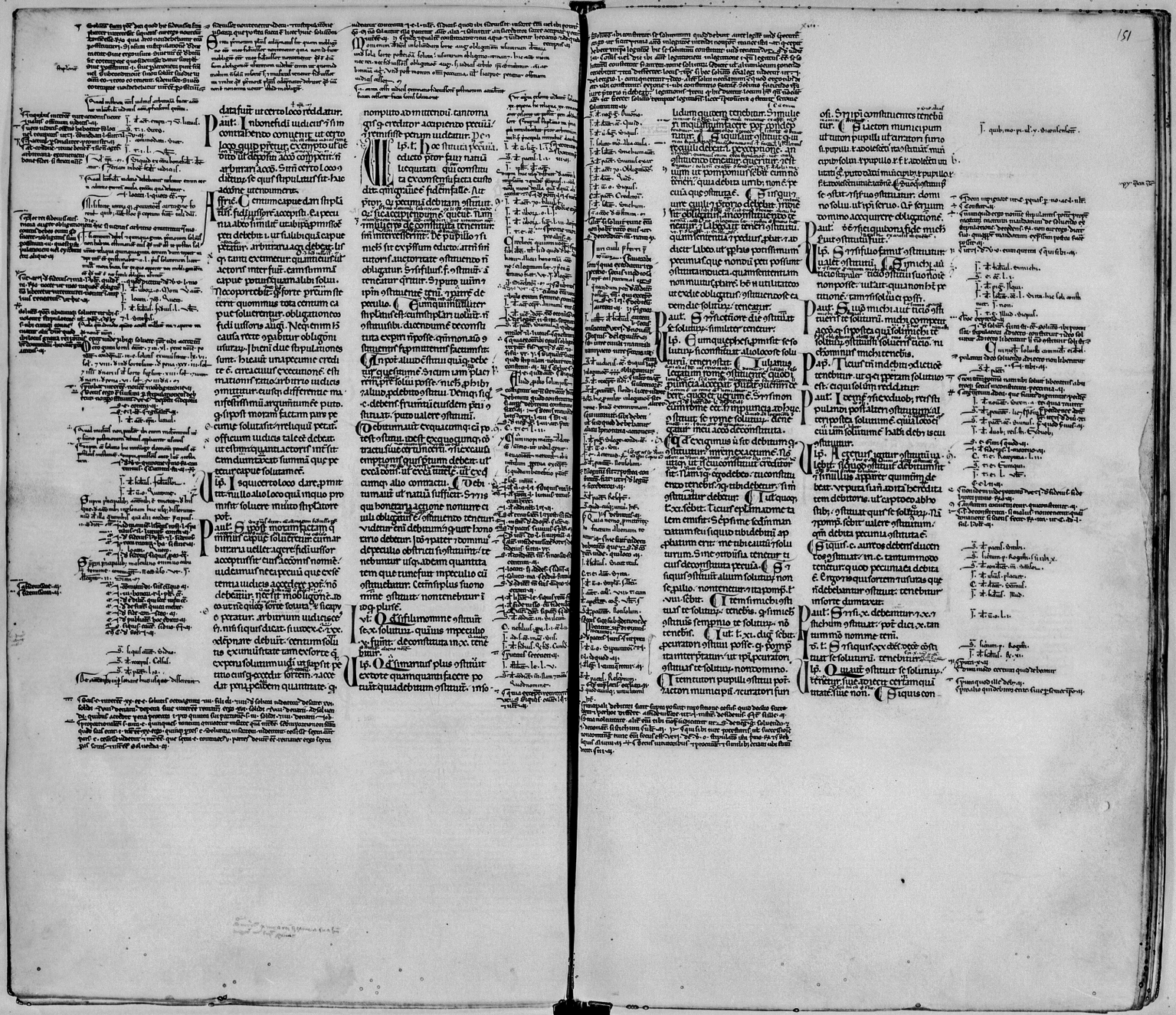

VTL_01408_01_0153.jpg

VTL_01408_01_0154.jpg

VTL_01408_01_0155.jpg

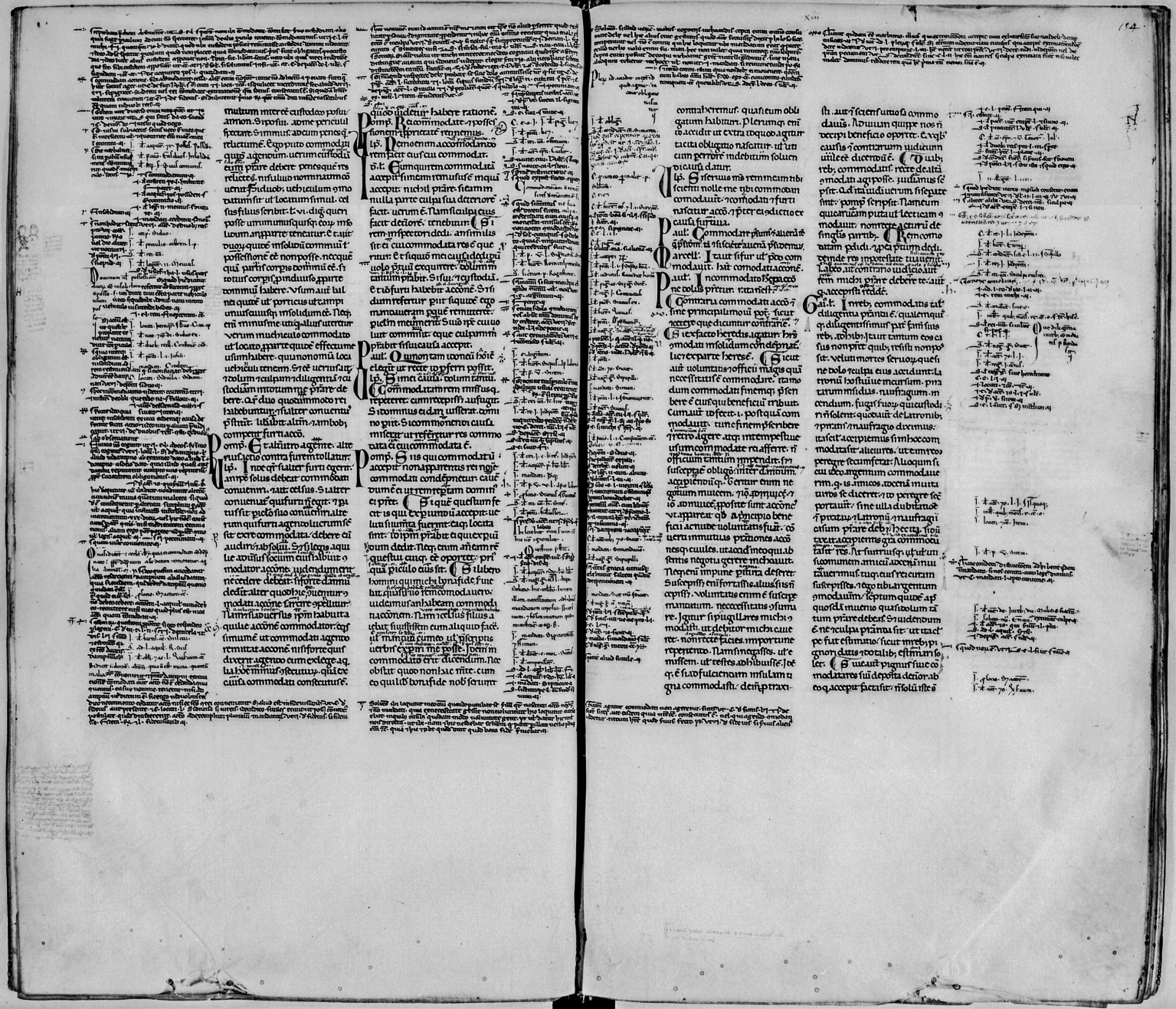

VTL_01408_01_0156.jpg

actiones denique loquimur. uerum ſi ex legis aquilie. ſſſ aquarum acquiſitum. aut tollitur. ¶ Poſſunt iuſte cauſe interuenire exequibus cum eo q commodaſſi aq deberet. uelut de impenſis in ſalutis dne ſuſtectis. que ut poſt fugam requirendi reducendiq; cauſa facte ſunt. Nam ſi hi priori. impenſe ſe naturali ſeruone adeum pertinent. quia retento accepiſſi. Sed to q de impenſis in ſalutione aut fuge dicemus. ad maiores impenſas petere debz. Oadiacenim impendiu uerus eſt. ſi cu quis ſeruos ſeruumq; ſeruent. ſi ſeruus ſeruum ſeruet. ſi ſeruus ſeruo ſeruum ſeruet. ſi ſeruus ſeruo ſeruum ſeruet. ſi ſeruus ſeruo

VTL_01408_01_0158.jpg

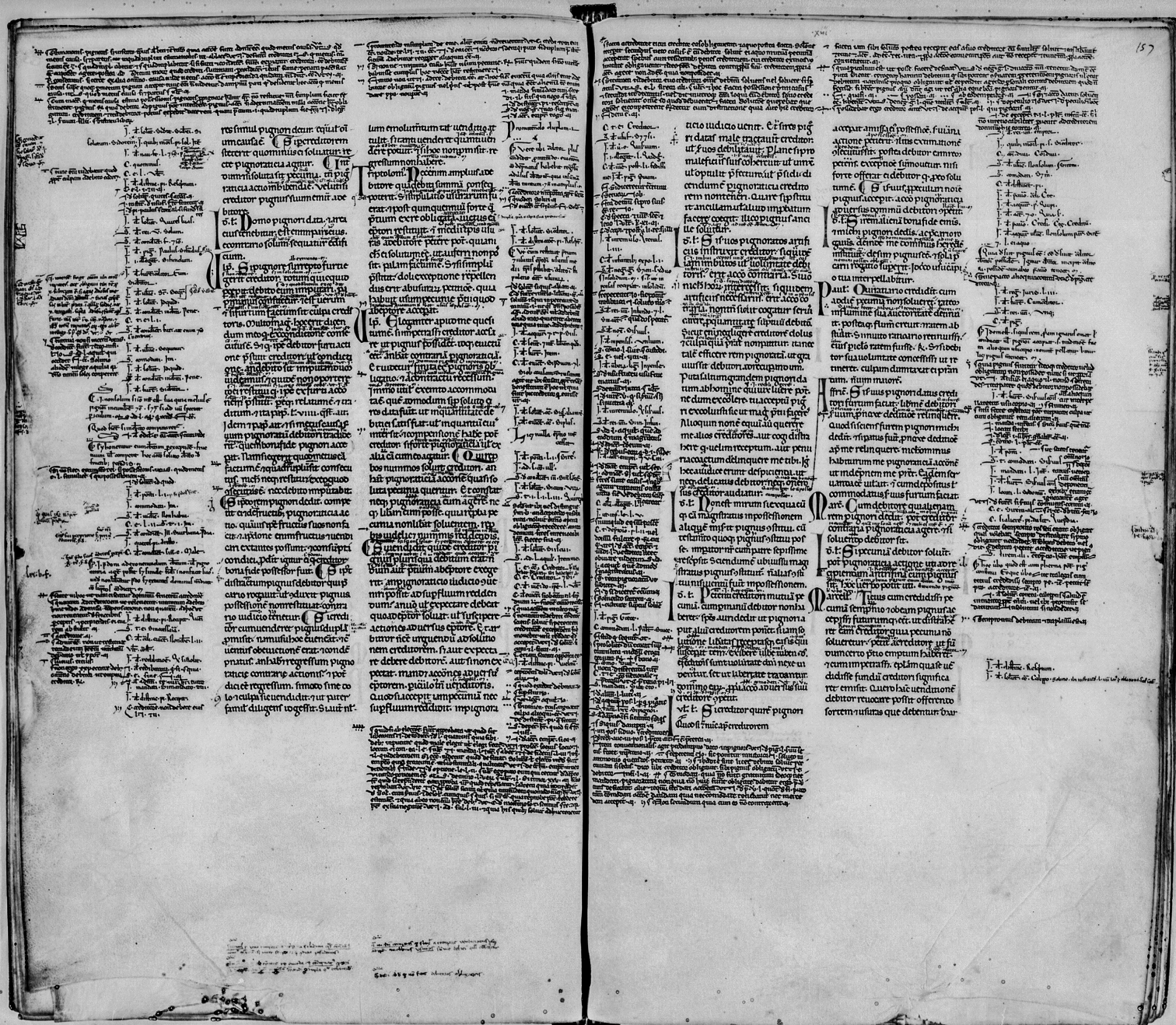

VTL_01408_01_0159.jpg

Re. sciēta quē possita cēt. reuoca re non posse.

Forem. Cum sortis nomine & usur. aliquid debeatur. abeo qui subpignoris. petit. debx. quę quę euenidmone pfigno. recipiunt. primū iurs quātū debi. constat. deīn siquis suspect. fert. accipio ferēdum. Secundo endus ē debitor. sicum parium rōneum sect. scat. eloqr quonomie exonerari. pignusq; suum mala.

Pignus manente. precare de ditoris. solum possessione transfer. agrediente. pot. n. ut pfato ip dendi. creditor debitor. restituu.

Ulp. Si quis impignoř. pannos subtexit. creditori. qualit. tenetur quę sunt. Si quasi ō recipisse debuit. sic habuisse debuit. siquidē data uro. ꝙ subiacēt. sunt tenēri. q. si tandē. subiecit. ut inter sanc se non furtū fecit. Si hoc puto pignoratū. iudicium locum habere. uti pomp. scribit. Secerta ordinem stellionatus noīe plectenur. ut expressime rescriptum. Sr. siqs. gratuiti mutui pignora dedit. sciant prudentes. ut. si dol. alio modo factum. non obligatur. nec me deti. cetur. aut. tenebitur. nec me deti. cetur. Plane si dare simulat. ad modicum. ꝑs fuit. pignora. data debitor. esse nomen. sibi. tionum. sentiens. mutuo pignora. accepit. Sr. siqs. gratuiti. mutui. pignora. accepit. nō. tenebitur. nec. stellionatus. crimen. sed pignora. accepta. dolo. malo. restituere. cogetur. qui similis. loco. habetur. qui pignus. fecit. loco. accepti.

Paul. Si pignus mihi tradit. ut locarem. pignus. Placuit. non. tantū possessionem. qui. pignori. accepit. debitori. non. fuit. cui possessio. cum. animus. retinendi. ista. non. ducenda. non sit. animi possessione. adipisci.

Idem. Pupillo. cap. tem. pignus. ꝑ. metum. pignoratio. ac. non. necessaria. ē. nec. pignoratio. ē. Gaius. suus. obpecunia. mutuam. fundum. luno. meo. pignori. dedit. post. ea. pecunia. inter. eos. facta. me. ut. creditor. pignus. suum. mompensat. nomen. pecunię. suę. corpore. possidet. Verum. inter. expectum. ꝙ. creditor. cum. supremam. ordinante. testō. cautū. ut. ter. certius. habet. tum. fundum. rapiendi. quę. delucio. nec. emptionem. emisi. Hoc. testantium. inter. ceteros. signum. ꝙ. eius. qui. fuit. debitor. Quero. an. eis. ꝙ. significatur. fundi. cui. aliquod. fecerit. fidu. Cum. nullum. instrumentum. uendit. proficeret. Iso. tum. pactum. ut. creditor. certi. tem. pons. fructum. exper. Deremus. modestinus. ff. contractum. pignoris. non. obē. quod. debitor. restituum. creditoris. inquo. se. emisit. pignus. cepisse. significasse. ꝑmitt.

Pap. Debitor. a creditore. pignus. q. dedit. frustra. emit. cum. res. sue. nulla. ꝓpositi. Nec. simmoris. emere. pignus. petat. aut. dnium. uendere. a nonnoī. debitum. soluerit. creditor. possessionē. retinere. cogetur. Debitoris. filiusq; mancipii. impatris. potestate. constitutus. creditori. pignoris. agenti. pro. patris. peculiaribus. nummis. compatitur. Si. non. patronus. debitoris. conpatibilis. aut. possessionē. accepit. dominus. partem. obtinebit. Nam. pecunia. qui. fuit. certe. patris. gratium. dedit. pignus. habuit. Soluta. pecunia. creditor. possessionē. pignoris. quę. corpus. ab. eo. tum. fuit. restituere. debet. nec. quicquid. amplius. petere. agendo. tacitus. si. mediocriter. pignus. creditor. pignoris. debit. domino. soluente. pecunia. quam. debuit. sed. pignoris. nec. pascendo. debuit. nec. interesse. retinuerit.

Paul. Renalem. unum. pignori. distinxit. deinde. communis. eius. rei. ex. parte. dauit. unā. ex. eis. pignoratione. creditori. sponsit. idem. iudicium. fieri. nec. aqua. rem. magis. obligatur. sine. mea. uolumtate. hanc. ceteris. ex. eadem. modis. pignoris. persecutio. competendi. non. est. creditori. nec. utili. iudicio. ab. competente. tum. utilem. pignoratitiam. actionem. competere.

Pap. Creditor. iudicio. quod. depignore. dato. ꝓponitur. ut. superfluum. pignoris. cum. usuris. restituat. iure. cogitur. nec. iudicium. est. iuste. proferendi. delatę. cum. inueniatur. ne. quę. res. facta. sum. creditor. negotium. gerat.

Scil. Pignori. creditori. obligatę. instrumentum. ꝑ. uis. tradidit. cum. eum. locum. medii. cuellet. mota. sibi. controuersia. uno. deinde. alio. die. quo. alius. pro. instrumentum. ac. traditum. uicorum. tatis. exhibi. quo. non. exhibente. morem. locum. edificauit. atq; ita. dium. passus. Quęritur. an. iniecto. dator. pecuniā. petat. uendicet. ut. pignus. dolo. excepto. opposita. ut. rex. huius. dispu. ratione. habere. debeat. Sy. sio. pum. non. dedisse. ut. instruum. faciatur. subducta. debitō. capitur. posse. debitore. si. pecuniā. solut. pignora. agere. Quam aut. eo. dante. tuē. an. pecunia. solutam. in. quod. mutuo. acceperat. agatio. seq; subpignore. cui. eo. q. nus. res. cum. sciat. inhorreo. latere. missus. ex. officio. admone. comunio. cultos. admonuam. sustulit. ac. postea. instituta. qui. sit. creditoris. recipiens. dubitatur. Quę. ex. ꝑs. facta. sunt. rei. dicitur. an. sui. creditor. agnoscere. debeat. Respondit. ea. ꝙ. ponerentur. obligato. quod. eo. nomine. inter. tinu. accidisse. non. creditū.

Domnus. thucianus. clarissimus. princeps. ꝑcutiendis. auguris. auctoribus. ut. ceteris. ut. ceteres. ut. ceteris. ut. ceteres. ut. ceteris. ut. ceteres

VTL_01408_01_0161.jpg

VTL_01408_01_0162.jpg

VTL_01408_01_0163.jpg

VTL_01408_01_0164.jpg

VTL_01408_01_0165.jpg

VTL_01408_01_0166.jpg

aut exconstructu in rog facere
pot acq ineum datur. tri ecclie
ticul. solidum conuenitur.

Soluat filio succurrit. ritui
hereditat. Nam pus. t. vii. que
stionu scripsit. hereditem filu in
solidum dmam actione. Si
am temporis habi debet ratio.
ut siquis excommunicatu cumsi
tio agatur. detur acq in quo fa
cere pot. Suo post multos an
nos. non debet mdulgen. et in
ludetur rationis habenda ce. In
hoc enim uste cognitio uertitur.

Quid de peculio equi tum possi
q. iussu. mtacta est. ne possit qd
iussu posita agere. nta peculio
estimat. Si fili acceptus de peculi
o equi. putat celsus succurrendu
a. duę sententia habi rationem.

Paul. Si filius f. uno patre quen
tus non dep natus sit. nem mercu
rium ut exheredatum poste iu
dicia acq in quo facere pot
amdae. Si filio exheredato
ex testamto solido uel tertia mo he
reditat patris restituta sit. fide be
bit. inquantum facere pot. simo
ludum adeptum. qua effectu quo
tam modo heres. Si fugacatus im
mi suę sit ut restituat hereditate
pmde obfuturo ac si se abstinu
isset.

Ulp. Cum quis de patrim. f. simula
uit. mandatum aliquo stipulatus
est. mandati teneri marcellus scri
psit. qui uti rem prare non possit.
nisi ne uim est. teneri eum debe qua
re colligit. hoc ipsum ibi. bone fidei
iudicio ducendu erit.

Secti. Pater filio pmisit mutuum
pecuniam accepere. ppeqm cre
ditori mandauit ut crederet. Si fi
lius exemmuna parte patri heres
extitit. ff. ce imputetate credito
ris utrum filius cui credidisset. mis
ludum. an heredes. aqua parte qui
q successisset malit querere. Si fili
odeptum. in quantu facere pot.

Paul. Ticius primus epotue
rat. suum mutuu dandu pigno
ribus. acceptendis. Serius. nego
tiatoribus. orte solebat. peq rore su
spere debitum. soluere cumfugi
h seruus. ns ubi delegauit fuit di
re pauli ordi quenere dominii no
mine institoris. negatur co nomi
ne seconuenim posse. quia non in
eum rem gestam fuisti. Cum au
tem alia quedi gessisset. horta odiosi
ser multos iussisse rem seruum ge
rere. pfecit. simone contra comi
num dicit. semitium. Dicitum est
quasi fidi iussorem ce iudi. cumq
alio soluere. debitum. Non solere
aut exacti mcommiti damnatio
nem. nec videri hoc commi mi
sisse. Si quis uidebitur. momibi
cum suo nomine subtituisse. sen
tenciam seruauit. imperator. De se
natus consulto macedoniano.

Ulp. l. xxvii. adcl. Ut
senatus fuit succedan
dum bres. Cum mf cre
ditoris cuius mandatu dni
ultimu. imminutus fuit. ipse alie
num adhibuisse. sepe mandam
pecuniu. mut. monthy. prare. qua
pecunia negotia. impluit dicere
merito nominibi. credet. Placere
neq quisilio fumit mutuam pe
cuniam dedisse. eam post mortem
patrem. curatoris. imperatore fu
isse. adq petitori. dicetur. ut seni
qui pessimo exemplo senetum. mi
nuitur posse filii fumit. boni nomi
ne expectata patris sui morte fuen
dendum. mitte imperatore filius
ut puta qm patrem apud hostes hę
mpendente. amisisse. nus solutu se
omissu. Nam sic reddit imperatore
senatus solutu locu est. si minut. ce
sat. Imitio igitur denegamus ce. ad
Certe si rogatus mutui pecuni
am accepit. deinde sit restitutus i
em in pecuni senatus solutum lo
cum habebit. Fuit enim filius fa
mil. Cilio. f. mch dignus
fic. quominus senatus solutum ma
celoniani locum habi. Nam sic
solent. ut cuiusius dignitas. seu
atus solutu locu se. mi forte castre
se peculii hab. Tunc enim senat
o solutum cessabit.

Si. ut sep. adquammate castren
si peculii. cum filii fumit. me stren
si peculio hic patrum familiu
sumatur.

Si. Si quis patrem fumt. ce credi
dit. nam simplicitate decep
tus. nec iuris ignorantia. si qua
publice pater fam plerisq ui
debatur. sic agebat. sic contrahe
bat. sic mercib. fungebatur.
cessabit senatus solutum. Vnde
manus. t. xvi. inq quia certa qua
odicta habebat. scpsit. cessat
o stitui cessare senatus solutum.
Proinde inq quisque ristituit an
filium fumit sit. Iul. t. xvi. cessare
senatus solutum ait. Verum impu
bes ut minor. xxv. annis. Si
in minore cautio cognita. pretio
re sui credendum. si pupillo aut
cui mala ratione debuit dicere
cessare senatus solutum q mutua
pecunia nomine qui sine tutoris
auctoritate pupillus dat. quem
admodum ipse dicet.

Si filius f. credidit. cessare se
natus solutum. q. mutua pecuni
fisti. quasi tutum peculii. mmu
nistratione habuit. Non potere
ex peculio pater accidi. cum pecu
lii. amministratione. gmutua. nio
uendicatione nummos. patri sup
ee ait. Cs aut solus senatus o
sultum offendit. qui minus pecu
niam filio fami dedit. non qualus
contraxit. Puta uendidit. locauit.
ut alio modo contraxit. Nampe
amie dato. gnicio si patremb. co
rum usa est. nio si incredibilem. ab
isto fumit. ut excusata epistolis
ut ex alio contractu. maio pecu
niam non numerauit. si stipulatus
sim. Licet cepit. ce mutua pecunia.
tñ qua pecunie numerato nomoi
currit. cessat senatus solutum. qd
tademii erit dicendum. si non fra
us senatus solutu sit cognita. Verq
credere non potuit. magistri uende
res. ut ille rei rerum habi mmutu
uicem. Si filius fami stipulat
sim. patri fami facto credidam. siue
capite diminutus sit. siue morte
patris ut alius sui iuris. sine capitis
diminutione fuit. effectus. debi
tori cessare senatus solutum qua mu
tuam patri fumit. data.

Secti. Quicq. unlego dri filio fumit
credi non licere. non ab alio ex fi
pecuniam legatam.

Paul. Ex probie mfoliculum dap
nabitur. non minus q. facere pot.

Sqñ. Comodi recte dicetur. Itapa
ter fumit. stipulatus. si credat postea
filio fami facto. senatus solutu pote
statem reverendi. quia ex pacta et
subtantia obligationis.

Ulp. Item filius fumit. fideiusse
rit. negatur. t. ma. romino. cessa
re senatus solutum ait.

Si. Si mutuam. accepit. si colore
simulat. ut filius fumit. quo minus
accepta mutuam. fidei iuber. aliorsu
dato. fraude senatus solutu facum
nocere. ndamq exceptione tam
filio fumit quam ceo. Cum si dat ut
sordi. filii subueniatur. Si. ait. Stoi
os reos accepto filium fami meum.
cum ab filii fami ce. quemuis pecu
nia. Si aut mum meum accepisse
quasi filii iussor aut eius senatus o
sulti utereturi. unlemce exceptio
nem adiuuat fraude dandam.

Si filius fami patre suo relegato
ut longo tpe absente decesserit
filius fumit. item patri pacuit
decisi. senatus solutum cessabit. pu
tas mi res nontenebunt. Plane si
patri heres extitit filius. pignus
pactum. exceptione dolimali
summoebunt. Mutuu dat
onem. si solum numerauit. pecunie
uerumomium que mutuo dari po
sunt. an accipere debeamus. uiden
dum. Scribo uidentur mihi ad
numeratam pecuniam referri. Ait enim
senatus. mutua pecunia decisis. Si
fisti ut si senatus solutu ab hibita.
puta fruitio ut uno ut olo mutu
o dato. ut his distractis fructib. ute
retur. pecunia subueniendum est
filio fumit. Si filius f. mutuas
erit. potestate. cum mutua darentur
nunc maiorus. mens senatus o sul
ti necessit. Dabitur. nach. exceptio

VTL_01408_01_0168.jpg

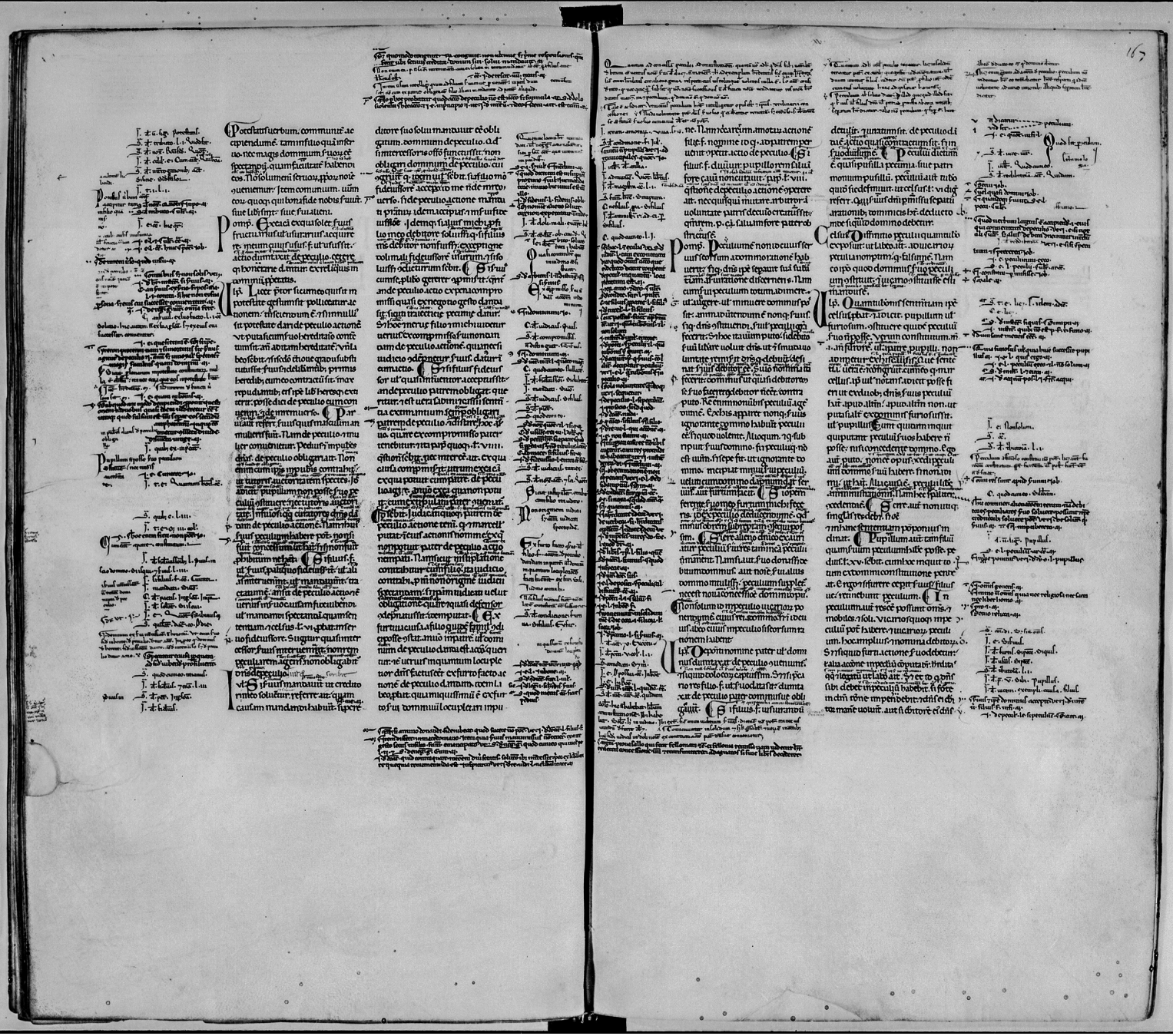

VTL_01408_01_0169.jpg

VTL_01408_01_0170.jpg

VTL_01408_01_0171.jpg

de peculio actione pollicitus: tamen melius mihi uidetur nouum debitum dari. Aeque mihi uidetur, si aliud apud eum adquisierit peculium, aliquo tamen tempore cum eo interrogatione facta, ita demum teneri, si cessante interrogatione ei pecunia credita sit.

Illud quoque placuit, quotiens pluribus creditoribus, ut inparitas cuiusque aeris aggere ut cum unoquoque solidum. Si quis quidem dicit seruo commodauit, ut deo quod ab eo accepisset domino eius restituat, cum mutuo de peculio agere potest, quia seruus alienum creditum facere cum eo non potest. Si quis alienum creditorem seruo commodauerit, de peculio actio competit. Et cum in rem domini versum est, quod seruus mutuo accepit, etiam sine iussu domini contrahi creditum, dubium non est. Si seruus meus a Titio mutuatus sit, deinde ego a Titio stipulatus fuero, Titius mihi obligatus non fit, quia nemo sibi ipse nummos debere intellegitur. Si seruus meus a Titio mutuatus sit, deinde ego a Titio stipulatus fuero, Titius mihi obligatus non fit, quia nemo sibi ipse nummos debere intellegitur.

Ulp. Quaeritur, an teneatur adiectitia de peculio actione dominus, cum seruus mercem emerit. Et magis est, ut teneatur: sic enim et ipse dominus, cum mercem emerit, tenetur. Sed et si seruus mercem emerit, ut alii reuendat, dicendum est, quod et ipse dominus, cum mercem emerit, ut alii reuendat, tenetur. Sed et si seruus mercem emerit, ut alii reuendat, dicendum est, quod et ipse dominus, cum mercem emerit, ut alii reuendat, tenetur.

Pau. Quare si socio negotiari iussus seruus pecuniam acceperit, non tenetur dominus, quia non ad negotiationem, sed ad furtum hoc pertinet. Sed et si seruus meus a Titio mutuatus sit, deinde ego a Titio stipulatus fuero, Titius mihi obligatus non fit, quia nemo sibi ipse nummos debere intellegitur.

Ulp. Quaeritur, an teneatur adiectitia de peculio actione dominus, cum seruus mercem emerit. Et magis est, ut teneatur: sic enim et ipse dominus, cum mercem emerit, tenetur. Sed et si seruus mercem emerit, ut alii reuendat, dicendum est, quod et ipse dominus, cum mercem emerit, ut alii reuendat, tenetur. Sed et si seruus mercem emerit, ut alii reuendat, dicendum est, quod et ipse dominus, cum mercem emerit, ut alii reuendat, tenetur.

Pau. Quare si socio negotiari iussus seruus pecuniam acceperit, non tenetur dominus, quia non ad negotiationem, sed ad furtum hoc pertinet. Sed et si seruus meus a Titio mutuatus sit, deinde ego a Titio stipulatus fuero, Titius mihi obligatus non fit, quia nemo sibi ipse nummos debere intellegitur.

Ulp. Quaeritur, an teneatur adiectitia de peculio actione dominus, cum seruus mercem emerit. Et magis est, ut teneatur: sic enim et ipse dominus, cum mercem emerit, tenetur. Sed et si seruus mercem emerit, ut alii reuendat, dicendum est, quod et ipse dominus, cum mercem emerit, ut alii reuendat, tenetur. Sed et si seruus mercem emerit, ut alii reuendat, dicendum est, quod et ipse dominus, cum mercem emerit, ut alii reuendat, tenetur.

Pau. Quare si socio negotiari iussus seruus pecuniam acceperit, non tenetur dominus, quia non ad negotiationem, sed ad furtum hoc pertinet. Sed et si seruus meus a Titio mutuatus sit, deinde ego a Titio stipulatus fuero, Titius mihi obligatus non fit, quia nemo sibi ipse nummos debere intellegitur.

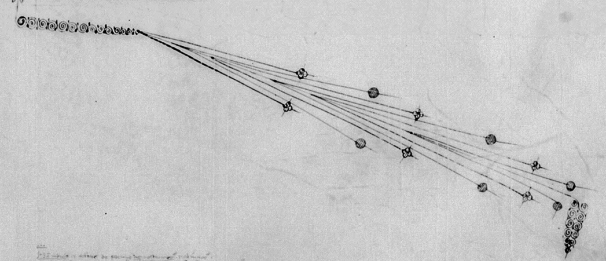

VTL_01408_01_0173.jpg

VTL_01408_01_0174.jpg

VTL_01408_01_0175.jpg

ad mur: ut fuerat ei cum pecu-
lio. ut eius rem peculiarē possumus
agere. non tñ dicetur mea rem esse.

Thus. Dum hoc tuum est. Et aīa qui
uendere rem peculiarē de mea re
uero tenēm. qualibet ipō q seruꝰ
rem impetrauit habet locū petor si
cet. q ypot. pl̄ sume.

Ips. Cū filius suus seruus dñi mi
rem peculiarē. hoc dicere uerū
cessabit. sine. tñ aīa. Plane si quis
tuus seruus accep rebus meis. ab eo
liuit. dum modo tūc cum debuerit
facere peculiarē de mea rebus. ac
tiocēt. Illud ipm nemo dubitat
lascbit. Si uo mō ingrati dicēs
ut pocula tibi faceret. exquolibet ar
gento. mar faciend pocul. fuit de
cessera. et tibi adueh fuit me de mea
uso actionē. qm possum peculiaꝝ uen
dicare. Illuo plane uerum est quod
Labeo scribit. si colono runquenta
fuit emit. uas fuit. q ppaui. qd
ad dominū fuit pinctur. uel. si m
rem domini ipsum. Is aut. si heredi
tatem ab eo tuo emero. que ante
pinctur. creditoribꝰ. per mū sol
uere. deinde hmōi hereditate abstu
lis mihi. ex emto actione me ī
pm cōsecuturū. Vide enim mihi
tui uersum. Nam si hereditatem
a tuo emero. utq. mihi adpō ser
uo debebitur compensare. Tuet m
ch̄s solui. mihi consequi me ex emto
quod ab emptore. ē quia. non
puto de mea me hoc actione emto
rem. nisi hoc ab eo gesserim. Fundum me
commi uerterer. Si filius. f. pe
culiū mutuatus. filio suo totem
dedit. mea mihi patris uideatur. si
tenuit. aut si nepte dat. mihi fuit.
Quae semina ita demū mihi uera
uideant. si hoc ab eodē. ut patris
negotia gerent.

Paul. Ex his inter ē pomp. ut
filius sue nomine ad forum. ut he
redis ex asse filio nate dedit. Ios q
dicebat. si filius mutuatus fuit.
nomine filii nati. ualere. Si
Ips. Si pater filium fidei iussorem
creditori solui. mea patris ui
deatur. ē. Ius quia patrem liberi
cum sit. ē quod pupilli. vnus. ciuis. q
bet. Si filius qui defensor patris uen
cum suscepit. sic comodeposuit. de
meum ususfructum patri. Nam qui filius
cum iudicio suscepto liberatur. Is fecit
pius. ē. et si q. pater dare oporteret. ali
ter. mstipulatus sit. ita conuenim filii.
Nam hoc de meum usufructum actione
nis si nomine patris filius soluat. de
se obligat. Cū dicit. si de pecunia
actione qualibet defensor patris suscepit.
rent patrem de meum usufructum
ad peculii quantitate. Cui sententiae
uerit emolumentum. ut si minuta
sit accō de peculio. de mea usufructu
uenerunt. Ego. nō condēpnationē
post iudicia patris nomine accepta
de meum usufructum patrem teneri puto.

Idem. Aut usum uidetur. aut aliqd
usumē. Pñs ipsius utilis de parte
rit acō. Si unum in sortem dimitta
erit. tenebitur dominus. si minus usu
rus. si quidē plus usus. minus
tus sit. domini patris. Si filio
sint. plus. utq. non debebunt.
quam hoc tempore dedisse usum. Pla
ne si conuentus plus de domini pecunia
dedi non gerenti filio negotia domi
nus. si pe. gerens. negotia. gesserit
actione pos eum de usuris exspon
dere.

Iversum autē sic accipimus. ut de
re usum. ita demū de mea uerso
peret acō. si filio suo. atomino seruo
soluit. ut filio. sui. mea mea credito
ris. i. patris uero seruo ut filio solui uidē
quibus solutis. desinit quis ususfr.
equissimū aut ē ē dedolo malo. adue
sus patrem ut dominū competere
actione. Nam peculiaris debitor
sistat voluntate. suo soluit. q. ei debe
bat. non liberatur. Si communis
pater sit. filius. nabilio mutuatus
ei soluit. hactenus non tur quatē
tomino debi. quod excedit. uerum.
Pñ si cum dominis debet. xxx. mu
tuatus. xl. creditori aut soluit. ut si
mutuū exhibuit. dicendum erit de
mea remissō mea eum competere acō
nem. aut si tantum debeat. nich

uideatur uersum. Nam ut pomp. sc
bit. quoties filius creditori dominum utere
fiduciario. nō videbitur fuit domino
cum mea uerteret. nich videtur usum.
sine posteā debitore dominus appe
ret. desine usum. Idemq. si solidū
ei. Plus dicitur. si tantum de eo pu
cum. filius. si tantum de eo pu
nus fuit. Quaesti dicemus si spe
culum seruo. Iusto ab eo tum fu
erit. Paul. Quicquid ita perdet. si
de peculio aqi non pot.

Ips. Si filius f. sistitur. quod pe
debuit. videndum. ne de mea re
uero. acō dari debeat. Et qui non
liauit. patrem. Nam quotiens
sequē obligat. patrem uō non li
tum. licet. pse uideatur. solui
bere ob id q. constituit. mea mi
uisse patris mito dicam.

Ulpi. Quidam fundū colendum
suo locauit. atque ea decedit. ci
bus quos nonnulli. tonci. iusserat
eos uenire. plus nummis quam re
pretiare alios regant. Seruus bona
uendidit. alios redemerat. num
mos uendito non solutos. postea
contribuit. quibus uendidit.
nummos. atomino petebat. acō
ne de peculio. aut quod mea domi
mu ersumēre. cum bonis. quibus pe
cunia pertinet. penes dominū esse. si
non uidi peculii. quicquid ē. nisi
sunt. dicit uerso eo q. suus commo
debuisse reliqui fierent. Illud sibi
uidi bonis quibus mea dñi ver
sos ea. superare solui esse tantum.
quanta portio bonis uenissi. si quo
amplioris pecuniae possiones bo
ues essent. cum sorte dñm con
despuari.

Afric. Seruus mea domini pe
cunia mutuatus. sine culpa ei ven
dit. nec communi posse cum dom
no de mea uerso agi existimau.
Nam si arator his mea negotia me
a impensurus. pecunia mutuata
sine culpa eius peculiū. recte ei
nomine mutuata. ut negotio ge
stoq. actum. Si filius ou
cario seruum pecunia contrax
Accio de peculio. si mea uerso ta
dari debet. ut quod ut mutuam p
sum rem. ut impecuniā pecuniis usu

VTL_01408_01_0176.jpg

VTL_01408_01_0177.jpg

les. uerū fecer de obligationib; femine, que quasi ree fierent: quisdecare fieri oportet. dehac ita consuluer. Quod absq; dubio locos mutuationes, quibus quodammodo interuenisse semine pecuniā. tamsi aliter uidetur. ratiōe dicendū est. ne cognomine abiici permoneque inpetratio dicatur. cum casuribus, officiis quoq; actus geris obligationib; obstringi non sit equū. arbitrantes unumquemq; recte atq; ordine facturū, atque debere, ad munera publica ire, ut quique senatui uidebitur. Hac oratione habita, senatusconsultum factum est. ut eas mulieres, quæ pro alio intercessissent, ab his magistratibus, apud quos petitū esset, non exaudiri, neq; in ius uocari placeret. Quod senatusconsultum, quia dubitationes non nullas habere uidebatur, Diuus Hadrianus interpretatione sua comprobauit. Ne quis igitur ex hoc senatusconsulto commodum petat, qui ante id tempus, quo senatusconsultum factum est, pecuniam mutuam dedit. Sed et si quis ante senatusconsultum fecerit, quo minus ei petitio competat, exceptione senatusconsulti summouetur. Si quis autem post senatusconsultum pecuniam mutuam dederit, ei senatusconsultum obstare non debet. Si quis igitur ante senatusconsultum pecuniam mutuam dederit, ei senatusconsultum obstare non debet. Si quis igitur ante senatusconsultum pecuniam mutuam dederit, ei senatusconsultum obstare non debet. Si quis igitur ante senatusconsultum pecuniam mutuam dederit, ei senatusconsultum obstare non debet.

Si quis igitur ante

nonē locus senatusc̄ consulto. Aliquā. nemo cum femmin̄ cōtrahit qui ignorat pot̄ quēadmodo s. d. t. Immo quīe locū fē senatusconsulto cum scīt ei creditor̄ nō credit.

Aliquando licet alienam obligationē suscipere mulier nā dum utitur hoc senatusconsulto. Qd tūc accidit cum pōma facit quidem alienā. reuēlat̄ suam obligationē suscipit. Vt ecce si ancilla obstrictione liberat̄is exprōmissor dato post manumissionem in pōm suscipit. q. ex promissore debeat. aut fidēiussit aut emīt̄ nes alienum bñficiū rum̄ nisi ēt sibi aut ipsi fidēiussore suo mēcedit.

De pignorib; portis debitoris non est creditori nouū accōe. cū inquāt si suā qui hypothecā vel pignus vocāt̄ mihi dat̄ sit. qui ad eum de pignorib; nec solūti cē pecuniā. Si ita vendīdit aut̄ mediam mulier, puto mereri sit. ꝛ pendente condīc̄one vtcreditor̄ eam pōt̄ agere. q̄ obligata ē restituto. q. dēnī bonūe expectare conditionē ut dē eam mea cāusa pōt̄ iste debitor. ut omīno nō debeat̄ suisque. accōne.

VI. Si mulier cōsentit consulto mercēsseris. equiē nomō lum mutuere debuerit. si mīsi usforis eius accōne rehau. Num mulier ei qsua fuerit habuit. creditor̄ ex postea consultum in integra ei prīma restituen nasc̄.

VII. Si mulier soluit dq̄ ab vde debāmi habeat tamen̄ re habitu rum si pūtauit fuero. si forte ita tum non būte. agere. ex simili tudine eius pupilli dicēt. repli cātione mulier̄ senatusc̄ consulti ꝛ. si ita sit. de mercēsoib; femina facturne ipsa mulier. Non iudicī pōt̄ alienā obligationē re cūsare. cum nanci debito obligatus. nisi de lucro agat. accepturi reddere cogatur. q̄ non debitum accepit. q̄ pūto solue.

VIII. Si mulier cōsentiens sibi tum velle alienā pīne mercēsiss. tūcio. ego. mulier̄ cō solutūsse? habeo. ut cui eam pecuniā peterer. exceptio huius senatusc̄ consulti nonē. p̄futura mulieri. Nec enim pōt̄ sum petam. nec ei pecuniā petā. cum ea emerit.

Si habeam̄ mulierē quē cē senatusc̄ consultum mercēsiss. fidēiussore acepissem. quis cassum. Vt. tradēni fidēiussori exceptionē domum. si rogauit. mulierē fidēiussiss. eq̄ aut̄ puto fidēiussori exceptionē domi cē. sīm̄ non cogēnem. ab vsu mulierē non hē. ꝛ. coram obligatione senatusc̄ impūtat. nō vere restituitur prior debitor creditori.

Ffre. Cū uxor alienationis cā rem alienā pro dote dederit. quid ipsum creditori suo delegauit. Rē. ante dotis constitutionē nullius momenti ē. Et si creditor pecuniā mulierē petēret. exceptione utendo foret. q. ante creditor̄ exstitit̄ mulierē debitrice mūtfusse. Nec vō contrarium ut dicī debeat. quoniā placeat. si qñ hoc mutuatā ut mutuo crederet. nonobstantibus exceptionē hic. ditor. ut aliis inquit mulier mutuatur. q. quō plīmum mēsit. utrum ei mulier eq̄ssit. ut mutuo cēdit. an alteri obligationē ei tra. Tunc enim diligentior ē debē. Si mulier̄ debitrix sibi remotis nomine obligata. creditor. q. ab ea pecuniā dari solūq; quēpiam. ut pereat. mulier. pecuniā credita. deberet. si possessor creditor. aut fuisset. Sum. q. agentē exceptē. si tuo nomine aut pupilli admīcē. replicatione mulier̄ senatusc̄ sulti nō p̄futura. nisi creditor. scīt. Alia pecuniā cēdēbi. Si mulier̄ mercēsiss. cum mea comūne mutuarentur. euisse? pecuniā rei facēs. nonoi modo mulierē. pārte. seu vdi. intercessisse dicēbā. Nam si obcīm mutuum fuīt. ex qua scīt creditor pecuniā ñ dedisse. mutuū clapnum mulier. passura fuit. ut un q. communi? insula fuit a tricē. vtq.

habeo ut cui eam pecuniā peterer. exceptio huius senatusc̄ consulti nonē. p̄futura mulieri. Nec enim pōt̄ sum petam. nec ei pecuniā petā. cum ea emerit.

Si habeam̄ mulierē quē cē senatusc̄ consultum mercēsiss. fidēiussore acepissem. quis cassum. Vt. tradēni fidēiussori exceptionē domum. si rogauit. mulierē fidēiussiss. eq̄ aut̄ puto fidēiussori exceptionē domi cē. sīm̄ non cogēnem. ab vsu mulierē non hē. ꝛ. coram obligatione senatusc̄ impūtat. nō vere restituitur prior debitor creditori.

Ffre. Cū uxor alienationis cā rem alienā pro dote dederit. quid ipsum creditori suo delegauit. Rē. ante dotis constitutionē nullius momenti ē. Et si creditor pecuniā mulierē petēret. exceptione utendo foret. q. ante creditor̄ exstitit̄ mulierē debitrice mūtfusse. Nec vō contrarium ut dicī debeat. quoniā placeat. si qñ hoc mutuatā ut mutuo crederet. nonobstantibus exceptionē hic. ditor. ut aliis inquit mulier mutuatur. q. quō plīmum mēsit. utrum ei mulier eq̄ssit. ut mutuo cēdit. an alteri obligationē ei tra. Tunc enim diligentior ē debē. Si mulier̄ debitrix sibi remotis nomine obligata. creditor. q. ab ea pecuniā dari solūq; quēpiam. ut pereat. mulier. pecuniā credita. deberet. si possessor creditor. aut fuisset. Sum. q. agentē exceptē. si tuo nomine aut pupilli admīcē. replicatione mulier̄ senatusc̄ consulti nō p̄futura. nisi creditor. scīt. Alia pecuniā cēdēbi. Si mulier̄ mercēsiss. cum mea comūne mutuarentur. euisse? pecuniā rei facēs. nonoi modo mulierē. pārte. seu vdi. intercessisse dicēbā. Nam si obcīm mutuum fuīt. ex qua scīt creditor pecuniā ñ dedisse. mutuū clapnum mulier. passura fuit. ut un q. communi? insula fuit a tricē. vtq.

fundus communis impublicū cō mutteretur. potuit cē ut senatusc̄ consulto locū nonhē. Ille mulieri exceptione mutuā pecuniā sit. accepta. tūc pārte intercessione facta dum tūcat pecuniā amulierē petat posse. Qd si forum pecuniā. exceptione mulier̄ summouebit. aut. Ita. Spōdebitore meo nichil stipulat. dum intercessem.

Ffre. Tutor pupilli decessurus de rede instituto rogo. cum de eo cunctā hēreditate dubitaret. qñ mulierē ei tūtēi exstimauerit. pūdentē mutte pupilli ut suo periculo adiret. adijt. stipulatus q. decacti est. indēmē se conoīe prān. Si ecce ei tutor pupillo aliquo exstitisset. nec mutte conuenisset. nec quicquā exceptionē ei tutus fuisti loquimē. quia fit. ut aliqua ipsi ei dem̄ pro ipso interesse. intelligi possit. Nec dissimile huic quod ipsis ex facto agitat. cū quidam ut protutor decessisset duob; filiis superstitib; quoru alter impubes erat. ut loqui mur tutor fuerit. ncumparēs de hereditate abstinere uellet. nunciato uxori defuncti que mat pupilli. adhēnto pupillo. fidēiussore ei dictum in sanū. Ubi simulat se respondisse. uel ait. Si ecce ei agente pupillo dānumeo nomine. passus cēsi impedire ei senatusc̄ consulto quominus. mulierem rem fiat. Respondi ta se illum tractandi eā. ne inquinato mulieris adiret. hēreditatē. nichil obstaret. quo debitores hereditatis soluendo essent. Senatusc̄ consulto locutus. qñ quidē mō ea. obligationes mulier̄ susceperat. Quaeritur aut̄ est. ut nō dubitatē quīde ciuili senatusc̄ consilium locum hat. qñ negante fratre uxoris p̄ intercessi. tutori. absenti pupillo. actōs forte creditores indēpnē exercēde prāre. Venit. si pon unius mulierē in cpionē hereditatis. cō nomine eā num pūn quod debitoris hēreditatē solueret. nō fit. Nulla puta dubitatio erit. quin senatusc̄ consulto locū nonfit. Sīm. ex rime creditoribus. a tūc rum p̄stitit. Quod q; sippe de adeunda hēreditate dubitare. accū. q. parum tcōtea. nomū debitorū uideremus. mulier. hoc ipsum rep misit. ut quanto minus. aqueductu eo. suum posset. ipsi prāre. pre est. ut sit. interessio. Cum habes tecū debitorē. ipso mulier intercedē uelle. nec tu mulieris nom. pp senatusc̄ consultū sequere ris. petere. ame mulier. mutuum pecuniā solutū tibi. ipsi plum michi promisit. ignorāti inquirem mutuatum. accepta mu tare me tibi. nisi. dēni ego qua nomini nūmos tuos habuerim. si pulmū nō promisi. Quēritum est eum pecuniā amulierē petam. mē exceptio senatusc̄ consulti ex sit. Nō videmus nō nonsine ratione dicatur eius loco qui promisit uere fidēiussere. habi me debere. ut qui. nomine mulieris agit. ne creditor̄ mulierem intercedē exceptio adiuuet. creditore decipi. ne minuiere mandam. ideo comparet. tamen quoq; adiuste uti exceptione. ut michiq; immulierē. accedere. quin ēē obligē. periculo mulieris sui. sit. Et hoc paulo ex peditius dicenda sunt. si priusquā ego nobis pecuniā soluim. compm eam. intercessisse. Cum sim solutus. videnduī utrūne nuncomm̄ mulieri quoc exceptio. auiuste me uti debeam. ego nobis concedere pecuniā possit. anuo pīn bndum sit. actimino ego pecuniā mulieri. credidisse. acrursus in mea interdictum. ssa. quidem mag. diuertendum existimauit. se senatusc̄ consulto locū esse. sicuti. si inde. ego rē sui mulieris. delegē. intercessioi locus sit. quē postea nonpōt̄ cē compārī. ut. qñ delegatione debitoris mulier facta. non obligetur. Ar impōtō alienam obligationē mse instituere. q. certe senatusc̄ sic nolūt.

Si mutuo intercesserit mulier. adueūsus utrūq; restituti actio creditori.

VTL_01408_01_0179.jpg

Gallustr. Si pat quo mulier me-
referre. si mrem aiis quod accep
tumé ucr ſtrctur. excepto ſenatꝰ
conſulto locum non hꝫ. qua ꝛonſtr
pargion. ſi ſiquis habuit ſeuerꝫ. ue
luti ne iudicium ſuper dulopper
ſolmonē uocare. nonem tuta ſe
natuſconſulto. Ovidꝰ enim eius ſe
natuſconſulto.

Paul. Si mulier declm pecuniā
ut eam creditori mō ſolueret. ut cr
mittat. ſtet ex proprio ſtr. locum
nonē ſenatuſ ſoluto pomꝫ ſcbr.
gam mam actione obligata. mrem
ſui videtur obligas.

Iō.t. Si mulier mure mitrgna hdit
ſelvidemē. ſiſcaem ſe ſi ſtigit. ſe non
ē reſpondit. mmime mtercelliſſe
uidi qui accepit. ꝙ ſic eo ſtmuli
ſelvidem ea noīe accepta reſpondi
nem acconē quib⁹ dām plen ea
ſtmuues ſi exceptoē ſenatuſcon
ſulti uuium.

Iō.t. Oc burre mulier a creditore de
legata. pco eu delegatē promiſit.
ē exceptoē uta nonem. Si ſpecia
liṫ promiſit nec delegatum mitere
ſſe uidetur. Si ſenatuſ ſoluta
beneficium imitendi utrum ſtum
cū mulier mteresſet. aos mpo
rem debitoꝛē compar. anſi mulier
ſolui conducat. puto ſtatim. nō
expectanda ſolutione. Ꝙ ipco
quitulli acone tenemur mulier
mteresſem. qui. acco reſtituetur.
ſic ut ex accidenti ei obuia ipa nu
mcrantur. poſſ reſtitutione. qui
uſtum. atq; mteresſem mulier
ꝓſtetur.

Mod. Si comma ſuo ſuo creditui
ſerui. acone honoraria tenebunt
g. ſipco fidiuſſerit. exceptoē ſe
natuſ ſoluto uelleum. uideo com
uenta. aduerſus creditore tuen
ſe poſſe. niſi phus negotio noe ſe
derit.

Vlp. Si mulier mtercedendo uō
fuum alienum ſuiſſet reſpecte
quiſſimꝰ eſſet. auxilio ſenatuſ
conſulti uterum plane ſyronaſi
de ſeruciute ſibi reſpondit. non
uideꝫ mteresſiſſe.

Pap. Bonafide ꝓcuratorem mulie
ris mcē ſcīvo ſequuſ. obſequie
mtegrū uuore accepta. pecunia
geſtaſum. exceptoē ſenatuſ ſo
luti ſtimoueꝫ. Cuſtuꝫ
negotiatoē ꝓſtm cumalio cō
bentes ꝓcurem mulieris ut eo
nte ſequuntur. exceptio ſenat
conſulti dām ſumamoꝫ. nec u
detur dctor cauſa domi ꝙ ſtum
nonmagiſ. quaſi ſtingroſſum ſtu
um ſuuſ. aut ſtum hꝫmme emit.

Creditor debitrices ſuas uxoꝛe delegā
uit. ut uir creditoꝛi eius pecuniā
ſolui. ſtitiſſe fuā. pequā delegati
ap uirum obligauit. locum excep
tio ſenatuſ ſoluti nonhabebit. quia
mulier ſuū negotiū geſſit.

Seci. Sa mancipia emit. mu
tuā pecuniā accepit. ſtrictū uſſo
re mūto. eiſq; ſoluit. uenditori
poſtea mortuis decedent ſi ſoluen
do infrauē creditoꝛes ſuos reſtitu
ſe ei ꝓpiā. imuitā debe. Quicr
amtceſſiſſe mulier uideretur.
Re ſcīn que appenduntur non mē
dēſſe. Fundum uxoꝛi ſue
mutuo obligauit ſemphonio.
obconductione. max mulier anu
mero ſuo ſide mutuā pecuniā ac
cepit ſub obligōe eiuſdē fundi
ſoluſtum ſemphonicū tuo ſua.
Quefinieſt. an uſus ſenatuſ o
ſulti obligui ſit. Si uinmeruis
ſeſſi ei mteresſiſſe. fore ſenatuſ
oſulto dequo querē. locū.

Paulus. Quamuolui heredib⁹
lucri nei mutui pecuniā dare. i
ei eis cbere. Siqm facultates eo
ſuſpecta habebat. mq; uoluit
uxoꝛi reſtatoꝛis dare pecuniā. ab
ea pignuſ accepe. an uiter ſiſt pe
cuniam dedit heredib⁹. abhis pi
gnuſ accepit. Quero. an mterceſſiſ
ſe uideatur. Imp notaꝛ que ipe
accep tenentur creditoꝛi. Paul
Re. ſi creditoꝛ cumebere uellet ei
heredib⁹. luci nec cuta uſus. in
qſ mulieré rei elegit. an impiuſ
ꝑſona ſenatuſ ſoluto quod de in
terceſſionib⁹ factū ē locum ē.

pignoratā ea dta nomen. eaſ
aut ꝛo qua mulier ablata. quib⁹
mtendebitoꝛ pignoꝛ accepta. cre
ditoꝛi b⁹. mulieris obligata. ſi eō
nonſine ratione ſtoꝛem fecerit. q
ſiñ tamē impoſuſ ſi ſuā dotē amu
liere. impmeq; les debitoꝛes de
dit. acconē. ſi ſ mrs que mulieꝛi
obligare ſ. Paulus. ſ. eique
mfraude ſenatuſ ſoluta quod de
mteresſioib⁹. femmaꝝ. fuerum
ē excogitata. ꝑtm poſſumꝫ. tuta
bili nonoporteꝛe.

Iō.t. Si decipiendi animo ut ei
ſcirē ſe nomen ſi mulier. pauquo
mteresſeret. exceptio ei ſenatuſ
ſoluti nō dabit. Actionē eni qui ſ
dolum illi mulieris compare. i
plusſimus ordo nonexcludit.

Procurator ſimanato mulie
ris gallo mteresſem. exceptio
ſenatuſ ſoluti uelle mi quia una
neq; alia. acto mteredit.

Iō.t. Si mulier quoq; ex mteſſio
ne ſolui nolut repetere ſi mdam
agere. q; ſe uelit. de indēpnita
te reō. iudicandū.

Pomp. Si mulier heredē ſuū ali
quem. ut ea alieni cuſtodiā ſuſcepiſſet
ure ē ut ſuā cum ea debeat. ſi ſtitia
ure creditoꝛ. uconcepiſſe ſtr.
Necni loco mmoſſe. xxv. annis
eum ſi ſcpn pomā hmalē mulie
r. Si mulier re ſe pignoꝛi
anti p mteſſionē recipe uelit.
fructuſ ſi ſibi recipi. ſtrus decīor
facta fuit. conomine muq; exmu
tuꝫ. Si ſi creditoꝛ qui pignuſ pe
teresſionē acep h. ſibi uendi. uel
uelit. eo ꝛo mio quipetionē di
dam ciputant. an uſus hoc fui
ctoꝛum. ne meliores admonis eō
toꝛ ſe qui fuerit uchdiōr ſ. ſtm
ſimulet creditoꝛ uim fundi uē
dicte. tradidit ea conditōe ut eō
toꝛ accipiam pecuniā uīo reſer
re. ab ea ſi mō uenditiā. Excepto
quōe opponitur ei dē re ep taſe
dita. ſi replicabitur a mulieꝛ.
aut ſi ei uendito ei ſenatuſ eō
ſultum factū ſit. hoc petet. ſui
pē creditoꝛ emit. ſui mē poſſe

rit alium quo mulier ſtōne ea
reat reſtia. Idemē. ſi mon pun
ſibi debitoꝛe remſtā tradiꝛ.

Si mulier ne ipi mteredet. alu
mmanet. ut io facet. An mbitus
ꝓbitū. ei? hui? ſenatuſ conſulto
ſit. quinq; aut mulieris ꝓfacerē
locū ei? huic ſenatuſ conſulto
ſi ſtr. quinq; aut mulieris ꝓfacerē
locū ei? huic ſenatuſ conſulto
ſit

VTL_01408_01_0181.jpg

VTL_01408_01_0182.jpg

VTL_01408_01_0183.jpg

VTL_01408_01_0184.jpg

VTL_01408_01_0185.jpg

VTL_01408_01_0186.jpg

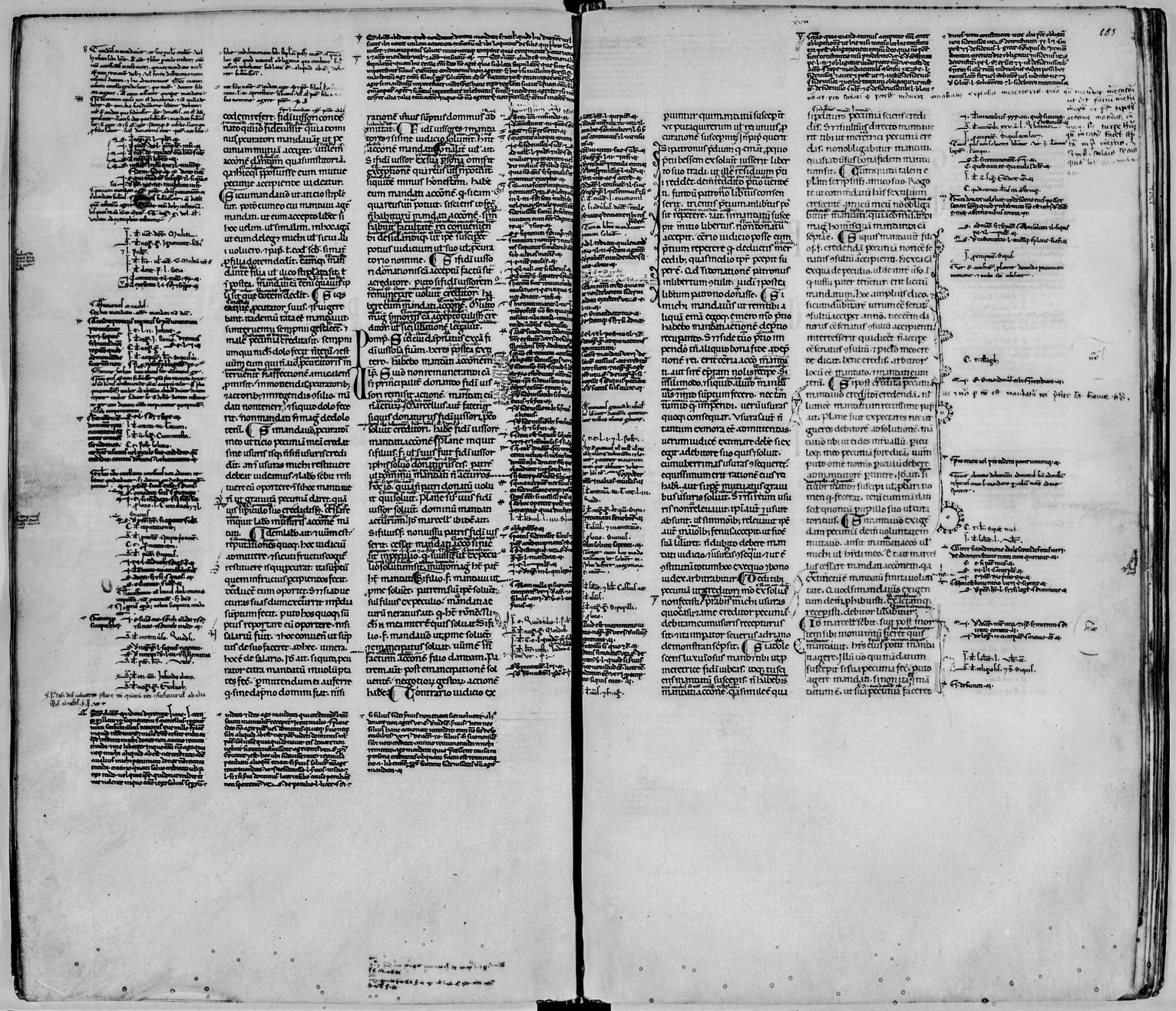

VTL_01408_01_0187.jpg

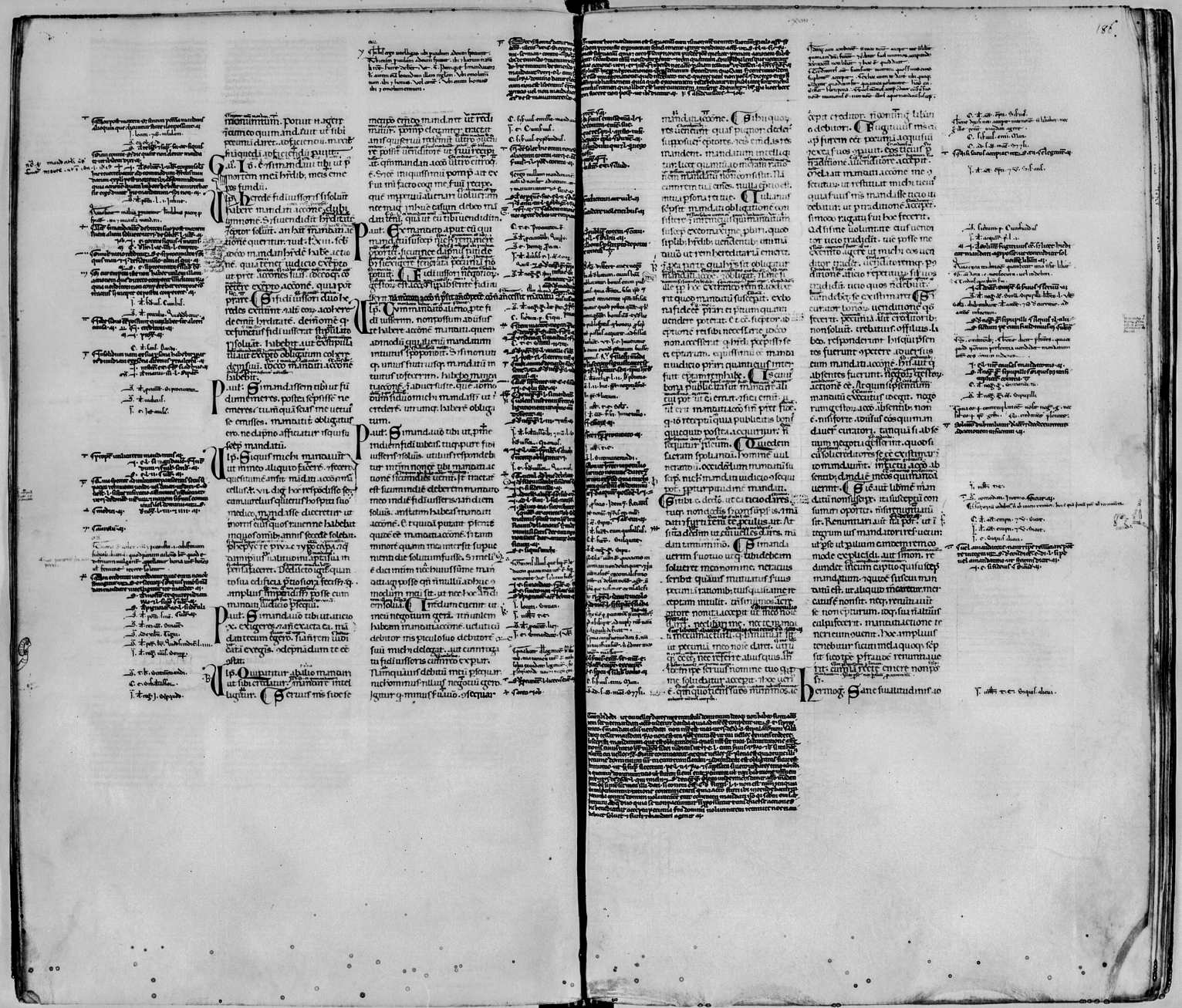

monumentum. potuit n agere
tamen eo quod mandauit ut sibi
pecuniam daret. ad faciendum. maxime
si quando ad faciendum pauit.
Gal. Id. est si mandatum tibi ut p
nostrum meum heredibus meis eme
ros fundum.
Ulp. Heredes fidiussores si soluerint
habere mandati actionem dubi
tamen non est. Si fuerint dicti heredes
et ceteri soluerint. an habeant mandati ac
tionem queritur. iuxta l. xxiii. sed
ideo mandati heredes habere actio
nem. quia tenet iudicio excepto
ut preter actiones suas. ideo eo
petere excepto actione. quia pot
prare. Si fidiussores duo he
redes extiterint. alter eorum ac here
de eius hereditate. demonstrare q
defunctus fidiussorem stipulatio
non soluit. habebit aut ex stipula
tione excepto obligatum cohere
dem suum. ideo mandati actione
habebit.
Paul. Si mandassem tibi ut fi
dum emeres. postea sepissime ne
emeres. tamen quasi scias me uetus
se emisses. mandati obligatus
ero. ne damno afficiatur. si quis
sepe mandatum.
Ulp. Si quis michi mandauit
ut in meo aliquo faceret. et fecero
quesitum est an sit mandati actionem
cellus. et ait. dig hoc respondisse se
cum aurelius quietus hospitium suo
medico mandasse diceretur ut
in ortis eius quos tamen ne habebat
in quos omnibus annis secede solebat.
phepyre te pivere ypocrasia. et
dampnum ut ualitudo in aptitudine
pensa faceret. Dedicto igitur quan
to sua edificia pretiosiora fecisset. q
amplius impendisset posse cum
mandati iudicio prosequi.
Paul. Si mandauit tibi ut aticio
x. exigeres. et ante exacta ea. ma
dati tecum egero. si autem iudi
cata exegis. et depenadum te ce
stat.
Ulp. Quapropter ab alio mandari
ut sibi credatur. mandare intel
ligitur. Seruus meus si de se

mendo eius mandaret ut redi
matur. pomp eleganter tractat
an si quis seruum redemit ultro ouenire
re posset uenditore ut fuit recipi
at. quia mandatum ad eum ultro citroque
est. Sed inquisitum est pomp ait ex
fui mi facto cogi me fuit recipe
que in pecunia alienam uoluerim
nec magis inhibere casum debeo mandati
tenere. quia ut eum tibi uendidim.
Paul. Ex mandato apud eum qui
mandatum suscepit nichil remanere
oportet. sicut nec dampnum patiende
bis sic exigere. ut ea pecunia non
potuit. Fidiussores negotiorum
gestorum est. actio si ipsa absente fidiu
sserit. mandati actio non ante competit. cum ante
mandatum.
Ulp. Cum mandato alieno. pte fi
dei iussorem. non possum ad usus
te habere actione mandati. quem
ad modum qui alienum mandatum
intuitus spopondit. Si non uti
q. unius fuit uisq. mandatum in
tuitus defecerim. habebo mandati
actionem. si aduersus te. que ad mo
dum si duo michi mandassent ut
crederem. utrumq. habere obliga
tum.
Paul. Si mandauit tibi ut pro me
indiem fidei iubeas. tuq. pure fidi
iusseris. soluis. utilius respondebi
tur in tantum nonne tibi mandati ac
tione sicut indiem uenit. Et tractat
est sicut indiem deberem mandato
meo indiem fidiusseris. tandem
soluis. an tantum habeas mandati
actione. Et quia putant presentem
quidem esse mandati actione. si tamen
minorem quam mea interfuit supue
nienti die solutum fuisse. Si melius
est dici in tantum nec huius summe man
dati agi posse. quia nichil adhuc o
modum meum sit. ut nec hoc ad ei
em solui. Interdum euenit ut
meum negotium geram. et nichil
habeam in mandati actione. uel ut cum
debitor meus periculosus debitorem
suum michi delegat. aut cum roga
tu fidiussoris cum reo expiar.
Nam quamuis debitum meum persequar
nichil omnino nullum negotium gero.
Igitur q. minus fuit uno. consequar

mandati actione. Si hinc quoque
res uenerint quas pignori dederis
supposuerit epitoris. et eis emendas res
mandent. mandatum intelligi
tur. licet quantum ad meam ratio
nem mandatum non consistit. Na
cum rem tuam emeres. nulla ratio est.
in tua persona recipe. Tullianus
sepe mandati obligationem con
sistere. in rem quisque mandatum
suscepit excommunicare. quod
si plus heredibus uendentibus omnia
uiuo ut rem hereditariam emeret.
Ex parte quaeris sit obligatur
mandati actione. obligat. Nam si
ille per hoc extraneo rem ad eius
rit quod mandatum suscepit. ex bo
na fide ex prima et pretium quam
uendere poterat. Et ex. sicut ad
eptione rei sibi necessarie. ideo
non accesserat q. heredi propriis se
et epitarum. equissimum est mandati
iudicio prius quam cuius inter
fuit eptam rem habe. Iscaui
bona publicata sunt mandati ali
cui potest ut ea emat. si ea emit. si
ut erit mandati actio sine pretio fuit.
q. id receptum quia publicatis bonis
quicquid postea acquiritur. ni
sequitur fiscum. Quidem
sic tam spoliandi. hominem uul
nerandum. occidendum mandatum su
scepit. nichil mandati iudicio consequi
potest. propter pretium mandati.
Si tibi c. dedit. ut ea tuo dares.
tuq. non dedisti sed consumpsisti. mandati
tu furti tenere te peculius. ut Ar
sitia dedim ut eum uelles dares. ma
dati tantum nomine. Si mandauerim
uerum suo tuo ut tibi debeam
soluere meo nomine. neratius
scribit quamuis mutuatus fuerit
pecuniam rationibus tuis quasi a me re
ceptam intulit. tamen si nomine acre
ditore nomina accepit ut meo nomine
dare. nec liberum me. nec te mandati
mecum actione. q. mutuatus sit
ut pecuniam meo nomine daret. utrum
ex. nec referre aliud quis an
de in ipse seruus nomine tuo q. pro
me solutus accepit. hoc ueri
est. quicquid tuis nominibus ac

cepit creditor. non quidem liberatio
debitori. Fugitiuus meus cum
apud furem esset pecuniam acquisiuit
et ex eius uos operatur. eos tibi per
traditione alienatione accepit.
Ordinatur mandati actione me
sentiens ut restituat michi tecum
quia fuit mis mandasse tecio ut
debitum. ut pro traditione acceperit.
si modo rogatus fui hoc fecerit.
Ad si me uoluntate eius uenditor
tecto tradidit. nec posse me
excepto agere ut michi eos uen
ditor tradet. ueriditorem. pro
ditione. aticio repetitum sit. quos
tradidit. tecio quos non debuit
cum debet. se existimare. Si
curator bonorum uenditione quod
fecerit. pecunia aut creditoribus
non soluit. tribuitur. officiis. li
beo. responderunt his qui presen
tes fuerunt operere aduersus
eum mandati actione. his aut q
absentes fuerunt. negotiorum gestorum
actione esse. Atqui si presentium
mandatum executus uocat. negotio
rum gestorum actio absentibus non
est. nisi forte aduersus eos qui man
dauerunt curatori. tamquam si absen
tium negotia gesserint. quod si
cum soli creditores se esse existimarent
commandauerint. in factum actio ab
sentibus dandi est in eos qui mandati
uerint. Si ea aut libere man
datum non suscepit. nisi ut ipsum con
sumari oportet. nisi ut nummum
sit. Renuntiari aut ita potest. ut in
tegrum ius mandatori restituatur
ut ipse ut pullum emere mercatum
modo explicandi. aut simon. re
dundet in eum captio quasi suscepit
mandatum. quoque suscepit man
datum est. ut aliquid incaretur mer
catus est non sit. neq. renuntiauit
se non epturum. tamen sua ratione
culpa fecerit. mandati actione te
neri eum uenit. hoc amplius
tenebitur sicut mela quoque sep
sit sicut tempore pfraude renuntiaue
rit. cum iam recte emere non po
sit.
Hermog. Sane si ualitudinis ac

VTL_01408_01_0189.jpg

VTL_01408_01_0190.jpg

VTL_01408_01_0191.jpg

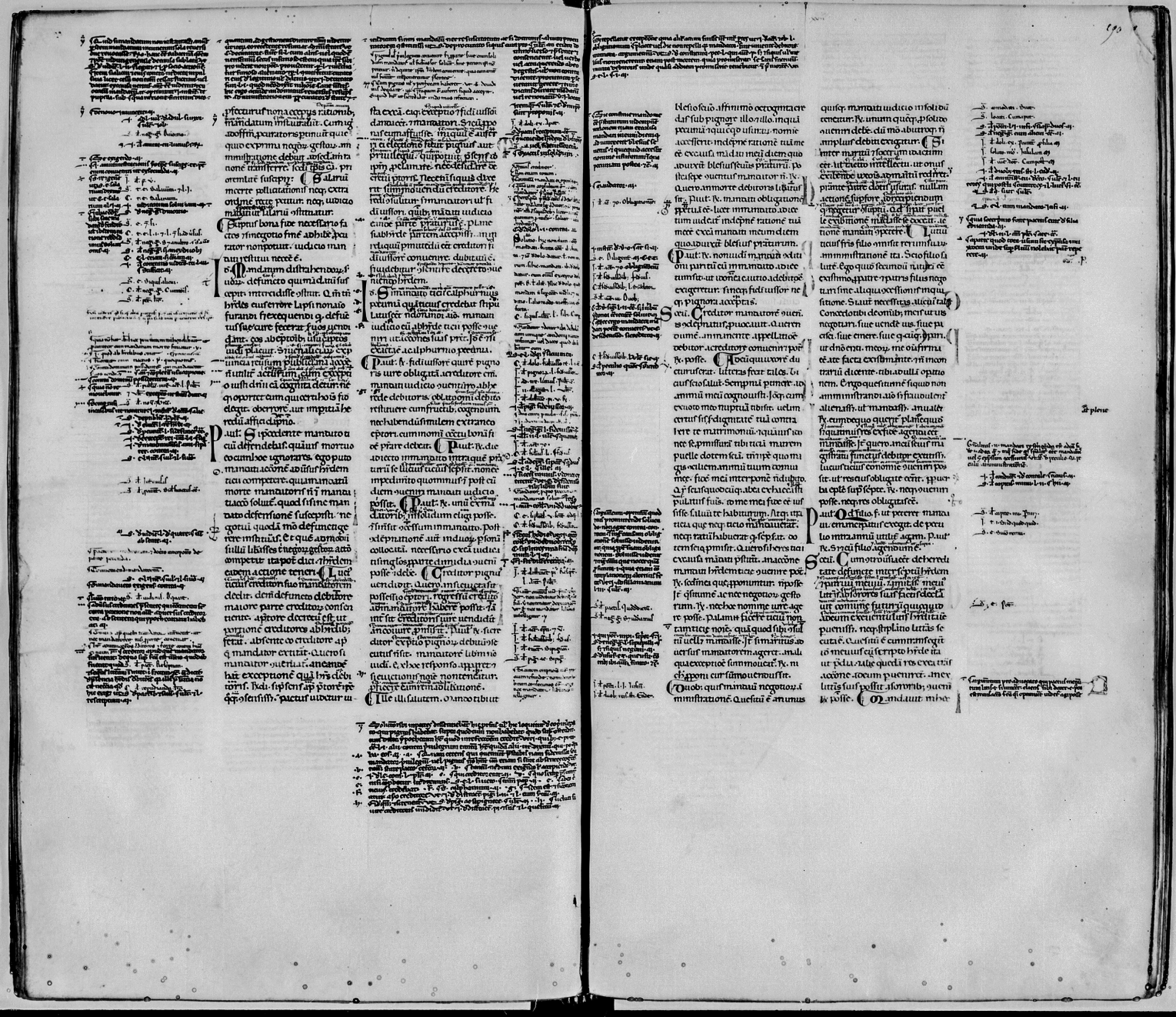

VTL_01408_01_0192.jpg

ūbalucuſ acuſ quo ſuo ſalu
cem. Pco ꝫ mando tibi ut fideme
dicat ꝑpullo mō etio ap ſempro
um. quecp apupullo ſolucant bñ
fuīte me repſentatu, hac epla
manu mea ſcpta notumꝰ tibi facio
Q uero ſi non ſtiſ uſtiſſ ſtmun
daſſ ere dtōn ullā eq̄ſſ quā
q̄ mandauiſ ere. mādo ne mi
dū tenēdū. ſz uenēt. ꝑ ſocio.

Paul. Societas coi re
ꝓpōit ut impetuū. i. pū
uum. ut dopus ut er
tempore. uſ ſubdonatione.

C Inſocietate omiū bonoꝝ
omiſq̄ eoꝝ uſtuū ſ ytinuoꝰ coi
cantur.

Gal. Quālicēq̄ ſuīt traditiones
nter uenīt. tacita tñ ere dtur
nter uenīre.

Paul. Quīq̄ ſnōmib⁹ cū ma
ny mulis ſtatu. ſ. eōnes mu ere
ꝑtim debēt. C Cum ſuīt omi
um bonoꝝ ſocietas cōta ē. tunc
hēditas q̄ legatū ꝛq̄ uenīt um ē
aut quāqua rōne acquiſtū ē co
mūne acquirūt. Debilogꝰ ſuꝰ
ſtrenus ſocetat ut ſiqua iuſta ſmitar
altitū obuenīt cōi ſtr ſiqua iuſta di
ūtas ūtiq̄ uel legitimo obuenīt
an ſacto ꝓbabili ꝛdelegatā abuita
tem tñ. hoc ꝓnēr. C Societ
ſiolomato. aut fraudmō ci con
tahit. ꝓ uire nullut monū ē.
quīfides bonā contrahē ē fraudi
dolo.

Pol. Societāre cōtrahi ꝓ uīdis ꝑ
nutiuiū poſſe nos dubium non
eſt. C Diſcedimus renūtiatio
ne. morte. aut ꝑdiminutione. ꝛ
ejectē.

Ulp. Societates contrahūtur ſui
uniuerſoꝝ bonoꝝ. ſiue negotio
nſalicuiuſ. ſiue uēdigat. ſiue eti
ri uiuūt. C Societāre ꝓpōſ. nu
lle ea tñ mīt cos q̄ nonſunt. eq̄ ſa
cultatib⁹. ꝓpleruīq̄ pauperioꝝ opu
ſuppleāt. quantuīq̄ ꝓportionē
parti monū dee. C Monomis
cā ſocietas rere. nonꝯ trahūtur.

Pomp. Si ſocietāre mecum cōtra
ctū dubiū. ſ. ſi ſocietas ſit. ut ſi
ceperāte cum pūt.

constituerēs. ꝓbonū utrūarbi
trum cūrs religēnatē. Ē t con
uenēnſē uīr boni. arbīrio ut
nonumq̄ exequīr partib⁹. ſoci
ſimuſ. uelum ſalē plusꝰe mu
ſtre. peruīnſe ſocietāte collatu
ruſſur.

Ulp. Com ſocietāre ſimpliciter
cōtra. ſnonſtur diminēti. uꝰe
cōta ēē. unuſeſſo. q̄ exequēlu
uenīūt. hoc ē ſiquīd lucrūnſe
ccpīone uēdītione locatione
oductione deſcendit.

Paul. Quīdīſſ grim ītrellīgunt
ſtes. opēq̄ deſcendit.

Ulp. Decedente ſubmur bñficiarē
ut legatum. ut donationes mort
cauſa. ſiue nonmortis cauſa. ſor
taſſis ñē uēdo. q̄ ſnon ſine cauſa
obtenūnt. ſiobmentum aliquod
accedūnt.

Paul. Ergo plerumq̄ ut apiem
te ut libro quīſi debita nob⁹ be
redit. obuenīt.

Ulp. Et inde herēdē tare. delegato
rē tōne. q̄ntuſ mutuſ ſerīb.

Paul. Si nec ꝑs alīēnū mſq. exiſ
tu pendebit. uenīt mātione ſoci
etatīſ.

ō. Si tñ adiciatur ut ēq̄ſtus
ſtuer. ſociꝰ ſint. uīm eſt non ad
ſtum lucrum q̄ſtum. ſ. exq̄ſtu
uēnt. hanc quoq̄ ad ītionem
ꝑtnēre.

Ulp. Si conuenerit inter ſocios
ne intra certum tp̄s communis res
diuidatur. nonꝰ uetur. quīnſſe
ſte ſocietate habēdum. Quod tñ
ſi hoc conuenīt ne habeatur. mul
tar. Et ꝛgamer pomp ſcripſit.
frustra hoc uenīt. Nam ſi non o
uenīt ſtamen ītempeſtiue re
nuntiet ſocetas. ē. ꝑ ſocio. ac
nonem. Si tñ conuenīt ne intra
certum tp̄s ſocietate habeatur. an
tp̄s renuntiet. pōt rationem
habē renuntiatio. Nec tenebitur
ꝑ ſocio. q̄ intempeſtiue renuntiauit. quīq̄
dicto quēdam quaſi societāte ear co
ītione ſtum. aut ꝙ ſitta mu
roſus. ſi dignoius ſocius ſit. ut ſi
ceperāte cum pūt.

Pomp. Ulcig. care fruī non lic
at. cuiuſ q̄ſa negotiatio ſuſcepta
ſit.

Ulp. Idemq̄ ait dicendum ſi
ſocius renūtiauerit ſocietati q
rti p. cā dilīgīnutuſ ſit affuturꝰ
quāuīſ nonnūq̄ā ei obſta poſſit
q̄ potuit. ꝛ alīi ſocietāte amm
niſtrare. ut ſocius commūnē ſ
ſtū alīuſ. nīſi ualde ſit. ꝛ oneruſ
ſocuī. aut facīl affuturo. ꝛ paſſi
ſocietatī ſumm niſtratio. Quīq̄
ſuꝰ pūſſatiſ. ne dubitat. nīſi ſa
liqua uīſa ſtra ꝛ ingrediat. nec
uendē potēſt. nē illatione effi
cat. ut dubitatur. Solute pōt di
ci uendītione quidem ꝙ nonꝫ
prēdīri. hēceptione. adueſus
emptorē locum habere. ſumē
dubitat quīdubitēt. ſiquīnch
dicīt.

Paul. Si ſocius qualiēnauīt
contra pactionē. omittit. ꝛ tenē
tur. ſocietatīſ aut communi di
iudicio. C Si absen
tī renūntiatū ſocietatīſ. quāꝺ
ſ ſcierit quod ſi acquīſtuꝝ q re
nuntiatur. ī commune redīg.
detrīmentū aut ſolui ei ſtdem
ē q renuntiauīt. Sq. absenſ. ac
q̄ſtuꝝ. adſolū eum punere. de
trīmentū abeo factum. Cōtinue
ē. C Inſocietate aut communi
nech. utrūq̄ de renuntiatione ea
cauere. quātp̄ ure ſocietatīſ
tempeſtiuū renuntiatio inſtimu
tionem uenīt.

Pomp. Si uīr ſocietāre ſcienti
non ſufficiet. ſuſtinetur. ac commo
ſuuſ abire. ſocietate. ſi ſocio re
nuntiādum.

Ulp. Quod mutuū ſocuſ. ē. ti
tum ſocuſ ē q admiſit. rtē. Cū
enim ſocietatī conſenſu contrahī
ſocuſ mihi ē nonꝑit quē ego
ſocium ē nolui. quo ergo ſi ſocuſ
meuſ eum admiſit. ſi uoluſ ſocius
ō. Dum ſocio meo ſocuſ meus
ſocuſ nonē.

ō. Ergo ꝙ ſuīt. de ſocietate mea
ſcutus. cumillo q eum aſſump
ſit. communicabit. nos eumeo non
communicabimuſ. ſi factum ei
ꝓbabitur ſocietatī. ꝺē ager ſoci
ſocietatī ꝓbabit. quę fuīt ſecuſ.

Gauſ. Ex contrario ſtatum quoq;
ſocio. deb⁹ ē ꝓſtare ſicuti ſuū q
ipē adquīſtuſ cos hī. accōmen. ſi
certum ē mihi uectare. priuſ mīt
eum. quī admiſit. ſeum quī ad
miſtuſ fuerit ſocietatī ſui dicio
ag. quīāgi meipſe inter certoꝝ
ſeum quī admiſit.

Ulp. Ocillo pomp. dubitat utrū
accōne ēum in mānare ſocuſ ſuſ
ficet. ut ſi facere ille nonꝑſtit
nichſ ultra ſocuſ ꝑtē. annō mēſ
nes eos ꝑtē debeat. Ē t puto ī
modo cum tenerī euſ nomine q
ipē ſoluīt. admiſit. quīdifficile
eſt. negare cuīqu ꝓſuſ. admiſſi.
ſo ſi certe ā comodū quod ꝓpter
amiſſum ſocum accēſſit. com
penſari cum dāpno q. cūpi prē
buit. debeat. Ē tale ꝓpenſum.
q. nonē uerum. Nam mārcellus
t. vi. dig. ſcribit ſi ſeruuſ mūtuū ſit
ſocuſ ſocietatī. ac mmo ꝓſtituī
negligenter uectatuſſit. d. nin
ſocietatī quippſuere ꝓtura.
nec compenſandū. ī nēdum qd
ꝓſuū ſocietatī accēſſe cum dā
no. ꝛta duūm marcum. ꝓmuti
aſſe. nec poſſe dictoco abſtinere
commodo q. ꝓſeruum accēſſit.
ſid ꝓnum ꝓtē.

ō. Plane ſi tabo ſocī ſeruū. alte
rīuſ ꝓpoſuīſſe. non tenebitur
dominuſ cuīſ nomine inſtitum
taxit. de peculio. Communē ei
culumē oportet. eum tabo
cum ꝓnamuſ.

Paul. Non obeam rē mmuſ adꝓ
culi ſoli. ꝓtum q. negligentiā ac
ꝑtiſſ. quod impleriſſ. aliū mou
ſtra. euſ ſocietatī aucta fuiſſ. ab
ea ꝓpellatioē imputor. ꝓmuti
uit.

Ulp. Et ideo ſi ſocuſ queſlam
ſocietate negligenter egiſſ. in
pleriſq̄ autē ſocietatē in auxi
ſu non compenſatur. ꝓpendium
cum negligentia. ut marcellus
t. vi. dig. ſcripſit.

VTL_01408_01_0193.jpg

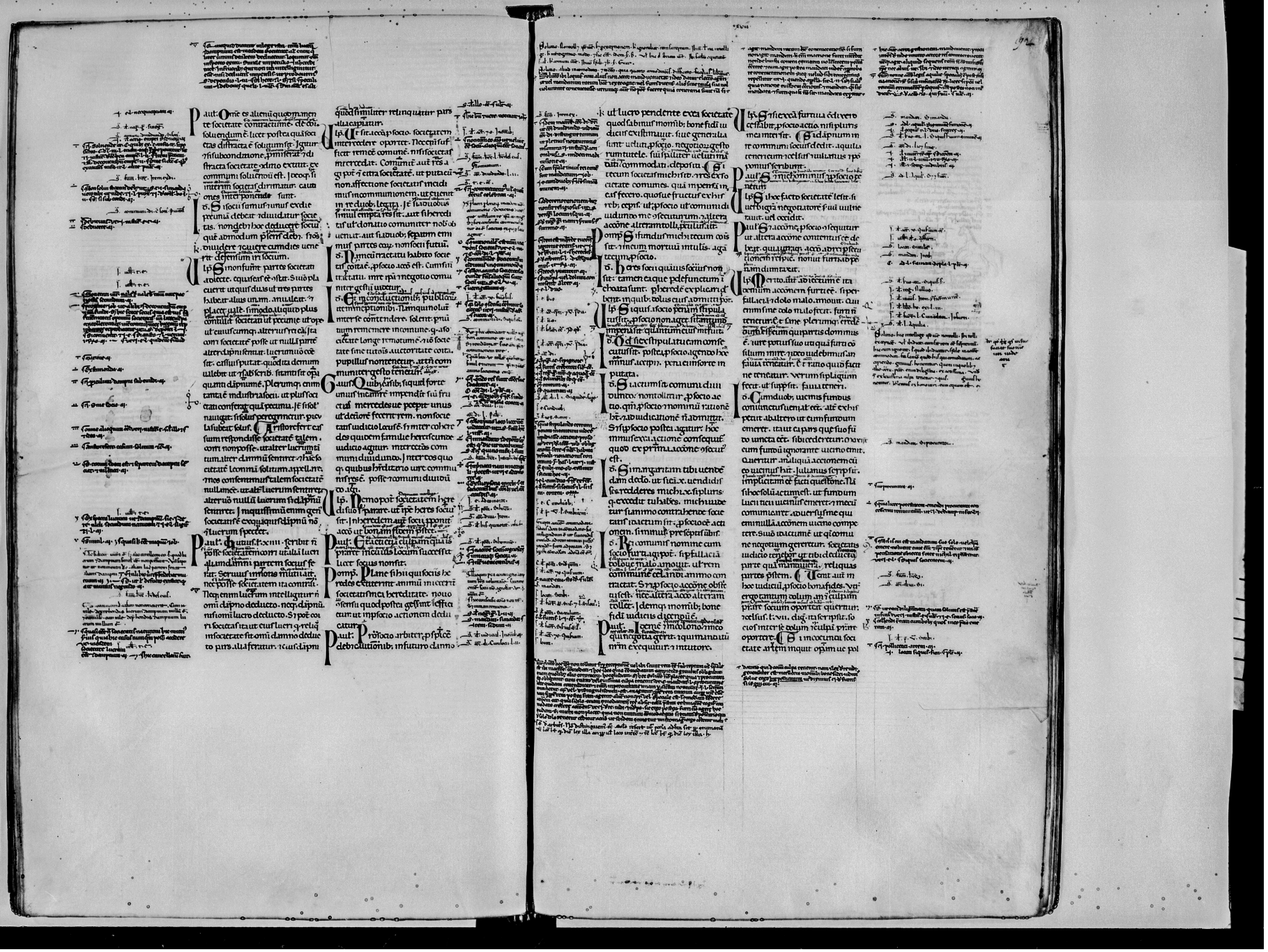

VTL_01408_01_0194.jpg

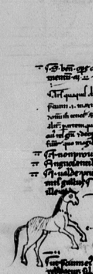

collatione posite qui ei destimus tunc pient. nichil eo nomine eos sequens inquit. qua ñsocietas perit. ¶ Filius. f. societatem coiit. et demde emancipatus a patre fuit. apud ut quertum. an ade societas duret. annō alias. sit ne post emancipationē in societatem dimanē. Iul. scripsit. t. enim digestor. cuncem sociatem durare inuitum enim in his cōtrahi. nisi tunc dum. Duab. aut. accōmodi. agendum ē. una adu⁹ eius patrē. altera. adusū filii. cum patre. dicendo cuius dies. fi mancipationem societas duratur. nichil patre. quem oportet. Cum filius aut de utroq; tpe. ibē. de tota societate. Nam si quis inquit. socius filii post emancipationē filii dolo fecerit. aut non pam filio actio dam. ¶ Si uus mis societatem cum eo coierit. nichil ut̄ mea⁹ p̄mus fit. p̄ dicta alienatione fui. p̄ p̄ros societatē finiti. ideo interp. alteram mihi emptam. accepi. ideo mihi empta accōmodari. ut̄ si me qui apud eū fuit emptorem. ē. ubi cuiusq; ante alienationem inciderit damna accōmodari. Et ideo inquit. adu⁹ eū emptore

Solu. Pomp. Adeo morte socii solui societas. ut necab initio pacisci possimus. ut hēres eius succedat societati. hec tamen pactio utilitatis. Ar inter certos. ut certi quibusdam. mortem alterius. societas. a post mortem alterius. Sed adhuc. si pars defuncti adpositam hereditas eius. deripuisset. ut hi qui adsistere oporteat. Quidpm ex certi tum mutuum. Quidem si is mortuus sit pp eius fortunam maxime contrahitur. aut sine quo societas amministrari non possit. ¶ Quidam aut. mala fide. ut dolus malus. socius dāpni cepit a nobis. reperet.

D. Socii⁹ ā meo q. q. ut societate lucri faceret. retinendo mortalitatem. cum pecunia ipse ut sit. usuras quoq; ei p̄stare debe. Libo. aut. Simon quasi usuras quoq; socii inter se mortem nō adhibuisse. Si sine usuris ea pecunia sit aut mora non fecerit. contra de. Item post mortem socii nullam talem estimationē ex facto hēredi faciendam. qua morte societas dimatur societas. ¶ Socius cum re sisterer communib; seruis uenalib; ad fugam erumpendi. ultimatus est. Impendi tanquā mercis de se fecerit. non contractus. ppter eo actōne Labo. ait. qua de nomine societatis quātus. ppter societatem impensum sit. tam ipsum ppter societatem eum hēdem qui instituere desiit. aut legatum p̄cepit. amministrasse. Nam nec compendium quod ppter societatem est q; fr. uenire mediū. ut eum ipse societate hēs fuisse instituus. ā quo dotium est.

Ulp. Si mihi quo mortis p̄se dat dum. repetere p̄t. quo minus est.

Pomp. Si uetus cum quo mihi societas erat decesserit. equ⁹ eum putarem meū hēredem tamen. ad societatem primo communē cum eo refundidim. Apartem per eum executione redacte ego. partem si absolute. et quin ei ratio hēres. partem adme redacte pecunie societatis iudicio non consecutus. nec ratio. ari stonis placebat. quia mea dumtaxat. p̄ris pia p̄p̄issem. Nec. inter eē utpse partes meas fuendi diuisē. in communē cum eo quire⁹ nas partes. ose petere dicerer. Aliōqn euentuq. ut. ridiculo socii rem ue didim. unusquisq; q. ad se pueniret. partem alteri societatis iudicio p̄stare debeat. Si mortē expirē quā hereditatis petitione forte assecutus fuisset. quicquid michi p̄stare debe. quaq. ad eū pueniret. tuay partui p̄tumsit. nec ad me hēditem meū quicquā exercere debere.

Ulp. Verum ē quod fabino videē. cum inquilinus. bonos. socius sint. inuitum fieri. ut in inquilinos facere possūt. quod ut dolo malo fecerint quominus possint. eo deberi non oportere. hoc enim summa ratione fit. cum societas ius quodam modo fraternitatis in se habeat. vide dume. an fidei fraternitatis socii opitari debeat. in ab̄ p̄stulle beneficium ē. quod magis uerum ē. si sibi est diuisor qui sic defensor socii iudicii susceptit. p̄dit. fidu. Nam qui ut. t. uti. dicit sepit. defensore socium q. socius facere p̄t. eo deputari oportere. Idemq; imputari defensore accepere debe. ut. Et ut qui emere tum ubi si quinq; facere possunt. queruntur. Pariter. ut. dominos socii inuitu eius societatis contractas sit. nec hinc exceptione dmam. quia nec hēredi successoribus eius. successoribus. hoc p̄bitur. quia nec retro ag. hēredibus. successoribus quos in dig. facere possit. comentmur. dempt am.

¶ Id quod facere socius p̄t. quē admodum estimandum sit. Ceptū est. ut. dominos socii inuitu eius societatis obstantur. ¶ Si uus omnia legata simo libri ut unus ex dominis reliquit. hoc absolum socium prim. Ar ripsolo iudicio communi dividi debeat. cum hēde socii. quer⁹. nec ut. Sed cum pomponius p̄ferat. Labeonem respondentem nonaliter communi. posse. nisi hoc ipso sententia defendi. ut ait. Non ēn pp communione hoc acquisitum sit. Probatius partem. nec oportet. ut communicatio quod quisq; pp societatem sibi p̄p̄ui partem acquisierit. ¶ Socii ex societate solutur ex pensis. ex prudentia. ex voluntate. ex actionis. ideq; si hominis sui ex his suę voluntatis sue. ideo si fecerit. ut. a diffidari. videatur societas. Inter etiam ex his quidē maxima. aut media capitis diminutione. aut mortē. Resumunt. nulle relinquantur. aut ex ea mutuerint. Nec enim eius rei quę ā nullā sit. quisquā socius. nec quisquę conferata publicue sit. voluntate distrahitur societas renuntiatio.

¶ Illustrauis. Itaq; ei separatim socii agere cepit. unus quisq; eo. sibi negotietur. sine dubio ius societatis dissolutur.

Quā ē edendus aut aut quis. Nonnulli. vero. de negotiis. de gestis. aut eum. ita dicit. et ille eum utilitatem quā edi sit. sed Cassius proprietate. verbi ait. quidquid ex ea re ad quemq; peruenit. quidquid ex ea parte quę sua fuit. consequi potest. Sed si quis. quidquid. Sed si quid. dicit. aut. Sed si quid. quidquid. Sed si quid. dicit. aut. Sed si quid. dicit. aut. Sed si quid. dicit. aut

Paul: Actione distinguitur. cum aut stipulatione. aut iudicio mutatur. Cautela societatis. Peculium communi aut hoc ipso q̃ iudicium id eodem tempore est. ut societas distrahatur. Item mutatam societatem. siue totorum bonorum siue unius rei societas contracta sit. Item societatis creditoribus. Item unius socii. distrahi societatem Labeo ait. Si interim certam cridam conducendi. mutuo contracta societas. tunc etiam post alicuius mortem quicquid lucri accrescit. communi cedit. Item si quis ex duobus fundis communibus. alterum sibi adiudicari voluerit. Labeo ait. Quod dictum dissentit. Quidam enim dissolutam societatem. hoc modo existimant. Quotiens unus renuntiat. cessat societas. Alii etiam per eum qui communi auferri prohibetur

LIBER

Origo emendi vendendi. ⁊ permutationis. Et pr. de nominibus rei. Et primo de nummo. Et quid sit. Et de pretio. Et quid sit. Et de pretio rei. Et quid sit. Et de pretio rei. Et quid sit. Et de pretio rei

VTL_01408_01_0199.jpg

VTL_01408_01_0200.jpg

ras. uenoleum ut mſing tas me
ureſt. uem fruntum ut mſing lo
medios. item ut argentum mſingu
las libras. certum pretium dicit
tur. querunt qſi ut dicatur de do
ctis. g fcē ſimiliter queritur. de
bis que numero ſtant. ſi pnume
ro corpora ſtium fuit ſtatutū. Si
binus. ſi alius ſume phā emptio
nem exſtimat. cum tonumera
ta pecunia. admſa. appenſaue ſit.
qui uendito quaſi ſub conditio
ne uidetur fieri. ut mſing las
mereat. aut mſing los modio
quos quaſi quaſue admſus ers.
aut mſingulas libras. quaſ appen
dis. aut ſing las corpa que admſu
ueris. Ergo ſi grex uenerit ſigo
umiſſaliter uno preto. p fecta
uideatur poſt quam de pto quenti
sua mſingula corpa correptio
euenerunt. que prime facta
unius. Si necdolamo pars ue
nerit. uelut metere. c. uerſimi
eſt. g. ſconſtare uideatur ante qui
dem tum. dñe periculum ab
uendītore primero. Nam iter e.
unam rem omium. e. mate
tarum mſinul ducamus ſe. an mſi
gulas eat. Si quis uenden
do pdus. ſi metalterit. que
emptor ſi audiſſe quererus ſi
ers. aquer. ſi ſi quidem
Si. Cum duobus de quoꝝ
tum reputandi dominus cā fi
eri ut. ſi quidem uendi
di. Si quis tonum tuire here
ditario ſub dedalum tau uendi
diſſe. ers. ubi epeſſe tanq. quan
tu ateſtatore empuſſe. mare inue
nutum. non empuſſe. ſi donatus
teſtatori. uidetur. qſi fine pto
facta uendito. ſcop ſmiſſe. ers
ſub conditione facte uendītioi.
que nulla eſt. ſi condītio defece
rit.
Si quis donationis cā mnoꝝ
uendat. uendito uller. Totiens
enim dicemus mtotum uendito
nem nō uſle. quotiens mſi ſue
ditio donationis cā facta. Quo
tiens uſuore pio res donationis
cauſa diſtrahatur. dubium nō
eſt. uendītionē uallere. hoc mter
certeros. Inter uirum uſ. uxore
donationis cā uendito facta pio
uſore. nullius momēt.
Si debitore rem pignoratam
acceptatore redemerit. qui ſuccen
emptor. acōne exuendito non
teneatur. nomiā mtegra ſunt ere
ditori. Cum mulē cum qui
fructum olive pendentes uendidiſ
ſi. ſtipulatuſue. v. poco ola. q. ſtitu
ers. pretium conſtituiſſe ewo q. nu
meret. uſq. ad decem ponto ola.
postea ſol. v. collectas non ampliꝰ
emptor petere potest. quam. v. po
o ola. que collecta erit. hoc aplī
q. ſtum ē.
Paul. Quiſquis fundum uendidit. mte
que tradiderat. ut emptor in dieb.
xxx. primis fundū mereatur. de
mō renuntiare. ſi tunc eam diem ñ
rgumuiſſ. ut uendītoris fides ſo
lutaret. Emptor intra diem men
ſine. g. mmorē modum ē creditor
remuntiare. ꝓ cum ipō accepta
poſtea eum fundū uendidit. cum
ipē emptori ſuo remeterum. mi
tommorē modum agri qui puta
uit muenit. Quereb. antō
g. mmoris ers. conſequi ſuo ue
ditore poſſi. ſi. mter. ſi quem ad
modū lee dicerem. Nam ſi ita du
mmeā. ut emptor dieb. xxx. fi
dum metiatur. ſcommo retinuis
ers. quanti modus agri mmor
ſit. g. poſt diem tricesimū renuntia
ſi. mde ipſi furuꝝ. Si ita pacti ſer.
ut emptori mdieb. xxx. mis fun
dum meriat. ꝓ demō agri retium
tri. ſi mdiebꝰ. xxx. renuntiaſſi.
mi norem modum agri ē. quāuis
multū. amamus. poſſe ei quomi
nore modus agri ſuſſi repetere.
Unitate aqua. decima debet. q
relatur. ancta iter aque. accepiſſe
ſe. fibi uidi. ductum ē. uendītor
uendītore tradere oportere.
Quia grumuendebat. dixiſſi. ſi
uagera. c. tecto ē. q. eui. admiſi
erit. adiuſtā uageram rerum p
tum ſtipulatuſ erat. vigenti mue

ſunt. p. xx. debi pecuniā. R.
Fundi uendītor frumēta manu
lata excepit. Ineo fundo exſtipu
lacta erat ruta. Queſtum ē anpa
ctorum tenetur. R. mutuum reſtre
re quo ſtata ſtum. ccm ſolū ſtitu
ē actum. g. exſtipulā nascentiū. nō
magis qui ſiquo die arbo ſuccīdi
cadiſſ. aut exco quibꝫ. exore ce
cidiſſ nutumeē. Cum fundo
quiſque uendidit. nomen fructū ex
cepit. Haturalmē credi ſi filium
in fructu cē. R. Colloquio in
fundo dñi cēt. Accellus dicē. ex tm
ca que. fuit quā fundi colueral. c
miſſi ſecularu. emptori ceſſura
R. Rota quaq; pqua aqua trahe
retur. nichominus edificare. q. ſe
ſtitula.
Cum ædes quiſq; fundi alii obli
quum habebat. quia ſic empta
rat. ſi ut ēt ſi ſibi emptus ſi cumli
tatis. dum mō ante kldas mtas libi
ſi. queſtum ē annuliter agere poſſe
exēpto. in hoc ut uiuendi uſor libi.
R. Videamus quo mter emtem
uendītē actum ſit. Nam ſi ita actū
ē. ut intra kldas ut uendītor fun
dum libi. exēpto ere. aut ut ut
tibi. nec illud ondictione empto
facta intelligatur. ut tum ſi hoc mō
emptor inter rogauit. erit mihi
fundus emptus ita ut cum intra kl
tut libi ut mare ei intra kldas an
cio redimat. Sua ſub ſelectione facta
emptione non omittat aqua ut odi
cēs mplicatur. Mendum argen
to eo gram. multi ignorantes. ſi olī
da uenditi ſint. emptu dent. ſi nulla
ē empto. ꝓcum liq; conomine da
ta ſolutum
Marcianus. Oñ neq; ꝑſe. neq; ꝓpo
curatore suo poſſunt. ſuſcipi. ut
crimnoſos fuos uendere. ut cum
beſtiis pugnarent. uta dum ſibi ſeun
tur. quaſi pars edum. ad empto
rem pueniat. uta papē. l. xx. putat.
Labo ſcribit. Si michi biblio
theca. ita uendidis. ſi decurio
nes campum. Locum michi uen
didiſſ. inquio eam ponere. ꝓ
me ſter quo mmus. ca pānis i

Si quis dolo. ſtemerit. quo d. aurum quod de reptor uendidit. quaſi ſi. ſolū
aurum ēt. aurifex. ſed. ſi. ſolū. aurum. ēt. aurifex. ſed. ſi. ſolū. aurum. ēt. aurifex. ſed. ſi. ſolū. aurum.

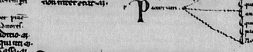

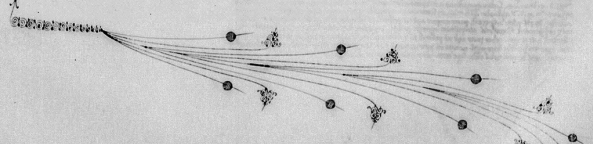

VTL_01408_01_0202.jpg

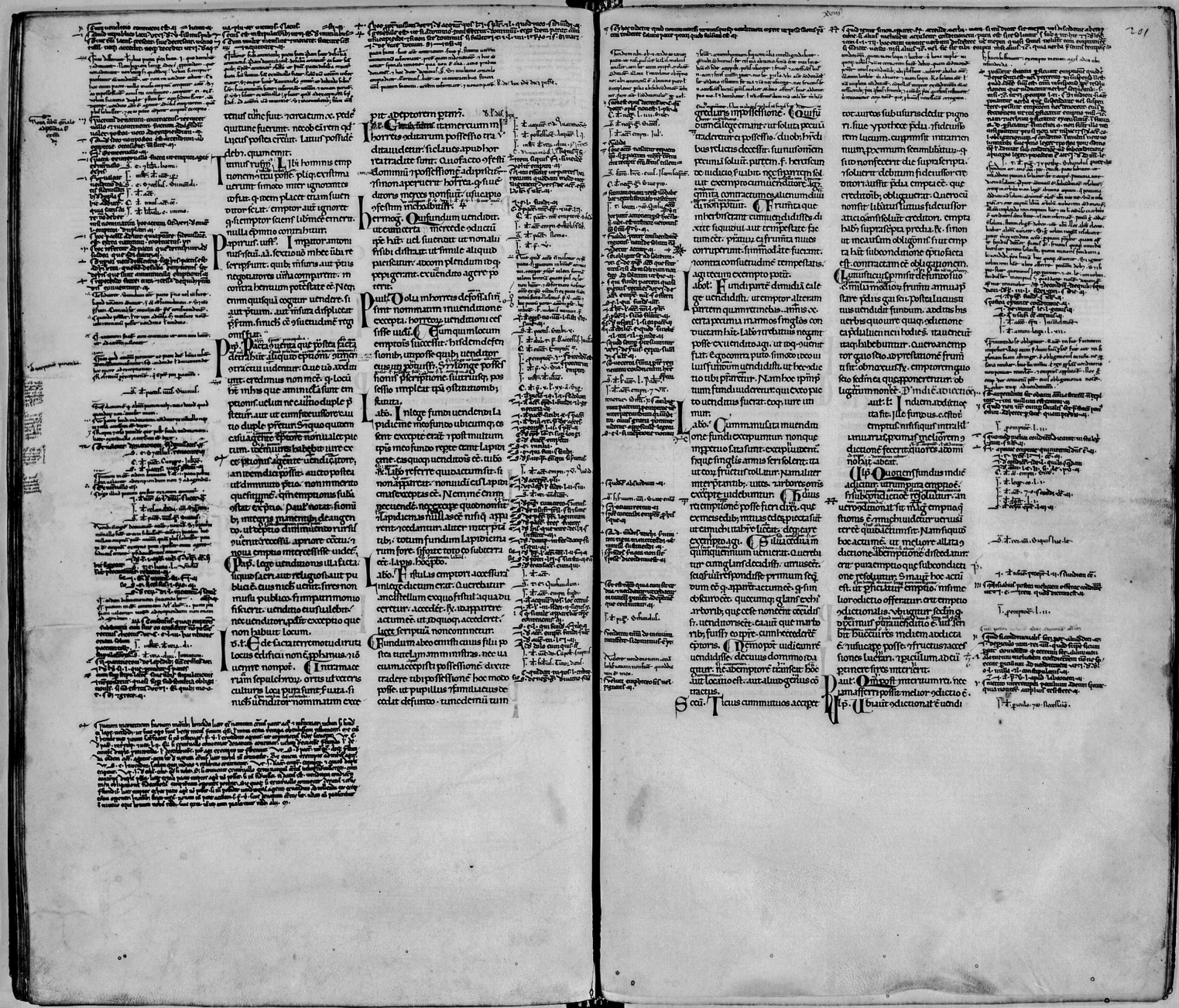

no negar ponunus uñ cipere
cum posse. nos fructus adcumpe
nere. ¶ Idem ait. t. xcv. dig
rus fires mdiem adicta mercu
dit. ut ancilla decessit. an partu.
ut fructus cui nomine adiecto
admitti posse. negat. admitten
dam. adiectione. quia ut iuris ra
quimeum que distractae. nonsub
adiecto admitti posse. ¶ Sed aut
eodem. t. scribit. sic duobus. fundos. ve
uenditus. mdiem adiectis alter
decessit. dem unus nomine qui
supest. emptor tenetur. quisupra
ex primitere. mdiscribitur ab
re tractatu. aut dimisse. et ha
spem patrius spectet. non hic dicitur
di. apparte empcione. nos idem
pucinet. ¶ Si marcell. t. v.
dig. scribit. pure uenditus mdie
adductofundo. si melior adiectio al
lata sit. rem pignori eo decimere.
si emptor eum fundum pignori
dedit. equo colloquitur quod eo
tor medio tpe dominus esset. ali
quam pignori recipere. ¶ De
uit. t. xlvi. dig scribit. cum q
eme fundum mdiem. mercedi
to qui uir clam uppsse. Nam
hoc mercedi ei competit. cui
nter e. opus non est factum. si
do aut inquit indiebadata no
modum in commodum emte p
ctorem. primi. inquam mercedi
tem si feratur. nec si quidem ut
uaur clam factum e. quibus me
lior adictio allata fuit. tpe utile
mercedem habebit. Sicam ac
tione si cut fructus inquit quo
percipit. uendituadicto pretiuq
¶ Cum igitur tue recedit ut. ab ep
tione. ubi pure contrahitur. t
tunc non impleatur. ubi subdo
dtione fit. cum melior adictio
sit allata. si fallus emptor subie
cerit. vel eloganter scribit. libi p
orem me empti. qui nonutile
tur melior adictio allegiatae.
non existente. ue emptore. Si fi
exstitat. alius emptor. meliorem
ri adictione non offerat. equo
dicendum erit. priñ habeatur. ac
non ecstitit. ¶ Melior aut con
dictio. afferri uidetur. si prioris
adrectum. Si finitis prio. adiat
Soluto ri offeratur. facilior. pri
ut. minor. melior. adictia affer
ri uidetur. Preterea si locus opor
tuniter soluendo prio adiciatur.
que melior adictio allata uideatur.
uia pomp. l. viii. ad sabscribe. si
ait. Pigioni domo accedit. ad
emptione. eque uidi. Oblatorem
dictione allata mee. p mte siqs
accedat. cui tñ e pretii emptor si
quilocupleti emit conditionib;
ut qui suis dictione nulli cedat.
gat. melior adictio allata uideb
tur. E ergo idem erit. priusdum
riuitio prio emere sit paratus.
ea ri remittatur. que uenditori gra
uia erant. impone emptoe.

Pomp. Quicquid emit. admittere
uenditoris primi. p melioris dic
tione subsidebi.

Ulp. Iemq dicit mé. fructus me
rita caprosdiorem priorem sequi.
uoriem suisme quotiens nullus
emptor exstitit. qui melior adic
onem afferat. ut falsus exstitat.
simus exstitit emptor postion. fruc.
aut sumere porem debere constat.
uenditori. mai. t. xl viii. dig
scribit. ¶ Si quis tenuerit. qui
melioris conditionem afferat.
demte prior emptor. adue fus
cum lucrat assit. pene ei empto
re mitti. dubitari potit. utri
fructus tpe habeat. qui nulla me
liore adictione allata. magis uen
ditoris sine. licet eadem sit pona
que melioris conditionem. attu
lit. q ratio habere uidetur. si ter
cio in quibus dictionibus. tu tpus
scribit.

Pomp. Licet aut uenditori me
liore allata conditione adicere
possion nisi prior placuit sit plus
adicere.

Pap. Decet aut habere uenditor
melioredictione allata. porē
emptorem ei quorem facere. ut
si quibus adiecit. ipse quoq. ad
icere possit.

Ulp. Si abinuisset bus. licere ei
dixit melioredictione allatam
abscere. sequo primam quasi me
liorem ntia uinuit. quo nihil hoc e
tar nominatim actum ut liceret
resilire. emptori melioremon
dictionem allata. dicendum erit
dissoluta porem emptione. si ue
ctor sequentem non amittat.

Ut Si supponatur. acreditore pi
gnus in diem adrectum. nomp
uidi bonafide negotiū agi. nisi
adictio peagitatur. Quid ergo e.
si nops emptor. nimpediente ei
animo uendtionis ei inter
ueniat. tpe creditor. sine picio po
ri adicere. emptori.

Ulp. Quod sabinianum in diem
adia nompossit. rursus quisemel
fuit in diem adductū. ratione hu
usmodi defendit. quia prioris in
quir emptoris stamin fit. sit qua
si non iuste uatur melior adictio al
lata. si non secuntur. sed ab emptori fi
dus. adcitatur. si alia licitatio. ap
parebit. Sunt. t. xv. dig scribit.
interce multum quo inter contra
hentes actum sit. nec nmpedit eos
qui. ut hoc agi. ut sepius fundus
collectum dum ut prima ut sedi
ut alii. accedat. ne uentionem di
sedat. ¶ Eq sabinus. ait. si ba
bus uenditis. alius posteriori
adiecerint. inus. ab mistit. ad
iectione. huius partem priori
bus. postion emptam ita demū
uerti. si suadhuc pinsus partes
distraxerint.

Pomp. Et si dispares partes ue
dentium fuisse.

Ulp. Si simo Titio uenditi. dicen
dume totam priori epta mercē
quem. ad modum si quis mihi to
tum fundū addiem. addixisset.
postea Titio. adiecto. dimidium
alii vendiret. celsus quoq. l. viii.
dig scribit. multum bruum. la
beonem quod sabinus exstimare.
Ipse quoq. celsus idem putat. ubi
mittam se. nomine. alienissim. q.
si prior ēptor ita contraxit. ut ni
si totum fundū emptum nollet
habere. non habere cum. empti
tem emptam qua minus cesseris
possion emptori adiecere nolun
Verum. aut. est. ut. ita. exiten
ditoribs. posse. melioremaffere o
dictionem. emere enim cuntotare
eam mostram partem possimus.

Paul. Si uenditor sinat. aut me
liorem alia adictionē. cum mi
nori si ab ea tam in dem. alii uenier
uirq; ep to; nisi obtinuerit. ob
ligatur. Scriptor. alium nomine
neum subiciat. ciq; fundus addi
ctus. non uideo. nquit. quem ad
modū prioris fit. epcius. cum alu
uendmo uera posita subsecuta
e. Si uerum e. uenditore deceptū.
exuendito. accionem habere. cum
prior empcore quam sua inter
sit. uno nec factum. paui. accōne
fructus quos prior ēptor percipit.
g. deterior res culpa ut dolo malo
eius factasse. recipit uenditor. a
ual libeom. mere ue placet. Si me
ter subiecit emptore. maior. aut
pretio adiectum e. prehumo qui
soluendo non e. habitum e aprio o
re ēptione. quia melior mercēdi
quam uenditor. apparet. civiliter
non adiecere. si non pupillus pu
sita sine tutoris auctoritate plu
emerit. sentiente uenditore. ab
bitur. apriore emptione. poenni
fuo alieno. alie arq; si fuo no ut
filio quē impotestate habet. ut do
minora pertinere ad adiecerit
qua non est epcio his casibus. q. si
alieno. fuo quem putauit. libum
e. adiecerit. omnia sale habebit. ?
erit sic si mil agenti emptori q
melioris adictionē attulit.

Paul. Precor corpus nichi sequimur. si
uenerit. non in eo si tamen
pretium. alius dt. hoc ipō g. fructē
eum non sequimur. quisecuti
cent priorem emptore. melior
adictio uideat allata. qua non
uadgnur inter ēptorem uenditō
rem.

Pomp. Si pdio in diem. adiecto
an diem uenditor mortuus sit.
sui post diem heredi exstitat. sui

omino non exstat. priori p̃ dum empt̃m. qua melior dicitur alia quidnõ placeat melius non pot̃ cum is qui uendidit non recedat. Quod h̃ mira die uersionis hoc scribit. melior editio asseritur pot̃. ℂ Si fundi mdiem adiecit fuit plus fundi quod cum adiecisset prior uenditor alienauit. prior emptor ex stipulatu agit ad fundum. Respondit. si ante diem cedentem uel ante conditionem fundus melior factus sit. uel deterior. prior emptor cogitur accipere. Si uero post diem uel conditionem. non cogitur. Si uero ante diem uel conditionem. deterior factus sit. uel pereat

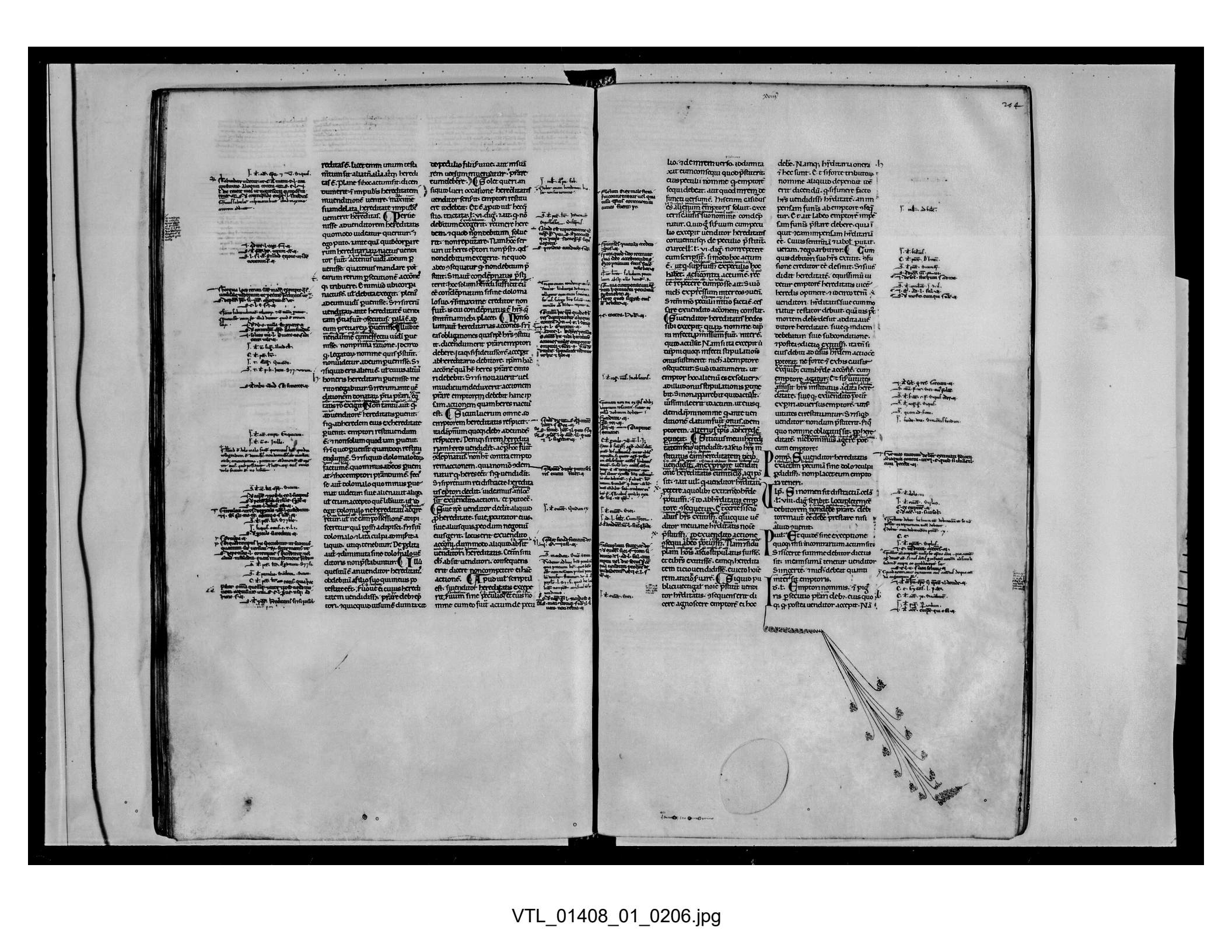

VTL_01408_01_0206.jpg

VTL_01408_01_0207.jpg

pot enim dūres intergia ē conuentione nā insecta fieri empcio actu ipsius possit emptio quia nulla precesserit. sin autem uis mus eadem rone uti. post ptui solutum emptione repetam. cū post ptium solutum. insectam emptionem facere non possum.

Paul. Emptio uenditio sicut sensu contrahitur ita contrario sensu resolui. ante qui fuit resecuta. ro questionis si emptor fide iussore accepit. ut uenditor stipulatus fuit. annuali uolumtate resolui obligatio. aut completa exempcio quinquennii non esse. qua bona fidei iudicio exceptiones pactionis inseruit. an aut fidiussori unt fit exceptio inducendum. quod libato rogatus fidiussor libari. Item uenditorem ex stipulatu agentem. exceptione summoueri oportet. Item quiuis ē emptor quoq; rem mutuo alienationem dederit.

ō.t. Paulus notat. si empcio contracta sit. togerputa. aut uincas. piculum sit uenditor. ne iterum uni empcio uincat. puto resolui obligationem huius rei nomine eum teneri.

Cum emptor uenditori. uel emptori uenditor. acceptum facit. uolumtas iuris ostenditur agentis. ut negotio discedatur. ipsius habet. ac si conuentis moros. ut neuter alterutro quicquā peteret. fuit eu demum apparet. accepti uno huiusce. nomine nullā actionem nō potestate uale. Emptionum uenditione dissoluitur. si res secuta non fuit. Quotus aut homine. primo habenda ē uendatio. aestimatium fuerit. ut potest cum uenditor liberetur. emptori homo periit. qr nisi iusta uenditio interuenit. actiones exuentio. exempto nō nebunt.

Paul. Si uenit ut rogique uentium. actu ipsius dissoluisse. videretur. exempto acto est. ut disputat. aut proxima empti actio

datur.

ō.t. Si uxor pure emit. sub conditione rursus emā. mea agatur. possiore emptor. Si pupilli pena interuenat. qui ante sine tutoris auctoritate. deinde tutore auctore emit. quibus uenditor tam ei obligatus fuit. cū qua pupilli nomine nebatur. renouata uenditio efficit. ut mutuo obligati sint. Si ante tutoris auctoritas interueneret. deinde sine tutore auctore emit. nichil uenit. possiore emptione. Item potest quem. si fine tutoris auctoritate emisit. ut soluere. ipse nomen eatur. Si agente eo retentiones petam. Si nec illi sine ratione ducetur. qñ minore. ex empto sit contracta. ut bone fidei uenditor ex pacto stari. qui tenetur captiosum sit. maxime si iusto errore sit deceptus. pnde.

Seruus. Titius pignator. defuncto seruo. deo sepulchrorum. cui signo erat. secundum uendente. fuit dicerno quasi pignator subscripsit. quesitum. Angorino. prius quā emptio perficeretur. uenditor decedit. posit. Si. quum nō pē uendidit. nomen eo. actionib; ciuilib; teneri. Si uidetur uendente subscripsit. si. nomine proprio actione teneri.

ō.t. Fundus qui uectigali obligatus erat. ob uectigal reip. uenit. si eu locauisset debitor. si essus cēt. putauit se uectigal exsoluere solutum. licet sic immmoris fundus quamdebat summa cēt. si ep pumeie resci dendi uenditione cumq; restituisset. licuisse. si non exsoluisset. ante quā certificaretur. mbonis lucri uenditori fundi empti cēt. Si. nomine eius emptori pcurationem. ut sispium nondum cēt. ademptore. solutum. quicquid utris factū cēt.

ō.t. Mauus alucio uenit

fundum. lege dicta. ut fundi denominatio nō solui. res mercatorum sicut sua partem pti. si presente die soluta. defuncto uenditore. filio pupillari etate. ipse tutor cum aliis datus. nec quinquennii. cum sacrilegem numerantur. nec ratione habitus. ut rei ille. quo fiat. Si. antequā eo facta cēt. Si. secundum ea que proponuntur in empcionibus. Emptor predios cum suspicaretur. numerum hominū. eos ut essi mouinas. pecuniis cum uenditore. ut excepto aliqua summa. apud se remaneret donec emptori fidei iussor daretur uenditore. Postea uenditor emptionem inseruit. ut si exdue pecunia omis soluta non esset. uenditor ea pecunia uenisse nollet. mutuata etate. si fieret debitum. ut ea

VTL_01408_01_0209.jpg

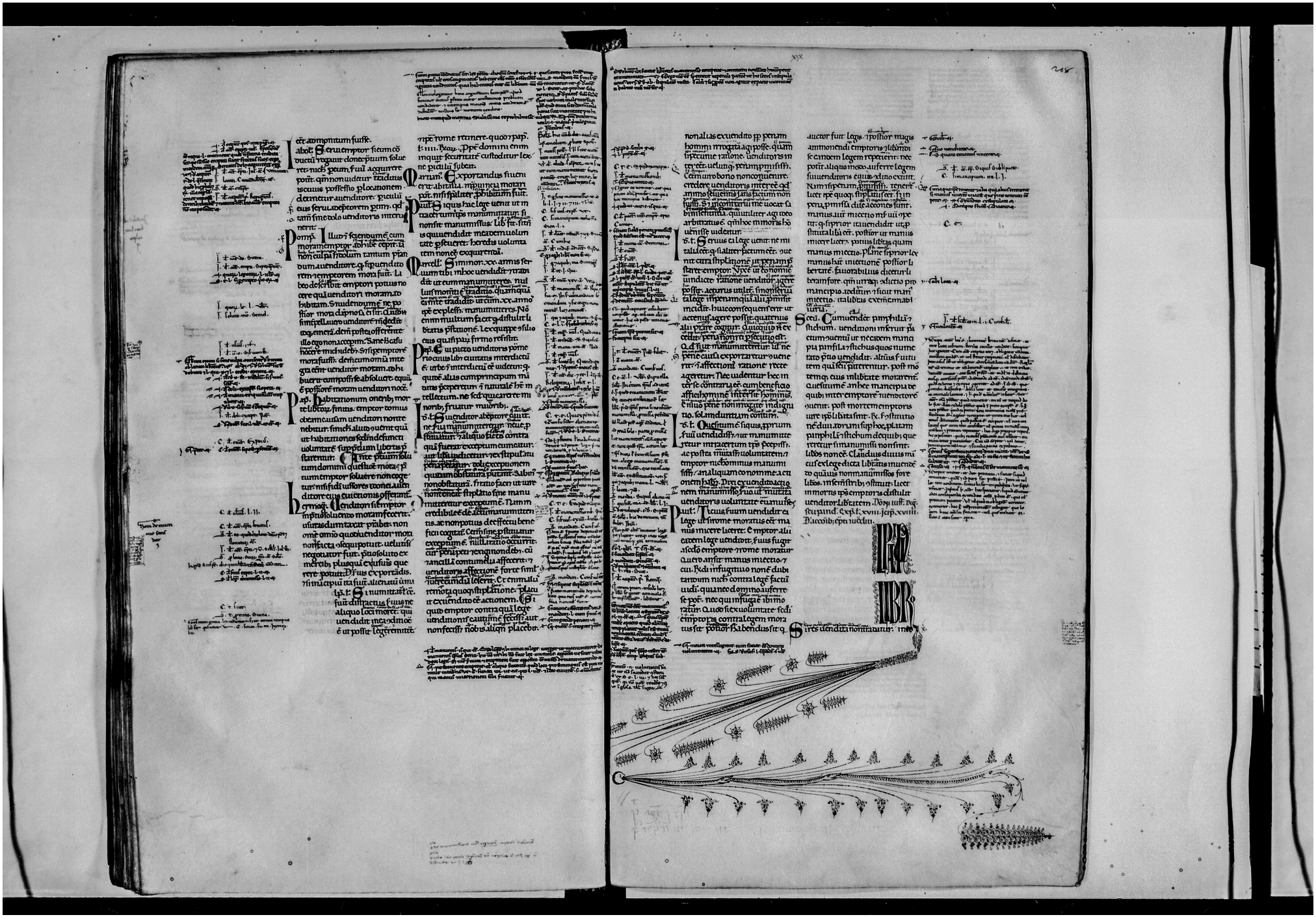

VTL_01408_01_0210.jpg

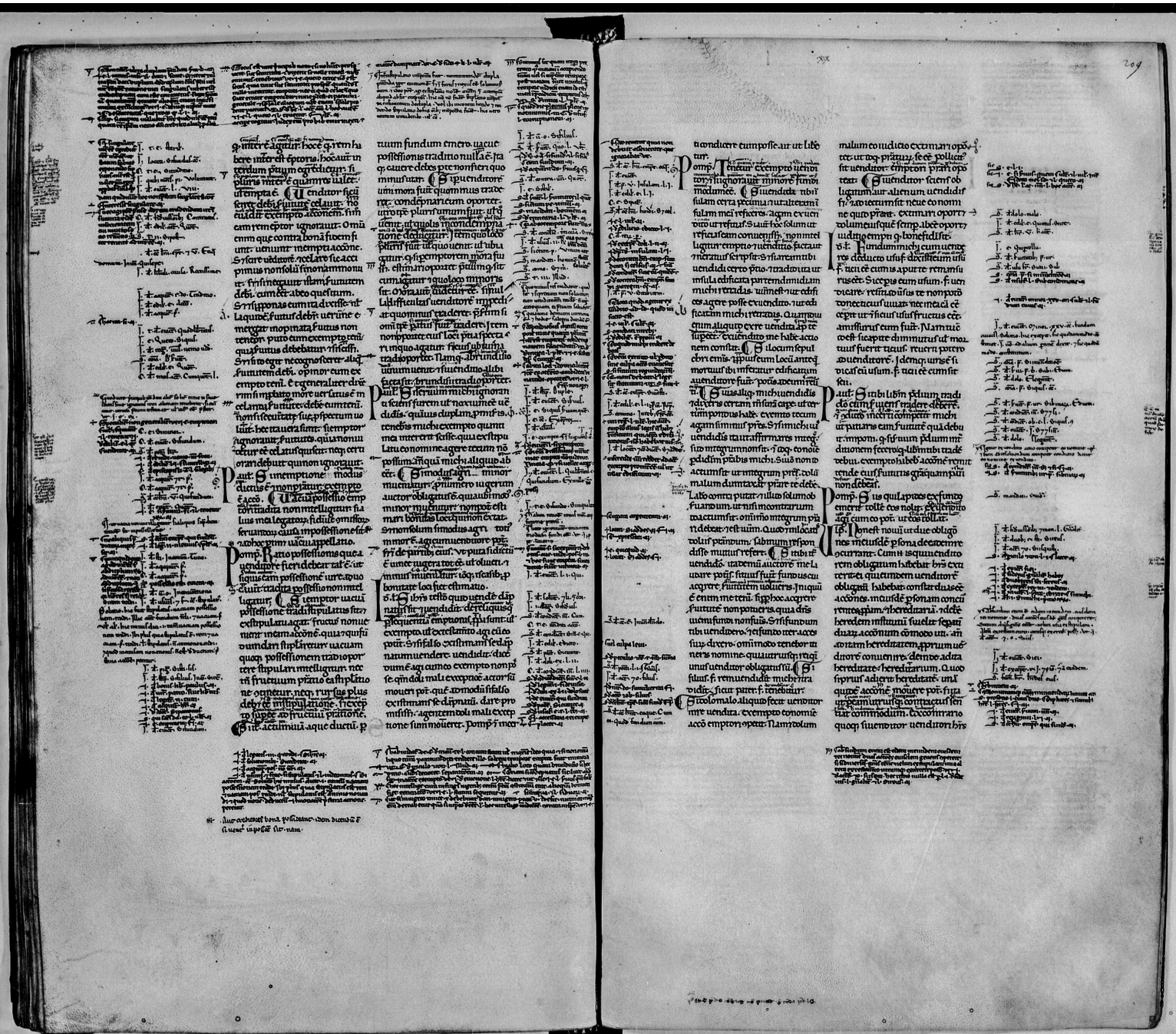

VTL_01408_01_0211.jpg

VTL_01408_01_0212.jpg

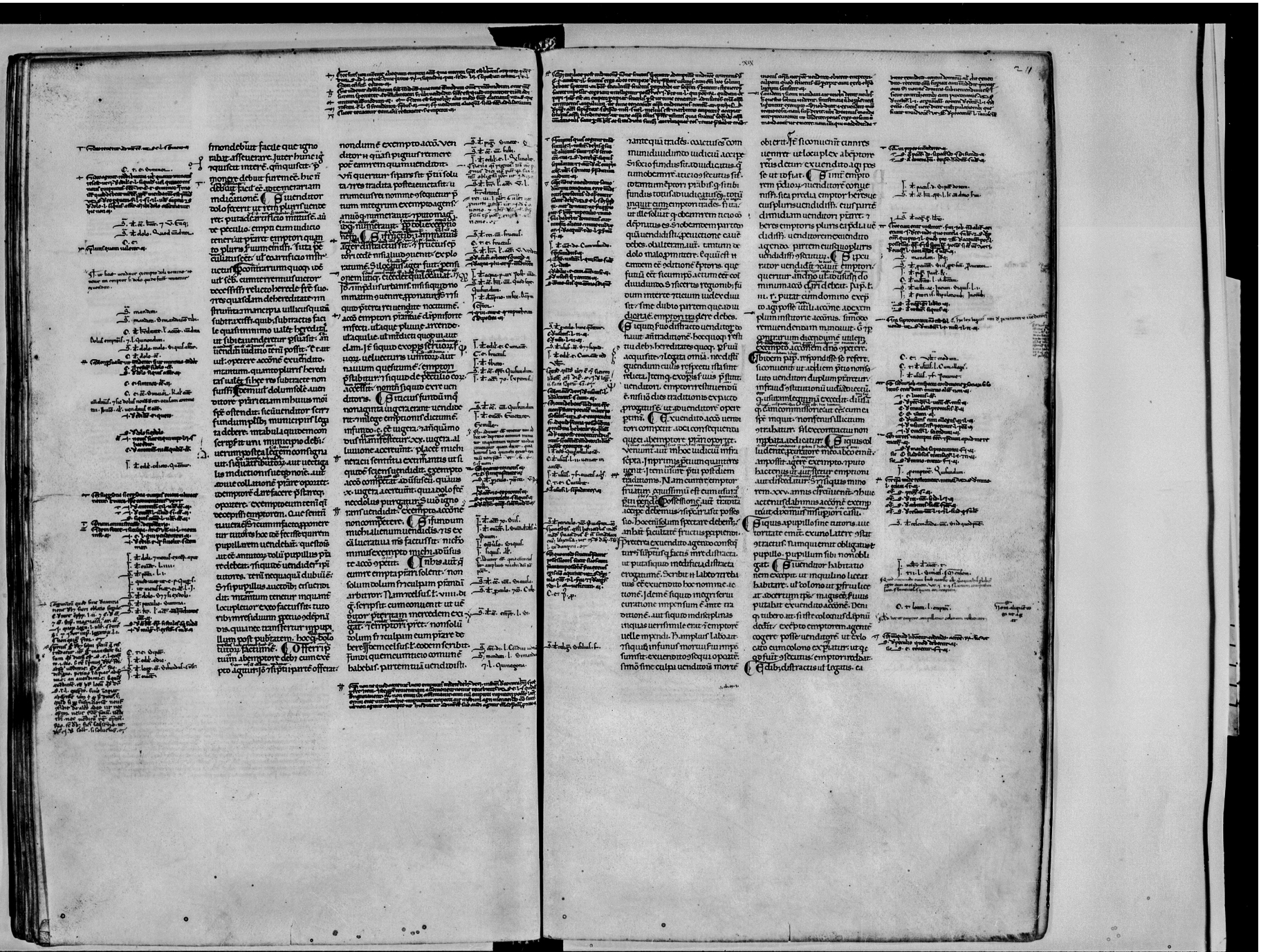

ce edum solemn dicere. q̃ q̃
pars edum. ut. ꝑ ꝑ edes habeāt
ve puta puteū.

Pomp. Dest quo puteū op̃tum
ff. Tendi labra. q̃uenes. ſtitue
quoq; q̃ ſiluenib; iungunt.
quāuis longe exurāt̃ extra e
dificium. edum ſint. ſi em canale
ꝑcessaūt quāuis. ꝑpetua. nō
ſunt. edum nec fundi.

Pomp. Domus ē. quam pulluū
cerca. ami malia q̃ ſumos.
ff. Fundi. nisi ē. ſi quoq; inta
ſe. tem. edum aut multa ē q̃
edib; affixa nomiñt. ignorare
non oportet. ve pote ſcias. cl. uas.
clauſtra. multa defoſſa ē. neq;
tñ fundi. aut gille habi. ve puteū
ſ. ſumariū. torcularia. q̃n. hec
inſtrumenta magis ſunt. ſi edificio
non cohereant. ſi rem ad fructū
ꝑpetuū. ille non ē. cōſtat. fit
q̃ uendito ut legato. ſtipulatio
nem̃ta empti ne alegari nis.
ligna aut uendentis. aut heredis.
q̃uā non ſ fundi. tamen ſi edem
rem compararim̃. ſi ſter q̃ulibet
aut diſtracto tredium. ꝑtandū ē.
ut ſiquod ſteterit non ad. q̃ cauſa o
ꝑtinuit ſit. emptoris ſequatur. ſue
uendi. uendentis. nſi aliud actum
ē. Nec mireſ inſtituto uendi. an
accruiſit. q̃ue tabule picte. pte
one. meli diuinum. uem cruſte
marmoree edum ſint. reticuli
circa columnas. ſtatue circa pun
ctes. item cubicula. uel. edum non
ſunt. ſi teneq; inſulę ei ꝑtinent̃.
ſi mondum ꝑfectum ē. q̃uāis po
ſſum̃ medificaſſe. nihil uidetur
edumnes. Si rus uendo. exapi
tur. mi uendit one. ꝑplacuit ē. fi
tq̃ue cruta ſunt. ut. arena. creta. q̃
ſimilia. cetera ē. ut arbores cęſe.
carbones. lapides ſimilia. Gallus aut
aquilus cuius mela refert. q̃ omi
nem. rate an fructus inſtrumen
dominis deruti. ne ſis contingen.
qua ſi non ſpiritur. uenerunt. ad
echibitum debis. ꝑpor. neq;
n maj de mutacceſſiones decernis.
aut de urena. cui edum ē uendi

tori quam decetas quę ꝑ priorem.

Labo quidam ſcribit. ea q̃ ꝑ
priu uſus causa in edificiis. edi
ficiē. que uō adhęſerint. nonē e
dificii. ve puta. ſtitule tempo
ris q̃ cauſa poſite. ſſunt. edui
verum ſi ꝑpetuo ſuāt poſite.
edum ſunt. Caſtella plumbe
a. puteā. opuſa putteor. cꝑtoneꝰ
ſtituē applibita. aut q̃ terrā e
mentum. quāus ſſint affixa.
edum ne conſtat. item ſtatuę ſigil
la. colūnę naſi quoq; ꝑ ſonę quę
voſtris aqua ſalutē ſoli. ullece. ei
quoq; q̃ edificio deteractaſſint.
ut ꝑponantur edificiis. Ac q̃
putas ut imponantum non ſunt
edificii. Paliquin nec ea ꝑ ſe.
ante q̃ii collocentur fundi nomiñ.
S. q̃ ne exempti ſunt. hac mente ut
collocentur. fundis.

Labo. Grana q̃ę extabul ſie
ri ſolent. ne edum. ſiſtipites e
rum mita defoſſi ſunt. q. ſiſtipa
tem ſunt. tunc ne ſis edum.
tęgle q̃ę non dum edificiis poſi
te ſunt. quāus tegendi gr̃a alla
te ſunt. in rutis ne ſis habentur.
Aliud rum̃bis q̃ę de tractes
ut ꝑponerentur. edibi enim ma
edum.

aut. ad edē ꝑtis. titulo de pu
blicanis. Decreto emptionum.
uendition um. q. appellationib;
a mittę ut debitum.

d. t. Idem. rmo. ctioē. m con
dictione.

aut. Si ſtertius ancilla ſtr. cuius
partus uenit. ut maior annis. l.
cum in emptor ignorauit. ꝑ
co tempū uendit or. Si pu
uendit or non dicit. de tributo.
ſecuti ſententiam exempto. q. ſiq
tam̃ non ꝑtinet. q. forte heredi
tarium erat. non teneatur. Quo
uis ſupra dicimus cum in op̃e
ſſemur. mus. de qualitate. aut diſ
ſentiamus. emptionem non ce.
tamen uendit or tenꝰ debi. qui
ſ inter ē. nonē de corpum. ſ
ſuendit or. quoq; neſciat. ullum
ſimilis q̃ cum ea ſe emerit. Qui

uti ſ non ac. Si rus inquo uſus ſ. tuus e
rit fundum emit. ante quā pecu
nia numerat̃ aut capite minutus
ſuis. quāuis praun ſoluis. actio
nem exempto non ſit dē. ꝑ tale
capitis diminutione. Si negotia
cionem. uel ſus uendit or habe
bit. An capitis aut diminutione
mihi interē ſ uſo luari. an ſuus eve
prelio gaudē ꝑtiti. Num utroq; ei
ſu actionem ex dempto habeb.

Seruū tuū imprudens ſi ſurē bo
na fide emi. Is ex empto agere
ꝑ me ut det. Is ex empto agere
ꝑ me ut det hominē q̃ ſuum. qui mi
hi tradit. ſ. poſſe te cum homi
nem mihi ad ceꝑe. ſab dixit.
Si quis mihi. ab ex ſtertio negotio
q̃ is geſſiſſ. ut nec de me tecum ac
tus. de peculio. Caſſius nec mea
opinione ſibm̃ recte. inquia e
go quoq; ſum. Seruo uendē
te hominē. fidi ſſor uendition
is omia ꝑtinē debē inq; obli
gant̃ur ſipulo fidi uſſiſſ. Nam
mandatū ſ. acto ſic dicat̃ur. ut
emptor eadem oſequatur. quę
libi uendente oſequi debuiſſ. Si
ultra peculii taxationē dñi non
dempſerit.

d. t. Quero idem ſi mundū
emit. ſinū mlegere. ꝓhibeatur
uendit or. ad uerſus eum pe
tentem ꝑtium exceptione ut
poſſ. ſic ꝑ ea mā. dequa agitur
non ceat ꝑtium. que uenit. neq;
tradita ē. cēn poſt traditionē.
ſiue lex emi uti caueret. ſiue mu
ſtum tuchere. ꝓhiberet. ad ea
tendum ut mutū. ſ. agere po
ſſet. quem ad modum ſi talem
quam lib rem ſuam tollere. ꝓ
hiberet.

Aſſeri ait. Si quis cum ſtimoum
uendere. dolia. c. que fundo
ce. affirmabat. acceſſura diuerſ.
quāuis ibi nullum dolum fuiſſ.
mihi dolia emptori debebit.

Paul. Quicunq; uendit or. acceſ
ſuq; dixit. ab integrum ac tami
tradi oportet. utiſi ſtum̃ do
lia acceſſura diuerſ. non quaſ

puendit ore ſtricte. quo minus
rem tradat. omis utilitas empto
ris mestimatione uenit. que in
eam rem conſtitit. Neq; in po
test exuno putinegotiari.
lucrum facere. nec extimandē
e. non magis quā ſi ſtertium emiſ
ſet. rem q. nonſit tradit. ſa
mulia eſſe labrauit. Nam p
ſtium ſtatio non ſit ut. ſame
necto. q. conſequitur. nec muto
ſit obligatio q. tenſilis ſ. agitur. q
uis creſcit. Num id ſolet plumbi ſa
mino. quia ſue datum nec habet
emptor ſue non. q̃n ſatē ſolet
dandum̃. q. olim dari oportuit.

Si ubi ſtum̃ emendi aut eum
delactum erra ſumma habeam.
ecuendi notio nomine michi acen
ſit. quaſi in parte ꝑtis ſim. Si
ſ ita ubi ſtum̃ uendi dō ut
nulli alii emmqui michi uendēdę
accō nomine ecuendi ē. ſta
tui uendidis. Quū communi
debar. excepit ſibi habitationē
conceſſerat. aut mſmg̃lis in
nos. x. ē mptor primo anno nu
lius. x. ꝑare. ſcdo. anno habitati
onem ꝑare. t. rebat̃ur. mu
tauit. uolumtas potest ac mei
habe. ſmq̃lis q. annis. ut eorum
ꝑare. poſſe. quam de alii ꝑatus
ſit. aut eorum ꝑare. ꝑtio
nem non ce.

d. t. Si mqualitate fundi uendi
tor mutauiſſe. non mmodo cau
ti tenetur emptor. Pone eum
dixiſſe eum. l. uagra ce ume. n. l.
ꝑtā. in ꝑato plus inueneri. m
ce tamen omia. c. uagra.

d. t. Si quis ſui quę mecum pecu
lio uendidit. manumiſit. non
ſolum peculii nomine q. ſuus ha
buit. tpe quo manumiſſus. ſed
etiam quę poſtea acqꝛſit. tenetur
ipse cui uere debet quod exhe
ditate liberto deum ꝑuenit. reſti
tuuntur. Item ell notat. illa ꝑte
uendit or ex empto debet. q. hab
emptor ſibi mo manumiſſus nō
cet. Non omnia debuntur. igno
quaſi manumiſſus non ce. Negſi

VTL_01408_01_0214.jpg

lita fm tra dare debz.
vt: Precia mchuendidisti.
nentiente ut aliquis facere tem
q sinon fecisse. penam pmiss. ve
vendator añ quam pecunia exhi
pulatu petat. et tenebitur agere
pot. Si consecutus fuit quanti
pene nomine stipulatus est. agen
tem ex stipulatu vel mali. excep
tio summouebit. Si ex stipulatu
penam secutus fuit. ipe unt ex
uendito agere non poterit. nisi
in quod plus sua interfuit ve
ficri.
D. t. Curres subpondtione lega
ta erat. ficam impleri. debuit ve
de emt. acõne ex empto potit
consequi emptor. priusq̃ pe
cunia legata solueret. Si ita
fuerit. Si grauisq̃ de me cumpe
culio esset. prius quam mihi tra
deretur. furtum mihi fecerit. qui
us eam qui sumpsit. mitigat.
nihominus retentione contra
peculio me habitum iuuat. Sepo
unt ob hoc fictum minutiones pe
culij. cosel q debuit. nã ecca
ductum sit factus. Nam licet si
una tradat furtum michi fecerit.
aut omõ dictione eo nõie de
peculio conueniri habeam. aut ea cum
habẽ. quatenus eorũ furtis au
cum peculii fuisset. ea imputatio
intentionẽ me habituꝫ. nisi pe
culij penes testat. ut quasi plus de
buto soluerim. posse me odicere.
Sed hoc dicendum si summos
quos fuisse michi furripuerit
tu ignorans furtuos eẽ quasi pecu
liares. ademeris. cõsumpseris. vel
eo nõie michi adquisieris.
pecuniã. Si scient. tu eam re
ignorante michi vendidis. priꝰ
quam eam curator. utiliter me ex
empto actuꝫ. putauit. mopiam
tu mea interfuit. mea ẽ factum. du
uis h. iloquium iterum sit. vendito
rem habiturus. teneatur rem empto
ri habẽ tradat. non sit ius rus facia.
quatñ dolum malum abẽt pte
re debeat. teneat cum qui scientes
luerim. nisi tam ignorauit. vendi
dit. ꝙ maxime si magnum
furtum pignori dato vendidit.

Petat. Si tenes quã ex empto pte
re debeam. vt mihi adempta fu
erit. quãus ea custodire debue
rim. tñ prius ẽ ut mihi ampli
quam acõnes pstequende eius re
primam emptor oporteat. qa
custodia adquisitum parum
efficit. Acciones aut ẽ nonsoli
arbitrio frĩ pculo tuo tibi pte
re debeo. ut omẽ lucrum accid
pendum te sequatur. Et nonsolũ
lum q ipe pecunia acquisiui pte
re debeo. sed q emptor iam ẽ
sibi tradito fuo acquisiturus fu
ssit. Quaeritꝫ nm emtor re
emturaũe dno. Cum empto uen
dito. sine dolo malo fierit tra
ditaq̃ ẽ. siue abeodem emimus
sue abillo. utq̃ alio q exnobis
tenebus ẽ. quinymo. ius eius ip
penebit. hoc eaq̃ nuper tuo
lasse. Si mulier exnobis. abno ẽ
missus. is omnino tuenous ẽ.
Ip. Si quis. ame ego. mq̃ emis
si. ab hoc bus iniquis pondib. ac
cepisti. ut immo me fallerer. ut
emptor eremus seripsisse aue
uisse pondib. immõibꝰ. pomp
aut posse duci. uendi re sibi tra
re. quaere q plusq̃ pecte. q hẽ
rationem. Ergo emptor exem
pro habebit acõne qua tempe
ẽ posse.
D. t. Cesumo pario plus res empte
sunt. deling tis ex empto uen
dito. ag. pot.
D. t. Si fundo uendito inquilina
te. ãgerum captio ẽ. ex empto
erit. acõ.
D. t. Si qs fundũ emit. quasi p
cum fundũ cumpi. agendi ius ñ
ces. nmq̃ dicto deciner. ãcau
qi. uectus sit. ex empto habebit
acõnẽ. Licet eni stipulatio de eau
tione non commissa. quia
ẽ de iure futuris. nmẽ acõne
prestatiã. in diem dum ẽ. ex
pta acõne q̃ uere.
Paul. Venditor domus ante qui

eam tradat. dampnum sit era
turis auctores respondere. sicut ui
uendit or quib. dã pcunia erat ser
uturus debe non ad nouissimũ em
ptorem. ex empto cum tenebe
qmlis generalis exceptio nõ adea p
timere debeat que uendit or nouit
quoq; sperabiliter excepe. potuit.
debuit. fraudi que ignorauit. ꝛ
occasiones. emptore certiorare nõq
uit. Ita enim uel modi. Si. Si quid
circumuenienda emptor sit. uen
ditor. nisse de qua querunt. fecit.
exempto. acõne conueniri posse.
Pomp. Quinque quinque scribit.
dus fundi. de pdio arbores flantes
uendidit. ap his reb; pecunia acce
pit. tradẽ noluit. emptor que
rebat quod se facere oporteret. ne
relaret. nẽ ee arbores eas uti ute
reniri facere. Pomp. arbores que
infundo stimentur. nonẽ seguntum
corpus. sfundo. nõ ut dominus
fuisset illarbores uendi. quereren
prior. si posit. si ex empto habebit
accionem.
Paul. In uendit one sup. mua pẽ
sitatione. pinque ducta inssi. domũ
rome. stimari. ruchoꝛ mercatorũ
ẽ. deceptus ibi erit. ex empto ac
tione habebit. sicq; si conuenerit. ut
ob hoc habeatur.
Paul. Si duo ex fundo uendito
separatim de modo cuius eorum. qui
tuuit. nec utrum. uno pacto tra
ditũ. alter aliquid deberi. quia
maiõ supr. forte siderit. unum
e. iugera. alterũ ducenta pte. non
plus eo quod maiõ. ex. x. mueniri.
tum si alteri ex. x. debeatur ita
ap Labeonẽ retinendum. Sz. me ex
pto colimali uendidit. pfuturi
fits. pẽ dubitari. ung; sic ex quis
modus silue desit. ipius mune
is hat. qui tempus sumẽ. an nõ
facit. dolo qui iure pretio emitit
Nec in hoc. amplius mihi q̃ mue
nitur. qui aliquam dicit ẽ. ad
pendum uendit oris fidempt
oris pam. tunc teneatur. uendi
tor. cum minor modus muenit.
Videamus tñ ne nulla querela sit.

VTL_01408_01_0215.jpg

VTL_01408_01_0216.jpg

VTL_01408_01_0217.jpg

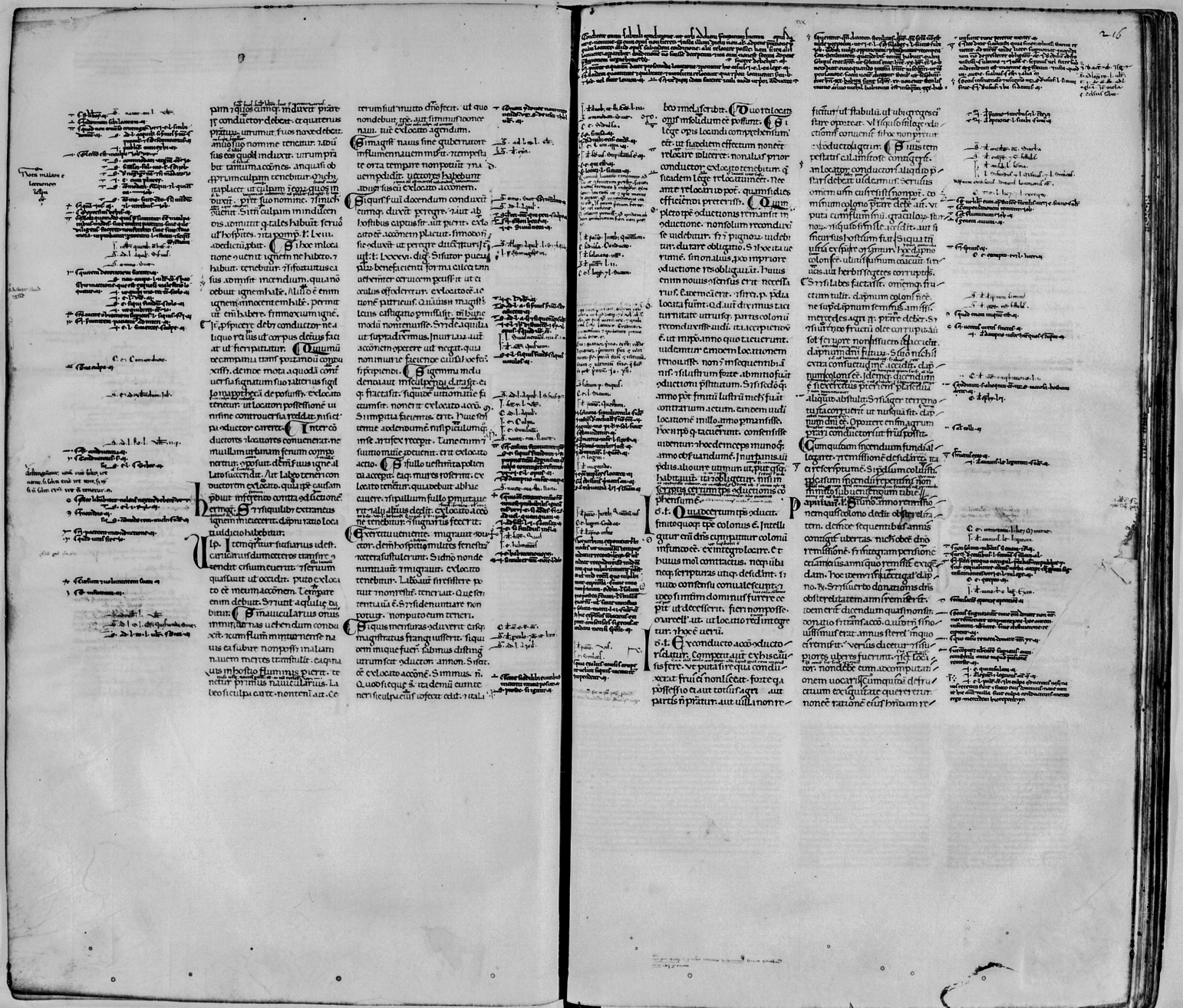

VTL_01408_01_0218.jpg

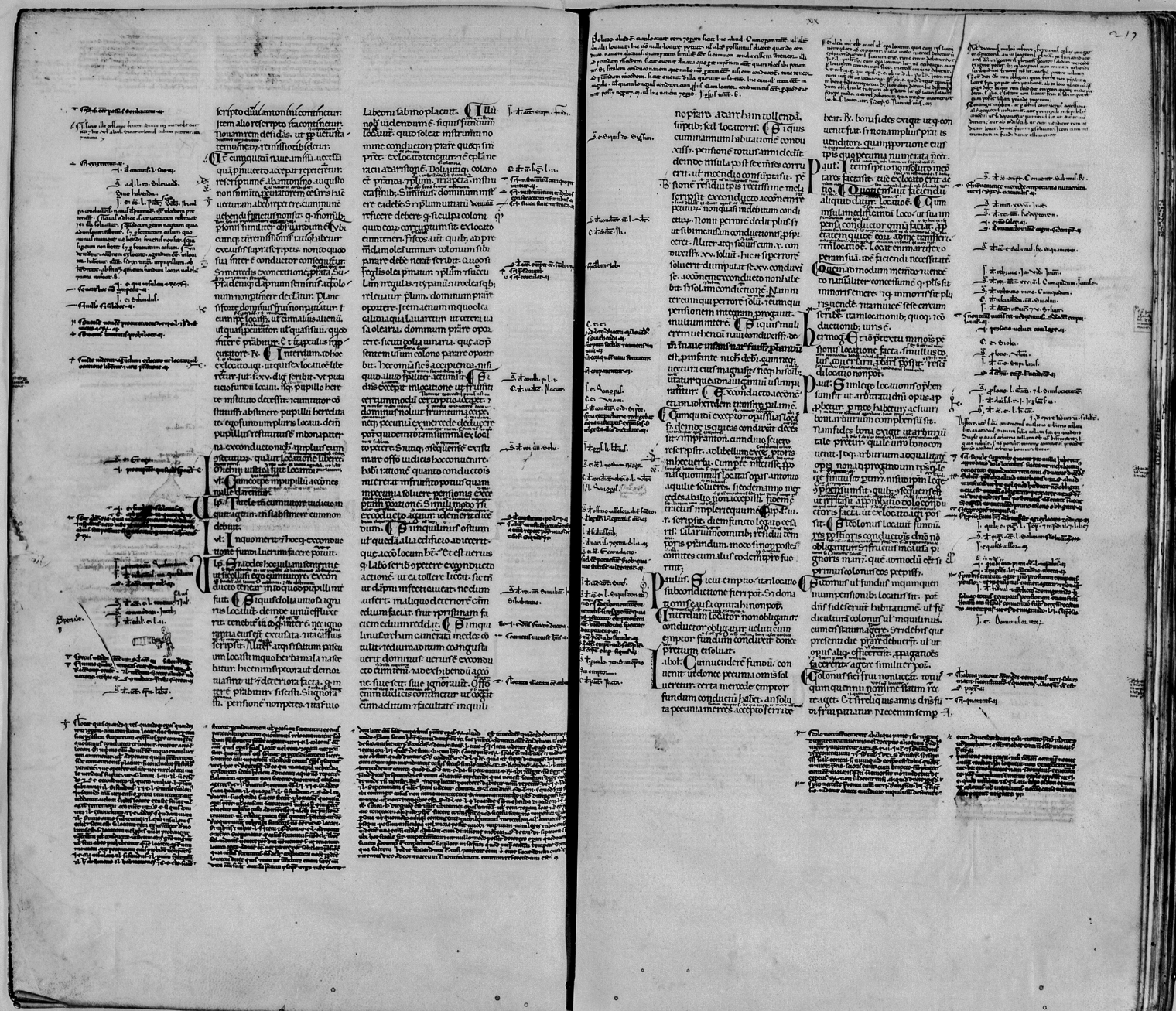

VTL_01408_01_0219.jpg

VTL_01408_01_0220.jpg

VTL_01408_01_0221.jpg

discipulū qui ignorauit mul
tum.

Abbas. Caligare fundum locau
ut simo ita lege colerent. vel
care cum michi liceret. quo
minoris locasse. hoc michi pri
retur. neconuenit. ut ipse lo
esset hoc tibi pretur. quamo
mo fundū michi colebat. plus tibi loca
ui. quero. an hoc ipm prare de
beam. Ff. an huius mōi obligatiōib;
do ut rem efficere debeam. ut
q. inter utrumq; pactum conue
nit. videtur aut michi hoc pactū tibi fe
to conuenisse. nequod preter
quamplore pecuniā fundus col
locatus. ideo ut hec conuentio plo
catore tantummō inter ponere
tur. Labeo. cum opus faciendum
esset. pop; redepti certam mer
cedem michi singlis diebus opus
tantos fieret. an locato agere
possim. Ff. si tibi opus locasti ut be
neficio eius michi conductor appa
reret tum si conuenit ut mihi
quicquid operis pecunia daretur.
primum tibi a conductore debe
to opus tantos fieri. Nam
quicquid inter eos utrūmo pto op
eris singlis operibus locatum sit
mihi fieri oportebit. an conduc
torem puenit. Pote itaq; exlo
cato cum eo agi. quantos eum op
fecerit. ut tanto mopere singlis
mercedibus stipulatus erat. ut arbitrio
dni efficeretur. Timen michi
uctor prare domino de bono
tate opis videbit.

Pomp. Si ex tribi locem fundū.
tuum existimes. vt conduc
michi agrum. Sed ego minoris
me locare sensero. tuplis te con
ducere. utiq; nonplis enī reduc
tio quā cepi placuit.

Paul. Quinquiussor exemit. ap mi
capendi debiti publici. pdiuq;
que mancipes ei colono locauit
rā. p. non retinuit. sed rursus in
eadem pignoris mācipio.

Paul. Quero an fideiussor oblu
tionis. f. mutuas non illatas. pe
sionū nomine teneatur. Respō

sum. q. constitutione quib; cauē
tur. eos qui publice pecuniā exsol
uunt. non solum modo damnū
agnoscere oportere. Paul. Ff. sim
omem cum conductionis fidei tu
sor se obligauit. cum quoq; exe
plo colonū tarduit illa. pma
ramo colonū pensionum prare de
bere usuras. vsure enim in bone
fidei iudiciis. si non tam exobli
gatione. pficiscantur. quam ex
offō iudicis. applicantur. Si ei
fidei iussor mortem iuris. Scap
placuit. equi inter principuoq;
cognoscere omes ut iuris. Scitū
fidei iussiōis. inquantum illi con
demnari exhomine fide oportebat.
tantum fide tua eē iubes. ut ta
me plenem me prābeā. Cū
locatore fundi. conductore con
uenit. ne mitra ipū locatorē. sed
uctor de suma mutua repellere. si
pulsantē cēr. pēnā. e. pte. cuius
locator seu conductor. ut suus
uctor sumitra ipū locatoris diste
dere. uel ty. que. e. tu colocatori
pte. quod mihi cū de se stipulatus
sum: Quero cum suus conductor bi
enni communi pensione non sol
uerit. an sine metu pene expel
li possit. Paul. Ff. Si quidem mich
expressum sit. ne in platione pena
li desolutione pensionū. tū ue
risimile est. tacentem esse de nō
expellendo colono intra tp̄ p
finita. suspensionib; paruit. nec
opus est. Et si pena pterea
cepit. si quis pensionib; satisfe
cerit. non sit. Quamuis locatori dol exce
ptione obstat. Ff. Si ita ut quotiēs
mutuū colone accepturus. appo
situm colone pignori. Et si
stimatione huius desuncti ab
herede colone petri oportere.
Si. Ons borreum. effodiendo nō
putum horrei nocuerit. nisi
custodia eius recepit. Sed utri
cuique ex his accidit. ex locato an
noua inquisitione petri possit.
Conductor fundo si
uctor sua opa. ubi opus necessaria
ut uniuersi auxit. ut efficiatur.

ut instituit. cum non omnes mu
nera adrecipienda et que impen
dia conducto cum dño sum
oci expm̄ pot. Quoties lego
oductionis fundum an tps fine
usta. aptabilia deseruit. ad
soluendū totum tps pensiones
exconducto conuenire pot. qui
tenuit locatorem in dq; eius mer
est. de penitus fuerint.
Si. Cumdm̄ turres. insulam
q. desiderat. diu non apparent.
nec ut tps pensiones exsolven
ub; conducto ibi. apparet. Si que
sibi sunt. deserit. apublicis pso
nis quos. inter. e. iudicio siti.
tps aut inhuius modi re. biennii
deb; obtinem.

Abbas. Quotiēs habetur. arti
muncta. ea domui ut ea ma. pro
mo locatur. Si ita inus cumedi
ficarit. insulā. terra mercatorum
amplius qui fuit amita. cessit. ea
locatoris erant. consecutus. erat
ut sibi pluris mundata.
partiretur. q. locauit. humore p
fluuiū. edificia corruer. Liber
locato tantumō actione nec. ar.
qua ipse ipa congestio sit humor ex
ea re gestione posita damno fuit.
Damnauit. inuite. acco obtinu
fit. pque non est verum secundū alia
cuius obligata. damno quis affectus
est. hoc ipso. non. pdest.

Labeo. Insulam uno pluo eminis
tot tam locasti. eam utendi. ut hinc
ut emptori mercedes inquilino
rum accederēt. quam tu sibi conduc
tor maiore pio locasti. tū hoc ip
tum accedit q. ei conductor de
lect. Propositi locatoris hoc
erat dicti. an qui ducem efficia
debet. Dem iusta facturum non est.
quamuis locatoris interfuisset. tan
tam pecuniā conductor promisse.
Et enim eam obligationē ceteris pro
to. quatenus eius bonus de spe
ratis exitibus missis. quia tacitu
apparet. et ut eo tps nato soluere
sine quo fieri non possit. Qui
dam in municipio balneum p
stando annuis. xx. nūmis con

duxerat. tuo refectione forta
sis fulta. similiq; rerum. e.
nūm ut plurimū eo conuenerat.
conductore. nūmos prebere. sa
cedebit dico. sumptus refectionem
se impecunia impendisse satis
duret.

Labeo. Quatus communi faciendi a
placuit. duxerit. deinde opis parte
effecta. terre motu concussa erat
edifitia. Oratus ut sublimius fun
naturali. uel uti terre motu hoc ac
cidit. placet eē piculum.

Labeo. postio. Cum imples. in
nos domus locata. e. prare locā
tor debeat. ut in dulum habitare eō
ductor ex kal. illius temporis. anni.
sibi locare habitator fuerit. an fo
re possit. Respondit si ea domus ex kal.
annuar. facta mkt. una sit penun
sus. tantum ne habitare quisqui
nes. obstendē. aut quo possit. nec ei locā
tori. conductore prabitu. Idem ut
necessitas quoq; possit ex kal. iulius.
refaci. como habitare. si penus
fuisset. locator. si modum comodi
habitandi dare. Cretē
colonis quidam coloni in. e. nolen
tibus. dno possidē. cessit. no
mus. dno possidē. cessit. no.

Estimatum fullo pedem. Ma
des impetrat. hec repetere us. Ag
nicolā mus sel locato cum fullo
ne. fundi ea ex mutuum. in
possit. adueri sufficere mag. agere.
labeo. aut si. ea omsequi. fullonis
ut del. super. b. si. hoc tibi impos
sibile e. pse cerni. tunc fullone
quoq; ubi condēnabit. mas
aut actiones ea prestare com
pellat. Locatricta omnis
facienda locati erat. utaut. pbi
no aut impune locatoris aut
heredis eius cēr. Redemptor ex
voluntate locatoris quedam mo
pe mutatur. Ff. opus quidem
ex lege dicta nomine di facturum.
si ea ex voluntate locatoris p
mutatum est. redemptore ab
solui debe. Mandatum tibi
ut exactis quantitatibus edifi
care uelles. Renuntiasti michi
eē impensis executore. certam

VTL_01408_01_0222.jpg

VTL_01408_01_0223.jpg

VTL_01408_01_0224.jpg

ris cuit actione cē aristotat. an
mfactum dm debeat delubin po
ſſ. fide dolo cert.

Si gratuita tñ habitatione
dedi. mō modū agere possit
iut. ut posse. hē uillus pscriptis
uerbis agere. Si mercedem tu
bi exhim. aut dedi. ut eisdem
michi afferas. aut pnum earum.
demihe pierit ante uendito
nem. cuius pcuniā sit. & eat. Libo
g. primo scribit. si quāde ego te
uendidero roguit. meum cē pcu
lum. Sutme. tuū. Sneue mīn
fidum taxat. sensimus. teneri
te actenus ut dolū culpā michi
prēs. Accō. aut ex hac causa uniq.
erit pscriptis uerbis. Cap. t. v.
ssit scripsit. Si remihi insplcien
dam dedi. ridicat te pdidisse. ua
uenum michi pscripsit ubi ac
no compēt. si ignorem ubi sit.
Nam si michi liquet. apud te cē.
furti agere possū. ut condicere
ut. ac dubitatum agere. Sedm
hoc sicut insplciendum dedi. sui
pūsse aiunt. siue utrius. dolū
culpam michi prēsto cē dicop
utilitatē. periculum non. Suero
ma dum taxat cīdi. ut mē dolum
solum. qui agit de posito hoc
accedit. Si cum unū bouem
habeam. aut uinum. unum placu
erit mihi nos. ut pdenos dies ego
ei. ille michi bouem. ut mortuū
remuī. ut opus facere. tp. aliū
bos pim. commodati non com
pent. accō. qua in fiunt gratuitā
modatum. verum pscriptis ū
bis agendum. Si cui michi
uestimenta uendēda rogando ut
cui pne me relinquat. ut pmodi
ostenderem. mox hec pierunt
ut agnus. aut alia ui maiore. pcu
lum me minime prāstat. Exā
apunt. utq. cūstodia. adme p
tinere. Si quis spontis ei
inullos accepit. ne reddat ue
tōn. pscripsit uerbis acō meū
operat. Necenim recipienda ei
bmi opinio q. dolus et furtū agi
exhac ci putat. aut. modus

emmrī nomine cuius neq; pō
ſſionē neq; dñium uictor ha
buit. agere furti. Plane si mihone
sta causa spontis sui fuit. sui mu
li dumtaxat. respectu cris. ſ. a.
d. t. Si arbe pecuniā deposueri
ut deinde uicto isti quāuis meū redu
xissi. nec dubium quin ne reduxe
rit pecuniā michi ipse reddas. meli
ē pscriptis uerbis agere. Non ē
ambo pecuniā ego fugitiuarius
deposuimus. ut quisq; apud se que
sierit. sit depositum.

d. t. Rogatus me ut tibi nummos
mutuos darem. ego cum non ha
berem. dedi tibi rem uendendā
ut pro eo uterer. Si non uendidi
sti. aut uendidisti quidē pecuniā
aut non accepisti mutuū. utili
ē tibi agere ut tibi eam pscriptis
uerbis. quasi negotio quod ī me
nos gesta. pruī cēset. Si pēdū
pte obligauī. dein placuit inter
nos. ut michi fidi iussore prāres
nec faciat. meliusne dico pscrip
tis uerbis agi. nisi hi mercēs me
uenit. Nam si interuenit. ex loc
cato ē acōne.

d. t. Apud labonem quēritur. si
ubi quos uenales expiendos de
tō ut sine dolo displiceāt redde
tuq; de illis. ut mihi succurreris.
uictis. dein emere noluerīs. an
sit aduersus te exuendum acō.
Et puto ueriusse pscriptis uerbis
agendum. Nam inter nos hoc ac
timē. ut expiritum gratuitū
accipes. tuus ē certare. Item
ap me li quaeritur. simulat ubi
dedi ut experiris. si placuisse. e
mere. si displicuisse. remedies
quibus aliquis prāres. dein mute
ac tatorib. fuisse ablate me
dios expirīt. quod ē primū.
utrum ipsum mīnces. an mercēs
tīn. Et aut mea interē ut rum
empto ī mea contracta. infu
tura. ne fiacta. ipsum petatur
fisturū. mercēs petatur. finē ep
mit deactionib. putauit. siquis
pfecta fuit empto. competere ce
uendito acōne. suo ridū. talem

qualem aduersus de fulto rem
dari. Si eum emerit argenti
uelle. usfulturius adre delubi
mrelquerit. cum displicuisse
fuisse referēdum dicisti. ne sine
dolo malo et culpa tua pierit. u
sufturi cē dicī mitum quia eius
quoq; causa sit missum. Certe et
pam eo. quib; custodiendum p
ferendue dedis. prāre te opor
tere. Libo. ait. ī puto pscriptis ue
bis acōne mihi ne competere.
d. t. Quotiens defertur acō ut ex
cepta sit. acō ut exceptioe
Gaius. Si ubi polliceri sit recepta
ue uestimta dedimus. siquis gratis
hanc opam te suscipiente. man
date obligō. Suū mercede data
aut stipula. Locatio. si duo nouī
q. negotium gerunt. q. sine eo. gē
uthanc opam suscepis. neq; pmi
atur data. aut stipula sit. merces.
ficatio negotii gestum fuit. ut po
stea tanq; mercedis nomine dare
ut quamuis inter eos statuti
sit. placet quasi de nouo negotio
inf actum dandum iudicium cē.
pscriptis uibus.

Ifeni. Quoscūq; tybim cum am
bularem. alteri eor. et qui secum
ambulabat. rogatus amulā ostē
dit. ut respicerē. Excidit illi a
nullus mybim de uoluturis. ſ. i.
posse ut eum eo inf actum ac
tione.

Affric. Teicus semp nō. xcev. de
dit pactū q; sum. ut cer reddendi
pecuniae tributū q; eius pen ste
deber. semp mus prāter. Compe
tatus suis semissib; quamdoq;
minuit tributū. nomine pstitu
tum fore qui eā. usitata. quan
tatis cē. ut in dicto cē stueret.
q. amplius prestitum cē. idee
fore dicebat cē. aut si fore tem tu
sura summa tributū excessis
si. idq. amplius cē. ac uis semp
nō prāret. Neq; de cetē ulla sti
patio inter posita cē. Queri su
lebat. idq. amplius exactura sē
pmus redegisse. qua accōne ab

eo consequi possit. ſ. pecuniae quā
credita usurae nisi mīsi plane
deductas non debi. Verum ipp
posito audeno um ē ne tam frue
rata pecunia mellioq; debeat.
qui quasi mandatū inter eos cō
tractum. nisi q; ultra semisse con
secutus fuerat. Sine ipsius quitem
fortis petitione pecuniae credite
fuisse. quia neq; quidē si sem pmit
tem pecuniā sine dolo malo ut
amisisse ut eam habuisse.
dicendum. nichil eum cōmodi
prāre debuisse. tutuisq; pscrip
tis ūbis insecti. acōnes dandum.
pfectum cum illud quoq; conueni
fuit. q. amplius pstaturum cē qui
ex illius retinerentur. sorti dece
dere. Quod ipsum ius recusam
pecuniae credite excēdat.

Mercatus. Si opis fabules quis ser
uum uice mutuā dedisse ut tonde
retur. posse cum pscriptis ver
bis agere. si eum si pecuniā. is dedisse
fuit ut iumicis acceper. necē hūc
rum quod si pervenit ope modi
te date sunt. pē repetitio pstant.
Nam aliud dando ut aliud recipi
obligatio iure gentium possimus.
quod aut in debitū datum. aut ip
sum repetendi. aut tamen dem
ex eodem genē. quod. neutrum hō
opere repetī possunt.

Pomponius. Si scripsi dedi ut eas de
michi reddas. commodati acō
ē. sunt pondus argenti dedi. q
tum mihi cē. tantum dem pon
dus pecuniae. pactionem pscriptis
uerbis. tam donationis. argenti. qui
illi scripti fuerunt. Si sic ut hos
scripsi ut eius de pondus argen
tum dare oporteat. dicendum
est. idem.

Domitius mucius. Si cui testatissimi
principis pecuniā augusti. Iure
eni dicim ex omnibus uideri iure
collecti. Digestorum. seu pandec
tarum. cōdi. lib. xxviii. expl.
Incipit. xxv. De pignoribus.
et hypothecis. et de pactis do
rum. et qualiter ea contrahū
tur. ꝙ. R.

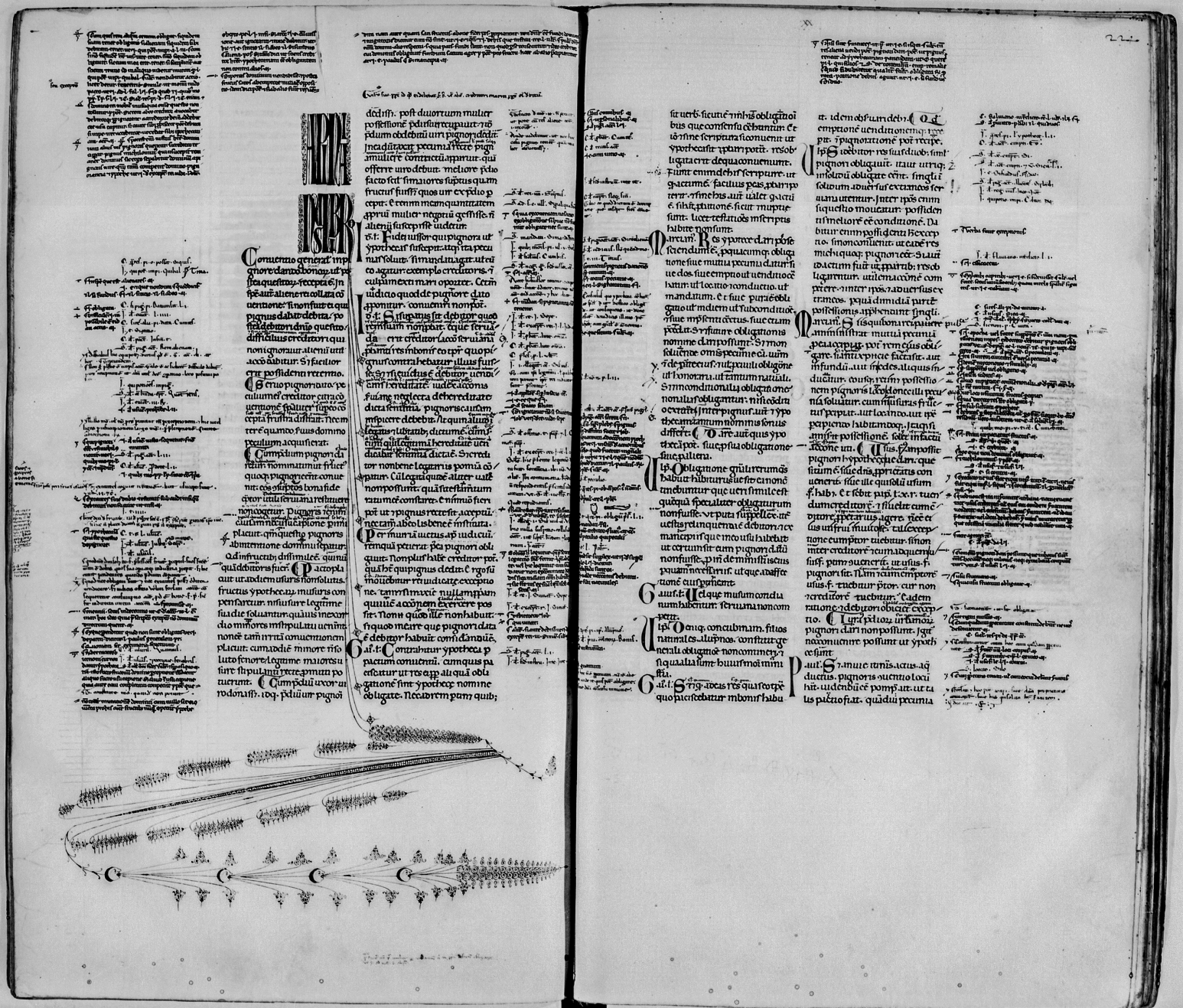

VTL_01408_01_0226.jpg

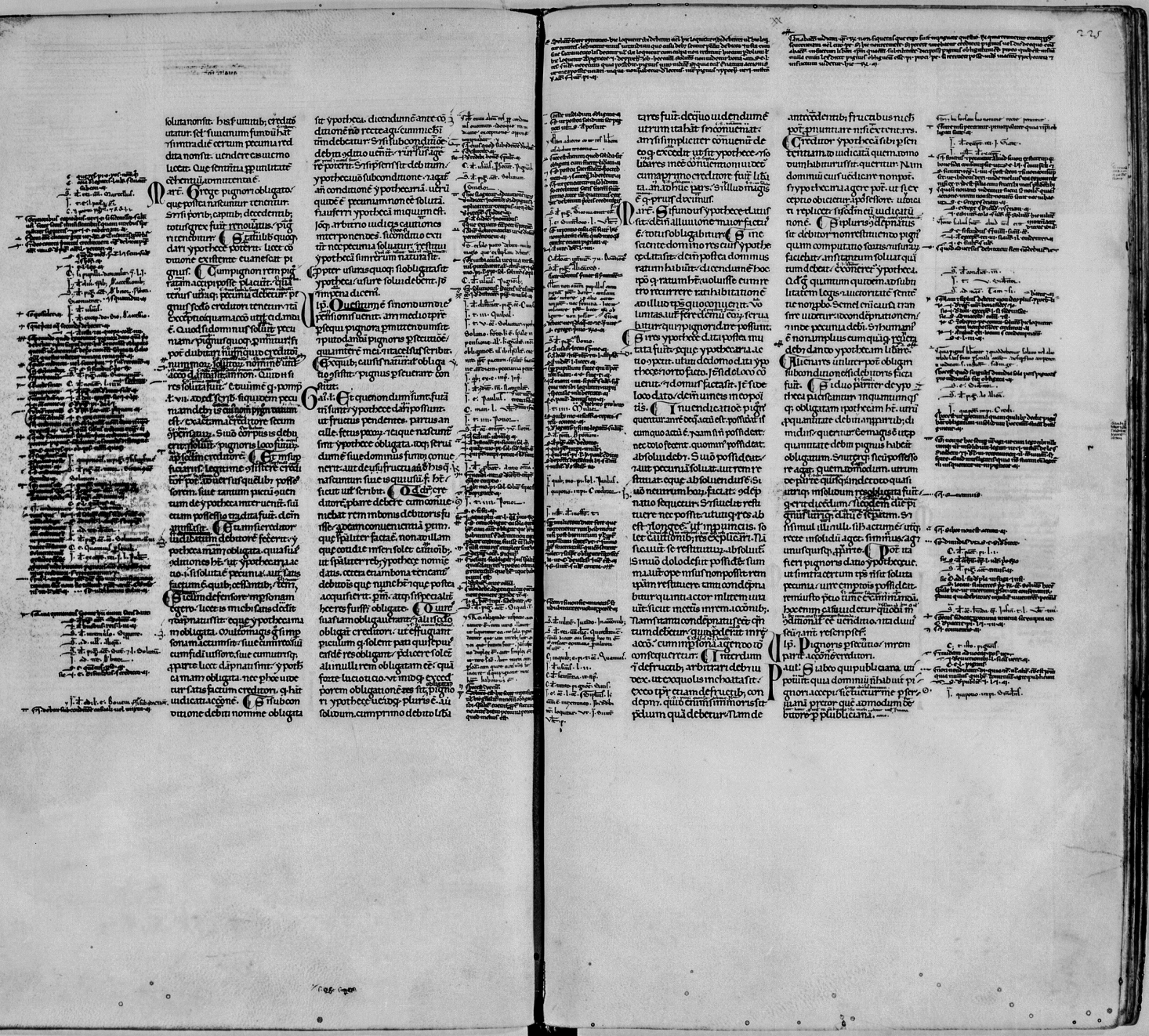

Lib. Quo pignori pleg. recep. non cogitur vnam vsibus nisi ante lapso quantu debet.

Cum conuenit ut is qui ad refectionē edificii creditor de pensionib; iure pignoris ipē creditū recipiat. Iudicōes vtiles ad ius inquilinos accipit cuius mf exemplo quamdebitor creditori pignori dedit.

Si inter volentē pignorare meū conuenerit de pignore. ut tam habentē me cōuictionē ut mandante. quasi inter me vo lentem meū queuisse videatur.

Si debitor seruū qui ante dnō bona fide emerat pignori dedit. ut ea lege emptor pignori teneat. Fuit me locus si aduersus eū cum agat creditor. doli replicatione exceptione eludet. nam ut aut. habē rōhem.

Quicquid pignori comparatū siue mō mō de fortuito accessit. ad debitorem rumpam.

Si res pignorata non restituatur. is aduersus possessorem erit estimanda. Sin autē aliter aduersus quemuis possessorem. Nam aduersus debitorē. nō plus in quam quanti deb. quia nō plus interest. Sed aduersus certos possessores / exempli gr. qui ab impubere seruum debitoris creditoris fuit. restituere debet debitori pignoratitia actione.

Mod. Si eo quo tum mea iudicatione me creditori suo pignori obligauerat. heres exinde exposito facto pignus a debitore directo quod non omnia le sit. suum pignoratitia adhibuit debitori.

Creditor rem sibi obligatā exemplo pignoris locare recte potest.

Pignoris obligō tacitum inter ipsos tenet recte cum tacita obligatur.

Inquat. similiter emere quis pignus dicitur. pignus accipere non dicitur.

Cum tutore ut similiter contractus pignoris interdicat. retentionis locus non est. nec sibi creditoris ad fiscum pertinent.

Fides iussor imperauit a potestate ante quā soluere. ut pignora ipē possideret quasi satisfacturus creditoribus. nec eius fecit. eos hērs debitoris pecunias solue creditoribus. Queran pignora fidiussor restituere cogendus sit. Quod. R. cogendum est. Pater seu emancipato filio facere possit. ut qua quamtatem mutuū acceperit. despecto creditore eo pignora sum sterides suā manu. filius eā ipse impeditur ceī scribere. subdo memorātione domus ad filium pertinentis pignori dande. Queritur. an heus inter ceā bona ea cui hanc domū iure optimo possidet possit. eā pignoris sē hereditate absumit. nec meminere ex his colonā mādante patre in mutuū super re pusse mihi mutuū erographi. cum nego. sensum suum accōmodare nec patri. ut pignori suo fundo aut alia posita. Quāt. R. cuiusmanu pignora comūi suā futurā seruus sepāret. consentiens ei obligationi declarasse videtur. Lucius titius pecuniā accepit qua impēdis erat obligatur. heredes et ceī his mē fecerunt sibi mancipii defuncta. illa subtituer. Creditor posteā dum a mancipio distringeret. diruit ampā. mancipia quę mōdo impēdiis seruata. hoc in potestatis emptor vendere recte potest. Quod. R. si neq; pignoratitia neq; ex pignoratitia malit nata. minime creditoris; obligata est.

Mariani. Seruū quę quis pignori dedit. exclusissima offensiuitate. more solutū. quia ius facit debitor creditor in his seruum vendidit. Inuita quo cōditori in debitorē. structa est. quia creditum pius accō nonsufficeret ad id quod deē pequniam. quod seruum inter fecisse. aut clusisse. ubique inter fecisse. adhibendū tenetur. vbi aute clusa fit. quasi dispnā inuitę data mu accōnem adquātū interfuit. qđ

Pauli. Si eorum conditionē rei cui filio fuit abdicere. iam pridem a patre. ut eman cipito filio eorum debitori pignus vendicare. neq; filius q. nunc habere cepit. actionē ne expectante tpe. potquicquid ei soluitur dr.

Paul. R. generaliter quę mō quationē sufficere. ad obligatio nē pignus. Sed eaque ex bonis defuncti non fuerit. si posteā abbere de eius excussi acquisitis. iudicari non posse. a creditore testatoris. Si mancipia mancipium pignoris cecidere. cuiquo. exbis natus sit. eodem iure habē dasunt. quod tū dixi mus. Magna tamen. siue ñ ita prędit. fidomnium eoy. ad eum pertinet quos obligauit. ut heredem eius. Ceterū supra dicti domini pignerant. non erunt obligata. Omnis pignori data exustę. tamq; area emit. lucius titius. rectē stipulatur. quę stuę de ure pignoris. Paulus. R. pignoris pfecutionem pfequerare. id eius fol. suppliciū secutum iudicē. cum iure pignoris. Si bonę fidei possessores non a liter cogendos creditoribus. edificia cum restituere. quā impensas in exstructione quātenus pfuerint. facta ē recuperent. Si ciente te non sentiente dnō seruus ut omnia bona dni pignori obligati cōtinentia. ipm quoq; quitē ut obligati sē pignoris iure.

Periculum pignoris nomis

uendi ad creditorem pinere si ipse ei cuius obligata fuisse.

Seci. Lex etiā qua fundo dicta tur. ut post certum tpe uecti gal solutum necē. is fundus ad dominū redeat. Postea is fundus possessori pignori datus ē. Si tamen est a recte pignori dat. R. si pecunia interesset. pignē. Item qui tum ē si eum in exso lutione accepit. cum debitor quam creditor offerret. appetere pnuntiati cē fundum secundū lem dnicē. cuius potior cuius cē. R. sui ponerentur. uerum si lu nom solutum iure suo dns usus cēt. pignoris ius eam misse.

Debitor pacisse. ut quę cumq; impēsa pignori data. in ducta mutata. importata. ibiq; asportata cēnt. pignori cēnt. eoy pdiay. pars sine colonis fu it. cui. actori suo colonis debi tor tradidit. affignatus ser us culture necessaris. Queritur. an his cui ususfructus relictus est. obligati cē. R. eos dum taxat. quibus animo adomnia mobilia cēnt. ut ibi perueo cēnt. non pis cuiq; accōmodarent. obligatos.

Si quis mihi debuit. ut ei solueret quidē ego rogatus ñ sit. Si pignus ei dat. ambo solutio nem tenere. et.

Cum debitum debitor creditori pignori dedit. quę res eā rumdē facto nichil agit. Tabernę appellatione merces quę mercēnt obligatę intelligi mus. Et si cis merces quę di straxerint. Alias compellę quę meam tabernam mutuę re cesserit. Anomia quę ibi de prehenduntur creditor hȳ pothecaria actione petere possit. Et cui mercum sues mutuę sunt. mas alue illate. R. eaque mortis tē pore debitoris mea bina mu tasunt. pignori obligata cē ui deantur. Idem quę ait. Cum pfi

VTL_01408_01_0228.jpg

VTL_01408_01_0229.jpg

VTL_01408_01_0230.jpg

VTL_01408_01_0231.jpg

da. Negotiator mar-
mor. ere-
ditor subpignore lapidum quæ-
pria clientores ex pecunia credi-
tors acceperat numerauit. idem
debitor eorum. oductor. cessus
fuit. aliquos pensiones aliquot. a
nis solutas. pcurator exactor
positus. ab lapidum uendito
nem offm exercendit. Quæritur
mutuo pignoris eos creditor re-
nere possit. ex. sententia que apponi
tenuit posse. Dedistractione pig

Paul. t. Credi tum ut ypo
thecar quippiā pignori thecā.
accepit. post aliū creditō
rem quipignus contractionem
inbona debitoris stulit. ne quo
q similē pactum bonor. obtuli
um contractui inter posuit. an
secūd creditore dignius. nullo
ure actenōne titulo pignoris
uendidit. Probeam rem an ipsum ma
dato contra eum creditori qui pi
gnora sua requirit non compecat.
Respondit dande nec furti rerum
mobiliū gā rectē queniet. qua
prium cuiusm ordinis erore du
cius pscribimus uideatur. Pterum
cū alter creditor furto possessio
nē que ni fuit apud eū. non am
sit. Aduertendum quoq; fr̄ustra
litem exerpit. quamcq possidi. ne
q dolo fecit. ut desinere possidē.

Sequit. Q ut secūs creditor possi
sores interpellare debeāt.

Iudi sussor ouendis offo u
dicis affectus. ē ut emptionis ti
tulo pecunia creditori pignoris tu
tum suscepere. Nichominus ātea ere
ditor cui posita. subrogē pignore
contract. offerende pecuniā qui
fidi iussor de pendit. dimittis me
ditis. facultas erit. Nam huius
modi uendito transferendi pig
ris causa. necessitate iuris fieri
solet.

Cum prior creditor pigni
ture uentionis uendidit. scio
creditori insupēd us offerenda
pecuniæ confuenit. Si ei debitor
non inter-uenient creditore pi
gnus uendidit. cuius pecunia

ri creditori soluit. empton offer
n. quod analiū creditorē de nū
mis ei pecuniā. iussure mecū rpe
tuā eni inter ē debitor pignus
arum uendidit. and eenio pig
n obligā.

Cum soluende pecuniæ dies
pacto constitut. conuenisse ut
deatur ne prius uendendi pigno
ris potestas exercetur.

Marcell. Cum sedi creditor obla
ta pecunia prior in locum cuius
cessit. uendicione obpecūniā solu
tam. creditū recte facit. Cui
cumq creditor ut fidi iussor so
luta pecunia pignora suscepere. re
tres offert. qui eis empcionis ti
tulo exterminet.

Mod. Cum fitor creditor a pore
pignus ut ypotheca emit. non
tam acquirendi dñm qua servan
di pignoris sui cā intelligitur pe
cunia dedisse. Et ideo offerenti uideb
tore pē.

Mecum. Si creditor pignus ut
ypothecam uendidit hoc pacto cū
lictat sibi reddere pecuniā. pig
nus recupare. ansi paratus sit de
bitor reddere pecuniā sequi do
posit. Et tut. l. xi. dig. scribit. re
te quide distractiōe pignus. Cerni
agi posse cum creditore ut. si quas
actiones hā. cedat. debitori. Si
q. ut scribit. in pignore. idem
circa ypothecā est.

Illum inspi
cendum ē an lucrat debitori si ypo
thecā uenierit. pecunia soluta ei
recupare. Et si quide tā uenierit
ut summa certum tps adebitore
pecunia soluta fuit. empto rescin
datum. nunc illud tps pecunia solu
ta. recipit ypothecā. Si uero tps p
fecerit. aut sine eo pcutores ue
nierit. inpot rescindi uenditio n
minor sit annis. xxv. Debitor. aū
pupillus. aut in. p. cura abstens.
aut maiqua causa eius. cui. exp. eoq
bus edicto succurritur. Quæ
ritur si pactum sit a creditore ne
luctet debitori ypothecā uendē
ut pignus. quod uuris sit. tam pa
ctio nulla sit. tā qua si cōmissu

fit possita. Iō; iure uenire possit. ī
certum ē nulla ē actione. ut pe
tionis ter.

Mod. Creditoris arbitrio pmitte
ex pignoribus. sibi obligatis quib;
uelit distractis. adsum commo
dū pecuniæ.

Paul. Quæsitū ē si creditor abē
tore pignoris pium fuare non
potuiss. and debitor libatus cē. Pu
tau. si nulla culpa imputari credi
tori possit manere debitore obli
gatum. quia ex necessitate facta
uendito nonlibat debitore nisi
pecunia pcepta. Pomp. l. i. tra sēd.
g. impignoribus. dandis adicit solet.
ut quominus pignus uenisse re
liquū debitor recidet. supuacu
umē. quia pōt iure tacere sch̄ē. ti
am adjecto eo.

Et sis quitaqe pignoris em
obcutionē repetere adueniēti
bus nonpōt. ni nonce audiendi
creditorem qui sum dum uendi
dit fuerit eius demtis exitialis cā
questione mouere.

Scæ. Arbit diuidende hereditā
tis cūmorpa hereditaria diuisit
ss. nomina quoq; comunū debi
tor. sepatim singlis insolidum
assignauit. Quæritur. an debi
tor ib. cessantib. psolidopignus
uendere quisq; pōt. Respondit.

Rescriptum ē ab imperatore
libellis. igenit papinian. cre
ditore. adebitore pignus emere
posse. quia indominio manet debi
toris. Si alienatus pignori
datus fuit. creditor cum uendidit
uidean. amplius q. pepit creditori
libet debitore ponalia acōne pe
nue credite. quod uere respondere
tur. si eatēpe uendidit ne euicto
nis nomine obligaretur. quia ex
contractu equali obligatione im
posita adebitore. Certe ex actōne
eius redacti in pium. equitas pp
ficere debitorem qui creditoris luc
cedi. Si quamū quippe adcredito
rem. debitor libatus. quamum
uis addm res sincedum pignus
tuetur. ut ad exemplum post e

tionē. ipē debitor utili actōne
teneatur ne ex alieno lucrum sibi
crum acquirat. Nam si mortgores
fructus fortē perem. aficiem ipse
creditor abhulte. inuitos inquā
tutarem debitā accepto ferre debe
bit. ē cum pignora in uicis dom
norem que debitoris nonsuisse. ad
stulisse creditor quasi obligatā sibi.
quæ teneatur. ansoluto debito reth
ui eam oporteat debitori. Ideo
Lāmi. pstituendi. putāt. Q. uasi
ri tā uendidit. ut certum sit omī
modo. ipē cum priuum remanserit
uctum obligatus ē adhuc estimuen
dum. arbitror. interim quide nē
adebitore peti posse. si interim
solutā libationē. Verum si actōne
exempto cuenius pstituis creditori
empton debitū. prequeum adebi
tore posse. qua. apparet nonce li
batum.

Paul. Creditor qui iure suo pigni
distrahit. ius illi cedere debet. ut
pignus possich. tradē utiq; debi
possessionē.

Scæ. Arbitri diuidende hereditā
tis inter heredes cum orpa hereditā
tam diuisiss. nomina quoq; co
munū debitor. separim diuisit
glis insolidū assignauerunt. Que
ritur. si eorum. ex his debitor
re sibi adicto cessante insolutio
psolido pignus subdo nomine ob
ligati uendē posit. Respondit.

Ob mutuis pignus sub ypotheca solu
tum. debitoris amicus ē.

Absentis negotia gessit. pi
gnora citra emptionem pe
cunia sui libauit. ius pristinum
domino restituī uidetur. Igitur
qui negotiū gessit. utile seruia
nam dñi sibi nomine retinendi.
sitam. possidet. exemptione de
desistendum. Communi debitor
numerata sibi parte pti. quum
q. uenierat. pignora acepisse. ac
posita residui pretium emptori
tradum missis donassē. cōq.
defuncto donatione quib; dum mo
di inutile ē. stabit. iure pignoris
fiscum frustra petere. potui quasi

VTL_01408_01_0233.jpg

quat⁹ ff⁹.

nom repellitur creditor cum ad
huc eres mihi⁹ sit debitor⁹. ami
cum teneatur exepto pignus ex
tinguitur. q. ymago ē. S quis ſi
pauper uenditor sic cui⁹ nomi
nec patiuſ sit emptor dirē tan
tum dē pot dici. S si primus ex cre
ditor uendere debitor uō do
uit. An exceptione illa summo
uere. infacti sit magis queſtio.
Tumquid ō uenire uolunt ut p
rio accepto ipi quoq; res expellat
quocūq; nomine ab ipso⁹ ſensus. q
simorem dicit. uendidisse in
hoc ſi tenet dicit. uendidisse in
bocc ſi tenet uidetur. ꝓter hone
ta matrimonii. Jn contrariū. ſig
nat ſit donare ut uendidit debitor.
repellet⁹ creditor⁹ misquis dicit
is ab eſſe clonan. q amicus erat
creditor⁹ icu donatur. q. ſi accēs
ſer. x. uendē ille v. uendidit. di
cendum ē nonē repellendū credi
torem. inconuenio non erit que
rendum quin rete uendat ſip
tura uendidit. qui concessit cre
ditori. Quomodo aut consen
ſisse creditor⁹ ſi ciente eo debitor
rem uendidit. cum ipe passus ſue
rit. q. ſciebat ubiq; sibi pignus
datum. Solutio ipse ſuare mta
bulle pecuniā. ſi emisse uidebitur
nō magis ſe ſignare et deceptū
ē. quod ab emptore opponi
ne ſolet. Si debi
tor conſentiat liberto ſi uen
dat. ꝑ ſui tuitionē. Si uen
dat. ꝑ ſui tuitionē. Si uen
dat. ꝑ ſui tuitionē. Si

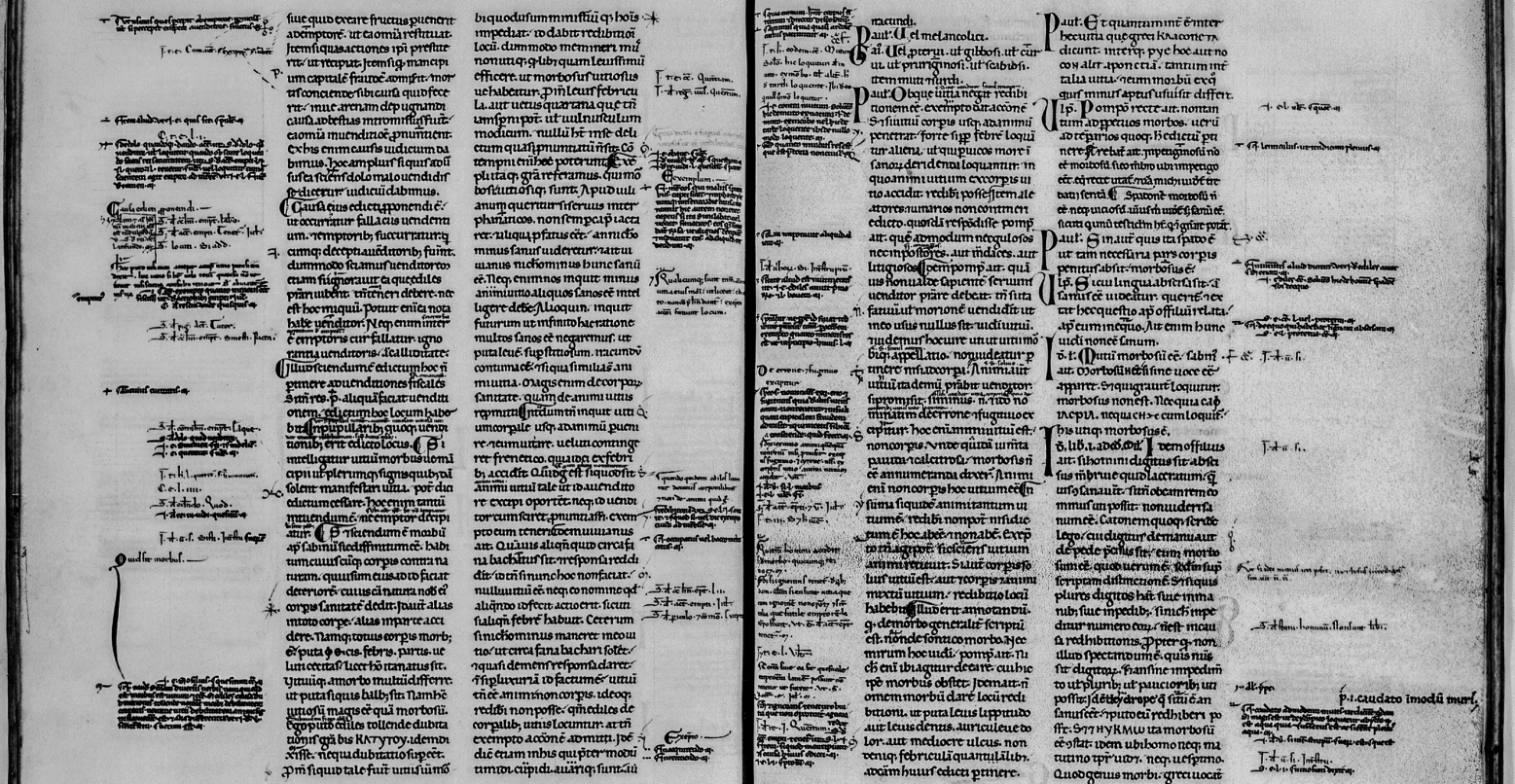

VTL_01408_01_0235.jpg

VTL_01408_01_0236.jpg

VTL_01408_01_0237.jpg

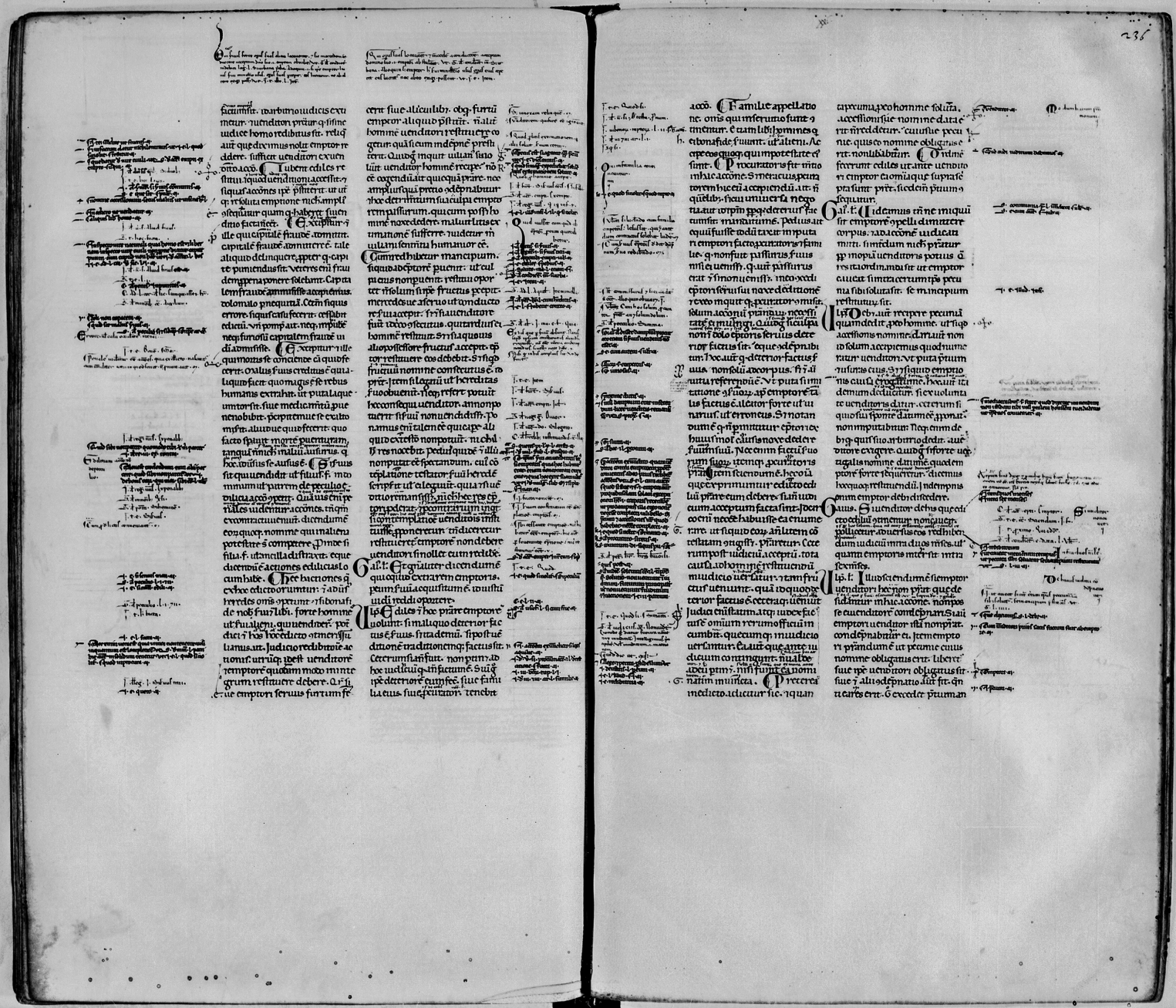

VTL_01408_01_0238.jpg

non. iudeamus. Et quidem con
uim adhibitam ptium accessiones
q. amittimus ptii consequatur qi
q. sua interesse debeat accipe. ma
xime cum fructus quoq; ipe re
stituat. placet. secumur. Siquid
tam dispensent. ut siquid, ptio
impendat consequatur arbitrio
uicis. Si emi nomine alterius, no
mine uenditoris condicendum ut
aut iulianus. sine alias opellatur
hominē uenditori restituere. q
sicum mdepne pre
Paul. Item si fui redhibendo no
mine emptor iudicii accepit.
ut pe cui nomine dicatur. ca
uendū erunt aq; parte erit. ut
siquid sine dolo malo cōdempna
tusse. ut siquis deceq; egerit ad
cumpiendū dolose eius malo fa
cum sit. quo minus quenn. re
redd arsi cui ut impensas necessa
rio meuarium. fuit. post litem
orgtam emptor fecerit. impu
tabit. Sed et cui impensas noia
nū cōprehendentur. pecuniar
Si cibaria suo data nonce. impu
tanda arbitror. Nam nec absp
ecia q; minutiis eius sunt.
Ulp. Si plures uenditores homi
nē recepere. non minus ore si
mam inquit qui in ptū q; delep
namus. Obhec q; que pp fui
dapna sentit. solam dabimus ei
cor qui rem emanē. Ceīn potest
cuitare pratione uenditor. si nolit
homine recipere. a nobis facto. pre
pratione consequi. quis ptium
eo. sequimur. sola nonne mabit
Si uenditor promiserit ut p
mis si furem non ce. teneatur re
sua p missione. si furtum. suus fa
cit. esse enim hoc casu furem ni
tamen eum q. ex uenco. frei
quidnō suo restituat. uel
ligendum. Si ancilla redh
debatur. q. ex ea post uenditionē
natum erit. reddendum. sue unū
parutulū sue plures. Si tristitiae
ulus. spretum accertuit. mdu
bitate hi quoq; restituet. Spe
culum quesiit. ap emptore qp
debeo dicere. siquide exer
ceptores vaderset. dicendum
est. apud ipm relinquendum.
Si alumne creuit. ue aduitor re
stituendum. Si plures be
redes sint emptoris. an omis ad
redibendum consentire debeat.
Videamus. aut pomp. omis co
sentire debere. ad redibendum uo.
dare unum procuatore. ne forte
uenditor mutū patiatur dum
abalio partem recipit bois. alu ñ
impartem pū condepnat. fiqñ
a minoris is homo fit. idem. aut
homine mortuo. ut redhibito.
singlas plus pretio. habeat
gere. ptium aut accessiones. qui
recepisse. Sī fructus accessi
onesq. si quid dcerus homo
factus e. q. ante prabitur. aliquis
nisi forte tales sit. q. diutius non
fit reparat. Ve puta ancille pare
Jnhoc enim idem obseruandū est
quod mpū mutte uenditā. qui
parte redhibi posse negauimus.
Marcell. quoq; scribit. Si huius
communis fuit emeri. sic meau
ū redhibitionis. unū ex commis
parte sua redhibe seruum non
posse. nonmagis inquit. quacū
emptor plures heredes exterit.
necō ad redhibendū consentiū.
Idem marcell. ait. non posse alte
rum ex dnis ossequi acōne exē
pto ut sibi parte uenditor tra
tur. si portione ptium dabit. ñ
emptoris seruum oportere
ait. Si uenditor pignoris loco
q. uenditor. item quod emptor
tus facit. Pomp. ait. Si unus
ex heredib. ut familiā ciūs ut
pcurator. ut culpa ut dolo fecerit
rem deteriorem. equū ce imo
ludum ei teneri arbitrio iudicii.
hoc aut ex pedituus ce. si omisbe
redes unum pcuratore adagen
dum decreuerunt. Tunc nemi si q
deterior. suus culpa minus here
dum facius e. hoc solutū e. cete
ri familie hereses amde iudicii
adue sus eum habebunt quia
aptor ipm. dapnum semunt.

impediuntur q. redhibere. Si
uenditor plures heredes exterit ū
singlis quorloc hereditatis portē
fuit redhibe. Et si suus plurib
uenerit. idem erit dicendū. Si
simus aplib. ut plures abuno. t
plura mancipia abuno emātur.
uerus e dicere. si quali plures re
fuīnt uenditores. singlis insolidū
redhibēdū. Sim partes empte sīt
asingulis. recte dicetur. alteri qu
dem posse redhibi. cum altero aut
agi quinto minoris. item si plures
singli partes abuno emant. tunc
quarte quisq; cui expetetur. frī
insolidum emant. unusquisq;
insolidum redhibebit. Si mā
cipium q. redhiberi oporteat mō
mentum. hoc querimur. nam quo
culpa emptoris ut simul ecius ut
curatoris homo. demortuus sit.
Nam si culpa eius cessavit. ptium
habendus e. ipse enim eā omnia q
praestantur. suuisse. Culpam enim
accipiemus? nonutiq; latam. pp
ter q. dicendum e. quamcūq; oc
casionē mortis emptor. pstitit. de
bere eum ei sine. adhibuit medic
eum ut. Smari posset. ut malum
adhibuit. frustra fuit. Si hoc dice
mus si ante iudicium acceptum de
cesserit. ceīn si post iudicium accep
tum decessisse. ponitur. tunc i
arbitriū iudicis uenit qualiter
mortuus sit. Ve enim ? pdiscu
uenit. ea que cumq; post litis ē
testationē contingunt. arbi
trum iudicis desiderant. Qui in
pcuratore diximus. idē ? muto
re curatore dicendum ere cete
risq; quos offo. paulus inter uenit.
uza pedius ait. adeo quib; admi
nistratio rerum e. culpam hoc pū
te nomine. drimcog; idem pe
dius ait. sum. appellatione filios
similiter demonstrari. sic aeni
tomesticos. redhibitorū agente
prare uolunt. Si quis cepit q.
tommoris seruū pp fugam. desi
derat. pp morbū. quam fieri con
dapnatio debeat. Et quide sepius
agi posse quam tommoris. dubi
um none. Sed aut ulianus id agē
dum ce ne lucrum emptor faca
at. ubi eundem rei existimatione
consequatur. Si factum ac
no spectat. ad ptium recipiendū.
simancipium redhibitum fuit. In
qua nhoc quaeritur. an mancipii
incursu redhibitionis fuit. si hoc
tim ante redhibiti. Nec immito. in
quiest. enim posita qui uenditor
agnouit recipiendo mancipium
ce io inci redhibitionis. time quem
utrum debuit redhibi. an non de
buit. Nec dcte quaeri. animā
pi redhibitus ce uidetur. illud
plane hec accio exigit. ut sit redhi
bitus. Ceterum nisi fuit redhibitus.
desinet illa acio. Si mudo consen
su placuit. ut redhiberi. Conuen
tio ergo de redhibendo. non facit lo
cum huic accioni. sed redhibitio.
Restitui aut debet. hac actione
si quod eo filio mancipio acce
sit. Qui a assidua & duplos
pulatio. vacuo placuit. cui mce
ptor mancipii non caueat. Ce
terum que sunt. morbi. ros. uetu
dines. in bone fidei iudicio debē
uenire. Qui mancipia uendē
nationem hoc. cuius q. mancipio
ne. pnumiare debē. Plerumq;
enim utilia fuerint. quae aut
decerent emptorē. loco inter
est. ma sere nationē. Pretia pui
renim e. quos da seruos bonos ce.
qua nitiosi sunt. non instimare
quos flammulos uidi. qua cum no
ne sunt. que magis insanis e. Ad
fidentione ut ptium. aui est nō
cent. iudicium emptori omībq;
modis caues prius dabitur. pde
emptor redibi mancipium.
Si quid ut aemerit. ut nisi placu
erit intra p finitum tps redhibeā
ca conuentio tta habebitur. Si aii
de tpe nichil conuenerit. infacti
acō intra. Ly. dies utiles. acom
modatur emptori. tercel. dendū
ultra non. Suo conuenit. ut in
spetui redibitio fiat. puto hanc
conuentionē uitr. Item si tps. hec

VTL_01408_01_0239.jpg

VTL_01408_01_0240.jpg

VTL_01408_01_0241.jpg

cessare.

Vtlarcyssus sanus nonē.

Afric. Cum mancipum morbo sum. ut iumentum. fuus emit. redhibitoria. ut exempto dns ex parte. omi mō q̄ emit. fuit non dominū spectat. am cē act. cū ume nich̄ interfit. peculiarium dominū nomine emit. fert. quātūtūe mancipiū cē emit. quia time nullo exhibito fide ē fuit cumq̄ negotium gestum sit. de eo pmū non cē. tr̄ us de lucrum causē q. in contrahendo admisit. dño nocere debt. Si fuus mandante dom̄o hominem emit. quem dominus ultro sumē scit. non tenetur. vtendum. cert̄ q̄ non tenet. Si fuus mandante dom̄o mortuū. ultro emit. ut postea mortuū. ultro offerē. nondubitandum q̄ dño quidē ipē dom̄o nomine. ut negotior. gestor. actione sit obstrictus. q̄ dominus. canonice agere possit. ac simile ignoms cē ultro sum. mandato dom̄i q. vsurā emit. redhibitoria agat. exceptione dñi utilem exceptione q. non putabat opponenda.

Marc. Si furum domino fuus fecerit. necē nō est. hoc mandantium fuit dicere. nec exhacē redhibitoē. fr̄i discretē. huē furem nō cē. cui la parte tenebitur. q. dare promisit ue.

Iab. Quaternum. aut quartum asben. aut pallia que externtur. que ūmutat. mobilium habē. nec quibus diebus. qb. mortis. uacuer. rectē sam dicentur.

Idem. Pap. t.m. Nāz. Actione redhibitoria nonē locus. si mancipium bonis condītionib; emptū fuerit. q. ante non fugā.

Idē. Cum de ūtes utiles qb. ex paūnio potestas fuit. redhibitoria ēconi ptestatem habuisse. nonuit debet. cum non potestate habuisse qui num fugitiui latent. ignorantia ñ vicio rei dissoluitam ignorantia emptoris excusari oportebit.

Paul. Latinus Largus. quero. an fideiussor emptoris redhibitoria mancipium possit. R. Simum uersam cum fideiussor sit. acceptus. putat marcellus posse eū fideiussorem redhiberi.

Idē. Si fuus mancipium emit. dehis redhibitoria agat. nonalter q. uenditor. datur is cē qui sumā pecunie. que huic actioni continet. quoc̄ soluta non peculio tenus. nunc sic exempto dnis agit. nisi peculiorum solutū. michi sequitur.

Quod fr̄ius. ut filius uenditor. te debitorū impeculium optet. impeculio aut. ne ūsa redhibitionis ad emptorem. nec nos mouet. q. ante quā redd̄atur fuus nonē impeculio. nō enī potest cē impeculio fuus quando hic emptoris cē. ficauia ipius redhibitionis impeculio oputatur. Igitur si fuus decem mihi. emptus. quinq. mihi. sit. hic quoq; impeculio cē dicemus. hoc tamen dño debeat. aut non. ex emptum cē peculium. Q. si plus dño debeat. cum ut ille homine ēsset. nihil ei sequatur.

Idē. Quero. an si filius ap emptorem fugerit. tmi redhibitionis cē. pnumerius fuit. num prius uenditori restitui debeat. quā rerum ablatarum. afuo exemptionem pstiterit. Paul. R. venditorem cogendo nomen tui pium fuit restituere. si rerum ablatarum exemptionē. nisi phis pstitit. Fuit nonne nomine relinquere. Iamquero. finalit ex emptione. ipse rerum restituere. an fuus restituendus sit. videnda ita acco de peculio. vel depositoredibitur. Fuit excipiē stipulatione. Paul. R. de peculio fuit peremptorio petere actionē. ex dupla stipulatione de reb; ipsi rerum ablatarum. Cum responsum ē. Seruum dupla emi. quereb; ablata fuga. mox mucius ptendit. bonestus uris interrogatus. an mortuo uenditoris fugisset. respondit. fuisse. R. fugisse. quero an stipulatus. respondit. fuisse. R. Seruus medicus potius fugę non dicē. fuisse. tunc etiam. fuit respondit credendum ē.

Ulp. Cum meta custaē. uendentium mancipium ut redhibi. debeat. mihi uenditore. pium redhibentem respicit. Si quis duos homines uno pretio emit. alterum eorum fuit. redhibitur. dein pretium totum petit. excepto eius obiectum sit pars pretii petatur. magis dicendum nocere exceptionē. nihil interesse ei cui aliquo pp alterius utrum utrum q. mancipium redhibendum sit.

Paul. Facta redhibitione omnia in integrum restituuntur. primae sine q. emptio nec uenditio interuenisse.

Ulp. Quotiens def. future agrum. uicesimus tantum debet. prare. quam si minoris emisset. ceptor. si certus hac futurae inter. positam.

Mod. t. Adres donatas. ecclesiis eiectum non punere. dicendum ē. eos. se restituturos. donatore repetente. cui nullum pretium interuenit. Quo egositus abeo cui nondum tradere melior facta est. tum quo quin ei qui melior fecit. inter ē. donatore uenditurus. q. minime dicendum ē. ne hoc casu liberalitas sua contra poenam patiatur. Itaq; si quis res donatum. necē nonecte est. promittere quę mreb; uenalibus. edules reprimum ubi. Sane de dolo donatoris obligari se. ndebit. solē nequo de digne. restitue. fraudis sibi reuocari.

Ulp. Sciendum ē. adiudicationes solas hoc edictum pinere. nontamen mancipiorū. utrum certarum. an certarum. Cur aut. de locationib; mos edictum mittitur. dictum. hoc tantū rato redditum. ut qui nihil aliud debuerit fuit. iuris dicto. vel quasimilia locationes ut uenditiones. fiunt.

Pomp. Labeo scribit. si uno pretio plures fuos emisti. de uno agere utile. interim exemptione fuos. pmodi fieri debē. atque ut fieret. mox tamen ne dominus agere cum obiecta parte fundi agitur. idem ait. si uno pretio plures seruos uendiditi. sano q. ē. pmisisse. pars dumtaxat eorum minus sana fit. de omnib; aduersus dicta. pmittere recte ait. Ibidem ait. erunt. nisi qui ne utilitatem posse. nec in erronem. ait fugitiui ē posse agi.

Iacent. Animalis pretium quā computatum ē. ut eum stulros assidue uelit spectare. aut tabulas pictas studiose inuicem. sue. mentitur. aut similibus rebus teneatur. Quotiens morbi. sonticus nominatur. vel significari. cassius ait. quinocet. Nocere. aut. intelligi q. pretius ē. non q. pri sinatur. si morbum sonticum eumuidi q. medicis inhomine. posti. sanatus sit. sonte. siquidem sontes dicunt. Seruus tam uteratur. quā nouerius dicipor. Si uteratore nonsanatio fuerit. negligentes. paulisestimandum. celsus. Nam quicumq; eo uenalitio nouerius. empturus. uicui ministio pinsius sit. flaminem uetcanoz. nuncupatē. Nouissimum. non tyrocinandum. sed ratione prudentes. futurus. intelligi nec aetate prudentiore. Latine scire nesne. Namnec obiectu erratorem. q. titulis. studius erudnius sit. per uerborum. duplex stipulatio.

Ulp. t. Siue totam eum eum. siue pars. hē regressum emptor. inuenditore. si. cui pars eum eum. si quitos pro minuendum eum. at regressum hē. pquantitate eius. cui pars. q. fuerit. uis locus sit. eui eius. nonp minuendum portio fundi. f. pro rata loci. erit regressus. Quod ni fiq. fuit magro pinos simul hoc eum emere. aut q. fuit. magro uti simile. exim. habuit. loci qualitas. sic erit regressus.

Paul. Si dupla nonp mittendum. eo nomine agere cum dupli. secundum dus ē. eius.

Idē. t. Cum mendacio. fu peculium semp exceptum ē. intelligatis homo exceptus summa quantum secum ab. absentet. si pp hāc causam fuerit cum emptore actus sit. non tūtetur emptor. aduersus

VTL_01408_01_0243.jpg

VTL_01408_01_0244.jpg

VTL_01408_01_0246.jpg

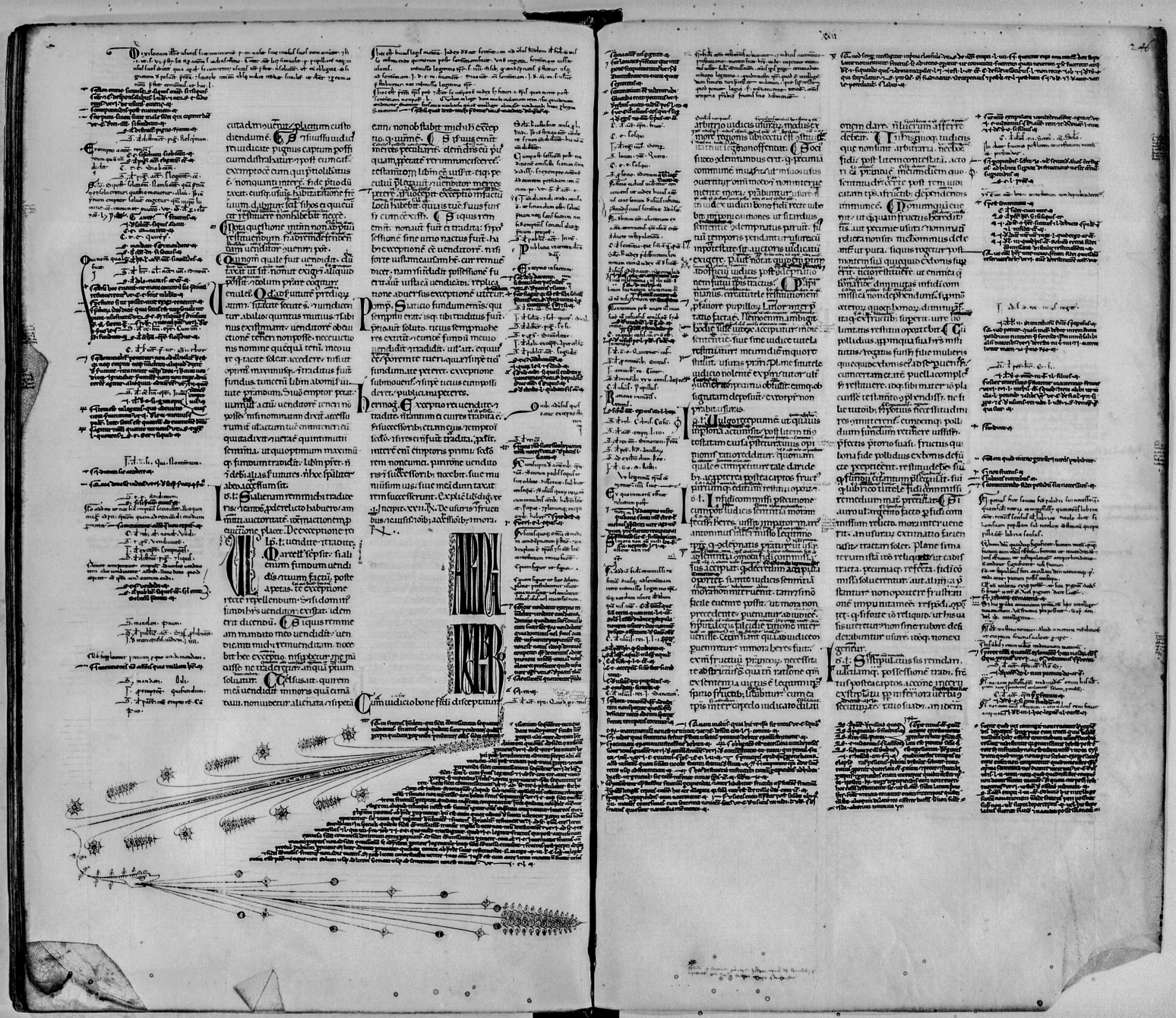

VTL_01408_01_0248.jpg

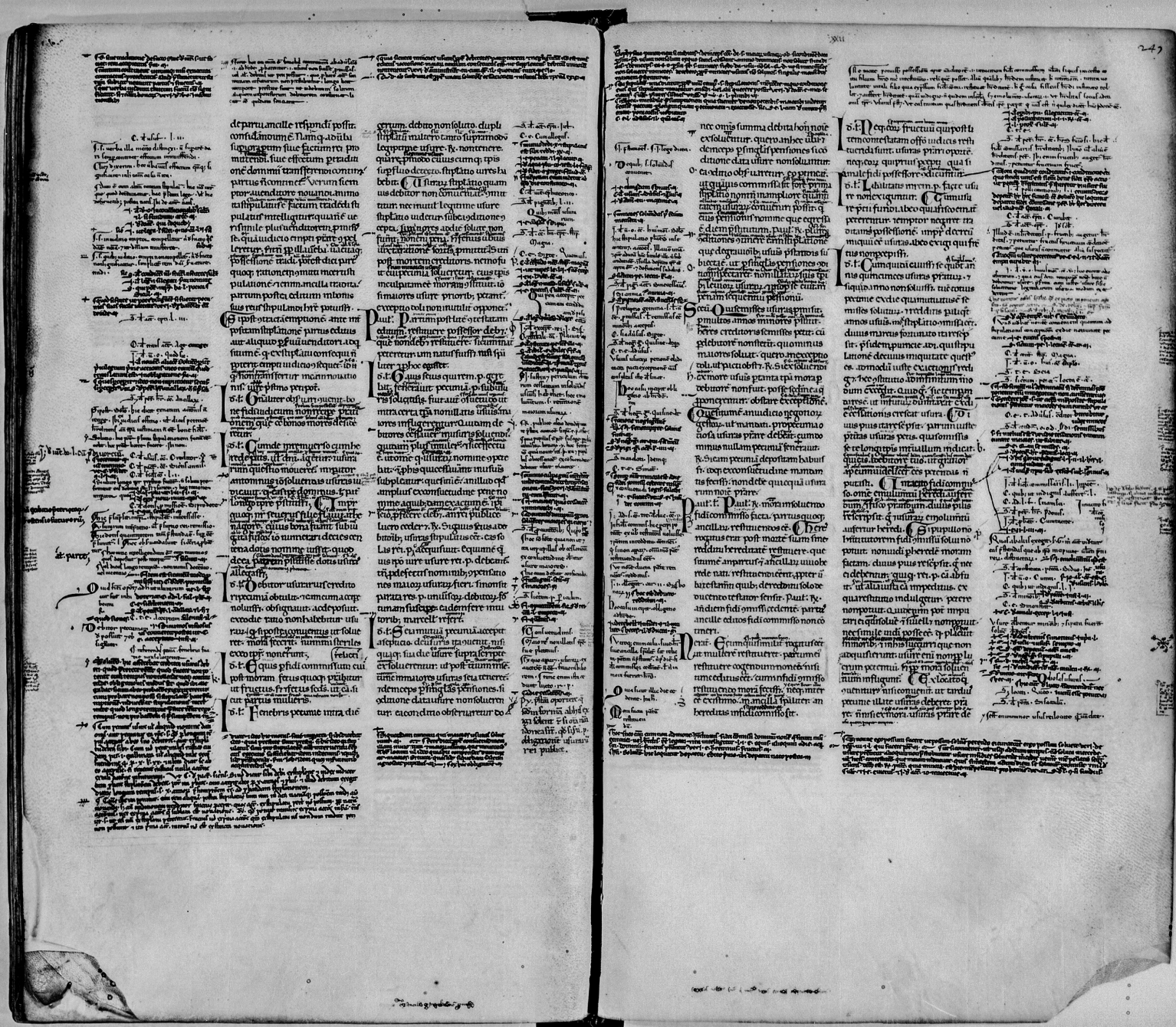

VTL_01408_01_0249.jpg

VTL_01408_01_0250.jpg

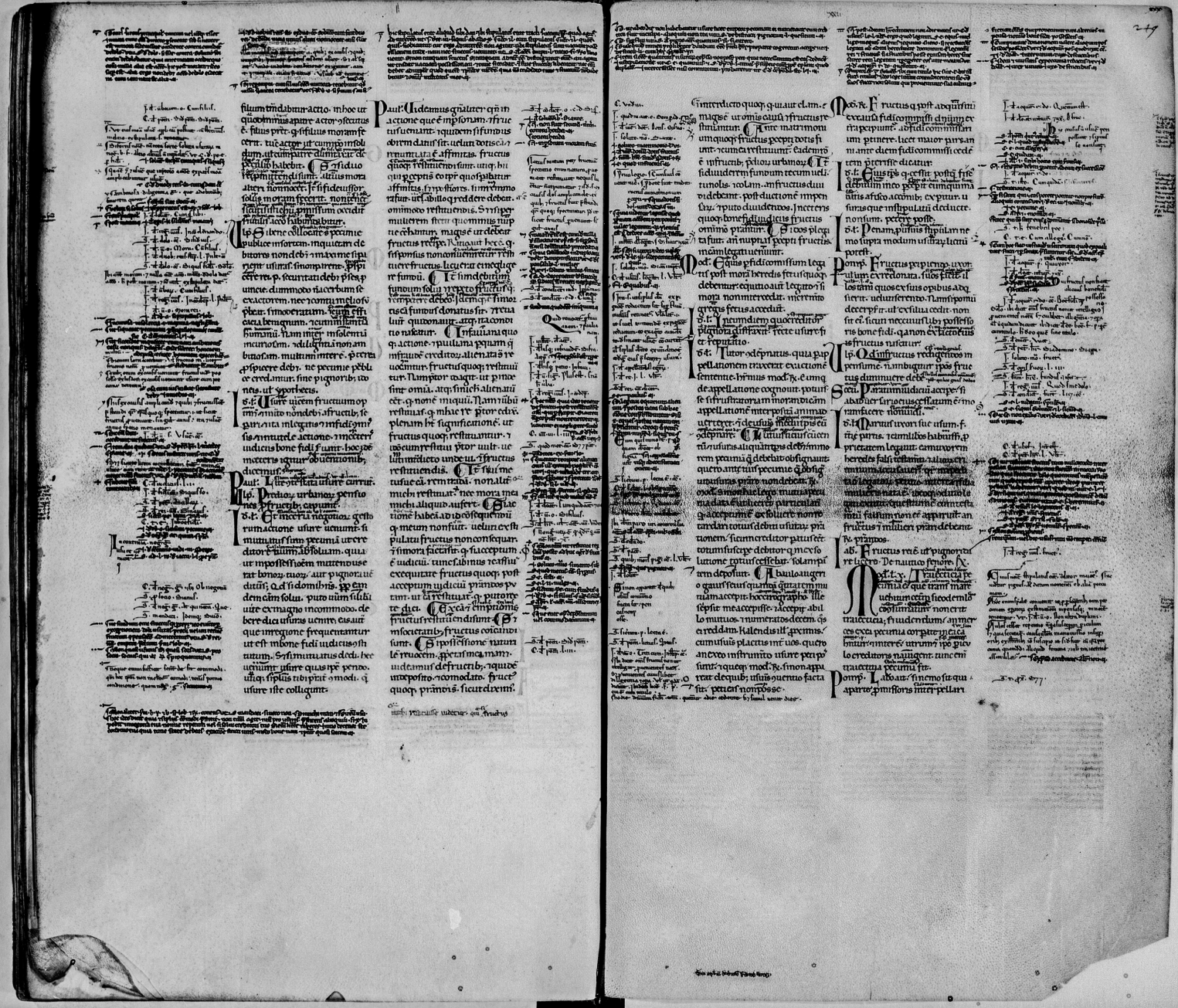

VTL_01408_01_0251.jpg

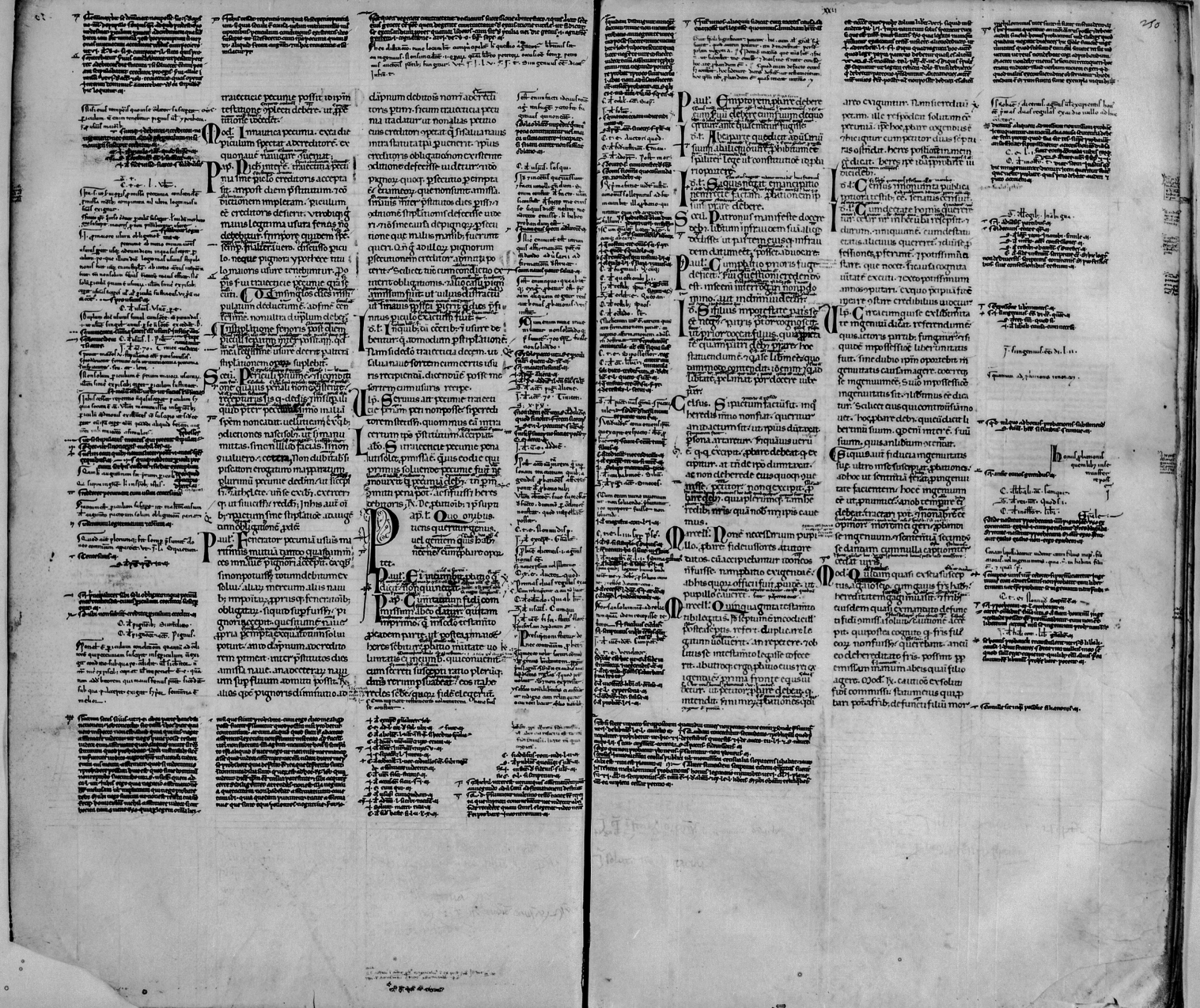

VTL_01408_01_0252.jpg

VTL_01408_01_0253.jpg

memmit. quib; consulib; tou
dit scrum omnium hec opinio.
nec audisse. nec audisse. ei q os
fert. nec exercs audisse. quidq
fit. aut audisse. hoc infirmat si
militer fidem illum accidit. ei
mem or u opis facu nec tur.

Secū. Imperatores. antonius se
uerus. ll. claudio appollinari.
Scripture in bec libri. rationes si
perfidis dantur. non sidē affirm
mor hoc testium. si sterer. si ne plis
que uobis. misse allegarentur.
fides dec ere. si sisti. non nulli ut
cem instrumentaq. opinere decer
nimus. Mulier quamuis ren
data filium en ica. absente ma
rito ut spurium minacis. pfessa.
qualiumlibet iuris impostfuisse. pos
sit. matre inscia. mollia. iusti
cause heredi tatem matis. adhibe
possit. nec obbit. pfessio. in. mrem
rata facta. si ueritati locum sup
fuit. De fide instrumentoq. admissio

Dauit. t. Instru nec esse. si
mitaq. nomine ea omnia
accipiendas. quibus
cumq. instrumenta. nō tam
testimoniū. quā sponte instru
mentū. britun. Loc.

Gest. Quicūq. alicui occurrit
non credidit. et exemplo ali
cuius scripture. si ei utilitas
quenendus. tas fidelitas si
dis possit. ostendi. ceterū cali
pnosam scripturā ultimum dicio
obtinere. non conuenit.

Post. Repertā quidē die cautione
interponi non debuisse. si falsi de
men quantum. adeos quimbus
sensum. et tractu non uidi. cum me
psentes. nec uentes res accepta
sit. magisq. debitor. q creditor
deliquerit.

Gaius. Inter pothece nomine ob
ligata adrem non prium. quibus si
tuit. sicut eambus obligatis. uel
q sensu ch hunc non. nō me sep
tuna siconuenit. ut ypotheca sit
rum potit. res obligata erit. de
qua uenient. fiunt. enidebis
septune. ut q actume peas facti

lius. quan possit. si nec his aut
uallis. q actume. sibat. pyragonen
sicut. nuptie. fiunt. lucy restatio
sine scripta habitas.

Claudius. Si res gesta. sine litte
rarum quoq. confirmatione ui
tate factum. suum. probetur. nō
nō minus valebit. q. instrumēti
nullū. deca. interuenit.

Ulp. Si de rabus testamēti deponē
dis. aliquam. dubitetur. audiēdi
poni oportet. semp enim ore tu
non amplioris sonoris. inferio
rum. rem. femine. ingenui
libertino. preferemus. ff. de testibu

Archadius. t. Te
stimonium. iuris fre
quens. ac necessarium
rebus. publicis. perque ex
gendus. quod. fidei
nonnulla. tur.

Gaius. Ubiquoq. testes possunt. non
solum mercimalibus. sed. impe
cium. nisi cautis. sic ubires postu
lit. Inquib; nomine dicitur.
testimonium. nec ulla lege. adhi
bito testimonio. celebrantur.

Quinq; qbus ēdi legib; prohibi
mur. ad testum dicendum. si
ex constitutionib; principum.
bec lucerna. ad sufficiente. num
testium. cohortat. ut iudices mo
derentur. secundum solum numerū testi
um. qui nec structum nec putantur.
ducentium. nec structum po
testate. adueniendos homines. sup
flua multitudo testium. premitur.

Post. Inscribi. aut fides. diligen
mores. gratiam. examinandi.
loco testes. quid dubius fide. sue te
stationis. uocati. audiendi. non
sunt.

Gaius. Tabulas. obsignatas. examī
nandi. loq; ipsum. ea. explo
randi. earum. imprimis. edituo
p. utrū. quis de eis. impleri
sit. an. non. sine. inculpate. aut
mus. notatus. quis. in. possessio
lis. an. locupletes. ut. agentis. ui
ci. ei. qd facile. dominicat. uel si
ei. inimicus. sit. aduersus. que
testimonii. fert. ut. inimicus. ei

sit. quo testimonium. dicit. nam
si. aliter. suspicione. testimonium.
ut. pter. pionem. aq. ferrum. ad
bonitebit. ut. puta. q. nec. lucri
nec. q. ei. nec. inimicale. causa. ad
mittendus. c. Iosp. dauus. adrianus
um. eum. locato. pumicē. cicatri
scripsit. cum. qui. audierat. magis
posse. ferre. quam. fides. humane
testib; aut. ei. pte. dees. tum. aq
sen. deles. gratiades. humane. ei
bus. qui. reliis. dignitate. reliq
stimationis. fine. iq. simpliciter
ussum. dicere. diuinum
tunde. q. pmedium. fmonem
attulit. an. de. aq. que. inter. roga
uerus. extempore. ueri. simulare
spondit.

Eiusdem. quoq.
principis. exstat. rescriptum. ad ui
lium. aut. um. de. exercitoria. fi
de. testium. inhebita. que. argu
mia. eoque. magis. quod. eius
q. rescripsit. ait. nullo. certo. mo
satis. diffinum. pot. sicut. nonsem
p. tatisque. sine. publicis. monumen
tis. causa. probari. exploratq
alias. nus. testum. alias. dignitas
q. auctoritas. alias. uel. alius. sermonis
fama. confirmat. recte. quaq. quer
tur. fidem. hoc. q. solum. tibi. rece. de
possum. summam. nomina. q. an
im. am. phationis. fidem. exquisito
nem. stanum. allegam. debe. fide. exper
rema. ii. nec. existimare. oportere. q
aut. credis. aut. pauci. num. mihi
opinari. Gerendus. adrianus
uino. rufino. pconsuli. macedoni
e. rescripsit. testib. se. nonte. simo
nius. credidisse. uerisque. plē. adhibe
partem. pronunciari. pces. quecun
mu. obiecerit. aperte. alicui. nec
q. ita. non. habuit. necesse. est. q. adu
cebit. testimonius. utriusletiam. q
bus. apte. non. e. locus. nam. pos
terrogare. solet. quo. remissi. aput
cet. pudem. ut. is. de. side. testium
quereretur. nisi. implessit. q. mte
cedere. relegaret.

Sabino
quoq. maximo. idem. princeps. in
hec. uerba. rescripsit. aliae. au
ctoritas. plenum. testium. alia
testimonia. que. recitari. solet.

tenuq. debita. ut. sine. fraude. qs
uetis. certe. impendia.

Cregulus. quidam. de. lege. testimonium. dicere. licere. q
se. abeo. furentes. recitabilis. habuit. que
impuberes. erunt. quisq. audiendo
publico. dignus. iis. certe. quique. in
unum. conuenerunt. publice. certe.
quedo. in. integrum. restituus
nonem. quique. ab. eo. tus. ut. depu
quam. se. locuit. que. ut. pulsum
quelium. facere. fecerunt. quique
obtestimonii. dicendum. necessi
accepisse. dicitur. ut. ab. eius. re
flamquam. inpp. penas. tractentur
tam. q. unum. pro. publicum. sta
sus. alius. pro. nostro. tum. unum
ure. sue. nominis. nons. adtesti
monii. fidem.

Miles. nonne
mere. eue. mois. plongebatur. r
multominus. milites. aqueomni
sunt. signis. ut. mumbs. phiden
testimonii. ei. rescripsit. diuus. adria
nus. rescripsit. fraudibus. respici
quos. testes. euocemus. primo. ciui
genue. audiemus. explorare. q
obstare. nec. quemcu. inquiren
cur. fuit. nam. sepulchrum. fere. mul
me. utilitatem. testimonii. qui. ple
res. q. euocatos. nonce. dubitamoti
qn. euocemus. si. quos. necessarios
mmai. cognitione. deplendit. qui
iudicat.

Paul. Lege. ulia. iudicio. publi
cau. cautum. ne. muto. ei. tum. ne
ut. testimonii. dicat. ac. iisus. so
cerum. genetum. uicinei. prin
gnum. sobrinum. sobrinq. sobrino
sobrinaeue. nisi. que. quis. ignorauit
sint. item. ne. liberi. ipius. libri. ut
cius. patrimum. uxi. uxoris. socrus
patre. aduersus. libros. neq. liber
aduersus. patroni. cognitur. te
stimonium. dicere.

Gaius. Inteq. quib. exceptum. ne
gener. aut. socer. mutuus. testimo
nium. dicere. oporteat. genus. ap
pellatione. spontum. quoq. filie
quoq. placet. item. socer. sponte
patrem.

Lucius. rufinus. Iudex. non
debet. testes. quib. imperator

VTL_01408_01_0254.jpg

ut testes fiant.

Mod. Seruus domino tuncredi dum. cum alia petitio adcre enonmutuatur non.

Secū. Unus testimoniū dicere ni cogimur. Reges ualitudinarii. militares. ut illi quicūq; magistratu rep. cā abs. ut quib; uenire non licet.

Paul. Testis unus testis pater filio. aut filius patri non.

Pomp. Dubium uidetur testimonium cui credi debeat.

Ulp. Ubi numerus testium non additur. duo sufficiunt. plures si nihil inter eos conuenit.

Pap. Quotiens de statu hominis publico iudicio cognoscitur. plenissime de his testimonium publico probari debet. Si non sit. quod ad tempus. et ad certum locum. et certum negotium. et certum tempus. et certum numerum. et certum modum dicitur. Si testis non sit. testimonium dicere non debet.

Paul. Reprehendi non debet. qui testimonium non dixerit. nec testimonium adhibetur. Cum infirmitate animi testimonium adhibiri potest. qualitas sexus. malè sentientis existimatio.

Idem.

Ulp. Quotiens de re una testimonium adhibetur. ut unus pro uno. aduersus unum. pro duobus. aduersus duos. Plures. ut unus pro uno. aduersus unum. pro duobus. aduersus duos. Plures. ut testes sint.

Mod. Seruus domino tuncredi dum. cum alia petitio adcre enonmutuatur non.

Secū. Unus testimoniū dicere ni cogimur. Reges ualitudinarii. militares. ut illi quicūq; magistratu rep. cā abs. ut quib; uenire non licet.

Paul. Testis unus testis pater filio. aut filius patri non.

Pomp. Dubium uidetur testimonium cui credi debeat.

Ulp. Ubi numerus testium non additur. duo sufficiunt. plures si nihil inter eos conuenit.

Pap. Quotiens de statu hominis publico iudicio cognoscitur. plenissime de his testimonium publico probari debet. Si non sit. quod ad tempus. et ad certum locum. et certum negotium. et certum tempus. et certum numerum. et certum modum dicitur. Si testis non sit. testimonium dicere non debet.

Paul. Reprehendi non debet. qui testimonium non dixerit. nec testimonium adhibetur. Cum infirmitate animi testimonium adhibiri potest. qualitas sexus. malè sentientis existimatio.

Idem.

Ulp. Quotiens de re una testimonium adhibetur. ut unus pro uno. aduersus unum. pro duobus. aduersus duos. Plures. ut testes sint.

Mod. Seruus domino tuncredi dum. cum alia petitio adcre enonmutuatur non.

Secū. Unus testimoniū dicere ni cogimur. Reges ualitudinarii. militares. ut illi quicūq; magistratu rep. cā abs. ut quib; uenire non licet.

Paul. Testis unus testis pater filio. aut filius patri non.

Pomp. Dubium uidetur testimonium cui credi debeat.

Ulp. Ubi numerus testium non additur. duo sufficiunt. plures si nihil inter eos conuenit.

Pap. Quotiens de statu hominis publico iudicio cognoscitur. plenissime de his testimonium publico probari debet. Si non sit. quod ad tempus. et ad certum locum. et certum negotium. et certum tempus. et certum numerum. et certum modum dicitur. Si testis non sit. testimonium dicere non debet.

Paul. Reprehendi non debet. qui testimonium non dixerit. nec testimonium adhibetur. Cum infirmitate animi testimonium adhibiri potest. qualitas sexus. malè sentientis existimatio.

Idem.

Ulp. Quotiens de re una testimonium adhibetur. ut unus pro uno. aduersus unum. pro duobus. aduersus duos. Plures. ut testes sint.

Mod. Seruus domino tuncredi dum. cum alia petitio adcre enonmutuatur non.

Secū. Unus testimoniū dicere ni cogimur. Reges ualitudinarii. militares. ut illi quicūq; magistratu rep. cā abs. ut quib; uenire non licet.

Paul. Testis unus testis pater filio. aut filius patri non.

Pomp. Dubium uidetur testimonium cui credi debeat.

Ulp. Ubi numerus testium non additur. duo sufficiunt. plures si nihil inter eos conuenit.

Pap. Quotiens de statu hominis publico iudicio cognoscitur. plenissime de his testimonium publico probari debet. Si non sit. quod ad tempus. et ad certum locum. et certum negotium. et certum tempus. et certum numerum. et certum modum dicitur. Si testis non sit. testimonium dicere non debet.

Paul. Reprehendi non debet. qui testimonium non dixerit. nec testimonium adhibetur. Cum infirmitate animi testimonium adhibiri potest. qualitas sexus. malè sentientis existimatio.

Idem.

Ulp. Quotiens de re una testimonium adhibetur. ut unus pro uno. aduersus unum. pro duobus. aduersus duos. Plures. ut testes sint.

VTL_01408_01_0255.jpg

constitutiones ꝓncipales ius ignorare pot. ⁊ dicit. addimus cellis. ⁊ facit ignorantia tradum cuiꝰ nomen nocere. audet ⁊ manet negligentia obtinatur. quia sponsis in dubitate sciant q̄ illesos iqnorat. nec tale. diffinit. sed cum in negligentissimis. cursissimis. nec negligentissimis hoc accipiendi. uerum ꝯ quicunq; diligentia curato nocumentum possit.

Ignorantiam nonnulle. Libro tra. expiendum existimat. suum sponsum copiam brie. ut sua prudentia instructus sit. ut cuiusq; sit sexus. ⁊ deinde ritum sit ignorantia. quod ad accipiendum. ¶ Quo ignorantia dimittit. ⁊ frustra editor exemplis inferre q̄ nec existimatione nitis. nō. ⁊ nō sit. sum se non adhuc emere. tamen. ⁊ dño errat datur. dris effectum.

Si quis ius ignorans lege falcidia usus sit. nocere eidem. epli dicit. Si imperatores seuissimum hereditatem reliquerint. q. exhibitionis mandatum dimittere. sinon per errorem solutum sit repetationem pot. q. obrem gallinam heredes q. cum re testatore eius pecuniam asp̄us aq̄ ductus rei. p. ereditum reluctam solumit. nonsoluta ctiones flagitarunt. que imperonsulerent. ut ea amplius cepisset. munitores q. plage falcidia lucri fi redderent. uim ea sibi pulmē. nec casuram multos inuse uerterent. ⁊ sentes prudentes q. passis ci pecuniā mopus aq̄ ductus impōdi. frustra postulat reddi. ⁊ are. p. ereditum. quasi plus debito dederint. cum sit utrūq; in quum pecuniā que ad opus aq̄ ductus datā sit repen. Item. p. cum pepari monitu sua impendendi. opus q. rotum alienē liberalitatē sensere. q. hoc repetitione ei pecunie habere credunt. q. impalpsi legis falcidie beneficio ⁊ inonis. sciant ignorantiam ita cu. suum. q. dē. nec illius solere sucurri. si certamus. illuc mu

nicipū mutuo inhac cepta fiat. rimq; alibi q̄ sona cemobsubuit. finec q. mope aque ducē relicta ce pecunia apponitur. inhē solū casum cessare reperationem dicendum ē. nam inuum sta tutionis q̄ntē. ē demonstratio non per errore solutum sit. fidei commissum. q. mdebitum sunt. nō posse repeti. Item nulla pars equi tatis ē. ut quis ignorantia legis falcidie beneficio usi non sit. non possunt repetere. ut sedm hoc possideat. si pecunia q̄ pro dimittit reluctā. quecq; soluta est non. aliud. aliquo faciendū relucta sit. illuc q̄ sit pta sit. nec ter. apecunia cui solutē. cessare repetationem.

Pap. Impios sine tutore agentes. nihil posse de facto ut sere intelligimus. Explē lib. dig. sup. decim. xxii. incap. xxiii. liber. digesto seu pandectarum. ℞. De sponsalibꝫ.

Sponsalis nūcio reprom siso futuiu. nuptiaꝝ.

Ulp. Sponsalia nuptiarum dicitas. a spondendo. nam mos fuit ut veteres. stipulari sponderent futurus uxores.

Flor. In sponsalibus spons. q̄. appellationē tacē.

Ulp. Sufficit nudus consensus ad constituendas sponsalia. denique si tales absentem de sponsa posse hoc concludi. ſ.

Pomponius. Recta. si cuendū. his quibus sponsalia sunt. aut si poste. ratum habuit.

Ulp. Si puelle tutores absentem sponsalia nuptiarum instituerint. aduersus eam nuptias. spē. huē nuptiarum. non magis q̄ sponsalia posse eos solos. stituere. nisi forte omnia ratē uoluntate puelle facta sint.

Paul. In sponsalibus. multum interē. utrum testator interponatur an aliquis sine. sponsa. sponsor. ex gendus quod nuptias desiderat. In sponsalibus. ꝑ sponsor eo exigendus quod nuptias desiderat. intelligi. semp̄ filie patrē esse. nisi euidenter aliud. ut. ſ. ibi.

Gal. Hanc rem sponsalibꝫ impedimento. plusquā manifestū ē. si poster. interueniens sponsalium non infirmat.

Ulp. Quesitum ē. apud ultimū. in sponsalia fuit. an duodecim annum. si fuit. nuptie collate. semp̄ Labeonis sententia. placuit. existimauit. si quando pecuniā sponsalia. dunaxat. quātus mo modo locaue nuptie ē. cepit. suo nō cessisse. hoc ꝑō q. in omnibus reluctatē. nonnisi sponsalia facta. qui sent. papō quoq; placuit.

Iul. Impune tutor manente filia puer sponsa nummum remittere. ꝑō. nō sponsalia dissolue. cuius si emancipatē. non potuerit. nec. nummū remittere. nec. q̄ dotis q̄ dictum. solui. ipsi enim filia nolente effici dotem. ē. dictionem eq̄ extinguit. quē cum secuta nascitur. nisi fuit qs ponat. matre puer. ꝑ principalia filia dotis. ut simul nuptias nō sit. uel. ut certas. ut incertas. repetere. que dotis. tunc enim hē repetitionē.

Ulp. Sponsalia sicut nuptie esse. debent. ita fiunt. nō sicut nuptias. inter sponsalibꝫ. filii familiarum opus ē.

Ulp. Scribe que patris uoluntas interpugnat. consentire intelligitur. nisi forte dissentiendi pater licentia filie accidit. ut si moriturum. ut turpe. sibi. ſ. ciperet eligat.

Paul. Filiusf. dissentiente. spōsa filia eius nomine fieri non possunt. Inter sponsalibꝫ. prehendis. eas conditiones. quibus ut in matrimonio. quas apponi mordio certa sponsalia effici possunt. Sed. si tamen sponsalia abutuo per sonam intelligitur. inde manifestum. quam septem annis.

Iul. Tutor facturus pupilli sui nepte uxorem ducere. nec filio suo matrimonium comparare pot. Sed. si tamen sponsalia effici possunt. sed desponsalia petere.

Ulp. Oratio imperatorum. antoni. ni. commodi. que illa dum nuptias inter liberos. senatus. mhibuit. desponsalibꝫ. nichil locutus. Recte ridetur. ꝑ sponsalia mhibitis. ipō. ure nullius ē momen. ut supplicatur. q. oratoni dē. causa. non solum. sed. nummum. si. ſ. ibi. nummum. si quidem nummum. nullius habuit. sponsalium. ualuisse sponsionem. sponsue. ut mortes parentum. aut capitalia crimina. aut longiores pegrinationes. que ex necessitate fiunt.

Ulp. In sponsalibꝫ stipulandi. pactum. ꝑ. ſ. ibi. an. ꝑ inter nuncium. ut. ꝑ epistam. an. palam hoc factum est. et fere plerumq; conditionem inter ponit. ꝑsonis ex perumtur.

℞. De ritu nuptiarum.

Iul. Nuptie ritu sunt contracte. matrimonium. consortium omnis uite. diuini humani iuris communicatio.

Paul. Nuptie sistere non possunt. nisi consentiant omnes. idemq; eorum. quos. q. importunates.

Iul. Si neptem ex filio. nepte ex altero filio impetrare habeat.

nuptui inter eos. me solo ancto
re stabi posse. ponunt is debi
tum.é.

Pomp. Minore xii. annis nupta
tume legitima uxor esse. cum
apuerum expleff. duodecim an
nos.

d.t. Mulierem absem. plurisse
ut numium. posse nubere placet.
si modo ei⁹ ea dicebat. cessatis ut numio suo
que abeat. cessatis ut numio suo
duci. admitti nonposse. dedu
one enim opus est numium
uxoris tonii. quasi moo nu
lo matrimoniu.

Ips. Denq; enim scribit. cum q
absentem accepit uxorem. dein
redit. incerta. uxta. tybim pnis.
abuxore. Lugendum est. respon
sume.

Paul. aut. Loq; pot fieri. ut mbocci
sit aliquia uirgo. idoneo. dedote
habit. cationé.

Pomp. Libus. subditi. matry
aut sororem uxorem ducere no
pot. quia boc⁹ mos mo⁹ib. non le
gib. introducumé.

Ips. Sinepos uxore. uelit duce
au furente. omi modo patris
auctoritas erit necessaria. frii
pater furiat. auus sapiat. sufficit
auauoluntas. Hoc⁹ cuius
pater abbostitib. captiuis. & finem
matrimonium retinet. aut uxo
rem ducere pot.

Paul. Sua patre trabitis. aut ignoro
rentur. ubi sit. an sit. quo facie
rum sit. multo dubitatur. an supe
rioni mi efficiatis. post q apud
hostes fuit. pater ignotus ab de
git. an sup stes sit. non plubene
libi. cui⁹ utrumq; secu matrimo
nium. ut nupturi legi primus con
trahero.

Ulp. Si filius eius qui aput hostes
é. ul abiit. ante trienniu cap
tum tuit. ut absente patris uxo
rem duxit. ut filiu nupsit. pu
tet matrimoniu. ut nupta
at cebi. dum modo eam futuru du
cit uxore. ut filia talimodo cui
dationé certum sit patre non te

nuisse.

Ulp. Si quamdiu uxor fuit. dein
de repudiata. nupsit. scio. que
ro. potica arrogari. nonfunt nu
ptie meete. Inter me respon
sum patris ma non possunt nupt
te cebi. quāquā nouerca mea ap
pellentur. fr̃p contractum spo
sa mea patri mō nube nonpotuit.
quāius nuptu nonappellentur.

Ulp. Si uxor mea post duos tuli alium
pfua. filiam suscepit. putat ut
hanc quoq; puignam nonee. ue
rum iuspatrie fuit. abstinendum.

Adoptiue soror⁹ filiam possuo
uxorem ducere. cognatem mi
nonē filiaq; quia aun⁹ eius
nemo⁹ adoptionem. hec de
mum cognationes omittunt hunc
modoptionib; que legum mee cer
werque agnatiu⁹ iuris. fr̃em. pu
tationeq; sororem patris mi. do
optiui possum ducere. simō fuit
eodem patre nata.

d.l. Si patruo tam gibbi fue
uel honeste fuit. ut latum lib
ri su nuptue offō iudicis supli
cognoscent. hec. phibi. non
debō.

Paul. Adoptiuus filius sieme
cperum. cum q patris adoptiu.
uxor fuit. ducere non pot. qa
nouerca locum hē. Si quis fi
lium adoptauit. uxore⁹ eius de
que nurus loco é. necquidem
post emancipatione filiu ducē
pot. qm̃ alien⁹ nurus fuit.

Gēr ules quoq; cognationes i. t.
hocure dō. fuisse dicunt. si quis
suam matrē manu mittus non
ducet uxorem. tamen mu
ris é. mr̃ sororem. mr̃ soror⁹ filia
idem contrario dicendum est.
ut pater filiam nposs. ducere
nec fr̃ uxore manumissum. ꝛ
dubitetur. cum patrem é. unde
nec ulq; que stuam filiam pa
ter natural. pt uxore ducere.
qm̃ cēbem⁹ matrimonia
naturale⁹ ius pntorum
dinē. cc patrem é. ante filia
uxorem ducere sua. Idem in

q miserulib. affmitatib. seruamū
ēt. uelut adeam. que mconuber
nio patris fuit. qi nouercam ꝛspo
sum ducere. nonita. tamq; mco
tubernio stitutum fuit. patrem qi mu
ti ducere. eque nec matrem eius.
quāqs mfuturis uxorem habuit.
qi eorum. cum eni cognatiq; ulis
mtelliquit. qs affinitas mtelli
gatur. finire dubitetur. mo
dō sunt huiusmōi nuptiæ abstinē.

Videamus nūc quomodo mo uer
ci. pntiu qua ꝛsocrus. mutus m
telligamus. ut sciamus quas non li
ceat ducere. quidem nouercam
pse patris uxorem. mutu filiu
xore. pntiu quam uxoꝛis. ex illo
marito filiam. intelliguntur. siqua
hmodi cōm uerit⁹. nēdum uxorem.
nec piam duapsse. duasq; ut plures
nouerca ducere nonpotit. nonmi
rum. nam ꝛis qua adoptiuus sē. nec
naturaꝛ patris nec adoptiui uxore
ducere pot. fr̃is pluriū uxores pa
ter habuit. nullam earum ducere
possum. Itaq; socrus appellatione
nontantum uxoris mee mater. sꝛ
sed quamq; intelliguꝛ. ut nulla
earū ducere possim. Idem⁹ quoq;
appellatione nontantū filii uxoꝛ
fr̃i neptis. sꝛ neq; eos quoq;
pprios. ut nullam earū ducere
possim. Item eius matrem quam
sponsam habui. nonposse me uxo
rem ducere. Augustus inter pta
tus é. fuisse eni cōmercium.

Pap. Uxorem quondā puigno
iungi matrimonio uetrici. nō
oportet. nec mnatrimonio que
nuit. nouercam eius qui prius
ne⁹ marit⁹ fuit.

Paul. Quamone duimarii cauto
ut sisteatores sua libto mmupsit
fy. nec nupsit. cēsit. qui ꝛsectus
sfuisse tantum é. Quepon
uxorem ducenda. sfilius sfeminē
debō. nepius uō sfinuisset. volun
tas auctoritas ausufficeret.

Quatuor cēbi matrimoniū nonfi

nat. qua consensu opus é. fr̃tete
ctatum non fuisse dicit.

Gai. Per adoptionē quē ira fili
tat. cōuēp. impedit. ne nupiat. dō
nec mmy. adoptio. cēp. ea qua pa
mis adoptauit. remmcipuit. porō
uxorem ducere. eque ꝛsime emi
cipato. illam mpotestate retinuit.
potuit uncp matrimonio. stiqꝫ
uoleuꝫ genꝫ. adoptare. fuꝫ
tur. ut filiam emancip. similiter
fuadeatur ei quinq; uelit. adopta
re. ut emancip filium. Ama
quoq. matertera. sterili magni
quoq. amitam. matertera magni.
phibentur uxorem ducere. quas ma
gnam mā. matertera magna. quar
to gradu fuisse. uncp aut amitam
matertera magna. aut eam ma
gnā. phibemur uxorem ducere. nisi
adoptionem nob⁹ fuisset.

d.t. Nuptie inter eos fieri. n
uolentib. patentib. prohibite. uste
non britur.

Mar. Quibus quos in potestate
hūt minus. phibūt ducere uxo
rem. ut nubē. ut quis uxorē dare. nō
uolūt. ex constitutione diuor.
seu. antonini. p̃ proconsules. phi
des quipiam. ex cognitionē. mmum
monio collocare. prohibere
aut uideatur. quicōditione nō
quetu.

Paul. Secundum ea ofm̃ cui tuto
ris nptem ere. nubit. pupilla. nī.
qua officium eius mer. amministra
tione negotii constat. nisi seu. ami
ti resp̃sum. inhebitu. a officii cu
ratoris. amministratio pupille p
tim. nubit. aut pupilla sua. arbitrio
pot.

Terenti. Noncognat⁹ filius fami
uxorem ducere.

Calistrat. Si pater cōgerne ducat
uxorem. qua non ducere. fr̃is su
arbitriū est. nisi ea. ut mat̃ mo
nium. q. inter multos non cēbit
mi maluisse hoc uidetur.

d.t. Lege papia cautum omīb;
mgnibus. pter senatores eoꝝ q
libos. libimas uxores hr̃e lucre.

Mod. Inuite mulieris. sfuerit one

VTL_01408_01_0257.jpg

senuntiam eius cē pomp. recte putat. ut eas numerentur. si pos
sit ingenue uxoris pater. mar
ut arrem ludriam facere cepit
mquissimū ē dimittere eam
debē. cum nupte honeste cōcte
sunt. ↑ forte asse tamen ubi. pcta
sunt. plane sipā ludriā ar
tem facere cepit. utcp. dimitte
ri certe. cū qua ingenui cētī p
hibentur ducere uxores. ↑ du
cēti. senatores.

Vlp. Ineo ure g. ducitur multo
patrono liberta quē cē nupta
ē alii nube non posse. patroni
accepimus. ut respō mpato
ris. nā ↑ dui patris eius tenetur
rem qui hac lege emit. ut manu
mitat. qui manumissa. liberta
emptoris habeat. Qui aut
unaut ē patronum. hoc idem
non habebit. nec ea quē debz ha
bere qui non fuit nūmis. quia
plane si filius. f. mulier cē. ppon
non dubitamus fieri. ↑ si pcu
liū ancillam manumisit. com
pertum est hoc usē cum patronus
sed in has ōstitutiones nec patri
cuit hoc ius opem. hoc adnupti
tmanumisso libertam pertinet.
ad sponsam non pinū. nō multo
patrono filiam sponsi liberta si
mulier cum alio conubium hab.

Idem lex. multo patrono. In
unum caute debemus cumquis
ostensis. ambulatorium. vbcō nec
assimos duci tenēdo. solue. ↑ de
ut legis necessitate. necessitā
tante dui untur. Recruenti. ble. m
unus ducitur. quā dissensit.

Diabitibus. patronus captus cē. ppo
natus. ut cor ne possit. ita fieri o
natus mutando quem armodubi
timdamuse. ē quia ultimi sentiam
plane. ducerent. ↑ alia bunam co
nubium. Putat enī ut ducere ei
liberte matrimoniū. si incapaci
tate. pp patroni reuerentiā. Certe
si nulla fuerit patronis lis de
ducius. si culdubio dissolutum
ē matrimonium.

Gaius. Illud dubitationis ē. an
quicēm libertam uxorem du
xerit. ad hoc ius admittatur. pa
bolenus negauit. quia nemp̄ ne
dcetur cui libertas que ↑ datius fit.
alius cō untum. qualibram eius cē
negat. an non pot. Licet alius quo
q libertas. quam semina ple
riq recte putauer.

Paul. Senatoris filia que corpe
questum ut arrem ludriā fecerit.
aut iudicio publico dānata fuit.
impune liberto nubit. nec honor
est unus. que se manū sceleris cē
duxit.

Pomp. Ello patroni ulibertam pa
tremam eam demq uxorē. ide suis
q ipi patrono darentur. ex semina
legis accommodatum. Idemq di
cendum erit. si alius patroni fil
alio uno libertam cū uxore duxe
rit. Sic nomimoni filium suū
patronus uxorem duxit. placet.
quia ea lege manumisit. Non hre
cum hoc legis beneficium. Si uter
filius affinitatem alter uxore duxe
rit. non dē us q patrono tribuen
dum. nec enī uris habebit. qi
senatus omē us libertoz assigna
tos. adeum tantum tulit. cui ob pater
tribuit.

Marc. Obtinendū ē ut inferiores
gradu homīs ducant uxores ei
qui thi qui ut iores gradus ei
gruzus ē ducere legib. ppdigni
tatem phibentur. ac cō. ante dēs
ne gradu homīs ↑ possint eas
ducere. quas quum seniores duxe
runt. ē ducere non licet.

Ulp. Proxime ostitutum ducitur
ut cumquis libertam suam duxerit u
xorem quā ex fidei ↑ mutui ei manu
mīsit. Licet. libertē muito eo nu
ptias contrahere. puto. quia non
erat. serendus is qui ex necessita
te manumisit. non sine aliquo bu
mano. enī debuam libertem prius
quam ulli beneficium. immulie
rem. culi.

Ulpi. Ruphinus. Matrimoni
oi ancilla manumissa. anullo alio
uxor duci pōt. quāaquo manu
missa ē. nisi patroni matrimonio

eius renuntiauit. Si auē filius. f.
matrimonio ei ussi patris. ancilla
manumissa. ut. putat. pñi cambi
bi. atq; ita patre eius manumissa
cē. nō pot. eam uxore ducere.

Paul. Incestē nuptie nec dotem
hūt. nō omne q. percipiunt. Lucr
fructui nomine. distrahūt.

Gaius. Duptie si stere non possunt
inter eas personas que in numero
liū parentum ue. s. siue. primi.
siue ultionis gradus. s. usq. ad
finium.

Secū. Si nubi inter ē exustas nu
ptias cognato desertā. annon. Ni
hil ego quesitam soror ē ducere u
xorem quis ueratur.

Iul. Quum ↑ netis existimare ei
quoq uxorem ducere que p adop
tionem sua nepsue cē cepit. ma
tum ut si per me principem adopta
o dissolutis. idem uxoris maneat.
si. patris mei adoptiui. matrē aut
materteram. aut neptē ex filio.
uxorem ducere non possum. Si
licet sim familia eius sum. Aliogn
si eam ego patrem fuero. Adeo sine du
bio nec impedit. nuptias scī qa
post eam ego patrem ē extraneus
mulier.

Ulp. Etiam si ocubmiquis habu
erit sororis filiam licet liberi mi
medium omittam.

Mod. Quum pueri officium ali
q gerit. phibetur ↑ sistere filio
suo uxorē ducenti. ↑ de adultes
vt. Papinian. marciān. notat.
Gallus murrus. Salucius impr.
Flauio nurtullo. pmessore libitum
tractū ↑ pum. o quetur. ex pis
dulcissimē. quo ignoramus u
ris. in matrimonio. a uim culi tu
fuisse. ig. abuia tua collocatas.
tuum uero libro. ne stras. vocq
cum hec omnia munum scurrue
stra manus. stauum libro. uxo
meo matrimonio quesitum. ut
q. ānos. xl. cētum ē. pñi
atq; filiq; prime accepte cētū. ē
s. t. Senatus ↑ uito quo eaurū
ē nubere pupillā ut filio suo
ut sibi nuptui collocet. ↑ nepos ↑

gnificatur.

Marc. Ad uulpio rescriptum
ē. libertina senatore decepta qua
si ingenua. ei nupta ē. ade exemp
lum eorum edicti. in eam damni
tionē. qua ex dote nullum
lucrum habē que nullas.
s. t. Si quis tutor quidē non sit
piculum. tñ tutele. adeum prine
ats. ↑ nonnulla oratione ostenditur
uelum sipupilla. ab hostib; capta
fuit. aut filius allegationib; tutor
aute lasse excusauit. ut ex las
ostitutionib; piculū adeum per
tinet. Iudicet. ↑ si est. vos quoq. ad
festinatus ↑ nullū primere. Nam ↑ s
modi piculū nrum tutum tute
lam. opinatum. ē. Si ipp
altius ponum piculum. adeum
puenit. ut deamus nec ex sententi
nam scrutinū ↑ sulti sit. ut unusma
quisq; tutele piculū incidit
ut fide ausserit. quis tutore ut ea
tatore. quā nec innūm tum ni
relatu. hoc imputantur. ↑ con sq;
ē. hoc fieri. Quod ↑ si honoris cā tu
tor datus sit. ↑ ut nec hunc
modi tutela nnullo. ↑ putatur
numquid ei misit. si ratio mon
tarum dicet. ↑ dicet. nec ē. honō
rarium autore piculum solere pa
ti. simile passus sit. animum ↑ ad
tutelam. Quamuis ille quicumq;
tutor datus ē. esse. ↑ manumissio
nes. precer. accusationē. non
ē dubitandum. quia p. id de tene
ri. ex las ostitutionib; atq; siges
sisse. Quod ↑ si cum se uelle excusa
re aliquo titulo. nec impunitu
tiones habē ex allationis. neq; pu
nisse dilatum. minor annos
pupilla. absoluit. ante annos q
sultum. primet. quesitiones ē. ↑
amp. publicum esse finito ex cu
sationē eius recipi oportet. Ni ↑
sit recipiunt. ex cusauit. impune
pōt ducere. sino ridebat. recipi. pi
ostitutionum non recte ducit. ↑
aut pp. ē. v. Rap. ostō finito excu
sationē recipi non oportere. nō ex
actis piculum adeum pinere.
si mihi hoc nequaquā placet. im

quum enim ē apter dilationē
que forte non dolo fiat ē ne
cessitate omnia. non ecclam
ui nuptias impedire excusatio
ne prepta. Quāuis uerbis
orationis cautum sit ne uxorē
tutor pupilla suam ducat. tñ
tellegendum ē nec de fpdi. qui
dem posse. nam cum quanup
te ottilis non possint. hoc plēri
q. nec quire despondi pot. nam
que dubi pot unde despondeatur.
Q. q. si uopuus filius tutoris
duxit pupillam illicite. postea
em emancipatus fuit. ered dilum ē
de uopuus emancipatis senatū
nonsensisse. qua post emancipa
tionem inotum adoptiue fami
lie obnuscant. nūdles libi. u
cet ma adoptionē dim fuim. seru
us sultis ormetur. Q. q. si uto
ritus sp uocauit. q postq hered eius
uictus ē. ptūn tpis piculū prare
deb. anūs filius hered fuit. Tu
tele adoptionē primat. non
sequentē hoc plinē. qm ratione
cleb reddere.

Papa Oore pupillum matrimo
nium. cū dnea facta. exerpsus un
pensis necessūris que dore rō
ture minuere solēm. q. iudicio
dedote reddnus ser. maritus
solucre deb.

Iō.t. Quāq mariti no minus pu
ter ē uolum. cum nuptui filia cō
munis collocarent. frustra mihi ab
ea tutor datus elegitur. neq; en
intelligitur pater de pnūtio
ris cognisse. cum iō maxime
matrem pulit. ne filie nuptias
turori ommitteret. Gallico li
bertū um ac patronū sua nala ra
none sumptum. Tutor qui
rationes curatori reddidit pue
la sua ānostimum tpis ētatis ei
uxore ducere. nec mare exalio
matrimonio factam pot.

Iō.t. Prefectus cohortis. ut eq
tum. aut tribunus. sicē medicū
aut pumcē ducere uxorem. in
qua officium gerebat. matrimo
nium non erit. quē spes pupil
le compatiat. cum tutio potenta
tis nuptias phibuit. si hanc huic
quoq; sumpto nupsit. nonsit aut
rendum q. reliquato relectū deli
tum pot. exemplo pupille. nup
te tutori. relictum ē pot. mulier
osequi. pecuniam. tñ dotem. da
m mulier is hered restitui nece
alitur. Labeō eum qui ē
tutore pupille. cog. matrimo
nium collocare tpi tutori suo. ut
filio cuius. Senatus relegandum
censuit. Senatus sultū qui phibē
tutores. filios eorū pupillas sub
ducere. putobered eum quoq tuto
ris extantem sententia appellendi.
rem. phibuit huius moi nup
tias ne pupille inter familiam er
cunscriptum. abhis quorum
nes ē esse tutele red dere opellā
tur. Tutor aut pupilli non
phibetur filiam suam collocare pu
pillo suo in matrimonio.

Paul. Es qui in patria sua militat
nonuidi cō manata exeadem pui
cia uxorem ducere. tq. q. quib
am manatis otenti eidem tessp
dimi chi placere. nūc in manato
nacum sit. matrimoniū in puin
cia. tri post depositū officium si
eadem uolūtate pseuerat. iusta
nuptias effici. Jōq; postea libis q
nitos ecuilio matrimonio legitimo
es.

Iō.t. Donē matrimonium sumtor
ut curator pupillam sua mr uxo
rem. vel filium non desp. Curato
rem pare. nece stantio destinatam
ducat uxorē. ut eam filio suo ungat
quo facto utq. insamatur. tpe qui
nate pupille exē ordinē coerce
nec mē filius suus uxoris. an impris
potestate sit. patoris curatoris ue
sit. Liberum tam pupillam
cuius patronis administrat. uxo
rē ducere. Iuris ne cui licet.

Imp. Nonsolum uno tutore. sed
post morte eius filius tutoris du
cēm uxorē. phibetur eam cuius
tutele. rationi obstrictus pater
fuit. nec puto interē exemte ti be
res filius. an abstinuit pater ha

hereditate. an heres fuit. forte
exhered atus aut pterritus. aut
emancipatus. nām si ten pot ut
p fraudē meum collocata bona
patris. prutel am reuocari oppor
tet. Cuno clubitari pot. si
alius tutelam gessit. nepti ex fi
lio eius equito nate. an ipon
exalio filio eam collocare possit
siue em emancipato siue manenti
potestate. qua pur affectione. ā
suspicione fraudis. amoui. Si
sen atus sultum sepotuit. ē
omis tutores nutuit. tñ sume
affectionis aute mutu huius
modi nuptie. secedente. Si
filius f. tutor puelle ut emati
fuit. puto ut mg patri ei non
portere eam gulere. nūqn nec fi
quē mei potestate fiuidem fin
ci filius duxit uxorem ei que ea
a pupilla fuit. dem tuculi. ut filii
eius adoptatis. an pnūtur nup
tie ut ingenero adoptato dicta
ē. an adoptio impediatur. q. ma
gis dicendum ē. si curator dū
gerit curam adoptauit maritum
cuius puelle cuius curator ē. nam
finita tutela nuptie puellā la
li uertor ne longum sit adoptio
nem maritus impedire. quasi
p hoc interponatur. ut ratio tu
tele reddende cohibeatur. qui
cūq; phibitionis nuptiarū. cēn
tu oratio dui marci grmi.

Et si qs curator uetum bonis q.
atus sit. phibitione eius dē senā
tus consulti mouetur. Nam hic debita
tione reddē. nec spatium admi
nistrationis mouere nos debe. ga
nec minore. nec minorem curatore di
cerim maiorēs aut minoris tpis
quo mbuius moi munere gs
fuit habuime. Si puelle
tutelam cuius administrauit
ut curator negotia gessit. atq. nō
dum in recepta ratione decessit. filia
hered ei relicta. quer itur an
eam filio suo possit eidem colloca
re in matrimonio. dici possit. ga
tio hereditatis q. ēē. sit simplex
debitum. alioqn ois debitor ei

cui obligatus ēē ex aliqua ratio
ne phibeatur s filio eoq. suo iungere
fratis qui pupillam abstinx.
bonis patris sui tatione eius cui sit p
stare deb. si fien pot ut si nō
fuisset hoc fecerit. hoc nomine
obligari non debeat. si si optimo
filio usus sit. aut illo pronē in
ns dictionis sua non soluendo
pater eius decesserit. nichomin
ūs qua mutatio hoc plus oppor
te impedimentum nuptie. nam
tutele qui bene exfide amm
pstauit. nec hominē phibetur
aut. Iure gentium meritum
mittit quicq; gradu deferendum
um. ut alteri demū uxore ducēt.
gluti ducere ciduxit. quetat ut. nō
fine cupiditate fiqdem pulsum secerit.
leui. huic clā hoc omisit. grauius
punit. cuius dū sitanis illa ratio
ē ciam matrimonium q. ex lutere
none contineant. pulsum delictis
ut errantes. matoris pene ex
cusantium clā omittentes ut ori
naces plerumq. ff. De iure immu.

Paul. Si oratori pro
tua ē. remotis ceteris quitatur
orandum. tū ut semp
ab hoc maritus sit.

Iō.t. Ri. p. mitere mulieres
dotes alias habere pq quas ma
bere possint.

Ulp. Otis. Appellatio non ne
fertur. adea matrimonia q. con
sistere non possunt. nec. emo
sine matrimonio ēē pot. ubi ei
q. igitur matrimonii non ne
cos ēē.

Paul. Si precatus nube in dote
dare alius. f. accepisse. ne remum
uideatur. dotis non alia dos. gra
modum si quo. alium ione acces
sisse.

Ulp. Profectus a dese que apatre.
ut parente. p. fecta. ē. dotis. ut
facta si. filio igitur parens dedit
dotem. siue procurator. cui ipe fue
rit alias dare. ut eam quis dedis
si negotium mei gerens. mihi
ratum habuit. p. fecta. dos. est.
q. si quis patri donatum dedit.

VTL_01408_01_0261.jpg

VTL_01408_01_0262.jpg

VTL_01408_01_0263.jpg

VTL_01408_01_0264.jpg

VTL_01408_01_0265.jpg

pmi actissoluti mulier debuit
morte abea datum cer.

C Cum fuit mari hui mulier
usum. f. dotis ei ei marito decid.
quibus abea usus. f. discessit. mari
tus in nomi fil. f. hr. si huo fundo
qdam fundi, quem ei usufructum
dimisit. quesitus est abusu
fructu. nec q. mulier no mariti
amittat, duorum aut facto. ssi
tus morte fundo usu. f. muli. q.
si matrimonio decessit uxor. filii
eius ultimi decesse uxor. filii
eius ultimi decesse uxor. filii
tantur, quia si uxor si ei duriss.
fructuarie morte fundus usus. f.
reuertat ad patrem. Sed nec mi
nus mulieris. Plane si puer filie
nomine q. mutuo qui usu. f. habebat.
dotis estimande qui ei dedit. cum
matrimonio mortua fuit. Videbat
ex sua persona usus. f. permanes. Eius
similiter usus fundo mariti usu. f.
donec substituit. nec eam in persona
eius usus. f. qui fuerunt ipsi petit.
q. sic dedit. ut de mutuum. si nec data
talis mulier. usque dum ad mu
lieris filium. adq. transiis e usus. f. nu
ch dote hi. q. acone dotis estet
ado. cui q. nutrimo amisit usu. f.
cui q. nutrimo amisit usu. f. si pura
n non pot. exquo pl lucru hi. sed
totata erit, q. si alienauit uxor. p
patrem. si me ille mulieris eno
lumio plenior facta e. adhuc e
tata e. quia uxoris acone teni debu.
matur. quia pl lucur usu. f. um. a
misit ei nomutuo. Nam habe p
secutus usu. f. ad uxorii. como
mulieris cedit eius restituno. qa
si non optimus adoptim transfer.
ad ipm. ut. bnficio. sme mo
modo mulieris appetere fructu
terre. si mari usu. f. mariti non
amisit. morte mulieris non fi
nitur usus fruct. ap mariti. si
uxor mortua fuit. primo ut dem.
in hac. si mulier. ipse. impta
ta eius pis. nihil iuxame fruct.
q. primoi ess. puer aut restituto
trafr. ut hui mulieri fundi
usus. f. cedunt. nec ei petere
solet. Si insule fundi dnu

nichomm competit. dotis acco.
ut dimittat ase martius usu. f. ni
ut excepto acone ut usum. f. pre.
mulier teneat aut pti ei oseq spar;
aut cui mag quis prat. quam
relinqre ap mi mici. uis adse tes
Lucii. Luce ei cui le e C Uxor u
xo usum. f. dotis noie dedit. mari
te matrimonio fide fidei q uendi
dit. q situ e duomo facto. qd dotis
iudicio recipe debet. de uri ferre
q mi fidus uenisti. Nam inuice pe
tatis ex marito facta fuisti. muli
er dotis iudicio p mi usus. f. re
cipe debt. q. q. e. fuit. an lite o
rta ut mortuus fuisset. heredes eius
nichi praiudicios. Nam si quis alie
ni pecuniis extimis. his ut
nichi mulieri praeri. sed usus. f. fru
ctu. recipere. Cerin si fundus dotis
uenisti. q. mi debt. uenire si dedicto
usu. f. mihi lig. mulieri e dotem
mmente mutuo q. recepisse.
C Si mundotis mdote datus erit. q
locus egit cum marito coi dum id do
ad dicta tus q. fundus socio erit. in
ote erit q. mutuo. quaeuus marito
dipnatus fuit. aut fiomissa lucra
tione, extento adductus fundus
fuit. pti portio quo distracta ei si
stata. ut nuice corpus habeat. nec
duorum seguto p semidie q. mu
mero restituat. Si tantum tpr. sol
uidebeat, q. si mutuus fundus fuit
ad uictatus. pars utiq. data mo
tem dotat. manebit, duorum aut
facto sequtur restitutio eius. quia
admutui pueniit. alia portio sol
ut recipiat. nec pti noie. mulie
re qui dedit. ex eo dep. mone so
cio. nec audiri debebit. alteri uti
ei equitate reuisam. aut mulier
ius ei pendo parte altera quoq. au
ut mi restituenda, si an constante
matrimonio si solapars dotal. fr.
data fuit. morte si alia parte
uidemus. ut departe tantu co
tali logr. ideo alia mi auditor lo.
ulla solam dotalem ce. C Si mari
to dotis nomie stipulatus. p mitte
perrore is qui exceptione utur
erat. nec solui. cogetur ei solue

habebit de electione ad usu mu
lieri. aut patri. ut eor delegati.
obtin q. in debitu maito p mitte.
aut solui.
Aliter. Aut si nepus noie exitus na
te. qeno dote dedit. i mori. ne
qui suus dote abpatre reuti. ne
qo eius suo semo. quia in pot uendi
liber. p fecta. q. a nichi ex bus sui ha
buisse. C Pater filio noie centi do
ta ita p mitte. cui omodi ssimu cer.
ar ei sepe. fuit uidisse. cui p mu
sme tur p tidie ne infamia da
n possit. debi.
Si debitor mulieris dote
sponsa p mitte. posse mulierem an
nupti a debitore eam pecunia re
cere. neq. eo noie posse a uro debi
torem obligari futuru. aut Labeo
falsu e. quia ex p missio impende
cer. donec obligatio mea cie.
Pap. Pte filie noie numos alienos
q. mutuos accepit. aut in eam cre
ditu recepit. in dote dedit. si supti
bus. p fecta effuit.
Procul. Cuius uxor sui q. pecunia
s debet. in dote filie coi dare usse
tas. no fertse dicut. puto. ab ea id
du ut ames. utri ei dote suo. mutuo
ris noie dedit. si tuo nichommus
dete uxori ei pecunia. si uxoris no
mine dedit. ipm aburore libani
ce.
Si debitor mulieris dote spo
sa p mitte. si posse mulierem ante
nuptias. a debitore ei pecunia pe
tere. qua p missio impendenda cer.
donec obligatio mea cie.
Si debitor p mitta q. sponsa
ter inquisitu facere pot. ad ep nui
ei q. p mitte. paul. i mo q. a certa
nea. atteny. sepe uerum, cerin sima
nente affirmare. dote p mitta se
ner. si socero petat. utiq. in quibus
cere pot socer ad ep nubit. Si drep
to matrimonio petat. ecia. ipsa.
ut buendi puto. q. pe ni si socer. spe
tutie dotis iduxit. quin ipsa ei
se pstare dotis ip sius. vel gi. ut q.
nero implicitare.
Secu. Fundu filie noie. put mo
tem dedit. huius bridi filie exis

se credidit, unquemb. patris. u
tilius uidet. potius fundu quo
talem distrahe. q. misus fructus
fius sue. nalios hereditarios ubiore
redditu retinere. maritus silentio
sinulla inde capt ossit simul. q
uan pars dotis q. ihi fundo e. mu
lieri manente matrimonio restitue
bitur. si separati erectionis solutio. re
spondi. R. De patris et alibus.
ab. t. Pacisi sponsus inpu
tat. si mecha an quenit.
lier. C Pacti q. de uro
dena dote fuit. inter
oris fieri oport. qui
repetere dote aquib. repeti pot.
nec quinon inter fuit. ag. ubi ubi
aqua dotem nonp missit pacti.
vel t. Si conuenit ut quoq. mo
dissoluti sit matrimoni. Libis in
teruenientib. dos apud uz. remanet.
pap. uuiano pton. R. morte ma
riti finito matrimonio. neq. quenis
si uidi dote remanere. si uiri ssi.
nodet. fuidum pacti ce dote. cum
uxor mortua fuit mulieris.
Pacta conuenta q. indotem
ni tpis collatas. si actro duo mo.
loci habin
Si conuenit ut fructus indo
tem ouerti ne. si mater quenio
mi marcelli. t. vm. ut de quenio
tuale. pre ni indotem mulieris
hoc pacto fieri. frigi dicitur. ut
siquide fundu mote dedit mul
er. tu ut maritus fructus recide.
nec tamen pacti. dedi ce. si usu
f. mdote hoc pacto dedit. q. si o
uenisti de fructib. recidendis. hoc
e. ut mote cent fructu. si prepin
si. si uno ut usus. f. in hoc recidisse
e. si ut fundo. ut fructus fieret dota
t. si ut fructi pap. dotis fundos. co
gendi de dote acone fructus re
dere. igitur mote erunt fructus.
fructuq. iste usus. que ex fructu
bus collectis. in sortem redactis.
pepi possunt. Quorum ob. arbitror
interce. qua contemplatione dos in
ea. ut si obi mutor ea dote mulier
dedit. qua fructus uolebat ce co
tis. si tempto maito ei pecunia q

VTL_01408_01_0266.jpg

VTL_01408_01_0267.jpg

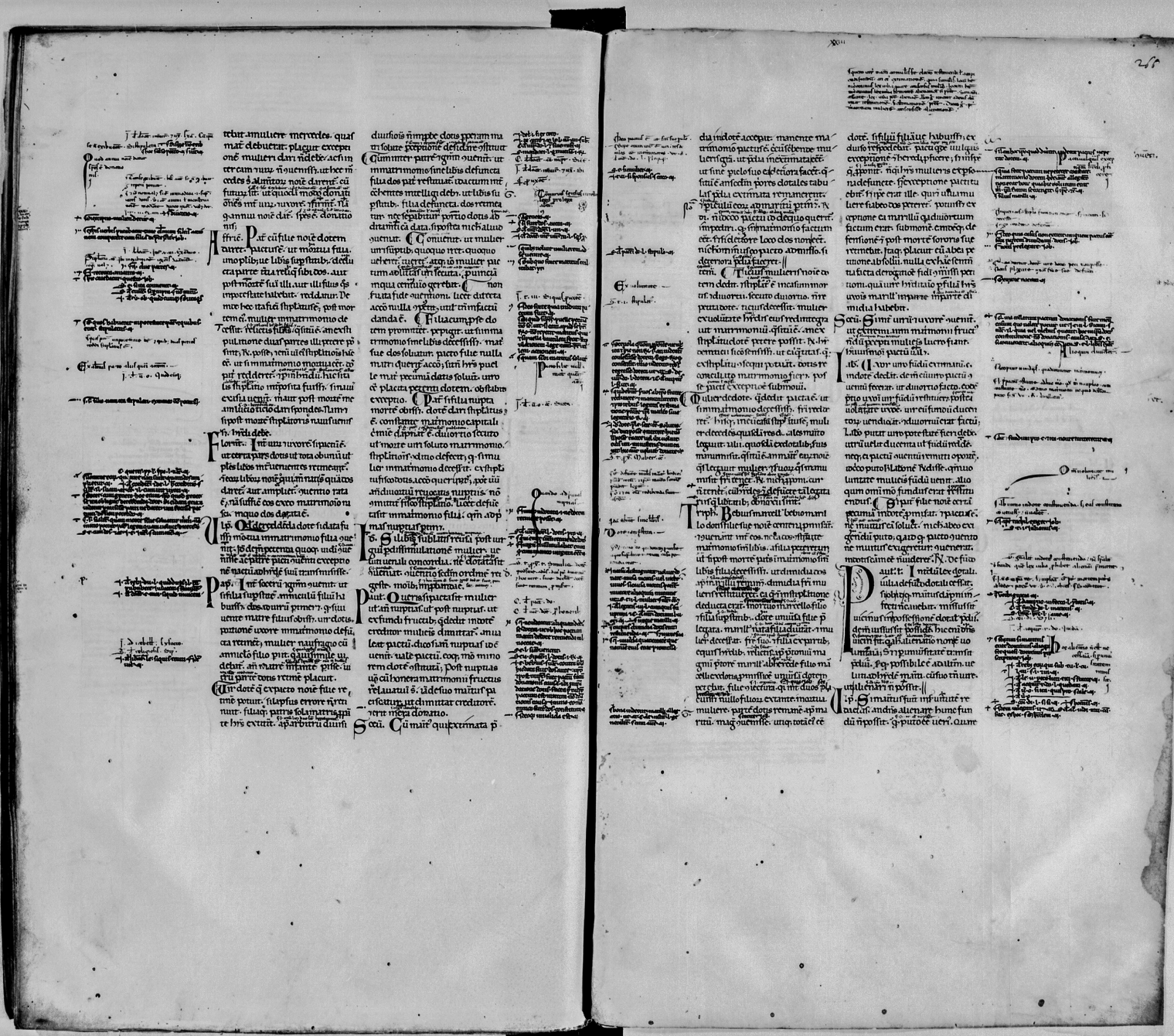

tebit. Mulier mercedes quas
mat debuerat placuit excepti
one mulieri dari n debe. ac si m
ter eam nuptias n ducerent. ut hec m
cedes s alimentorum noie darent. cu
futurum sit. ut quocumq modo donati
onis int uirum uxorem. infirmet. Na
g annui noie dat. spes e donatio
nis;

Affric. Pat cu filie noie dotem
dare. pactus e. ut mortua filia
uno plib; ue libis superstitib; deducta
parte tertia reliq sibi dos. aut
post mortem sui illi. aut illi filius q
impotestate habebit. reddatur. De
inde hec ita fieri stipulatus e. post mor
tem e. mulier in matrimonio de
cessit. relictis filiis q sitiu e. an ex sti
pulatione duas partes illi petere po
sint. R. posse. ieni ut ex stipulatione hec
ce. ut si in matrimonio mortua esset. do
pat redderet. ipsi in hoc dicitur. hic sita
lis stipulatio imposita fuisset. si mulier
ex alia uenit. maiu post mortem ma
ni licitio dari spondes. Nam si
post mortem stipulatoris nauis uenis
set. hoc debe.

Florent. Int uirum uxorem si pactu e.
ut certa pars dotis ut tota obuiuit ut
plus libos int uenientes retineant.
Tenor libor noie quia in nuptiis quatuor
dare. aut amplius. quantum rata
e. nam sufficit eos exeo matrimonio ra
sa. in quo dos dotata e.

Ulp. Ad dereddenda dote si data fu
isset mortua in matrimonio filia que
nit. Jo de eam petenda quoq uidi que
nisse ac patre pacti quenti exceptio
ne nactu ab hoc de suu transmisisse.

Pap. Int socerum ignem quenit. ut
si filia superstite. annuculu filiu ha
buisset. dos ad uirum pertinet. q sui
uenit matre filius obiisset. ut dotis
portione uxore in matrimonio defu
cta retinet. mulier naufragio cu
annuculo filio pereat. quasi simile ui
debat. an matre infante perisse. in
tu parte dotis retine placuit.

Ut dotem q expacto noie filie re
tinet potuit. si ex pius errore non reti
nuit. filiaq patris solamatris ap
te hoc extitit. ap arbitrium diuisi

diuisionis in ipse dotis ppetam ma
tri solute ppetione desiderare constituit

Cum inter patre ignem quenit. ut
in matrimonio sine libis defuncta
filia dos pat restituat. tractum int
cohentes intelligi debet. ut libis su
perstitib. filia defuncta. dos retinea
tur. nec sepabitur portio dotis ad
dita mercia data. si postea nichil aliud
quenit. Conuenit. ut mulier
uiri superstitib. quoquo iret. quoquo
uelleret. tueret. atq; ideo mulier pac
tum ad litteras uiri secuta. pruncia
in qua centuio gerebat. non
fuit a fide quentioni. licet dotecta
acco nulla ppetit. uel tamen facti
danda e. Filia cum ppe do
tem promittit. pepigit. ut si in ma
trimonio sine libis decessisset. mat
sue dos soluatur. pacto filie nulla
matri querit acco; sicut hoc puel
le mat pecuniam datis soluit. uiro
ce placita petenti dotem. obstabis
exceptio. Pat si filia nupta
morte obiisset. dotem dari stipulatus
e. constante matrimonio capitali
crimine dapnat e. diuortio secuto
ut morte uiri soluto matrimonio.
stipulatio. ad uno defecit. q si mu
lier in matrimonio decessit. ex stipu
latis sed dotis acco querit. post uiri
an diuortiu reuocatis nuptiis. non
omittit fisco stipulatio. licet defuc
tasit in matrimonio filia. quam ad p
mas nuptias ptinet.

Ps. Si libis sublatis reuersa post ur
gui pdissimulatione mulier. ue
luti uenali concordia. ne dotata sit
quenit. quentio secdm ordine re
gestis. moib; imputandae.

Paul. Queris si pacta sit mulier
ut an nuptias. ut post nuptias. ut
ex fundi fructib; q dedit in dote
creditor mulieris dimittat. an ua
leat pactu. dicos an nuptias id e
uenit. uale pactu. eoq; mo mino
rem dote constituta. Post nuptias
uero cu honera matrimonii fructus
relauatur s. ad de suo maritus pa
ciscatur. ut dimittat creditore.
ierit mera donatio.

Secu. Cu mat quiextimata p

dia in dote accepit. manente ma
trimonio pactus e. ceu sebende mu
lieris gra. ut pdia in extimata ecce.
ut sine pcio suo ea deteriora facet. q
situ e an secdm pores dotales tabu
las pdia extimata remanerent.

Ps. Pticulu eoz ad maritu ptinet. R.
di. in dico pactu id de quo querit.
impediri. q sm matrimonio factum
ecc. si si deteriore loco dos non ecc.
nichilominus eo pacto admisso. si
deteriora pdia faceret.

Ticiu mulieris noie do
tem dedit. stipulatus e incasum mor
tis. i diuortii. secuto diuortio. n re
petita dote. ticius decessit. mulier
ex uoluntate hredis eius redintegra
uit matrimoniu. q situ e. an ex
stipulatu dote petere possit. R. hec
certiori sic sensisset. ut ei q tuas. q
ex stipulatu sequi potuit. dotis re
conciliato matrimonio fieri. pos
se pacti exceptione submouere.

Mulier de dote. q dedit pacta e. ut
si in matrimonio decessisset. fratri redde
ret. hisq; in eu casu stipulatus e. muli
er decedens quasdam res alias mito
legauit. alii. quosdam ex dotalib; suis
manumisit. q situ e. an mat eorum noie
q legauit mulier. i suorum q manu
misit fratri tenet. R. nichil pponi. cur
n tenet. cu hredes i defuncte tam legata
ris q libertatib; obnoxii sint.

Triph. Bebius marcell bebio mari
lo dotis filie sue noie centum promisit.
quenitur int eos. ne ea cos ostituta
matrimonio sine libis. a filia peteretur
ut si post mortem patris in matrimonio sine
libis filia decessisset. ut dimidia dos
ap marillu remaneret. dimidia fratri mu
lieris restitueret. ea q in stipulatione
deducta erat. mortuo marcello filio
filia superstitib. dote uniuersa filie p
legata. marill nata filia diuitat. mu
lier decessit. fratre suo. filia ex partib;
equis hredib. relictis. ap pronuntiatione
gnii pretore marill abherede filio ma
rcelli ex dotis promissione uniuersa dotem
petebat. filie ex iectura. q int duos pla
cuisset nullo filiorum extante. mortua
muliere. parte dotis remanere ap ma
ritu. magis quenisse. utiq; totam ce

dote. si filiu filiaue habuisset. ex
diuisio respondebat. pacta que uulgus
exceptione i hered pficere; si in spe
q pponit. nisi hoc mulieris ex pso
ne defuncte. si exceptione pacti tu
ebit. si ipse erat ille. qui i usu ma
liere sabeo dos peteret. potuisset ex
ceptione ea marillu q diuortium
factum erat. submouere. eandem de
fensione i post mortem sororis sue
retinebit. Jo. placuit cu ab ea pe
tione absolui. nulla ex hac sententia
facta derogatione fidei commissi pe
tioni. qua uire hereditario pfilia hoc
uxoris marill in parte in parte di
midia habebit.

Secu. Si int uirum uxorem quenit.
ut extremi uim matrimonii fruct
ndu pcepti mulieris lucro fiant.
hiuismodi pactu uale.

Ab. Uxor uiro fundu extimatu e.
in dote dedit. de in cuiuso pactu q
uenit fecerat. ut diuortio facto. eodem
ptio uxori uir fundu restituere. postea
uoluntate uxore. uir eu fundu ducen
tor uendicat. i diuortiu erat factu.
Labo putat uiro potestate fieri debe.
utru uelit ducenta ut fundu redde.
neq; ea pactu quenti remitti oportet.
ideo puto Labone R. disse. q in uo
luntate mulieris fundu uenit. alio
quin omni mo fundus erat restitu
endus. Si pat filie noie certa
pecunia in dote promisit. i pactu e.
ne mutuis ei soluet. nichil abeo exi
gendu puto. quia q pacto quento
ne mutuis exigeretur. quenerat.
in dotis cam ce uiuderet. R. de fundo

Paul. Int mulier de dotali.
uilia de fundo dotali cessat.
si ob hoc q maritus dapnum in
fecit ne cauebat. missus sit
uicinus in possessione dotal pdi.
de in uisus sit possidere. hic enim dotis
uicini fit. q ab alienatio nonne uo
luntaria. Si pmissitate transit
pdiu. pq possibile e adultu. ut
uiu ad hredem maritu. cu suo tn uire.
ut alienari n possit.

Ulp. Si maritus fuit infuitate re
dactus. an dicis alienare hunc fun
du n possit. q puto ee uerum. Quare

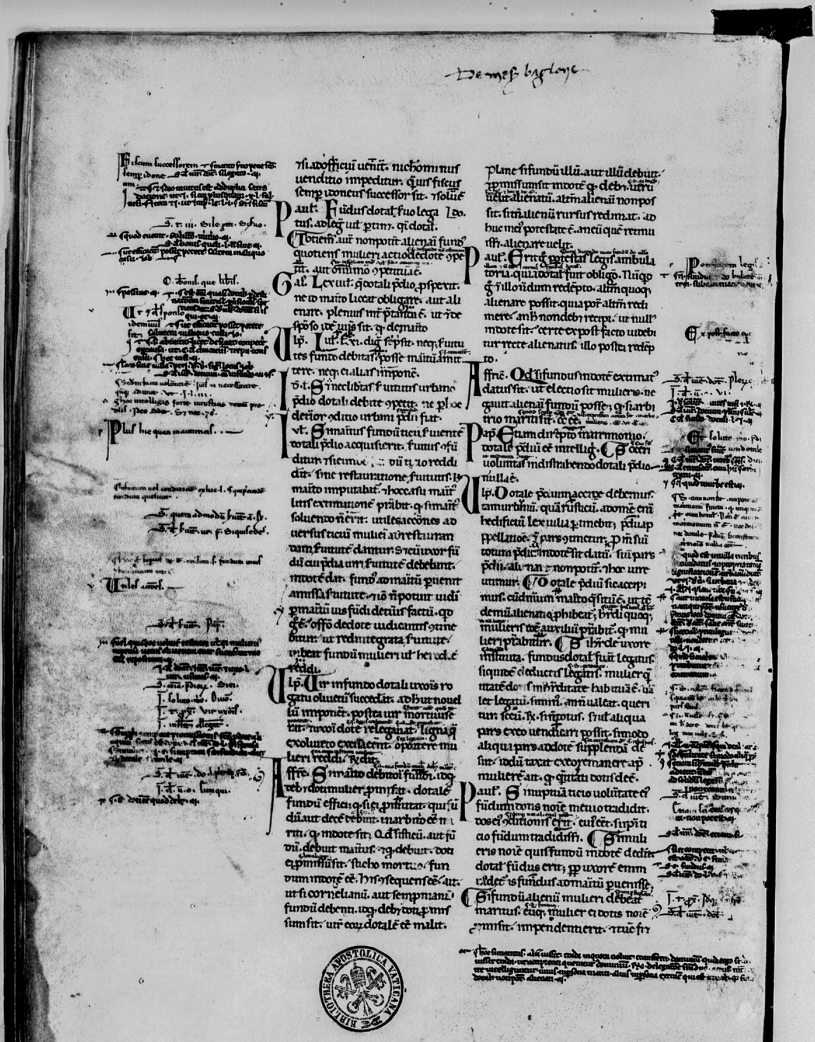

KNIGHTS OF COLUMBUS FOUNDATION
FOR PRESERVING MANUSCRIPT COLLECTION OF THE VATICAN LIBRARY

END

ST. LOUIS UNIVERSITY LIBRARY

This film may not be removed from the depository. No part of this film may be reproduced without written permission from St. Louis University.

VTL_01408_01_0270.jpg